

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Kaan Arslanoğlu

Kişilikler

ADAM

Kaan Arslanoğlu

•

Kişilikler

ADAM YAYINLARI

©

Adam Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.

Birinci Basım: 1995

Adam Yayınları'nda Birinci Basım: Ekim 1997

Adam Yayınları'nda İkinci Basım: Ocak 1998

Kapak Düzeni: Mehmet Ulusel

98.34.Y.0016.627

ISBN 975-418-435-6

Kaan Arslanoğlu

●

Kişilikler

Roman

SİBEL - I

(1. Bölüm)

İşte ev göründü. İçimde kabaran duygu hüznü; artık çıkarabiliyorum. Benim için hoş sayılmayacak bir durumla karşılaşma beklentisi, çiçeklerin parlaklığı, kuşların cıvıltısı, tatlı çocukluk anılarının huzur veren pastel renkleri... O karmaşanın ortasında, dipten gelen büyük kabarcığın hüznü olacağını aslında kestirebilmişim.

Çocukken öyle büyük düşlerim yoktu. Kızlara özgü bir şey miydi bu, bilmiyorum; yıllar önce oyunlara dalmışken, o aynı yerlere erkek düşlerindeki gibi bir ulusal kahraman olarak alkışlar arasında dönme-yi düşlememişim hiç. Çoğu zaman bir öğretmen olarak, ama sevilen, çok sevilen başarılı bir öğretmen olarak dönmek, ağzımın içine bakan sıradan insanlara, çocuklara yararlı, eğlendirici, güzel şeyler anlatmak yeterdi bana. Ünlü bir şarkıcı olma düşlerimin sönüp sönüp parladığı kimi zamanları dışta bırakıyorum. Tatillerimin bir bölümünü geçirdiğim bu kendi halinde köy ortamını, güçlü sahne ışıklarıyla o zamanlarda da bağdaştıramazdım hülyalarımda.

Neden o halde yıllar sonra bambaşka bir vesileyle dede çiftliğine dönüş, bende tatsız, hüznü duyular uyandırıyor? Çocukluğumda düşlediğim öğretmenden daha iyi bir yerde bulunuyorum şimdi. Şarkıcılık yeteneğinin bana hiç mi hiç bulaşmadığını soğukkanlıkla kabullenmemin üstünden de çok zaman geçti. Hüznü buradaki insanlardan kaynaklanıyor. Ben, çok, ama çok başarılı bir öğretmen olsaydım, sonra gelseydim buralara; kimse yüzüme bile bakmazdı. Hayır bakarlardı, yalnız yüzüme değil, özellikle başka taraflarıma da bakarlardı, ama sözlerimi dinlemezlerdi. Çocukluğumun iyi insanları yok artık. Ben büyüdükçe kötüleşti onlar; nobranlaştı, kafasızlaştı, duygusuzlaştılar. Tarla kapısında görüldüğüm zaman kucak açıp beni karşılayan, sarılıp öpen insanlar öldü. Ben büyüdükçe bu dünyadan göçtüler birer birer. Önce etek boylarımla ilgilenir oldu akrabalarım,

sonra örtülmemiş başımla... Şimdi Kâzım oturuyor dede evinde.

Kâzım'a sonra geleceğim. İnsanları değil, doğayı algılamak istiyorum canım. Her zaman dost kalan doğayı.. Şu anda burnuma ulaşan kokuyu betimlemeliyim. Yazın güneş yükselip otları iyice kuruttuktan sonra tarla kenarlarından, fundalıklardan yükselen o buram buram kokuyu... Kokunun hangi bitkilerden çıktığını bilemediğim gibi, bir karışım mı, yoksa tek bir ota özgü saf bir koku mu olduğunu da kestiremiyorum. Belki bu yüzden öyküm bir şeye benzemeyecek. Ancak o kokuyu kırlara her çıktığımda yeniden anımsadığımı, yine bir süre sonra nasıl unuttuğumu düşünerek kendimi suçladığımı biliyorum. Kokuyu her duyuşumda, insanın suyunu sıkın kent yaşamını bırakıp kırlara açılabilmek, yalnızca özlemlerim için, yalnızca onlara ulaşip ulaşamayacağımı denemek için yeni bir yaşam çizgisi belirleme kararı aldığımı biliyorum. Size bunları ayrıntısıyla anlatabilirim. Fakat hâlâ neden şehirde oturduğumu anlatamam. Belki, sözünü ettiğim kokuyu çıkaran otların ismini bilmediğimdendir...

Halamın oğlu müşterilere arsaları gezdiriyor. Bir komisyoncu, kasabadan bir dişi ve bir avukat. Dişi ile avukat kooperatif yöneticisiymişler. Arsaları beğenirlerse, – ki bence beğenmemeleri mümkün değil – ayrıca fiyatta anlaşabilirlerse burada otuz sekiz villalık bir site kurulacak. Kasabaya bakan yamaçta, büyükçe bir koruluğun önünde otuz sekiz ev... Sosyal tesisler, ortada bir yüzme havuzu, tenis kortu... Aşağıdaki aile mezarlığında yatan dedemin kemikleri sızlıyordur. Fakat o kemikleri düşünecek durumda değilim şimdi. Gruptan kopuk, en arkada, kokuları ciğerimin en derin köşelerine saklamaya çalışarak yürüyorum. Eve şimdi iyice yaklaştık. Kâzım'ın satış işini duymasını şimdilik istemiyorum kuzenim. O yüzden konuklarını koruluğa doğru çıkan patıkaya saptırdı. Koruluğa girmeyi hem istiyor hem de istemiyorum. Pek bozulmuş gibi görünmüyor aşağıdan. Kâzım'ın oradan çok ağaç kestiğini duymuştuk. Yaklaştığımda çocukluğumdaki halini, tepesine ince dallardan küçük bir kulübe yaptığımız meşeyi bulamamaktan korkuyorum.

Kimseye bir şey söylemeden aşağıya saptım; eve önden yaklaştım. Kâzım'ı görmek hiç hoş olmayacak. Sıkıntımın nedeni belli. Ancak içeriye girmeyi, evin içini yeniden görmeyi öylesine istiyorum ki, onu göze alabiliyorum. Buralarda hep köpek beslenir. Her an karşıma bir

köpek çıkabilir. Halamın oğlunun korkusu biraz da o yüzden. Bense şimdiye dek köpeklerden hiç korkmadım. Onlar beni tanırlar. En azgınları bile gelirler başlarını koyarlar dizlerime. Keşke öyle bir köpek çıksa da koysa başını dizime. Fakat yok... Olsaydı zaten çiftlik kapısında karşılardı bizi. İşte ev tüm haşmetiyle karşımda. Ağustos böceklerinin vızıltısı dışında tek bir ses duyulmuyor çevrede. Adamın on beş yıllık karısı evi terk etmiş. İki yıl önce. Belli bir yaştan sonra dövülmekten bıkmış kadıncağız. 'Cağız' eki yakışmıyor ona. Kâzım gibi birine on beş yıl dayanacak kadar mendebur bir kadındı. Demek ki çocuklar da evde değil. Ön kapı sımsıkı kapalı. Biliyorum; uzak bir yere gidilmedikçe kapı kapatılmaz buralarda.

Kim bu Kâzım; önce onu anlatmalıyım. Aslında anlatmaya hiç değmeyecek bir dangalak... Dedem doksan üç Kafkasya göçmeni. Batum'dan mı, yoksa daha içerilerden gerçek Kafkasya kökenli mi bilmiyorum. O büyük göçle birlikte ailesinin yarısını yollarda yitirerek gelmiş buralara. Ciddi bir eğitim görmemiş, ama kendini yetiştirmiş bir adam. Yolda bir süre kaldıkları Havza'da kaymakam vekilliği yapmış. Bunu adamı övmek için söylemiyorum. Asıl niyetim evi ve evde yaşayanları, evin ve evde yaşayanların değişimini anlatmak. Yüz yıl önce yapılan bina yamaçta kurulduğundan, bir yanda iki, öbür yanda üç katlı. Evin üst katına çıkan, muhtemelen yangından kaçış için bir önlem olarak düşünülmüş taş merdiven gölgeli, güzel bir oyun yeriymiş çocukluğumda. Basamakları umutsuzca çıkıyorum. Kapı sanırım yıllardır kullanılmamış, kilidi, kolu pas tutmuş. Zorluyorum; açılmıyor... Değişimi anlatmaya başladım bile. Yüz yıl önce köyün geleni gideni en çok evinin, aynı zamanda yangın çıkışı işlevi görecek konuk kapısı şimdi iptal edilmiş. Adam on beş yıldan fazla bir süredir bu evde oturuyor. Ancak damı akmaya başladığından üst kat tümüyle terk edilmiş; zemini alt kata dam işlevi görüyor. Çocukları alt katın camlarını kırdıkça, adam üst katinkileri aşağıya taşıyor. Yerine ya tahta çakıyor, ya da pencere öylesine camsız kalıyor. Aşağı kat pencerelerinin demir parmaklıkları sökülüp satılmış; dolayısıyla yangından kaçış sorunu da halledilmiş.

Dedem bir tür çiftlik beyiydi. 'Miş' demek daha doğru olur, çünkü onu pek az anımsıyorum. Oldukça geniş arazisi üzerinde fındık, tütün, mısır tarımı yapılmış. Ayrıca sütlerinden yararlanmak

için hayvan beslenirmiş. Torunu Kâzım ise besici ve kasap. Doğudan gelen hayvanları alıyor, kısa sürede besleyip semirtiyor, sonra kesip kasaplara satıyor. Hayvanları findıklıkta otluyor. Yeni dikilen tek bir fide yok. Tarlanın büyük bölümünde de tarım yapılmıyor. Kâzım son derece tembel olmasına karşın oldukça iyi para kazanıyor. Üretim gideri sıfıra yakın çünkü. Kasabada dört mü, beş mi, daire almış. Altında Toyota otomobil var. Arabayı dedemin faytonunun çekildiği dam altına bırakıyormuş.

Aşağıya indim. Altı yıl önce, bir eylül sınavına hazırlanırken yirmi günümü geçirmiştım bu evde. Dedemin gözü gibi baktığı havuzlu kameriyenin yıkıldığını, havuzun içine bir türlü anlayamadığım bir nedenle toprak doldurulduğunu görünce üzülmüştüm. Şimdi bahçenin o bölümünde kalaslar yığılı. Altı yıl önce halamla gelip kaldığım yirmi günü yine de mutlulukla anıyorum. Ağacın altında ders çalışırken bir ineğin omuzumdan kafasını uzatıp kitabıma baktığını hatırlıyorum. Kâzım alanın ortasına taze yoncayı attığında dört bir yandan yeşili görür, bir köpek gibi hızla koşarak yemlerini kapışarlardı garipler. Bir de yeni yetme bir boğayı anımsıyorum. Beni görür görmez kabardığını, eşinmeye başladığını... Ben de ellerim yerde, dört ayak üstünde ona doğru koşar, korkuturdum zavallıyı. Bir gün yine böyle korkuttum, evin arkasına doğru kaçırıttım; sonra da kitabıma daldım, unuttum onu. Yirmi yirmi beş dakika kadar sonra tatsız bir sezgiyle nerede olduğunu, ne yaptığını merak ettim garibin; arkaya gittim. Kesim için kullandığı küçük ahırın önünde çalışan Kâzım'ı gördüm. Yanında, yerde... Kan gölünün ortasında boğacığımın ayrılmış kafasını... Zincire asılı gövdesini derisinden yüzüyordu herif. Terli terli sırttan adama bakıp düşünmüştüm: İnsanda, en tembelinde bile ne denli yok edici bir tezellilik saklıydı! Ne denli yok edici bir duygusuzluk!

Biliyorum: Kâzım'ı anlatmak konumuz açısından çok önemli değil. Halk dediğimiz kavramı açıklamak için ne derece tipik bir örnektir; değerlendiremiyorum. Köydeki çoğu insan bağınaz dındardır. Bizimki dindar değildir. Ayyaş, serseri tip kategorisine de girmemesine karşın ağızından sık sık Peygamber ve Allah hakkında hiç de hoş karşılanmayacak nitelemeler, yakıştırmalar çıkar. Patlayıncaya dek yemek yer, uluorta geğirir ve evde konuk kadınlar bile olsa kıllı omuz-

larını, terli göğsünü açıkta bırakan bir atletle dolaşır. Seçim zamanı oyunu muhtemelen sağ partilerden birine verir. Yine de birçok özelliğiyle halktan biridir o. Yakın kan bağı taşıdığım halktan bir insan...

Uzakta az önce ayrıldığım grubu gördüm. Korunun yanında hararetli hararetli tartışıyorlar. Demek dönmek için henüz vakit gelmedi. Eve girmek istedim. Ama nasıl? Arka kapıyı yokladım. O da kapalı. Aklıma geldi: Evin aşağı yanında ambar olarak kullanılan bodrum bölümünden yukarıya gizli bir çıkış vardı. Bodrum kapısına dayandım, biraz itince açıldı. Elektrik düğmesini aradım. Karanlığa biraz gözüm alışınca buldum. Beklediğim gibi ampul yanmadı. Ambarın karşı duvarına dek dikkatle yürüdüm. Bodrum toz ve pislik içinde akla gelebilecek gelmeyecek her türlü malzemeye tıka basa doluydu. Tarım aletlerinin saklandığı rutubetli depolara özgü o kokuyu ürpererek anımsadım. Az sonra anlatacağım pis bir anıyı çağrıştırmıştı koku. Vazgeçip dışarı çıkmayı, geri dönmeyi bir an düşündüm. Girişi nasıl olsa bulamayacak veya kapalı olduğunu görerek dönecektim zaten. O yüzden köşede, tavana umutsuzca baktım. Kapağın çizgilerini ancak gözüm karanlığa iyice alışınca ayırımsadım. Merdiveni dayamam gereken alan boştu; merdivense görünmüyordu ortalıkta. Demek ki bir de onu bulmam gerekiyordu. Az sonra yerdeki boş çuvalların altında aradığımı buldum. Dayadım duvara; tırmandım. Tavana yüklenecektim; kapak açılmayacaktı nasıl olsa ve bu iş de orada bitecekti. Üstüne bir eşya koymuş olacaktı, ya da çivilemiş... Hayır! Kestirimim doğru çıkmadı; kapak açıldı. Biraz zorlanarak da olsa yukarı çıkmayı başardım. İki odanın arasındaki küçük bir holdü çıktığım yer. Holden küçük salona, oradan hayata geçtim hemen. Hayatın o çok iyi bildiğim odun isiyi karışık ekşimik kokusunu duymadım. Ne de olsa özel sayılabilecek aşağı katta dolaşmak, burnuma pek de hoş gelmeyen, ağır, beklemiş havasını daha fazla solumak istemedim. Uzun, dar koridoru geçip merdivene ulaştım. Tahta basamaklar, korkunç gıcırtilar çıkararak ele verirdi geleni. Çekindiğim gibi oldu. Boş evin sessizliğinde daha da artan, yansıyan gıcırtilarla ikinci kata çıktım. Bir süre kıpırtısız bekleyip sessizliği dinledim. Kalbim çekiç gibi vuruyordu göğsüme. Evde kimse yoktu.

Aşağıda, uzaktaki kasabaya, yine oldukça aşağılarda kalan ana yola bakan babamın odasına girmeden önce tüm odaları hızlıca dola-

şıp evde gerçekten hiç kimsenin olmadığını görmek, korkumu yenmek istedim. Eşyaların çoğu yağmalanmış, geriye kırık dökük şeyler kalmıştı. Birçok oda geçmişte mısır ve meyve deposu olarak kullanılmıştı. Altı yıl önce gece hayli iri olduklarını tahmin ettiğim fareler koşuşurdu yukarı katta. Şimdi belki saklanmışlardı, belki de yiyeceksizlikten terk etmişlerdi mekânı. Banyo ve tuvalet bölümünün kapısı açılmıyordu. Kapısı kapak gibi çekilerek girilen dolap gibi iki banyo vardı evde. Toplam üç banyo üç tuvalet... Bunun kapısı açılmıyordu her nedense. Aşağıdakilerden birini de depo olarak kullanıyordu Kâzım. Hem canım sıkıldı açılmayan kapı önünde, hem korktum. Aceleyle yan bölüme geçtim; büyükçe bir salona kapıları açılan üç odadan biri olan babamınkine girdim. Evin yağmalanmayan ender eşyalarından biri olan eski çalışma masası yine pencerenin kenarında duruyordu. Çalışma masasını kim ne yapsın! Odada birkaç parça eşya daha bulunuyordu. İçi eski kitap ve dergilerle dolu bir sandık ve birkaç kırık dökük sandalye ve koltuk... Sandalyelerden en sağlam görüneni çekip, mendilimle tozunu aldım, masaya geçtim. Sandıktaki kitaplar arasında hâlâ işe yarayabilecekler kalmış mıydı acaba? Daha önce böyle bir sandık daha vardı; içi tümüyle boşalınca yürümüştü besbelli. Yeni bir ayıklama işlemine üşendim. Ellerim yeterince tozlanmıştı zaten. Kıpırtısız durdum. Bir ağaç kurdu çıtırtısı bile yoktu ortalıkta.

Masaya dirseğimi dayayıp tozlu pencereden dışarı baktım. Dalları uzanıp yakalanacak kadar yakın "kara yemiş" in koyu yeşil, kayış gibi yaprakları... Aralarından görünen aşağıya doğru uzanan fındık tarlası. Küçük koruluğun yanından kısa bir bölümü seçilebilen toprak yol... Evin ve içinde yaşayanların kaderine üzüldüm. "Çılgın Kalabalıktan Uzakta" ya da "Gökkuşağı"nda anlatıldığı gibi bir yaşam geçebilirdi şu pastoral mekânda geçmişte. Ama belli ki geçmemişti. Geçseydi bunun bir romanı olurdu herhalde. Kabahat doğada değildi elbette. İçinde yaşayan insanlardaydı. Var mıydı acaba böyle bir kabahat gerçekten? Yoksa sorun yapay mıydı; yalnızca benim kafamda mıydı? Burada geçmişte yaşayanlar ve son yaşayan şu Kâzım isimli adam hakikaten mutlu muydu? Mutluluk göreceliydi, belki mutluydular, ama yaşamları düşünsel, duygusal yönden zengin miydi? Kime göre? Ne için?

Buradaki insanlar dünyayı yasaklar dünyası haline getirmişlerdi. Dedemin sağığında bu evde yüksek sesle gülünmezdi. "Sırat köprü-sünü mü geçtiniz, yoksa kabir cevabı mı verdiniz?" diye çıkışırđı adam. O öldükten sonra da, belki daha de güçlenerek sürdü yasakla-malar. Hele ki "kadın milleti" için... Katlanılmaz bir ketlemeler zinciri... Her şey ayıp, her şey günah... Ayıplanma, toplumca dışlanma korkusu yapışmıştı ruhuma ve onca yıldan sonra atamamıştım içim-den. Biliçaltımda hüküm süren yasakların çoğı, köklerini bu evden alıyorlardı. Ancak bazı tatillerde çok kısa süreler için kaldığım işte bu evden. Böyle bir ortamdan nasıl bir roman yaşanmışlığı çıkardı? Nasıl gelişebilirdi insanların ince duyarlılıkları? Ruhsal derinliği, düşünsel çeşitliliğı gelişmemiş bir toplumda nasıl bekleyebilirdik ki iyi roman-lar?

Aşağıda ağaçlar içinde kırmızı damının bir bölümü görünen Hamit Çavuş'un evi. Dedemin amca oğıu, namı diğer: Deli Hamit. Adam aralıksız on yedi yılını savaşlarda geçirmiş. Askerden döndü-ğünde "deli" lakabı uygun görülmüş kendisine. Burada herkes birbiri-ne kusurlarıyla hitap ederdi. Çolak Osman, Topal Hamdi... Bir insa-nın vatan için on yedi yıl savaşması deliliğinden daha önemli değildi. Ona neden deli denildiğini bir türlü anlayamıştım çocukluğumda. Deli Hamit kendisinden küçük de olsa herkese "siz" diye seslenirdi. Her cümlesinin sonunda "efendim" derdi. Arada sırada "lütfen" gibi garip bir kelime kullandığı da olurdu. Nereden öğrenmişti bunları; yoksa savaşmamış da Paris'te falan mı dolaşmıştı? İki dirhem bir çe-kirdek giyinmesi de cabası. Adam hakikaten bir deliydi; hiç değilse anormaldi. Dedem de garipti. Ata binmez, fayton kullanırdı. Konuk-larına yemeklerini masada ikram ederdi. Bu tür tavırlarından kaynak-lanan kötü izlenimleri koyu bir dindarlık görünümüyle silmeye çalış-şırdı. Ona göre yeni yazının icadı "gâvur tertibi"nden başka bir şey değildi. Küçük çocuklar "tavşan kaç, Ali topu tut" zırvalarıyla ne öğ-renebilirlerdi ki! "Top"u tutmak ne demekti üstelik!?

Yine de bu adamın üç oğılundan ikisinin okuması nasıl açıklana-bilirdi? Yedi yaşına dek Lazcadan başka bir dil konuşamayan babamın evdeki lakabı "Maliye Nazırı"ymış. Çiftlikte yanaşma olarak çalışan ileri görüşlü bir kızın kışkırtmasıyla kayıt için tek başına okula gitmiş. Dokuz yaşında... Okulun tüm idealist Kemalîst öğretmenleri, öyle tek

başına gelen bu cesur çocukla ilgilenmişler. "Oğlum, senin ismin ne?" diye sormuşlar. Babam yanıtlamış: "Maliye Nazırı Osman Cavit!"

Babamın iki abisi var, yani benim iki amcam. Büyük amcam dedemin tüm olumsuz özelliklerini kapıp, olumlu özelliklerinden hiç nasibini almamış biri. Dedemin hoşgörüsüyle aile varlığının büyük bölümünü iç ederek kasabanın yanında kendine büyük bir çiftlik satın almış. Erkek çocuklarından ikisini yanında tutmuş, biraz daha asi olan Kâzım'ı buraya yerleştirmiş. Uzun yıllar evine elektrik gelmesine direnmiş; büyük oğlunun katakullisiyle ölmeden üç ay önce odasında ilk kez ışık veren ampulü görmüş ve belki de o ışıktan ölmüş; işte öyle bir adam. Evine gittiğimizde hoş geldin demez, sanki bizi hiç görmezdi. Küçük oğlu kendinden de beterdi. Ama onun soğukluğu zekâsının geriliğinden kaynaklanıyordu. Uzak bir şehirden gelen, aylardır, yıllardır görmediği kuzenlerinin önünden her günkü haliyle gider gelir, olağan işlerini yapar; sonra birdenbire aklına gelen soruyla yanımıza yaklaşırdı. "Sen toto oynamayı biliyor musun?"

Küçük amcam daha garipti. Bu öykünün baş kahramanı olan amcam. Onun da kasabanın yakınlarında küçük bir çiftliği vardı. Babamla arası bildim bileli soğuktu. Kasabaya her gidişimizde onu da ziyaret ederdik. Bahçenin ortasındaki garip mimarili evin önünde yengemiz bizi içten (kim bilir, belki de göstermelik?) büyük bir sevinçle karşılar, bağrına basardı. İçeri geçer bir şeyler yer, sonra büyükler sohbeta dalmışken dışarı çıkıp oyunlara daldardık. Sonunda aklımıza amcamız gelirdi. "Amcam nerde, amcam nerde?" diye sorardık. "Amcan orada" derdi annem, uzakta tarlanın ortasında dikilen adamı gösterek. (Niye orada öylece dikildiğini bir türlü çıkaramazdım.) "Gidin elini öpün; gitmezseniz ayıp olur... Çekinirdik. Gelip de bize bir hoş geldin demeyen bir insanın elini nasıl öpebilirdik! Yine de giderdik yanına. Amcam sanki sürekli birlikte yaşıyormuşuz, az önce yanından ayrılmışız gibi heyecansız, ama herhalde içten bir sevgiyle davranırdı. Bir şey gösterir, ya da bir şaka yapar güldürür, sonra "Hadi bakalım eve dönün; ben birazdan gelirim" gibi bir şeyler söyler, uzaklaştırırdı bizi yanından. Orta boylu, sağlam yapılı, beyaz tenli, güleç yüzlü, soğuk adam...

Üstünde durulup düşünülünce çevremizde ne denli tuhaf tipler bulunduğunu ayırmsıyoruz. Acaba eski kuşaklarda insan farklılıkları

daha mı belirgindi? Yeni kuşaktan insanlarla karşılaştırıp irdelediğim-
de pek öyle olmadığını görüyorum. İnsan, görmek isteyince insanla-
rın farklı ve garip yanlarını kolayca görebiliyor. Ya da bir açıdan bak-
tığında ortada hep gariplikler sırtıyor. Örneğin Kore gazisi dayım
başlıbaşına bir olguydu. Başta Kore savaşı olmak üzere ilginç ilginç
konularda sanki hepsi kendi başından geçmiş gibi öyle güzel hikâyeler
anlatırdı ki, tüm çocuklar ağzının içine bakardı yeni bir öykü anlatsın
diye. Gerçi büyükler anlatılan bir hikâyenin sürekli değiştiğini, ya da
bilinen bir hikâyenin dayımın başından geçmiş gibi yeniden düzen-
lendiğini iddia ederlerdi ama, çocukların ilgisini hiç azaltmazdı bu.
Evinin geniş balkonunda direklerden birine asılı sapanı ve korkulu-
ğun üstündeki minik minik taşlarla dolu kutuyu görünce hayretle sor-
muştum: "Bu sapan kimin?" (Evde çocuk yoktu.) "Bu taşları kim top-
lamış?" Bunların, bahçesine giren tavukları kovmak için dayımın
geliştirdiği yöntemin gereçleri olduğunu öğrenince çok gülmüştüm.
Fakat tüm bunlar neyi ifade ediyordu? Ülkemizde belli düşünce
akımlarına örnek gösterilebilecek, belli büyük değişimleri gerçekleştire-
bilecek aykırı karakterlerin varlığını mı? Anlattığım karakterleri in-
celeyerek insanın evrensel sorunları üstüne fikirler geliştirebilir miy-
dik? Avrupa ya da Rus romanında çizilen tipler gibi ülkenin ileri
dinamiklerini temsil eden tiplere ulaşabilir miydik? Tüm bunlara
"hayır" diye yanıt veriyorum. Aslında soruyu soruşum da yanlış gibi.
Rus romanında çizilen tipler Rus toplumunun düşünsel düzeyini
temsil ediyor, Fransız romanındaki tipler Fransız toplumunun. Başka
bir deyişle Rus romanı Rus gerçekliğinin, Fransız romanı Fransız ger-
çekliğinin temsilcisi. Bizim romanımız? O da ancak bizim gerçekliği-
mizi, bizim düzeyimizi temsil edebilir. Dayımın ya da amcamın ga-
riplikleri ancak bir mizah öyküsüne malzeme olacak özellikler. Belki
de o yüzden mizahta başarılıyız. Ya da sıradanlığı sıradan kalıplar için-
de yansıtırsak sanatta başarılı olabiliyoruz. Sıradanlığı büyük bir sıra-
danlık başarısı içinde aktaran televizyon dizilerimiz buna örnek.
Dedem, Kâzım, yobaz amcam, karanlık işler çevirdiği söylenen öbür
amcam, tavukları sapanla kovalayan emekli subay dayım, onların için-
den çıkmış köye döndüğünde bir uzaylı gibi karşılanan, ama özde
tüm çevresinden pek de farklı olmayan babam... Bunların hangisi ül-
kede yepyeni düşünceler yaratabilir? Bu kuşaktan nasıl güzel bir

roman çıkabilir? Belki daha sonra gelecek kuşaklardır bir şeyleri değiştirecek olan. Peki ondan umutlu muyum?

Karamazov Kardeşler: Şehvet düşkün, iğrenç derecede kaba, zengin bir baba; biri evlatlık olan dört oğul. Baba ile oğul arasında genç ve güzel bir aşüftenin paylaşılamaması, babanın oğullardan kıskançlıkla sakladığı büyük bir servet ve sonunda babanın katli. Romancı bu beş karakteri inceleyerek tüm bir Rus gerçekliğini gerçek durumundan daha gerçek biçimde yeniden oluşturmuş. Bu beş karakterin tartışmalarıyla çağının ve çağımızın ana düşünsel tartışmalarının özünü akıtmış.

Ya ben? Elimde Dostoyevski'nin önündeki malzemeden çok daha gerçek, çok daha somut bir malzeme varken, sözünü ettiğim karakterlerle neleri anlatabilirim?

Amcam çok tuhaf bir adamdı. Tutarsız, dengesiz... Hayvan sevgimi kalıtsal yolla ondan aldığım söylenir. Atını acımasızca kırbaçlayan bir arabacıyı bayıltıncaya kadar kırbaçladığı dilden dile anlatılırdı. Ankara'da bir yerde memur olduğunu bilirdik. İki bir kasabaya geldiği, başka şehirlerde de görüldüğü için bu memuriyetin kuşkuyla karışıldığını anımsıyorum. Onun hakkındaki bir iddia MİT ajanı olduğu yolundaydı. Belki Mitçi falan değildi, uçarı tabiatından dolayı belli bir yerde dikiş tutturamıyordu; kim bilir. Sonuçta, hayli esraren-giz sayılacak kişiliğiyle ilgili bilgim kıt. Onun yaşadığı dönemde ben çocuktum. Büyüklere sorduğumda dişe dokunur veriler elde edemedim. İşin başka bir yanı; çocuklarını da yeterince tanıyamadım. Tatillerde kasabaya geldiğimde ikisi de benden büyük iki erkek çocukla iletişimin sınırlı olurdu. Büyüğü olan Hasan abinin beni bisikletinin önüne bindirip gezdirdiğini anımsıyorum. Yengem küçük oğlu Mit-hat'ın haşarılıklarından yakınırdı. Fakat ben hiçbir yaramazlığını görmemiştim doğrusu. Sessiz bir çocuktum. Esmer yüzünde parlayan bembeyaz dişleriyle sık sık gülerdi bana, hep iyi davranırdı. İki oğlu ve iki kızı da okuyamadılar ya da okumadılar. (Ben okudum da ne oldu!) Kızlar belli bir yaşa gelince baba baskısından kaçmak için önlerine ilk çıkan erkeklerle evlendiler. Sonra onlardan boşanarak birkaç evlilik daha yaptılar. Amcam öldükten sonra büyük oğul babasının işlerini üstüne aldı. Çiftliğin çoğu bölümünü satın paralarını kumarda, orada burada yedi. Küçük oğul bir süre faşistlere takıldı, sonra hiçbir şey

takılmaz oldu. Şimdi ne yaptığını bilmiyorum. Bildiğim bir şey, amcamın yaşadığı sürece ev halkını bir sadiste yaraşır düzeyde kırıp geçirdiydi. Oğlanlar bu edimden nasiplerini bolca alıyorlardı, ara sıra yengemize de pay çıkıyordu. Nitekim, nasıl gelişmeler oldu bilmiyorum, yenge yirmi beş yıllık kocasından ayrıldı ve İstanbul'a döndü. Amcam onunla İstanbul'da okuduğu yıllarda tanışmış... Lise mezunuydu kadın. O devirde lise mezunu olmak büyük bir şey. Laz şive-siyle ve abuk sabuk konuşan onca insanın arasında köyde çok düzgün ve akıllıca konuşan, fakat şalvarı, başını örten beyaz yemenisiyle tipik köylü giysileri içinde, konuşmadıkça ayrımsanmayan bu kadın, çocukluğumda hep şaşırtmıştır beni. Başkalarının da ilgisini çekerek besbelli. Annem, birkaç kez kasaba dışında düğün dernekte falan gördüğü kadarıyla yengemizin istediğinde çok zevkli giyindiğini söylerdi.

Bu arada amcam hayli çapkınmış. Tersini iddia edenler, kadınlara oldukça sıkılgan yaklaştığını söyleyenler de var, ama bu iki bilgi bence çelişmiyor. Karısı onu bırakınca amcam iki oğluyla birlikte çiftlikte yalnız kalmış. Bir de şu esrarengiz işinden emekli olmuş. Vaktini tarlada yalnız başına dolaşarak geçirirmiş. Babama son konuşmasında can sıkıntısından yakınmış. Ancak canının babama söylediği gibi pek fazla sıkılmadığını gösteren bilgiler de ortaya çıkmış ölümünden sonra. Kasabada "yollu" olarak bilinen genç bir kız sık sık çiftliğe gelirmiş. Oğlanlar eğer o sırada evdeyseler babalarının kovucu bakışlarından rahatsız olur, çiftliği terk ederlermiş. Bu arada Mithat'ı bir keresinde çiftliğe giden ağaçlı yolda kızla yürürken görmüşler. Kız pek neşeliymiş, o sırada on yedi yaşında olan oğlan ise bir hayli sıkıntılı... O sıkıntının neden kaynaklandığı ise tartışmalı. Çünkü iki erkek evlat babalarıyla birlikte kalırken sık sık da İstanbul'a gelip anneleriyle konuşurlarmış. Yenge bir ara barışacak olmuş, fakat özellikle bu gelişmeyi duyunca çok öfkelenmiş. Büyük oğul da eve böyle birinin girip çıkmasından hoşnut değilmiş. Hatta bir ara cesareti ele alıp kızı tehdit etmiş. Küçük oğul ise hep sessiz kalmış. Genç kızın çiftlikteki sıkışan varlığı bazen onun yüzünü kızartır, bazen gözlerini parlatırmış...

Babam neden amcamın cenazesine ta nerelerden beni de götürmüştü; bilmiyorum. Cenaze evinin önünde o hiç hoşlanmadığım pejmürde, cahil fakat yargılayıcı kalabalık birikmişti yine. Babam hemen içeri girmişti amcamı görmeye; bense istememiş girmemiştim. Kala-

balıktan o yaşta bir çocuğu karşılayan, tatlı bir şeyler söyleyen tek kişi çıkmamıştı. Evin yanında aletlerin ıvır zıvırın konduğu derme çatma depoya doğru yürümüşüm. Barakanın önünde yine birtakım tarım araçlarının yığılı bulunduğu bir sundurma vardı. Oraya neden gitmiştim; onu da bilmiyorum. Yabancılik duymuş, ağlamaklı olmuştum belki. Bahçenin en تنها bölümüydü, sebep oydu belki de. Bugün gibi hatırlıyorum: Deponun açık kapısına doğru yaklaşıncı, o az önce söz ettiğim rutubetli koku karşılamıştı beni. Bir de başka tür nahos koku... Kapının pervazına, yanda duran pulluğun mavi demiri üstündeki lekelere gözüm takılmıştı. Kan ve et parçaları, kan ve küçüklü büyüklü beyin parçaları...

Tarlaya bir süredir kara bir köpek dadanmış. Amcamın birkaç tavuğunu yemiş. Amcam sundurmanın altında pulluğu tamir ederken köpeği görmüş. "Mithat!" diye bağırmış. "Çabuk koş tüfeği getir!" Bir hızla koşmuş Mithat, sofadan tüfeği kapıp amcama doğru yaklaşmış. Tam o sırada ürken buzağı oğlanın önüne çıkmış; Mithat tüfek elde yere düşmüş. Silah parlamış...

Babam cezaevine ziyarete beni de götürdü. Kuzenimin yüzünde belirgin hiçbir ifade göremedim. Ne üzüntü, ne şaşkınlık, ne korku, ne rahatlık, hiçbir şey... Aile bunun bir kaza olduğu düşüncesinde anlaştı. Savcılık da işin ötesini berisini karıştırmadı, sanık birkaç ay yattı çıktı, dosya kapandı.

Smerdyakov geliyor aklıma, İvan, Mitya, Alyoşa ve babaları. Anlattığımdan bir roman çıkabilir mi? Çıkarsa bu bir evrensel roman olabilir mi? Çok zor. Ne Mithat tek bir felsefe kitabı okumuştur, ne de ağabeyi önemli bir insani sorun üstünde enine boyuna beş dakika olsun düşünmüştür. Belki de düşünmüşlerdir. Belki de onlarda ham olarak bulunan düşünceyi, duyguyu işlemek romancının görevidir. Belki iş romancıdadır, neyi nasıl nereden algılayacağı, nasıl işleyeceğindedir. Tüm bu belkiler arasında bildiğim bir şey var; iyi romanlar, dünyada önemli dönüşümler gerçekleştirmiş ulusların romanlarıdır. Peki o uluslar şimdi bizden çok mu ilerde? Aradaki fark kendiliğinden kapanıyor. Belki bu öykünün şansı da orada yatıyor. Ama belki, yine belki...

Niye zorlukla, heyecanla ille de girmiştim bu eve? Belki çocukluğumda bir ucundan görebildiğim geçmiş kuşakların yaşamlarına duy-

duğum özleminden, meraktan. Belki o yaşamların huzurlu tekdüzeliğine hayranlığımdan, belki onları küçümsediğimden. Tüm bunlar gerekli şeyler değil miydi ama? Ne demekti geçmiş kuşakların huzuru, bizim kuşağın huzursuzluğu? Yaşam nasıl hissediliyorsa oydu aslında. Bu eve kendim için girmiştim. Kendi geçmişimi görebilmek, bir kez daha kokusunu duyumsayabilmek, belki geleceğimi bu yolla biraz daha doğru kestirebilmek için. Benden önceki kuşakların ruhlarından bir şeyler öğrenebilmek için.

Geldiğim yoldan sessizce çıktım evden. Düşlediklerim, duyumsadıklarım ürpertmişti tenimi. İkinci katta otururken tahta merdivenlerde başka birinin, başka bir varlığın çıkardığı gıcırtiları duyma korkusu, belki odaların serinliği kemiklerime dek dondurmuştu bedenimi. Yukarıya, pınarın bulunduğu yere doğru yürüdüm ağaçlar arasından; çevremde dört dönen küçücük kuşların ortasında kendime geldim, yeniden buldum neşemi; sonra çiti aşırıp toprak yola atladım. Karşıdan yaklaşan kot pantolonlu genç, bu da kim böyle gibisinden hayretle bakarak geçti yanımdan.

Yukarıda bir tek Sağıroğulları'nın evi var. Demek bu çocuk Sağıroğlu'nun torunu, ya da torununun çocuğu. Dedem yetmiş yıl önce Sağıroğlu'nun kardeşini vurdurmuş. Onlar da şimdi villaların yapılcığı arsanın hemen yanında bizimkilerden üç kişiyi öldürmüşler otuz yıl önce. İnsan yaşamı hem çok basit, hem çok karmaşık...

SERCAN - I

(2. Bölüm)

Yağmur cama serpiliyordu rüzgâr estikçe. Açık havalarda Boğaz'ın hafif çalkantılarının bile görüldüğü yerde şimdi belli belirsiz bir mavilik yüzüyordu. Sahadaki maç hızlanan yağmura karşın devam ediyordu. Kızlı erkekli bir öğrenci grubu koşuşarak bağıra güle mühendislik binasının köşesinden kıvrıldı. Şemsiyeli bir genç, başı önünde belli ki bir şeyler düşünerek, acelesiz yaklaştı. Yandaki ağaçların altında sarı bir kedi bir an görünüp kayboldu. Sahadan erkek çığlıkları yükseldi. Yeşilli takım gol atmıştı.

Cama gözlüğünün izin verdiği kadar yapışarak sol yandaki binanın kapısına baktı. Kızıl saçlı, uzun siyah pardösülü bir kız dışarı çıkmış, açılmayan şemsiyesiyle uğraşıyordu. Tanıyordu onu. Geçen yıl ders verdiği sınıftandı. Kantine girip çıkarken sık sık görürdü. Derslerini çok dikkatli dinlerdi bu kız. Öyle dikkatli dinlerdi ki, yüzünde komik bir ifade belirirdi zaman zaman. Ancak sınavı, dinlemedeki dikkati düzeyinde başarılı sayılmazdı anımsadığı kadarıyla.

Şu an, o kantinde olmayı isterdi. Öğrencilerle oturmak, içli dışlı konuşmak... Ama bir öğrenci gibi değil. Öğrencilik yılları pek sorunlu geçmese de, gözünün önüne o yıllara ilişkin mutlulukla anımsadığı birçok sahne gelse de, yeniden aynı yaşlarda olmak istemezdi. Fakat şimdiki konumunda değil, bir öğretim görevlisi olarak, yani birkaç yıl önce şu kızla aynı masada oturmak, onu yakından tanımak isterdi. Nasıl bir insandı? Yaşamdan beklentileri, özlemleri nelerdi? Dersi neden o denli dikkatle dinlerdi? Tüm derslere miydi bu ilgi, yoksa yalnızca belli bir derse mi? Özellikle bu sonuncusunun yanıtını bilmek önemliydi. O yüzden mi arkaya atmıştı farklı anlamlı soruyu? Yok canım! Öğretim üyeleri arasından değil belki, ama asistanlar arasından öğrencilerle sıkı fıkı olanlar oldukça fazlaydı. Biliyordu ki bu sıkı fıkılık, kantinlere girip çıkmalar, dışarda türlü etkinliklerde buluş-

malar çoğun cinsel amaçlıydı. Yani genellikle bir ya da daha fazla kız "düşürmek"ti amaç. Kızlar için de erkek... Birçok etkinliğin özünü oluşturan şeydi cinsellik. Yalnız okulda mı! Her yerde. Doğrusu şu anda gıpta ettiği o değildi. Gıpta ettiği şeyin hiç değilse şu aşamada cinsel bir amaç taşımadığından emindi. Yok canım, nereden emin olabilirdi ki buna? Zaten cinsel niyetli yaklaşımları ayıplıyor değildi ki, başkalarının ya da kendi davranışlarının yorumlanmasında bahaneler arasın. Gençleri, öğrencileri herkes kendi öğrencilik yıllarındaki izlenimlerinden yola çıkarak tanımaya çalışıyordu. Böylece kuşaklar gerçekte birbirini tanıyamıyordu. Kuşakların aynı yaşlardaki özellikleri sanıldığından hızlı değişiyordu. Ama ne denli hızlı? Benzerlikler, benzemezlikler nelerdi; tek tek karşılaştırmak gerekti kesin bir yargıya varmadan önce. Derslerdeki tartışmalar, odasındaki baş başa sohbetler bazı şeyleri anlamak için yetersizdi. Çünkü bu odaya giren kişi kendini gerçek ortamında hissetmiyordu. Hocalık otoritesi istemeden engelliyordu açılmayı. Sözün kısası öğrencilerini yakından tanıma isteğinin nereden kaynaklandığını bilmiyor değildi.

Kız şemsiyesini düzeltti, hızlı adımlarla aşağıdan, önünden geçerek, otoparka doğru yürüdü. Görmüştü: Küçük kırmızı bir Suzuki'si vardı. Arabasına atlayacak, bir yere gidecekti. Nereye? Evine mi, bir arkadaşına mı? Nasıl bir ev, nasıl bir arkadaş? Sinemaya gidip güzel bir film seyredecekti. Tenis kortunda arkadaşıyla buluşacaktı, sonra sıcak bir duş, Amerikan filmlerindeki gibi. Ya da oturup fasulye ayıklayacaktı annesine.

O'nun da bir arabası var mıydı acaba? Belki ikide bir şu pencereden baktığı için kantine gelirken görebilecekti bir süre sonra. Düşük bir olasılıktı. Master öğrencilerinin çoğu bir iş bulup çalışırlar... Hem görse ne olacaktı sanki? İki gün önce öyküsünü okuduktan beri, O'nun her aklına gelişinde kalkıp pencereden baktığını, cama dayanıp kantin kapısını gözlediğini ayımsayıp, gülümsedi.

Yarıyıl başından beri ders verdiği halde hiç ilgisini çekmemişti kız. Ta ki önceki güne dek. Hayır, bir kez ders sırasında hüzünlü bir yüzle pencereden dışarı bakarken dikkatini çekmişti. Hayır, hüzünlü olduğu yorumunu şimdi yapıyordu. Bir an için güzel bulduğu, ama hiç üstünde durmadığı bir yüz. O'na acınmıştı bir an. Dışarıya bakarken mi, yoksa başka bir keresinde mi? Bazen birine karşı, gizli bir de-

ğerin, gizli bir güzelliğın hakkının verilmediğı sezisiyle, yardım etme, yakınlık gösterme arzusu doğar gibi olurdu içinde. Kimsenin görmediğı o gizli değeri bulup çıkartma zevkini tatmak... Gerçi böyle bir yaşınmışlık geçmemiştı başından şimdiye dek. Geçebilirdi fakat. Geçerse güzel bir şey olurdu kuşkusuz. Anımsadı. Başka bir keresinde de ortaya attığı bir soruya kız hiç beklemediğı, o güne dek düşünmediğı bir yanıt verdiğinde ilgisi uyanmıştı. "Çağdaş romanda karakter neden geriye çekildi?" diye sormuştu. "Çağımızın insanı karakter peşinde değil, 'action' peşinde, 'vizyon' peşinde" demişti kız. Çoklarının bildiğı şeyin vurgulanarak anımsatılmasıydı aslında sözü. Zaten artık pek çok kuram böyle değil miydi. Müzikte notaların on binlerce çeşit bireşiminden on binlerce yeni ezgi yaratmak mümkündü hâlâ. Müzikte bile yinelemeler rahatsız edici boyutlara ulaşmıştı. Ya insani bilimlerde... Belki bilim adamının görevi bunu bilmek, ona uygun davranmaktır. Bilinen şeyleri anımsatmak, yeniden düzenleyip yeniden anımsatmak, yeniden yorumlayıp yeniden anımsatmak... Tartışma çağın insanının "imaj" peşinde koştuğı noktasına doğru devam etmişti, yani istediğı yönde derinleşmesini engelleyen moda yönde.

Kopya etmeden, çalmadan düşünen kafalar neden çıkmaz bu memlekette? Neden özgün düşünce üreten bir Allahın kuluna rastlanmaz! Birçoğunun yaptığı düşünce acenteliğı. Toptan ya da perakende satış. Belki ben de onları yargılayabilecek konumda değilim...

Ama hiç değilse bazı şeylerin rahatsızlığını duyuyordu o. Bazı şeylerden rahatsız olma duyarlılığını yitirmemişti hiç değilse. Bir de, evet bir de, bu kııda bir şeyler vardı.

"Güzel!" dedi arkasındaki ses. Hikâyeyi okuttuğı arkadaşının odadaki varlığını o an anımsadı.

"Güzel değil mi gerçekten? Söylediğim kadar var, değil mi? Baştan fazla övdüm galiba. Büyüsü kaçmıştır."

"Yoo yo, gerçekten güzel" dedi öbüründen hayli yaşlı görünen, oturan adam. "Yani şöyle söyleyeyim: Senin de parmak bastığın gibi çok değişik. Zaten bir harika beklemiyordum, ama değişik. Bundan bir şeyler çıkar. Çıkar, ama ne çıkar bilmiyorum. Aslında niyetini tümüyle anlamış değilim."

Pencerenin önündeki adam hevesli bir yüz anlatımıyla arkadaşının karşısına oturdu. Elini tabanca gibi yapıp kaldırdı.

"Bak!" dedi. Sonra hevesi birdenbire kaçmış gibi elini indirdi. "Şöyle... dedi, gözlüğünü düzeltirken. "Dün bizim direktör de aynı soruyu sordu. Ona bir yığın şey anlattım. Ne anlatmıştım... Bak şunu anladım: Anlatırken anladım onu da. Ne istediğimi tam oturtamamışım kafamda. Bereket ki lafım uzayınca adamın ilgisi dağıldı, dinlemedi. 'Tamam, güzel, iyi bir çalışma olacak sanırım' dedi. Ben de kurtardım."

"İyi bir şey olacak mı peki? Öbür yazılar çok kötü diyorsun?"

"Öyle" dedi gözlüklü. "İyi ki İngilizce yazın dememişim. Daha Türkçe bilmiyorlar ki bunlar. Vaktin varsa vereyim, bir göz at istersen."

"Bilmez miyim" dedi öbürü, pek içten sayılmayacak bir üzüntüyle. "Bir ara bakarım. Seviyesiz olacaklarını tahmin ediyorum zaten."

"Seviyesiz meviyesiz. Berbat bir dille de yazılsa malzeme malzemedir, diye düşündüm. Değerlendirebileceğimi sanıyorum."

"Olur mu öyle şey. Tüm sorun dilde zaten. Dili kötü olan nasıl iyi düşünce üretecek, bir olguyu nasıl kavrayacak. Kafasındaki dil çürükse kavramaya çalışırken bozacaktır yaklaştığı şeyi. Kavrayamadığı şeyi de güzel anlatamayacaktır doğal olarak."

"Sanıyorum derken onu kastetmemiştim" diye itiraz etti gözlüklü. Fakat hemen dürüst olma gereğini hissetti. "Dediğine katılıyorum. Katılıyorum ne kelime, yıllardır onu söyler onu yazarım, bilirsin. Benim yanılığım.. Çocukların bu kadar kötü durumda olduklarını düşünememişim. Yalnız bir şey var, o da bir veri: Böyle bir okulda master yapan yetişmiş adam, başından geçen bir öykü anlatıyor. Klasik romanlardaki öykülere benzer bir öykü. İşte bu da bence dikkate alınması gereken bir malzeme. Düşünce düzeyini, dili kullanma yetilerini göstermesi bakımından incelenmeli. Olumsuz bir malzeme de olsa malzeme malzemedir. Pek çok yönden bire bir karşılaştıracığım. Bakarsın ilginç şeyler yakalayabilirim. Yani böyle düşünüyorum şimdilik."

"İyi. Senin güzel bulduğun öyküye gelem o zaman. Ben de güzel buldum ama sana yararı noktasından kuşku var. Karakter konusunu önemsemediğini söylediğin halde sanki inadına o noktanın çevresinden kurtulamıyorsun. Tamam, burada bazı tipler var, bu tipler klasik romandaki tiplerle karşılaştırılıyor. Ne çıkacak bundan?"

Yani bu biçimiyle ne çıkacak? Kız yapısal çözümlemeye yatkın değil. Marksist bir çözümleme yapmıyor. Zeki falan diyorsun ama psikodinamiği hiç bilmiyor gibi geldi bana. Sen ona yalnızca bir öykü ya da roman taslağı yaz demişsin, ana konuyu vermişsin; tamam. Peki asıl ne istediğini, amacını anlatmadın mı baştan? Senin işine yarar az şey çıkar gibi geldi bana. Tabii önceden niyetini açık etmenin de öyküyü yapaylaştırma riski var."

"Öyle... Onlar yazacak; bir şeyler çıkartmak benim işim olacak" dedi gözlüklü. "Öyküde kızın işaret ettiği şey yabana atılmaz. Önemli olan neyi algılayacağını iyi bilmek. "Canı iyice sıkılmış gibi iç geçirdi. "Karakter sorunsalını hakikaten gözden çıkarıyorum. Çıkarmak istiyorum desem daha doğru olur. O noktada son kararımı verip dosyayı kapatmak istiyorum. Bunun için aklıma takılan birkaç şeyi halletmem lazım. Onu halletmeden ustanın ütopya dediği şeye yelken açamam. Dil bir çıkmaz, yazı bir çıkmaz. Elimizdeki bu malzemeyle düşünce zincirlerini kıramayız. Gerçek duygularımızı anlatamayız. Ama bir kere de ben kafamı vurmak istiyorum. Şöyle esaslı bir vuruş... Biliyorum kırılacak kafam, fakat o da bir zevk. Şairin, yazarın sorumluluğu. Boyun borcu..."

"Başladın mı yazmaya? Yani kendi yazını soruyorum.

"Öbürü başkasının mı?" diye güldü gözlüklü. Sinirli ve tiz bir kahkaha atmıştı. Beğenmedi bu kahkahayı. Aklına bir şey gelmiş gibi aniden yerinden kalktı. Ellerini cebine sokup kapıya yürüdü çıkacakmış gibi; sonra birden döndü. Yüzü iyice bulutlandı. "Sahiden şöyle acı bir kahve istemez misin?"

"Hayır" dedi arkadaşı. Bir sessizliğin ardından bu adamın birden ona kahve soruşu, eğer ikram kabul edilmeyecekse, hadi öyleyse git anlamına gelirdi. Konuk isteksiz isteksiz yerinden kalktı, saatine baktı. "Zaten ders vakti gelmiş" dedi yüzünü ekşiterek. "İşin zor" diye ekledi. Gülümsedi, başını salladı, "İşin zor" diye yineledi çıkarken.

İş zordu gerçekten. Bunca yıl önemli dergilerde onu bunu eleştirmişti. Şimdi iddialı iki çıkışa birden soyunuyordu. Atletin iki dalda rekor denemesi gibi. Eleştirmen kimliğinde olmasa daha rahat başlardı işe. Hiç istemediği, hiç yatkın olmadığı halde iddialı olmak zorundaydı. Tasarladığı yapıtlar makale değildi artık. Birdenbire topa tutulabilirdi. Ya da görmezden gelinebilirdi. Beğenmediği, önemsemediği

birçok yazarı görmezden gelmişti şimdiye dek. Kavgayı sevmiyordu. Ortada yalnızca kavgı için yaşayan, yalnızca kavgadan doyuma ulaşan bir yığın işe yaramaz adam vardı ve kavgı ancak onların işine yarardı. Ne var ki şimdi onu da görmezden gelmek isteyenler çıkacaktı. Ya, bu genel bir tavır olursa! Yıkıma uğrarsa!

Yıkım! Ne yıkımı?! Gerilimlere, yıkım korkularına alışmıştı epeydir. Buluttan nem kapın, her işinde kılı kırk yaran, gölgesinden korkan Sercan değildi artık. Vız gelirdi kitaplarının başarısızlığı. Başarı neydi ki zaten. Yaşamda başarı neydi ki! Aynı günün sabahı göklere erdiğini sandığı, akşamı ise kendini evinin kapıcısı kadar önemsiz gördüğünü bilirdi. Neydi ki başarı! Dergiye biraz daha sık gider, birkaç kişiyi yemeğe davet ederse gelirdi o başarı. Yok canım, bu kadar kolay mı, dedi kendine. Piyasada yağcıdan, eli paralıdan bol ne var. Yazdıkları okunuyor mu!

Koltuğa çöktü. Zayıf bacağı yine sızım sızım sızlamaya başlamıştı. Yağmuru geç haber vermişti bu kez. Eve dönme vakti yaklaşıyordu. Saat dörtte bir ders ve sonra ev... Başını elleri arasına aldı, yüksek sesle inledi. İnlemek artık rahatlatmıyordu ruhunu. Nilüfer'i özlüyordu. Bir haftadır ölesiye özlüyordu. Gözleri sulanıyordu çaresizliğine. Eve gidecekti, fakat Nilüfer'i göremeyecekti. Geçmişte de eve gider ve göremezdi çoğun onu, ama görme umuduyla beklerdi hiç olmazsa. Şimdi o umut da yoktu. Onu özlüyordu ama hiç suçluluk duymuyordu. Garipti bu; çok garip. Olayın tazeliğindendi belki. Ya, bir süre sonra suçluluk duygusu da başlarsa. Ya, bu garip hüznün, bu yalnızlık, bu garibanlık hıçkırığının üstüne bir de suçluluk duygusu eklenirse. Başka bir şeyi daha keşfetti. Nilüfer'i evi düşündüğü zaman hatırlıyordu. Ev ve Nilüfer... Çağrışımları için birbirini akla getiren iki anahtar sözcüktü bu ikisi. Kelime miydi bunlar gerçekten. Kelime değildi. Ev ve Nilüfer kafasında şekillenen imgeye verdiği addı. O halde? Öff, dedi içinden. Burada da mı kuramsal tartışma. Yalnız bir şey var: Nilüfer'le ilgili duygularımı eve hapsetmişim; öbür yaşantımdan yalıtmışım. İyi ki de becerebilmişim bunu. İyi ki becerebilmişim.

Burnunu mendiline sümkürüp pencereye yürüdü. Yağmur devam ediyordu. Sahadaki maç bitmişti. Yan yoldan bir polis otomobili yaklaşıyordu ağır ağır. Okula gelen polis genellikle minibüs kullanırdı. Düz beyaz renkli bu yeşil plakalı oto neyin nesi oluyordu? Yutkundu,

göğsünün daraldığını hissetti. Yine mi sorgu? Yine mi ifade?! Emniyeti hiç sevmemişti. Hiç de Fransız filmlerindeki gibi değildi sorgu mekanları. Gerçi müdür odalarından başka bir odada oturmamıştı ama, sorgu hücrelerini de görmüştü; ya da bilerek gösterilmişti kendisine. Araba pencerenin önünden geçti, az ilerde kantin kapısı hizasında durdu. Telsizli bir adam indi arkadan. Boşta kalan eliyle sarkık göbeğinin üstünde sallanan gömleğini kemerinin altına soktu, bacaklarını yana açtı açtı çimenliğe doğru yürüdü... Biraz sonra yine bakardı ne olduğuna. Pireyi deve yapmanın alemi yoktu şimdi. Pencereden ayrıldı, masasına oturdu.

Algılama çok önemliydi. Olguyu nereden nasıl algıladığınızdı önemli olan. Polisi gözünde büyütürsen ezilirsin karşısında. Üstten bakarsan o senin karşısında ezilir. Şimdiye dek üstten bakabilmeyi başarmıştı, bundan sonra da ezik davranma niyetinde değildi. Arasına işaret bırakılmış yerinden önündeki kitabı açtı. İlk paragrafı okudu. Bir şey anlamadı. Bir daha okudu, yine anlamadı. Akli başka yerdedi. Kalktı, istemeye istemeye pencereye yürüdü, baktı aşağıya. Polisler bir öğrenciyi götürüyorlardı. Öğrenci ezikti. Polisler kurumlu... Çok sadist var, diye düşündü. Polisler arasında çok sadist var... Sizi yine rahatsız ettik, buralara kadar yorduk, diyen müdür yardımcısının hiç de üzölmüş, hiç de nazik görünmeyen kaba suratı geldi gözünün önüne. O adamın bir erkek evlat 'sahibi' olduğunu anımsadı. Sık sık küçük veledinden bahsederdi herif, Komiser Colombo özentisiyle. Kim bilir nasıl yetiştiriyordu o çocuğu? Despot baba figürü sadist çocuklar üretiyor... Sadist çocuklar despot devlet babanın adamı oluyor...

Pencereden ayrıldı, yine masasına geçti. Rahatlamıştı. Ürpertili bir mutluluk duydu içinde, titredi. Kurban başkası olunca rahatlıyor insan... Acı acı güldü. Beğenmedi mutluluk nedenini. Rahatlaması öğrencinin götürölüşünden değildi ki aslında. Böyle bir şey için kim, neden sevinirsin? Odasını her geçen gün daha da beğeniyor, sanki her geçen gün odasının bir parçası oluyordu. Bu odada mutlu ve huzurlu hissediyordu benliğini. Kendisine saygısı artıyordu. İyi ki böyle bir odası vardı. Yoksa ne yapardı şu zor dönemde. Kantine gitmemiş, gidememiş olmak bir olguydu yalnızca. Hiç de üzölmeye değmeyecek bir olgu. İnsan mekânla insan olmazdı. Mekânı kendi parçası haline getirebilene insan denirdi. Evet, bu düşünce doğruydu. İnsan mekân-

ların esiri değil, mekânlar insanın esiriydi. O halde?

Duvarı boydan boya kaplayan kitaplarına baktı. Onlara baktıkça duygulanır, gözleri yaşarırdı bazen. Şimdi kendisini oldukça duygusuz hissediyordu. Çehov'un bir sözü geldi aklına: Bir oyunun başında tüfeği gösterirsen, oyunun sonunda o tüfek mutlaka patlamalı. Bir roman yazsam ve az önce çıkan adamı ilk bölümde göstersem son bölümde ona ne yaptırabilirim? Hiç, diye yanıtladı, kendini. Fevzi bey iyi adamdır, ama sıkıcı bir adamdır. Düşüncesi sıkıcı, yazıları sıkıcı, sohbeti sıkıcı... Onu ne ilk ne de son bölümde kullanabilirim. Belki de kullanabilirim. Gerçek yaşamdaki gibi. Nedensellik zincirine bağlı olmaksızın. Gerçek yaşamdaki gibi var olup olmamasının hiçbir önemi bulunmaksızın. Gerçekçilik, gerçeği gösterme saplantısı içinde bazen gerçekliği bozuyor...

Düşüncelerinin geldiği son yerden memnun kaldı. Radyosunun düğmesini çevirdi, abajurun ışığını açtı. Kahverenginin baskın olduğu, sarı ışığın ağır bir hava verdiği, bu haliyle sahibinin daha da çok sevdiği odayı derinden başlayıp giderek yükselen viyolonsel sesi doldurdu. Okuldan çıkınca eve gitmeyecekti. Annesinin, kardeşinin yüzünü de pek sık görmüştü bugünlerde. En iyisi Tekin'ler diye düşündü. Bahçeye hemzemin arka balkonlarında içkisini içer yağmuru seyrederdi. Tekin nasıl olsa muayenehaneden geç gelirdi. Banu da çocuklarla meşgul olur, onu yalnız bırakırdı herhalde.

Sibel'i mutlaka tanımalıydı. Önemli bir karar vermiş gibi tümceler kurmasına gerek yoktu kafasında. Ödev verdiği yedi kişiyi de zaten odasına çağıracaktı. Bazen bir kıza hiç taşımadığı özellikler yüklerdi aklında. Bazen bir erkek için de yapardı bunu. Belki arayış içindeki her insan düşerdi aynı yanılgıya. Kişiyi yakından tanıyınca gerçek ortaya çıkardı. Hangi gerçek?

Öyle ya da böyle bu kızda aradığı bazı şeyler olabilirdi. Romanda karakterin, tipin ölümü... Gerçek yaşamda karakterin ölümüne bağlıydı sanatta tipin ölümü. Herhalde böyleydi. Kız olumlu olmasa bile olumsuz bir malzeme sağlayabilirdi ona.

SİNAN - I

(3. Bölüm)

Gür çimenleri eze eze yürüdü. Dipteki toprak yumuşaktı. Otların altı da çamurdu belki. Fakat potinlerine hiç mi hiç leke bulaşmamıştı. Oldukça yukarıdan gördüğü, uzun uzun adımlar atan iki postal, mat siyah rengini koruyordu şimdilik. Açık yeşil taze otlar basıldıkça güzel bir koku çıkarıyordu; ya da çıkarıyor olmalıydı; çünkü bunu gerçekten algıladığı pek söylenemezdi. Islak toprak kokusuna karışmış çimen kokusu... Çocukluğunda sık sık kaçamak girip oynadıkları, insanı zaman zaman mutlu bir ürpertiyle üşüten, çoğu zaman düşlerini coşturan koruluk... Ama kocaman ayaklarına bakılırsa çocuk değildi şu an... Çocuksuluğunun kıpırtılı neşesi, büyüksülüğünün sakımsız dikkatiyle aşağıdaki su birikintisinin kenarına dek çapraz yürüdü. Önündeki bir su birikintisi değil, göldü apaçık. Kocaman bir göl... Ormanın ortasında... Hayret; sık ağaçlığın içindeki bu derin gölü o zamanlardan anımsamıyordu. Suyun ortasında birkaç kano gördü. İçindekilerin yüzlerini seçemiyordu. Arkadaşları mı? Burayı onlardan başkası bilmezdi çünkü. Kıyıyı izleyerek yürüdü. Karanın küçük bir burunla göle girdiği yere kadar gidecek, oradan kayıktakilere seslenecekti. Yalnızlık tedirginleştirmişti çocuksuluğunu. Botlarına bulaşan çamurdan anladı bunu ilk önce. Gökyüzü de bir iki dakika öncesindeki kadar açık değildi; grilemişti. Yürüdü, yürüdü... Kara parçasının kanolara yaklaşan ucuna bir türlü ulaşamıyordu. Ortalık hâlâ aydınlık sayılırdı. Fakat tepelere baktıkça yalnızlığının derinliğine, geçmiş zamanların kararmış ürpertilerine gömülüyordu. Dimdik yükselip gölü çepeçevre kuşatan ormanın yukarılarına koyu boz bir pus çökmüştü. Soğuk, çisentili... Islık gibi bir su hışırtısı... Arkasından gelmişti ses. Böyle bir şey olacağını, böyle bir ses duyacağını önceden biliyordu sanki. Farkındaydı o duygunun. Yalnızca neyi bildiğini bilmiyordu o ana dek. Döndü. Birkaç adım ötede, gölde bir kız gördü. Beline kadar suyun içinde, çıplak. Ya da, evet evet çıplak... Kız, ağzını açıp

bir şeyler söylüyordu. Kulak verdi: Söyledikleri anlaşılmıyordu. Niye anlaşılmıyordu; hemen buldu nedenini: Ses çıkmıyordu. Evet evet, dudakları kıpırdıyordu; ama ses çıkmıyordu. Yüz anlatımından yardım istediği çıkarılabilirdi. Evet, yardım istiyordu. Kıza yaklaştı, sardı onu daha da güçlenmiş kollarıyla, kıyıya çekti. Oturttu. Derindi gözleri. İnsan düşecek gibi oluyordu içine. Bembeyaz, ipeksi bir ten... Şişmanca sayılırdı. Saçlarına dokundu, çekinerek okşadı. Çok yoğun bir duygulanım içindeydi. Kimindi bu çok yoğun duygulanım? Kendi duygulanımını kızinkinden ayırt edemedi. Çevrelerini saran yumuşak bir sisin içinde kıpırdaşıyordu yürekleri. Tensel heyecan değildi yalnızca. Çok daha derin bir şeyler... Kızın anlaşılmayan fısıltısı korkularını tatlı bir uykuya yatırmıştı; tüm şüphelerini, gerilimini... Ne yapmalıydı şimdi? İlerdeki kanolara baktı. Kimse görmüyordu onları. Kimdi bu kız? Sanki yüzü tanıdıktı ama, tanıyamamıştı. Tanıdık değildi besbelli.

Bilinci, bir şeyler olduğunu sezip gözlerini o karışıklığa çevirdi. Bu bir düştü galiba.

Eğer düşse, onu bildik birine çeviririm. Örneğin kime? Filiz'e... Evet, Filiz'in yüzünü oturtabilirim ona. Ama yüzü değiştirsem, insan da değişmez mi tümünden? Hem istiyor muyum ki bunu?

Uyandı... Sabah hazırlanıp gazeteye ulaşınca dek düşün yarattığı duygulanım oradan oraya esinip durdu. Etkisi geçsin, gündelik uyarılarla havası dağılsın istemiyordu. Garipti bu; düşlerle yaşamak ona göre değildi. Bundan kurtulacaktı elbet. Fakat hemen şimdi mi, biraz daha tadını çıkardıktan sonra mı? Hangi tadı? Durumu ayak üstü bir kez daha değerlendirdi. Bazı kavramlar, çelişkiler, sorular belirdi kafasında; onları da bir yargı izledi:

Yaşlanma belirtisi?.. Hayır, olamaz. İnsan yaşlandıkça gerçekten daha mı çok kaçır? Benim yaşantım gereğinden fazla dolu; hayallerimden daha renkli. Bu doğru. Ya yaşlanma?!.. Sil şu saçmalığı kafandan. Bildiğin gibi yaşa. Düşünme! İzle ve hisset!

"Beni de bekler misiniz?"

Asansörün kapısı örtölmek üzereydi. Ön cepheyi baştan sona, yerden tavana kaplayan camlarına, dışardaki kapalı havanın duru ıslaklığının yansıdığı giriş bölümünde ne de hoş belirivermişti. Danışmadaki görevliyle konuşan ecnebi havalı yaşlıca adam, kıza ilgiyle baktı. Az ötedeki koltuklarda oturan şık iki kadının gözleri ise, araba-

sının anahtarını şoföre verip içeriye girdiğinden beri kendi üstündeydi. Sürgülü kapının örtülmesini, sağlamlık duygusu veren pürüzsüz mat, kalın kenarını kavrayarak önledi. Şu asansör kapısının verdiği sağlamlık ve pürüzsüzlük duygusuna benzer tok bir güven vardı içinde. Yüreği, salonun her yanına yerleştirilmiş, siyah başlıklı küçük sarı lambalar gibi ısınmıştı.

"Neden beklemeyelim. Sevinçle..."

"Teşekkürler. Günaydın."

"Günaydın. Beşe basıyorum, değil mi?"

"Hayır hayır, dördüncü kata. Sizin orada bir işim var."

Sesine yapmacık bir ciddiyet vererek kızın üstüne gitti.

"Durun bakayım, bizde ne işiniz olabilir? Tamam anladım. Sabah kahvemi içeceksiniz. Şükürler olsun, sonunda!..

"Hayır" dedi kız, 'ı' yı hafifçe uzatarak. Utandığından mı, yoksa koştuğundan mı kızarmıştı? "Zaten geç kaldım. Size başka bir zaman uğrarım." Gülümsemesindeki çekingenlikte sıkılma mı vardı, yoksa tedirginlik mi? Az önce ansızın bastıran yağmurdan kaçamamıştı belli ki. Saçları, bluzu adamakıllı ıslanmıştı.

Ne kadar güzel görünüyorsunuz!

Yanında Ahmet bey olmasa, içinden geçeni söylemekte bir sakınca görmezdi. Adamın keskin tıraş losyonu, kızla birlikte giren taze havayla karışmış güzelim parfüm buğusunu kovmuştu hemen.

"Ne zaman isterseniz, sevinirim. Ahmet abi, Filiz hanımla tanışmış mıydınız? Geçen aydan beri dış haberlerde çalışıyor."

"Hayır, tanışmamıştık. Fakat biliyorum sizi. Görüyorum zaman zaman. Memnun oldum."

"Ben de sevindim. Sizi yazılarınızdan tanıyorum" dedi kız. "Beğeniyorum" diye ekledi daha alçak sesle yuvarlayarak. Bu eklemeyi nezaketen mi yapmıştı, yoksa boğazına gıcık takıldığı için mi sesi alçalmıştı; anlaşılamadı. Sanki ikinci olasılığı doğrulamak istercesine, iki kez kısa kısa öksürdü, "Afedersiniz."

"Filiz hanım gelmiyor. Fakat siz gelirsiniz, vaktiniz var değil mi?"

"Tamam, iyi olur" dedi Ahmet bey dışarıya adımını atarken. "Dört Mevsim"in asansörde zor duyulan sesi yeniden yükseldi.

"Bakın, ne düşündüm" diyerek kıza döndü Sinan. "Perşembe günü Nedim Demir ile bir randevum var. İster misiniz, tanıştırayım

sizi? Dış haberlerde kalmaya niyetliyseniz eğer, sizin için çok yararlı olur."

Kızın değişmeksizin belli belirsiz bir gülümseme takılı, ne anlamda tepki verdiği çıkarılamayan yüzünde biraz ilgi uyanır gibi oldu.

"Sevinirim. Saat kaçta? İşlerimi ayarlayabilir miyim bilemiyorum."

"İşinizi ayarlarsınız elbette, ne olacak. Siz isterseniz Ferit'le konuşurum. Vaktini daha sonra iletirim o zaman."

"Mersi" dedi kız, Ahmet beyin açtığı kapıdan geçerken. Dipteki masalardan birine doğru ayrılırken daha içten ekledi: "İlginiz için teşekkürler. Gelmeye çalışacağım."

Geniş salondan camlı bölmeyle ayrılmış yandaki odaya girdiklerinde, sekreter kız, telefonda birkaç saniye önce bitirdiği son sözün yapay gülümsemesini taşıyordu yüzünde.

"Günaydın."

"Günaydın Sinan bey."

"Hüsnü döndü mü?"

"Döndüler efendim."

Kızın gereksiz resmiyetine bir türlü alışamamıştı. İyiydi, hoştu, gerçekten nazikti; ama bu tarz Sinan'a göre değildi. Gösterdiği gereksiz saygı sanki bir şeyin altını çiziyordu:

Oda Hüsnü'nün sekreter odası. Kız da onun sekreteri. Benim işlerimi kerhen yapıyor. Yok canım! Belki de tümüyle gereksiz bir kuruntu. Yersiz kuruntuları ufalar geçerim ben. Hele böyle iyi başlayan bir günde.

"Siz geçin odama lütfen, ben şimdi geliyorum" dedi Ahmet beye. Karşıdaki kapıyı açtı. "Hüsnü'cüğüm hoş geldin." 'Cüğüm, ciğim' takılarını kullanır kullanmaz karşısındakiyle ilgili olumsuz duygulardan sıyrılır, yumuşardı. "Nasıl geçti gezin?"

"Süper!. Süper! Sana anlatacak çok şeyim var" dedi arkadaşı, ayağa kalkarak. Sinan odadaki birçok ayrıntıdan önce adamın kalkmasıyla yükselen kamerayı algıladı. Zaten Hüsnü'nün de niyeti buydu sanki. Elindeki minik video kamerayı sanki iyice görülsün diye göğsü hizasında tutuyordu. Alet yavaş yavaş aşağı indi; yüzüne yansımayan küçümseyici bir gülümseme geçti Sinan'ın kalbinden. Demek hâlâ bazı umutları vardı. Belki de umutlanmakta haklıydı. Yanında-

kiyle pek sıkı fıkı görünüyordu. "Gelsene. Bizim işimiz bitiyor."

"Siz devam edin. Şimdi bir misafirim var, ben sonra gelirim." Pek hoşlanmadığı yönetim kurulu üyelerinden biri, pencere kenarındaki koltuğa yayılıp oturmuştu. İşe yaramaz heriflerin hangisine kanı kaynamıştı ki zaten. Başıyla o yöne de selam verdi. "Hüsnü, sen burda olduğuna göre toplantıya girmiyorum, tamam mı?"

Oluru alıp kendi odasına geçmek üzere döndü.

"Ayşe'ciğim, mektupları okuyabildin mi?"

"Okudum efendim" dedi sekreter. "Şimdi getiriyorum."

Odasına girdi. Konuğu, dalgın dalgın önüne bakıyordu. Duruşu, tavırlarıyla, gören herkeste saygı uyandırırdu adam. Sinan, yazılarını beğenmezdi. Aslında beğenene de rastlamamıştı şimdiye dek. Yağcı, küçük çıkarlar kollayan bir adam değildi ama; yerini korumasını iyi bilirdi. Uyandırdığı saygı duygusuyla... O duyguyu yaratan neydi; anlamaya çalışır, yaşlı yazarla sık sık konuşurdu Sinan. Sonuç? Hiçbir sonuca varamazdı. Belli bir yaş grubuna sesleniyor olmalıydı. O yaş grubunun olaylara yaklaşım tarzını kavrayamaz, duygulanım renklerini kafasında bir türlü canlandıramazdı. Kapıyı açık bıraktı.

"Evet abi! Çay mı, kahve mi?"

"Çay olsun, zahmet olacak."

"Ne zahmeti, estağfurullah" dedi, neşesi abartılı bir havada. Dolaptan fincanları çıkartırken açık kapıdan göz ucuyla salona baktı. Filiz, muhabir kızlardan biriyle konuşuyordu. Bir zarf veriyordu, ya da alıyordu.

"Başbakan'a yüklendiğin yazıyı herkes çok beğenmiş."

"Herkes dediğiniz kimler?" diye merakla sordu Sinan.

"Buralardan birkaç kişi. Dışardan birkaç kişi. Herkes diyorum; nedenini söyleyeyim. Bizim çevreden yalnızca bir iki kişinin bile bir makaleye güzel demesi çok önemli bir göstergedir. Kolay kolay kimse bir başkasını övmez. Öyle değil mi? Bu devirde kim kimin hakkında hayırlı bir laf eder."

Gururlandı Sinan. Gururlandığı başka anlarda olduğu gibi kaşları çatıldı. Kaşları tekrar aşağı iner inmez, yazının pek de o kadar önemli olmadığını ifade eden bir iki laf etmeliydi. Sekreter odaya girdi o sırada.

"İşte mektuplar. Popülerliğiniz azalıyor Sinan bey. Yalnızca sekiz

tane."

Bak işte, sekreterin tavrında istediği yavaş yavaş oluyordu. Esprili bir yanıt vermek istedi Sinan, ama aklına şeytanca bir şey gelmedi. Gülümsemekle yetindi.

"Bir dakika içinde birbirine zıt iki mesaj... Hangisine inansam."

"Sen mektup sayısına hiç bakma" dedi Ahmet bey, teselli edercesine.

Sinan bu tür adamların espriye yaklaşımlarını da kavrayamıyordu. Kıza döndü.

"Ee, neler var?"

"İlginç bir şey yok. İki övgü, bir yergi mektubu. Öbürleri şundan bundan şikâyet. Yani bence konu çıkmaz. Bir de özel mektup var; bir bayandan. Eski bir arkadaşınızmış galiba."

En çok bu son mektup ilgisini çekecek gibi görünüyordu. Sinan, kâğıtları dergi yığınının üstüne bırakmasını söyledi kıza. Kapı da açık kalmalıydı.

"Mektupları hep başkasına mı okutuyorsun?" Dışarıdan duyulmasın diye sesini iyice alçaltmıştı Ahmet bey. Koca adamın fısıldayarak konuşması tuhafına gitti Sinan'ın. O da fısıldadı ister istemez.

"Son birkaç aydır öyle."

"Bana sorarsan yanlış yapıyorsun. Ben hepsini tek tek dikkatle okurum. Bu çok önemli."

"Arada birkaç kere denedim. Seçimlerimiz, hep tutuyor. Hangi mektuptan konu çıkar, hangisi bir kenara atılır; çok iyi biliyor." Niye fısıldıyordu ki! Sesini yükselterek devam etti Sinan: "Abi, bu mektup okuma işi zaman alması bir yana kafa karıştırıcı. Sorun sadece zamanda olsa, yarım saat az uyur, okurum hepsini. Ama aklımı dağıtıyor. Yok yok, bana göre değil."

"İyi hoş ama, senin görevin bu..."

Sinan anlamsız bir biçimde kafasını salladı. Yanıt alamayınca konuşmasını önce yavaştan başlayarak, sonra giderek hızlandırarak sürdürdü adam. Okuyucunun nabızı, gündemi izlemek gibi kavramlardan söz etti uzunca bir süre. Sinan birçok cümleyi kaçırdı. Aklı aynı anda iki üç yerde birden çalışıyordu. Zaten karşısındakini biraz tanıyor olsa ne söylemek istediğini baştan bilirdi. Hemen cevap vermedi.

"Şeker şu kutuda" dedi fincanı uzatırken.

Masasına oturdu. Filiz hâlâ oradaydı. Bacak bacak üstüne atmış, hararetili hararetili konuşuyordu. Bedenine yapışık uzun bir etek giymişti. İzlendiğini bilir gibiydi haspa. Bundan hoşnut görünüyordu üstelik. Düşündeki kız da hiç aklından çıkmıyordu. Filiz kadar güzel olduğu söylenemezdi ama... Filiz olabilirdi o kız yine de. Yüzünü değiştirse, bedenini biraz inceltse...

Çayını karıştırırken sekreterin bıraktığı kâğıda göz attı: T.K... Emekli öğretmen. Sizi övüyor. Niye övdüğü pek belli değil... R.B. Solcu öğrenci. Basmakalıp düşünceler. Vaktiniz çoksa okuyun, belki örnek olarak kullanabilirsiniz... Haftada kaç mektup geldiğini soruyordu bu sırada Ahmet bey.

"Yirmi falan."

"Yirmi mektup... Kaç saat zamanını alır ki. Bir saat. Bilemedin bir buçuk. Kafanda sistemini kurarsan, günlük makale okumak gibi bir şey. Ben günde kırk elli makale okuyorum."

Sinan özel mektubu zarfından çıkardı. Odası, yine çok hoş göründü ona. Raflardan taşan kitaplar. Sehpalar, konsollar üstündeki dağınık dergiler, dosyalar. Köşedeki atlas küre. Fokur fokur kaynayan cam su ısıtıcısı. Siyah bir kömür madencisi heykeli. Masanın uzak ucundaki büyük kum saati. Önündeki eski model bilgisayar. Duvarlardaki olay fotoğrafları. Altıncı Filo'ya karşı gösteri. Vietnamlı çocukların yanık bedenleriyle napalm bombasından kaçışları... Etki sağanağına, antika abajurun beyaz saçlarını aydınlattığı Ahmet beyin görmüş geçirmiş aydın görünümü de katılmıştı. İçindeki önem duygusunu kıskırtıyordu her şey. Bu oda, Hüsnü'nün yeni tip zevksiz eşyalarla döşenmiş pencereci odasından çok daha sevimliydi en azından.

"Bakın" dedi, bir yandan mektuba göz atarken.

'Sevgili Sinan, Beş yıldır (yoksa altı mı oldu?) görüşmediğin birinden pat diye bir mektup almış bulunuyorsun...

"Söyledim ya, zaman işin bir yönü. Bu mektupların okuyucunun nabzını yansıttığına inanmıyorum. Kabaca iki grup okur var. Tepkisini mektupla, şu ya da bu yolla dile getirenler, bir de sessiz çoğunluk. Bana mektup yazarlar olsa olsa birinci grubun görüşlerini yansıtırılar. Hatta o bile değil. Kimsenin görüşü kimseyi bağlamaz. Sessiz çoğunluğun ne hissettiğini bilmek ayrı bir maharet. Hem zaten önemli olan okuyucunun iyi tepki vermesi için yazmak değil ki. Ona ters gelecek

şeylerle de etkilemeyi bilmek gerek. Şu da var: Mektuplarla fazla uğraştığım zaman, yazılarım yavanlaşıyor. Belki nasıl yararlanılacağını bilemiyorum..."

"Yanlış düşünüyorsun. Ben nabza göre şerbet ver demiyorum. Etki tepki ilişkisini iyi kurmak lazım. Mesela geçen hafta bir yazım vardı..."

Bırak şimdi geçen haftaki yazını Ahmet abi, dedi içinden Sinan. Yazdığı gazetenin hangi evlere girdiğini bilmek, suratlarını canlandırmak isterdi kafasında. Yazılarını kimler izliyordu? En çarpıcı cümleleri zihinlerine çarptığında yüzlerinde hangi ifadeler belirliyordu?

Pijamalı bir adam... Kabak kafalı... Balkonda demleniyor... Ya da sicil dosyaları arasında pasaklı bir memure... Rumeli Hisarı'nda denize bacaklarını sallandırıp oturmuş uzun saçlı çocuk. Yanında sevgilisi. Kavak'tan soğuk bir rüzgâr esiyor. – Ne zamandır rakı içmiyorum, özlemişim. – Ne düşünürlersin bu insanlar? Niye bizim yazıları okurlar? Mektup gönderenleri değil göndermeyenleri merak ediyorum asıl. Filiz kalkıyor! Mesela, ne biliyorum onunla ilgili. En çok kim bilir? Feryal'e başvurmalı... Deli misin! Ertesi güne kalmaz, sağır sultan duyar. Nedim Demir ile randevuma gelecek. Kabul etti! Bu çok iyi! Çok iyi...

Sabahın üşüten serinliğinde ormandaki toprak yolda buldu kendini. Tepeden aşağı koyverdi bisikleti. Gözlerini kapattı. Kulaklıktan ne duyuluyordu? "Dört Mevsim..."

Hayır, o pek uygun değil. Neyse idare eder. Bisiklet değil bir deniz motoru olmalı. Evet bir deniz motoru...

İçinde kaban sevinçle, yaşlı yazarın sözünü kesti. Yoksa adamcağız zaten bitirmiş miydi diyeceğini?

"Peki abi, şimdi Başbakana çatan yazım beğenildi dedin. Beğenen kim? Bildiğin kadarıyla üç beş kişi. Bu üç beş kişi, gazeteyi okuyan diyelim beş yüz bin kişiyi nasıl temsil eder. Adam şucu ya da bucu olsun; benim yazımdan etkileniyor mu, ona bakarım." Bu son cümleyi niye söylemişti, kendi de bir anlam veremedi, fakat yanlış değildi hiç değilse, üstünde durmadı.

"Mektuplar tek yol değil ama, fikir edinmede önemli bir araç" dedi adam, tartışmayı derinleştirmeye isteksiz, yorgun bir tavırla. "O konuyu ayrı bir yere koyalım. Muhalif tavır almana cidden sevin-

dim.

"Sizi duyan da beni her devrin adamı sanacak. Daha önce konuşmuştuk; benim sessizliğim seçeneksizlikten kaynaklanıyor. Hatırlarsınız..."

Kapıda beliren sekreter araya girdi.

"Ahmet bey, bir misafiriniz gelmiş. Odanızda bekliyormuş."

"Aa, tamam!" diyerek fırladı adam. Kendi kendine homurdandı. Hem randevu veriyordu, hem her seferinde unutuyordu. Fakat tartışmaları konu önemliydi. Muhakkak yine konuşacaklardı. Ayrırlarken hep aynı şeyi söylerdi. Konuştukları, gündelik bir futbol tartışması bile olsa.

Sinan ayağa kalktı. Konuşunu dışardaki kapıya dek geçirdi. Odasına gelen herkese karşı nazik davranırdı, değil ki Ahmet beye... Adamın neden bu denli saygı uyandırdığı konusunda bu gün de ipucu yakalayamamıştı.

Belki de tek neden yaşlı oluşu... Sanmam! Öyle bile olsa durumu kafamda iyi oturtabilmeliyim. Özel bazı çabalar gösteriyor mu, yoksa adamın kendiliğinden bir özelliği mi? Empati eksikliği... İnsan başka biri gibi nasıl düşünebilir?

Filiz'in az önce oturduğu yere baktı. Kız gitmişti. Defterine not aldığı birkaç soru sordu sekretere. Odasına geçip kapıyı kapattı. Bilgisayarını açtı. Evet, yarınki yazıyı hazırlamak için kafasını toplamalıydı artık. Makaleleri geç verdiğini iddia ederek gammazlamıştı aşağıdaki terbiyesiz çocuk. Bundan böyle kimseye eften püften fırsatlar yaratmayacaktı. Odada birkaç volta attı. Sonra rastgele bir koltuğa oturup gazeteleri önüne çekti. Hızlı hızlı karıştırmaya başladı. Akli yine de mektuptaydı.

'Şu sıralarda tüm gün evdeyim. Ya telefon et, ya da doğrudan bize gel. Önemli şeyler anlatacak olmasam yazmazdım... Hülya.'

Neymiş bu denli önemli olan? Bazen duygusal, tuhaf havalara girerdi bu kız. Şaka olmasın? Onca yıldan sonra böyle bir şaka... Öyle şey yapmaz benim bildiğim Hülya. Telefon ederim... Yarın... Bugün işim çok. Daha yazıyı bitirmedim. Başlayamadım ki bitireyim.

'Fener'in yeni transferleri yemin etti: Bu yıl şampiyonluğu kimse elimizden alamaz.' Daha hızlı karıştırdı gazeteleri, 'Başbakanla askerler arasında soğuk savaş!' Birçok haber ve yorum o konuya ayrılmıştı.

'Ünlü işadamları ormanda ölü bulundu. Ara sıra koşuya gittiği orman mıydı yoksa bu orman? Son zamanlarda güncelle fazla ilgilenmişti. Biraz da genel konuları işlemeliydi.

Masaya, bilgisayarın başına geçti. Tuşlara bastı. Konu satırları yukardan aşağıya kayıyordu: 'Bilim, Bilimkurgu, Bilimsel, Bilimsel araştırmalar, Bilimsel teknolojik devrim, Bilinç, Bilinçaltı, Bilinçlenmek, Bilişim...' Hızlandırdı akışı. Konuların en sonuna geldi. 'Yolculuk, Yolsuzluk...'

Yine geldik dayandık yolsuzluğa...

Yolsuzluk dosyasını açtı. Mektuplardan biri ilginçti. Bir büyük kuruluşun eski genel müdür yardımcısından geliyordu. Bazı alt kademeli bürokratlar adamı müfettiş çağırması için dolduruşa getirmişlerdi. Elleri belgeler bulunduğunu söylemiş, bunların bir bölümünü göstermişlerdi. Aynı kişiler, müfettişler gelince nedense kaçıp saklanmışlar, ifade vermekten çekinmişlerdi. Verilen ifadelerin çoğu iddialarını yalanlıyordu. Sonunda adam koltuğundan olmuştu. Nasrettin Hoca ve Timur'un filleriyle ilgili fıkra geldi aklına. Bu öykü yerine tam oturuyordu; ancak makalelerinde fıkra anlatmayı sevmezdi.

Başka bir alegori bulmalı. Ya da iyi bir söz. 'İnsan öyle dallı budaklı bir ağaçtan yapılmıştır ki, onu düzgün bir keresteye dönüştürmek mümkün değildir.' Makyavel'in bir sözü müydü bu, yoksa Kant'ın mı? Her kiminse fazla kötümser... Çoğunun hoşuna gitmez.

Yine de sözün, kimin sözü olduğunu merak etti. Düşündürücü sözler dosyasına geçti. Başka bir cümleye takıldı gözü:

'Git bu halka bildir,

Çok dinleyeceksiniz ama birşey anlamayacaksınız.

Çok göreceksiniz ama bir şey kavramayacaksınız...

Onların gözlerini kör etti

Ve yüreklerini katılaştırdı.

Gözleriyle görmesinler,

Yürekleriyle anlayıp dönmesinler

Ve ben onları iyi etmeyeyim diye...

Bilgelerin bilgeliğini yok edeceğim,

Anlayışlıların anlayışını bozacağım...'

Bir yanı güldü içinde, bir yanı gülen yanına kızdı. Konu kendi alanı, kendi işiydi. Gerçekten boş muydu acaba tüm çabalar, yazılan-

lar çizilenler? Balkonda demlenen kabak kafalı okur, ya da Hisar'da ayaklarını denize sallandıran genç anlayabiliyor muydu söylemek istediklerini? Ya da gerçekten söylemek istediği bir şeyler var mıydı? Bu soru ne zamandır canını sıkıyordu. İşinde değişiklik istiyordu artık. Bir şeylerin değişmesini istiyordu. Neyin? Belki televizyona o yüzden heveslenmişti. Hüsnü geldi gözünün önüne. Elinde video kamera vardı. Adam yeni alman kameraları odasına getirtiyor, konuklarının önünde evirip çeviriyordu. Niye yapıyordu bunu?

Yeni bir dosya açtı. Yazmaya koyuldu:

'Yollu kadın deyince ne anlaşılır? Bu sözcükte açıktır ki bir hakaret var. Ama onun yanında imrenme, yaklaşma isteği de var. Yolsuz sözcüğü için de aynı şey söylenebilir. Bu sözcük yalnızca ayıplamayı ifade etmiyor...'

Giriş bölümünü okuyucu açısından değerlendirmeye çalıştı. Hangi okuyucu? Aklına belli bir tipte okuyucu gelmedi. Çoktandır başaramıyordu bunu. Geçmişte başarabiliyor muydu? Başarabildiğini düşündü. Yine başarabilirdi pekâlâ.

Yazdığını hafızaya alıp, az önceki mektuba döndü. Düşündü. Şu sıra onunla ilgilenecek zamanı yoktu. Mektubun çekmecedeki fotokopisini bulup öbür kâğıtların arasından çekti; katlayıp bir zarfa koydu. Üstüne muhabirlerden birine hitaben not düştü. Çocuk, eğer ilgilenirse üzerinde çalışabilirdi. Kararsız, isteksiz hareketlerle telefonun alıcısını kaldırdı, numaralara bastı. Bekledi...

HÜLYA - I

(4. Bölüm)

Sokağı bulduğunda, evi görmeden anımsadı: Buraya yıllar önce gelmişti. Yedi, belki sekiz yıl önce... Bir bardan gece yarısı çıkıp, birkaç arabayla kapıya dayanmışlardı. Hayır, Hülya da içlerinde olduğuna göre 'kapıya dayanmak' denemezdi buna. Besbelli annesi ya da başka biri yoktu evde. Olsaydı anımsardı. İçlerinden biri don gömlek sokağa çıkmaya kalkmıştı. Şarkılar söyleyerek kapıyı açmış, dışarı adımını atmıştı. Onu eşikte yakaladıklarını anımsıyordu. Neydi adı çocuğun? Unutmuştu. Niye don gömlekti? Don gömlek değildi herhalde, belki şort giymişti. Kılığı değil niyetiydi önemli olan. Yazın sıcak gecelerinden biriydi. Arkada küçük bir oda vardı. Balkondan kapamadar bir bölüm. Yerde ince bir şilte üstünde yatmıştı. Zil zurna sarhoştur; sızıp kalmıştı. Kim göstermişti bu odayı ona? O sırada Meral neredeydi? Meral'le aralarında henüz özel birşey yoktu o zamanlar.

Hülya'nın yüzünü bile tam çıkaramıyorum. Uludağ'daki kır evi... Meral ve öbürleri yatmıştı. Harıl harıl yanan şöminenin önünde yalnız kalmıştık... Tatsızlık... Başım ağrıyordu. Hoş bir anı değil... Başka ne var? Yaz gezileri... Yat gezisi. Bodrum... Ortaköy'deki barda yaptığımız şamata... Başka insanlar da var; üstelik önemli bir sahne yok o kayıtlarda. Benim emektar külüstürle onu bir yerden almıştım. Sonra başkaları da binmişti. Başka bir sefer... Birlikte sinemaya gitmiştik. "Tess" miydi yoksa, başka bir film mi? En önemlisi şömine başı. Yorgundum. Susup dinlemiştim. O ne yapmıştı?

Ortalığı yağmur kokusu kaplamıştı. Sabahki düşünüyordum. Evi buldu. Girişini tanıdı. O gecenin sabahı, çıkarken, buraya ne zaman nereden geldik, diye sağa sola şaşkın şaşkın bakmıştı. Bahçe kapısının üstünde, sarmaşık için yapılmış demir kemer yerinde duruyordu. Park edecek uygun yer bulana dek arabayı geriye aldı.

İlginç biriydi. Çok zeki... Bir özelliği olmasa onca yıl arkadaşlığımız olmazdı elbette. Çağırması. Neden? Nedense neden... Gitmek gerekti, geldim.

Ne insanlar için ne sıkıntılara katlanmıştı; kimlere yardım elini uzatmıştı. Üstelik böyle bir günde gazeteden kaçmak için doğrusu iyi fırsattı. Yeni bir sevinçli kıpırdanmayla duyguları kabardı.

Her köşebaşı insanı hoş sürprizler bekler. Öyle değil mi. Tabii ki öyle. İşte yeni bir köşebaşı!

Arabasını kilitleyip aşağıya yürüdü. Yağmurlu bir günde ateşin başında Filiz'le olmak güzel bir şeydi. Gülümsedi. Kor kütüğün, yalazların aydınlattığı yüz, Filiz'in yüzünden Hülya'ya, sonra yine Filiz'e dönüştü. Nedim Demir ile buluşacağı geldi aklına yine. Kız, Nedim Demir ve kendini bir barda birlikte otururlarken gördü imgelemi. Adam bir fazlalıktı. Evet, öyleydi. Nedim Demir'in zaten pek de net olmayan suratını sildi. Mekânı da değiştirdi. Toplantıyı yine bir kır evinde yapıyor olsunlardı.

Güzel bir bahçe içinde, sokağa yan bakan üç katlı bir apartmandı ev. Oraya da dokuz basamakla çıkılıyordu. Bina girişinin yukarı yanda olduğunu anımsadı. Taş döşeli yollar geniş çimenliği parsellere bölüyordu. Her parselin ortasında çiçek tarhları kazılmıştı. Çimenlerin gürlüğüne karşın çiçekler kurumuş gibi görünüyordu. En kestirme yolu seçerek kapıya yaklaştı. Bahçenin bu denli büyük olduğunu bilmiyordu. Derinde duvar ya da başka türde bir sınır görünmüyordu. Sanki yüzlerce metre uzanıyordu ağaçlı çimenli alan. İri bir sedir ağacının dibindeki kulübesinden baygın baygın bakan av köpeğinin gözlemi altında içeriye girdi. Zili çaldı.

"İyi günler efendim. Ben Hülya hanımın arkadaşı Sinan. Size yarın geleceğim dedim ama dayanamadım erken geldim. Kötü mü ettim acaba?"

"Ne münasebet, neden kötü olsun. Lütfen içeri gelin" dedi yaşlı kadın. "Çıkarmayın lütfen. Buyrun."

Don gömlek çocuğun son anda yakalandığı antre işte burasıydı. Tişörtünden çekilince, çoraplı ayağı seramik zeminde kaymış, yere yuvarlanmıştı. Sarı kırmızı şeritli spor çoraplarını dün gibi anımsıyordu.

"Siz istediğiniz yere oturun. Ben Hülya'ya haber vereyim. Ne iyi

oldu geldiğiniz. Çok sevinecek."

"Ben de sevineceğim. En az beş yıldır görüşmüyoruz."

"İçerisi çok karanlık. Işığı yakayım mı? Veya siz oradaki lambayı yakabilirsiniz."

"Ben hallederim" dedi Sinan.

Hoş bir salondtu. Biraz karışık, oldukça tıkkış tıkkış eşyalı, fakat sevimli... Klasik mobilyada soluk renk kumaştan hoşlanırdı. Gerçi bunlar soluk renk değildi, basbayağı solmuştu, ama olsun. Yandaki eski tip çok kanatlı pencereye bir ağacın ince dalı hafif hafif dokunuyordu. Pencerenin altındaki sehpa gözüne çarpan, Sinan'ın annesinin evinde de bir benzeri bulunan balerin kız biblosu odanın yirmi beş-otuz yıl geçmişte yaşayan havasını tamamlayan unsurlardan biriydi. Salonun belli ki fazla kullanılmayan bölümlerindeki eşyalar hatırı sayılır kalınlıkta bir toz tabakasıyla kaplıydı. En uzak duvarda, az ışıktta ayrıntısı zor görülen, yüksek olasılıkla orijinal, büyük bir tablo dikkat çekiyordu. Daha yakında gümüş çerçeve içindeki adamın sararmış yüzü karşıdaki ceviz kaplama büfenin üstünden ciddi ciddi kendisini süzüyordu. Çevreyi taradı; işte orada... Başka bir çerçevede Hülya gülümsüyordu. Bu iyi olmuştu. Az sonra karşılaşacağı arkadaşının yüzünü ayrıntısıyla yeniden anımsamak... Masada gazeteler yığılıydı. Kal-kıp baktı. Evet, işte kendi gazetesisi... Okunmak için açılıp katlanmış yüzünde kendi yazısı. Zorlanarak çıkardığı, pek fazla beğenmediği üç gün önceki yazı...

Arkasındaki kapı açıldı.

"Heey geldin demek! Ne iyi yaptın biliyor musun!" İşte onun du-manlı gür sesiydi bu. "Çok mutlu ettin beni. Gel seni bir öpeyim." Oldukça sevinmiş görünüyordu gerçekten de. Neşesi Sinan'a da geçmişti.

"Çok iyi görünüyorsun. Eskiden yaşımdan küçük dururdun; erkek olduğum halde kıskanırdım seni. Şimdi daha da gençleşmişsin. Şaka yapmıyorum. Hakikaten!"

"Annem, yarın geleceğini söyledi. Az kaldı telefon edip, yarın çok geç diyecektim. Demek, kalbimi okumuşsun."

Siyah, kalın bir tayt giymişti. Üstüne kısa, kırmızı bir etek. Alnında saçlarını tutan bir bant... Kanepeye bağdaş kurup oturdu.

"Yazımı alelacele yazdım, işlerimi erken bitirip hemen çıktım. Ba-

yağı meraklandırđın beni. Özlemişim yahu!"

"Özleyeceksin tabii... şuna bak. İşte yine karşımda duruyor. Epeydir düşünüyorum; içimizden köşeyi dönen bir sürü insan çıktı ama, senin kadar ünlenen olmadı. Yazılarını çok tutuyorum. İltifat için söylüyorum sanma. Gerçekten çok iyiler." Bağdaş kurduğu yerde zıplaya zıplaya garip bir neşe içinde öyle hızlı konuşuyordu ki Sinan'ın dikkati bir an dağıldı. Hoş bir sürpriz beklemişti, ama galiba komik bir durumla karşı karşıyaydı. İçinde bir yan, niye gelmiştin buraya, diye sordu; başka bir yan kıkırdayarak güldü. Hülya'nın son cümlesiyle toparlandı.

"Ee, ünlü olmak nasıl bir şey?"

"Vallahi, insanoğlu nankördür" dedi Sinan, arkadaşının motor gibi konuşmasına zit, yavaş yavaş. "Hep öyle söylenir ya; adam bir şey kazanınca hemen ona alışır, başka şeyler ister. Bence de doğru."

"Eski grubumuzdan kimseyle görüşüyor musun?"

"Görüşüyorum desem yalan olur."

"Bu arada evlenmişsin. İki çocuğun varmış. Biri şimdi dört, öbürü iki yaşında olmalı. Büyük olan kız, küçüğu erkek. Karın çok zenginmiş. Nasıl; hakkında her şeyi biliyorum, değil mi? Sen benim hakkımda hiçbir şey bilmiyorsundur ama. İşte ünlü olmanın farkı. Herkes transfer oluyor. Sen televizyona falan geçmeyi düşünmüyor musun? Yahu saçların bayağı kırlaşmış. Ama üzölme, yine çok yakışıklısın. Lens kullanıyorsun değil mi? Eskiden gözlük takardın. Boyat-sana saçlarını. Neden boyatmıyorsun?"

Sinan güldü.

"İstiyorsan boyatayım" dedi. "Ama öbür sorularının hepsini aklımda tutamadım. Teker teker sor."

Hülya'nın annesi girdi içeriye. Yeniden halini hatırını sordu Sinan'a. Çay ya da kahve ister miydi.

"Tabii ister" dedi Hülya. "Çayı çok sever. Çay demleyiver anne."

"Neler yapıyorsun şu sıra? Çalışmıyorsun herhalde."

"Çalışıyorum. En son bir bankaya girmiştim. İki yılı geçti. Oldukça sıkıcı bir iş, ama iyi para getiriyor." Elindeki boş sigara paketini buruşturmuş, kıvrıp duruyordu. Sıkılıp burulan paketin gıcirtısı, hoş olmayan bir şeyler duyacağını sezdirmişti Sinan'a.

"Son üç aydır raporluyum."

"Raporlu musun! İdare raporu falan mı? Hiç hasta gibi görünmüyorsun."

Hüzünlü bir gülümseyiş yaladı genç kadının yüzünü.

"İyi görünüyorum değil mi? İyi sayılırım aslında. İyiden de öte; uçuyorum" dedi. Bir an kararsızmış gibi durdu. Sonra küçük bir patlayışla devam etti: "Morfin harika bir şey. Ne acı kalıyor ne sızı. Müt-hiş yükseltiyor insanı. Sana da tavsiye ederim.

"Morfin mi! Şaka yapıyorsun herhalde" dedi Sinan karşısındakini tartar bir yüzle. İşletilmekten korkardı.

"Şaka ha! Şaka..." Zorlama bir kahkaha attı Hülya. Kendini kanepenin arkasına bıraktı. Yüzündeki neşe saniye saniye silindi. Gözleri kısıldı. Doğruldu.

"Morfinsiz duramıyorum ben" dedi.

Sinan sustu, yutkundu. İşletiliyor olamazdı. Hiç beklemediği ciddi bir durumla karşı karşıyaydı. Ciddi, tatsız, sıkıcı... Duvardaki antika saatin tik taklarını ilk kez algıladı. Tuhaf bir kasvet vermeye başlamıştı bu ses. Vaktin akışı yavaşlamıştı sanki. İçinde bir değişiklik duyumsadı. Niye gelmiştin buraya diye sorup duran fısıltı da susmuştu. Sanki başka bir zaman dilimine girmişti. Her şeyin ters gideceği uğursuz bir zaman dilimine...

"Morfinman olduğunu söylemiyorsun herhalde."

"Morfinmanlığı dert edecek göz var mı bende."

"Neden kullanıyorsun öyleyse? Başka bir hastalık mı?"

Hülya yanıt vermedi.

"Başka bir hastalıksa uygun bir tedavisi vardır elbet."

"Hayır" dedi Hülya, künt duygulanımlı bir kesinlikle. Yüzündeki anlamı çıkarmak güçtü. İçinde kabaran şeyi zor denetler gibiydi; ama bu şey ne hüzne benziyordu, ne öfkeye, çaresizliğe, ne de başka bir şeye... "Geçen yıl bir ameliyat geçirmiştin. Tedaviye rağmen yayılmış. Karın içine... Beynime kadar... Filmleri görmek ister misin?"

"Hayır, anlamam zaten" dedi Sinan uzun bir gecikmenin ardından. Midesine hafif bir bulantı oturmuştu. Artacağı korkusuyla derin nefes alamıyordu. İki hafta önce yakından tanıdığı genç bir muhabir kanserden ölmüştü. Çocuğun hastalığını öğrenmesiyle kötü haberinin gelmesi arasında ay bile geçmemişti. O ölümün yol açtığı kuruntuları üstünden atamadan şimdi benzer bir olayla karşılaşmıştı demek.

Uğursuzluk çevresinde dolaşıyordu. Yerinde toparlandı. Şimdi bir şeyler söylemek zorundaydı. "Yine de ümit vardır" dedi kısık bir sesle. Öksürüp boğazını temizler gibi yaptı. "Sonuna kadar bırakmamalı-sın."

"Ümit yok" dedi Hülya, aynı künt yüz anlatımlı kesinlikle. "Durum gayet açık: Ümit yok!" Gözlerini kapatıp arkasına yaslandı.

Ölüm, insanın içindeki en taşkın ve en sinsi, en açık ve en gizli korku işte bu denli yakınındaydı. Bu denli somut... Karşısındaki genç insan şimdi konuşuyordu; birkaç ay sonra bu dünyada var olmayacağını kendisi de biliyordu. Bu dünyada ve hiçbir yerde... Olmayacaktı... Hiçbir yerde bulunmamak nasıl bir duyguydu acaba? Hiçlikti. Yokluktu... Zavallı, pek erken gitmiş, diyeceklerdi ardından. İlgi, merak, acıma dolu söyleşilerin konusu olacaktı. Cenaze töreni düzenlenecekti. 'Cenaze!' Bu sözcük bile ölü bedeninin değersizliğini, uğradığı hakareti gösteriyordu. İmam gelecekti. Kalabalığı küçümseyerek, bezgin bir yüzle her günkü işini yapacaktı. Tabut hazırlanacaktı. Yakınları koşuşturacaktı. Üstünü halıyla mı, dua yazılı yeşil çuhayla mı kapayalım diye tartışacaklardı. Sonunda yeşil çuhada karar kılınacaktı. Bir sürü insan, sandığın ağırlığı altında taşıma değişimi için itişecekti. Aptal ve nobran yüzler anlamsız kelimeler mırıldanacaktı... O tabutun içinde yatacak olan beden şimdi karşısındaydı. Gözleri kapalı derin derin soluk alıyordu. Alnında damlacıklanan terin soğukluğunu duyumsadı Sinan.

Eski bir arkadaşın çağırmış, geldin. Yardım edecektin. Bakalım ne isteyecekti. Senin için belki de bir köşebaşısıydı bu. Gördün mü şimdi! Al işte sana bir köşebaşısı...

"Çay birazdan olur" dedi yandan bir ses. Sinan irkildi. "Bir içki alır mıydınız önce?"

İçki önerisine can simidi gibi sarıldı.

"Ya evet, lütfen" dedi Hülya'nın annesine. "Cin tonik, veya viski, yahut ne varsa... Çok zahmet olacak."

"Ben vereyim" dedi Hülya. "Sen konyak severdin. İstersin değil mi?"

"Lütfen."

Hayret! Gerçekten zinde, sağlıklı görünüyordu Hülya. Bedenini sımsıkı saran taytıyla jimnastik salonundan dönmüş gibiydi.

Ne yapardım onun yerinde olsam? Neler düşünürdüm? Arkadaşıma konyak getirebilir miydim? Kolum kalkar mıydı yerinden? Birini çağırabilir miydim evime?

Hülya bardağı verip, yine karşısına oturdu. Bacaklarını altına çekti.

"Etkilendin galiba. Pat diye söylememeliydim. Sen hastalıktan çok korkardın değil mi?"

Sarsıldığını kabul mu etmeliydi, yoksa hemen toparlanmalı mı? Hastaya moral verecek konumda olan kendisiydi.

"Yok yok, etkilenmem korkudan değil" dedi. "Üzıldüm hakikaten. Yine de sorun, anlattığın ölçüde vahim değildir diye düşünüyorum."

"Üzıldün ha!" dedi gülererek Hülya. "Biraz bencilce belki ama; bunun için çağırdım zaten seni. Hüznümü paylaşabileceğim birini aradım. Bizden birini... Sen geldin aklıma. İçimizde en duygusal; yok niye yalan söyleyim, duygusal nitelemesi yanlış olur. Başkalarına en çok yardım eden, yani edebilen sendin. Cezmi komadayken başında bekleyişini düşündüm. Hastane lafından bile nefret etmene karşın..."

"Ya, elbette iyi ettin çağırmakla" dedi Sinan. Daha duygusal bir iki söz etse iyi olurdu, fakat yeterince toparlanmamıştı henüz.

Oturduğu yerde zıplayıp, bacaklarını aşağıya attı Hülya.

"Şimdi boş ver bunları. Aslında günlerim hiç de sıkıcı geçmiyor." Kendini neşelendirmeye çalışıyordu besbelli. Ne denli başarılı olabilirdi ki uğraşında? "Doğru söyle; Onun yerinde ben olsam, neler düşünür, neler hissederdim; son günlerimi nasıl geçirirdim diye aklından geçiyor şu an; değil mi? Ha, söyle, öyle değil mi?"

"Ya şey... Evet, bir an için düşünmedim değil" dedi Sinan. Suç üstü yakalandığını gizlemeye çalışsa mıydı?

"Günlerim rüya gibi geçmeye başladı. Böyle berbat bir şeyin zevki olur mu, deme. Oluyor işte. Kafamı saran metastazdan mı bilmiyorum. Bizim doktorun söylediğine göre çok küçük küçükmüşler. Adam, fazla önemi yok diyor ama; en azından ağrı yapıyor. Ya da psikolojik... Bilemiyorum. Morfin veriyorlar. Öbür ilaçlar da etkilemişti galiba. Ben morfinin dozunu da kaçırdım. Aklıma geldikçe bir iki tane içiyorum. Her an asit almış gibiyim anlayacağın. Yarı uyanıkken rüyalar görüyorum. Adamlar geliyor, duvarda şekiller uçuşuyor.

Bazen konuşuyorlar. Tam uykuda sayılmam. Düş gördüğümü güya biliyorum ama, kendimi kaptırıyorum. Bazen cevap veriyorum. Bazen korkutucu oluyorlar. Etkisi geçince aslında eğlendiriyorlar beni. Bir daha olsun bir daha olsun istiyorum." Bir an Sinan'ın tepkisini ölçmek istermiş gibi durdu, sonra devam etti: "Bir de ne çıktı! Söylesem inanmazsın. Sezgilerim çok güçlendi. Birkaç haftadır hissediyorum... Daha önceleri de insanların düşüncelerini tahmin etmeye çalışırdım. Bir nevi oyundu bu benim için. Fakat hiç bu kadar başarılı olamadım. Ziyarete geliyorlar örneğin. Annemin arkadaşları, akrabalar falan. Bak şimdi, aklından şunlar şunlar geçti diyorum kadına. Çoğu doğru çıkıyor. Ama aslında çoğu değil, hepsi doğru. Ben biliyorum. Nereden bildin, diyorlar. Çok utanacakları şeyler düşünüyorlar bazen. Bazen değil, sık sık... Pat diye söylüyorum yüzlerine. Çok bozuluyorlar. Hah! İnkâr ediyorlar tabii."

"Evet" diyebildi Sinan yalnızca. Dikkati yine dağılmış, konuşmanın sonunu izleyememişti.

"Geçen hafta bir gün burası yine ana baba günüydü. Komşu kadınlar, uzak akrabalar toplaşmış gelmişler. Seke seke, neşe içinde ortalarına düştüm, sanki spordan gelir gibi. Beni öyle görünce hayal kırıklığına uğradı zavallılar. Ölüm döşeğinde avurtları çökmüş bir kanserli görmeyi bekliyorlardı. Hah! Çok bekler onlar. Benim ne talihsiz olduğuma hayıflanacaklardı güya. Böylece kendi talihlerine sevinip şükredeceklerdi. Bu şans vermedim onlara. Biraz oynamak istedim boklarla. Sırta sırta ne kadar çok ağır çektiğimden yakındım. Günlerdir uyumuyorum, dedim. Hastalık her yanıma sardı, ölüm birkaç hafta yakınımda, dedim. Hep gülerek söyledim bunları. Gayet de içten gü-lüyordum ha... Suratlarını görmeliydin. Keşke videoya çekseydim. Gülmekten ölürdün. Apışıp kaldılar. Üzgün görünmeyi beceremediler, benim neşeme katılacak kadar da dürüst değildiler. Biri güçlkle ağzında bir iki laf geveleyebildi. Allahtan ümit kesilmez falan dedi. Yapma, ablacığım dedim, beni böyle sağlıklı görünce aklına gelen ilk şeyi bilmiyor muyum sanıyorsun. Yaptırdığı çiçeğin boşa gitmediğine sevinmişti domuz. Yanındaki kadına döndüm. Endişenizde haklısınız, pek saygıdeğer kocanız hakikaten gelmiştir eve, bir an önce voltanızı alsanız iyi olur, dedim. Mosmor oldu paçoz. Salak salak baktılar bana, ne diyeceklerini bilemediler. Öyle bakmayın, henüz delirmedim; de-

lirmiş olsam bunları düşünemem dedim. Hepsine bir laf geçirdim; yalnızca birini bıraktım. Yukarıımızda oturan kadın... Göz göze geldik. Yazık!.. Benim için gerçekten üzülen bir tek o vardı. Gülümsedi bana... Her şey vardı o gülümsemede. Öbürlerinde olmayan her şey onda vardı..."

"Zeki bir insansın" dedi Sinan. Karşılaştığı soruna biraz olsun uyum sağlamıştı. "Dediğin gibi, sezgilerin de güçlü. Yine de söylediklerine 'tahmin' demek daha doğru."

"Adını ne koyduğun umurumda bile değil." Mendile kuvvetlice sümkürdü Hülya. "İstersen bir deneme yapalım. Örneğin, eve girerken kapı önünde Selim'in nasıl yerlerde yuvarlandığını hatırladın. İsmi çıkaramamış olabilirsin. Çünkü o adamı topu topu üç kez gördün. Sonra yurt dışına gidip yerleşmişti. Belleğinden silmişsindir."

Hülya'nın doğru çıkan kestirimi hoşuna gitti Sinan'ın; güldü.

"Evet, bildin sayılır."

"Mektubumu alınca aklından başka bir anı geçti. Bizim sokağa girince, eve yaklaşırken de aynı şeyi düşünüyordun: Uludağ'daki evde, şömine başını..."

Sinan bu kez irkildi. Tedirgin olmuştu. Yerinde toparlandı; oturma durumunu değiştirdi.

"Evet, bunu da bildin sayılır. Ama birisinden haber alınca insanın kafasında ortak güzel anıların canlanması çok doğal." Gülümsemeye çalışarak ekledi: "Seninki yalnızca bir tahmin."

"Hadii, yalan söyleme" dedi Hülya, ciddileşerek. "Bir kere o, senin için hiç de güzel bir anı değildi. Güzel bir anı olsa böyle irkilmezdin. Sözümü ettiğim hatıra senin için kısa, bulanık, sıkıcı bir kayıt. Benim için de ziyadesiyle sıkıcı zaten."

"Evet, sıkılıp çıkmıştın galiba" dedi Sinan bozuk bir yüzle.

"Yapma! Sıkılıp çıkan sendin. Dinle! Ayrıntılarını hatırlatayım sana." Yerinden kalkıp büfenin üstündeki çakmağını aldı. Bir sigara yaktı. Karnında gaz sancısı varmış gibi susmuş, sıkıntıyla olacakları bekleyen konuğunun karşısına oturdu. "Vazgeçtim, bunu sonra anlatırım."

Böylesi daha iyiydi Sinan için.

"Sen bilirsin."

Hülya ayaklarını yine altına aldı.

"Hayır, şimdi anlatacağım. Başka zamanı mı kaldı işin. Seni zaten niye çağırdım. Bunları anlatmak için...

Sinan konyağın kalan yarısını bir dikişte içti. Burnuna, boğazına alev dolmuştu. Çattığı belaya başka türlü katlanılamazdı zaten.

"Herkes birer birer uyuklamaya başlayıp odalarına çıkmıştı. Sonra Meral de gitti. İkimiz aşağıda yalnız kaldık. Şömine ateşini çok sevdiğini söyledin. Gözünü kıvılcımlardan alamıyordun. Bu da iyi dedim içimden; bir süre yanımda olabileceksin... Biliyor musun; bil-sen de ne önemi var... O zaman aşkıttım sana... Müzikten falan konuş-tuk. Sonra, ben hangi yaşlarımda hangi müzikleri dinlediğimi söylü-yordum... Oradan çocukluğumu anlatmaya geçtim her nasılsa. Bakma, eskiden de çok konuşurdum ama, kendimden pek fazla bah-setmezdim. Yok, kendimden de söz ederdim aslında; bazı noktalara girmezdim sadece... Çocukluğumun en mutsuz bölümünü anlattım sana. İlkokul öncesini. Annem babam benimle hiç ilgilenmezlerdi. Abim genellikle teyzemlerde kalırdı. Onların çocukları yoktu. Abim yanlarında kalsın isterlerdi; bizimkilerin de işine gelirdi... Evde hep yalnızdım. Komşuların da çocuğu yoktu. Hatırlamıyorum; bana oyuncak bile almazlardı bizimkiler. Babamın bir arkadaşı yakınlarda otururdu. Ara sıra evlerine giderdik. Onların kızını kıskanırdım. Bir ablası vardı. Birkaç yaş büyük... Oyuncaklarını hatırlıyorum, bir sürü... Arkadaşlarını anlatırdı... Çok duygulanmıştım bunları anlatır-ken... Şimdiki duygusallığım yanında hiç kalır... Sen; yani nasıl söyle-yeyim; cinselliğini kolay yaşayan bir insansın. Hadi desen oracıkta, hiçbir şeyi umursamazdım. Kapıyı açan herhangi birinin bizi görebile-ceğini, hiçbir şeyi... Tabii, böyle bir şey ummuyordum senden. Bekle-diğim, birkaç sıcak sözdü. Bir bakış, belki bir dokunuş... 'Uyku bas-tırdı, bir yüzümü yıkayıp geleyim' diyerek kalktın. Tuvalete girdin... Çıktın... Sonra Meral'in yattığı odaya geçtin bir şey demeden. Bekle-dim... Gelir herhalde, dedim... Gelmedin. Orada öylece kaldım. Ses-sizlikte... Ateş sönmüştü. Tir tir titriyordum. Dışarı fırladım. Hiç bir şeye aldırmadan... Üstüme bir şey almadan. Çıplak ayaklarımla... Yağmur yağıyordu. Aşağıdaki düzlüğe kadar koştum. Orada, inanma-yacaksın, bir at duruyordu. Yağmurun altında, sessiz, kımıldama-dan... Islanan gözlerimi silerek yaklaştım. Sen niye yalnızsın böyle, dedim ona. Seni kim kırdı, incitti... Boynunu okşamak istedim, uzak-

laştı. Gel, ne olur kaçma, dedim. Yaklaştım, kaçtı. Yaklaştım, yine kaçtı. Bıraktım onu. Çalışların arasında koşmaya başladım. İlk takılıp kapaklandığım yere kadar..."

Keşke sürdürseydi konuşmasını Hülya. Fakat sustu. Sessizlik daha şiddetli çarptı Sinan'ın göğsüne.

"Büyük eşeklik etmişim" dedi elleriyle yüzünü kapayarak. Duydukları onu pek fazla duygulandırmamıştı aslında. Ama duygusal bir durum yaşadığını, o zaman ve şimdi bunu yeterince hissedemediğini anlamış, sanki işittiği bir hakaret sonrasındaki gibi küçültücü, ezici bir ruh durumuna gelip oturmuştu.

"Tabii ki eşeklik ettin" dedi Hülya ağlayarak. "Tabii ki büyük eşeklik..."

Çay tepsisiyle annesi girdi içeri.

"Bırak o çayları ve çık anne. Bir daha ortalıkta gözükmek."

"Peki kızım" dedi kadın alçak sesle. "Yeter ki sen üzülme."

Salonda yine uzun bir sessizlik duyurdu kendini.

"Yeter ki ben üzülmeyeymişim! Hah!" diye bağırdı burun çekişli bir sesle Hülya. Hemen toparlandı fakat. "Bir konyak daha ister misin?"

"Lütfen. Sana zahmet oluyor ama iyi gelecek."

"Kusura bakma. Seni bulur bulmaz fazla yükledim."

"Zararı yok" dedi Sinan. Üst üste darbelerden serseme dönmüştü. "Rahatlayacaksan çekinme, dök içindekileri."

Hülya içkisini uzattı. Şimdi daha iyi görünüyordu.

"Teşekkür ederim. Saçların kızıl mıydı senin eskiden? Eğer boyaysa, çok yakışmış."

İçten bir kahkaha attı genç kadın. Saçlarını, alnından tutan banttan kavrayıp hafifçe kaldırdı.

"Bu peruk yahu" dedi. "Gerçek saçım alttakiler."

Seyrek, ince, koyu renk saçları göründü şakaklarından.

"Eşekliğe devam ediyorum" dedi Sinan. Kendini keşke bir eşek gibi hissetseydi. En çok bayağılıktan, basitlikten nefret ederdi. Öyle bir yanı var mıydı yoksa? Ya da öyle olduğunu sanan yanı mı üretiyordu yalnızca bu soruları?

"Yok yok bunda kabahatin yok gerçekten" dedi Hülya. "Öbür tarafta hangi saçla gideceğimin ne önemi olabilir." Güldü. Gülerken

gözleri doldu.

Sinan, ne yapması, ne söylemesi gerektiğini çıkaramıyordu. Hülya burnunu sildi, birkaç kez öksürdü.

"Seni bir kez bulmuşken, kolay bırakmam. Az önce gördüğüm rüyayı anlatacağım sana."

Sinan yanıt vermedi. Ne söylese pot kırıyordu. Hülya çayının ikinci yudumunu zorlanarak içti.

"Odamda yatıyorum. Sanki gözlerim açık. Belki de gerçekten açık. Yanılsamalarla rüyalar birbirine karıştı zaten. Yatağın çevresinde küçük küçük kımıldayan şeyler gördüm. Midem bulanacak gibi oldu. Çünkü böcek sandım önce onları. Kara-kahverengi böcekler... Birini ezmeden önce dikkatle baktım. Böcek değil, insandı bunlar. Minnacık cüceler... Önce sayamayacağım kadar çok göründüler bana. Korktum. Tekrar bakınca yalnızca yedi sekiz kadar olduklarını fark ettim. Çok komik! Belki bozulacaksın; içlerinden biri sendin. Şöyle düşünüyordum o sırada: Kendimi onlardan çok daha büyük görmekle, çevremdekileri küçümsemiş mi oluyordum? Hayır, diye düşündüm. Aksine, iri olmak hantal ve hareketsiz olmak, kaba olmak demekti. İri iriydi, kollarım, bacaklarım, ayaklarım. Şiş şiş, iri iri, işlevsiz... Büyüklüğümden utanıyordum. Çevremdekiler kıpır kıpır, canlıydılar, ben ise lapa gibi yatıyordum. Önce, benimle ilgilendiklerini, bana baktıklarını sanıyordum; sonra anladım ki beni görmüyorlar bile. O anda fark ettim ki; yatakta değil mermer bir kaidenin üstünde yatıyorum. Mezar dedikleri böyle bir şey olsa gerek, dedim içimden soğukkanlılıkla. Ardından o soğukkanlılığım bir anda uçtu. Dahşetle kalkmak istedim. Kalkamadım. Mermer blok altımda değil üstümdeydi. Sizleri yine görebiliyordum; ama siz beni göremiyordunuz. Çok... Çok çok ağır, o mermer bloktan daha ağır bir hüznün çöktü üstüme. Ağladığımı hissettim. Ağlamak denemez buna; sürekli bir hıçkırık, sürekli bir katılma..."

Sinan kalktı. Kanepeye, Hülya'nın yanına oturdu. Kadının gözlerini sildiği elini yavaşça iki eli arasına aldı...

Derin bir içtenlikle yapmıştı bunu. Yıllardır ulaşamadığı derinlerden kopmuş bir içtenlikle. Fakat daha fazlası da gelmezdi elinden. Keşke gelseydi. Kendinden tüm bu sarsıntıya karşın memnundu. Geceler boyu hiç uyumadan yazılar yazmış gibi yorgundu bir yandan.

"Dünyadaki değişimi göremiyor musunuz Ahmet abi" dedi adam. "Kafalardaki tüm değerler yeniden gözden geçirilmeli. İlerici olarak geçinen insanlara bakıyoruz; hâlâ aynı klişeleri kullanıyorlar. Yaşanı o klişeleri kırdı; farkında değiller." Epeyce kafayı bulmuştu. Ayık zamanında da pek farklı değildi ya! Birisi ortaya söz atmaya görsün, kendi anlayışı doğrultusunda didiklemeye, karşısındakinin sinirini bozmaya bayılırdı. Aynı okuldan bir yıl arayla mezundular; ama Sinan adamı o yıllardan ancak hayal meyal anımsıyordu. Sesi soluğu çıkmaz, varlığıyla yokluğu belli olmazdı. Şimdi bir televizyonun önemli şahsiyetlerindendi. Geçmiş suskunluğunun acısını çıkartıyordu kuşkusuz: "Çalışan kesim, işçi-memur, diyorlar. Güya çıkar çevreleri bunları eziyormuş. Ben bu iki kesimden daha aç gözlü bir çıkar çevresi bilmiyorum. Kim çıkarını düşünmüyor ki! Çıkarlarını düşünmüyorsa bedava çalışsınlar o zaman! Üstelik emekçi edebiyatıyla bir yığın asalak zengin oluyor. Emekçi edebiyatı mafyası diyorum ben bunlara. Biraz ekonomiden anlayan zaten biliyor: Çalışan kesim denilen grubun çoğu aslında asalak..."

"Canım her şeyi baş aşağı çevirmekte üzerinize yok" diyerek araya girdi Ahmet bey. "O asalak, bu asalak, kim yapıyor öyleyse bunca işi? Değirmenin suyu nereden geliyor?"

"Hepsi asalak değil; çoğu dedim zaten. En az yarısı... Devletçilik neden öldü yoksa abi."

"Tamam, mutlak devletçiliği savunmuyorum ben de zaten" dedi yaşlı yazar. "Ama asalak dediğiniz kesimin hakkını kimse gözetmiyor. Biri "Zengini severim" diyor, öbürü "İşvereni ezdirmem" diyor... Vurguncunun hakkını savunmada herkes birbiriyle yarış içinde. Maliyeyi özelleştirsinler bakalım! Vergi toplama işini özelleştirsinler; o zaman samimi olduklarını anlayayım. Sosyal denge denilen bir şey de

var. Yoksa patlama olur kardeşim!.."

"Bakın, sosyal denge, vurgunculuk konuları ayrı konular" dedi televizyoncu. İlginçtir, farklı açılardan farklı yaşlarda görünürdü suratı. Ayrıca bir süredir suratında bir maskeyle dolaşıyormuş, gerçek yüzünü o maskenin altında gizliyormuş gibi geliyordu Sinan'a. Kafasını kalıp düşüncelere, sembollere alıştırmak istemezdi oysaki; moda değişimlerden kaçınmaya çalışırdı. Bazıları, bu özgün yanının makalelerini zenginleştirdiğini söylerlerdi. Ama yalnızca bazıları! Çoğunluğun kalıplardan hoşlandığını bilir, yine de onları kullanmamakta inat ederdi. Yüze geçirilmiş maske... Sahte yüz ifadelerinin surata geçirilmiş maskelerle sembolize edilişi de moda kalıplardandı. Fakat gerçek bir yanı da vardı kuşkusuz. Eskiden böyle değildi adamın suratı; son birkaç yıldır iyice değişmişti. İlk fırsatta aynada kendi yüzünü de inceleyecekti. Gırgır olsun diye mi bunları kuruyordu kafasında? Biraz. Ama aynada yüzünü inceleyecekti yine de.

Tepesinden baktığı elindeki kadehi keyifle çevirip duruyordu televizyoncu.

"Vurguncuyu, arsız yakasından tutup millete göstereceksin. Medya olarak en önemli misyonumuz o belki de. Belki değil; o işte, bu kadar açık."

"Tamam iyi dedin de, vurguncuyu ortaya çıkarmak kolay mı. Büyük vurguncu senin müfettişini satın alıyor... Valini, polisini satın alıyor!"

Basını unuttun Ahmet abi!

Söz, dilinin ucuna kadar geldi. Tuttu kendini, söylemedi Sinan. Televizyoncu sinirlendirmek istiyordu istemesine. Fakat köşesi dışında siyaset tartışmaktan da hiç hoşlanmazdı. Belli yaşa gelmiş, kendine bir yaşam biçimi seçmiş insanların görüşleri nasıl olsa değiştirilemezdi. En zekisinden en aptalına, en okumuşundan en cahiline herkes, zaten kendi yolunu haklı çıkaracak bir 'doğru' buluyordu. Yazarlara düşen şey ise yalnızca, insanları bilgilendirmeye çalışmaktı. Birazcık ufuklarını açmak, belki en çok, gittikleri yönde birkaç derecelik rota değişikliklerine neden olmak... Hem sonra, bir sarayda yoksul bir kulübedeki gibi düşünülmezdi. Zafer gibi birinin, şu açığa vurduklarından başka türlü akıl yürütmesi beklenemezdi.

Gözü Hüsnü'yü aradı. Ortalıkta ne o, ne de eşi görünüyordu.

Gelmemesi bir tepkiyi mi gösteriyordu, yoksa işi mi çıkmıştı adamın? Patronun televizyon için sık sık Sinan'a başvurmasına besbelli içerliyordu. Önce durum hoşuna gitmişti. Hüsnu'nün havası biraz indi diye sevinmişti. Şimdi ise üzülmüyordu. Meslek rekabeti yüzünden arkadaşıyla arasının açılmasını istemezdi. Aman, açılırsa açılındı canım! Bunda kendisinin bir kabahati yoktu ki. Patronun etrafında dört dönmüyordu. Yağcılık yapmıyordu. Olacağı neyse kendiliğinden o oluyordu sonunda.

Ne kadar da çok yaşlı insan vardı konuklar arasında. Kırkın altındakiler neredeyse yarıdan azdı. Gençler iyice azınlık...

Arada sırada katlanacaksın böyle şeylere. Örneğin şu Zafer'e. Yine Ahmet beyleyim... Fena mı? Fena! Gençlerle konuş biraz. Bu akşam değil. Yorgunum. Enerji ister. Hülya.. Yordu beni. Toparlanmak gerek. Bu akşam değil. Biraz daha içmeliyim. Sonra bir uyku.. Şu Zafer dangalağının yanağını sıkıp bir çeksem. Gerçekten maske var mı yok mu? Şaşırp kalır. Rezalet çıkar.. Çıksın. Ne komik olurdu. Bu kız da kim?.

Genç kadınlardan biri ilgisini çekmişti. Mankendi belki. Artistler, fotomodeller, tiyatrocular, kimi arasanız vardı kokteylde. Ama müziğin geldiği ana salondan biraz uzak düşmüşlerdi. Gözü bir kez daha Filiz'i aradı. Gelmemişti kız. Belki de çağrılı değildi.

"Abi, senin dediğin sosyalizmde olur; o da öldü" dedi Zafer, kıs kıs gülerek. Neşesinden kulaklarına dek kızarmıştı. "Düş tacirliğini bırakalım. Madem ki konsensus oluştu; sistem alternatifsiz; kötü yollarını düzeltmek için, elimizden ne geliyorsa onu yapalım. Bunun ötesi samimiyetsizlik..."

Bu kadarı da fazlaydı artık. Samimiyetten söz ediyordu adam. Samimiyet kavramını eğer biliyorsa Sinan, bu kavrama en uzak kişilerden biri... Her Allahın günü liberalizmden bahseden, ancak hiçbir gerçek özgürlük kısıntısına tahammül gösteremeyen, gelen paranın miktarına göre her kılığa girebilecek bir yalaka. Dayanamadı:

"Sistem diyorsun, ben de ona göre konuşayım öyleyse. Ortada bir pasta var; klasik örnek. Sistem içinde her kesim pastadan daha fazla pay almak için çaba gösteriyor. Sen yalnızca bir kesimin çıkarını savunuyorsun; ben, ortada başka kesimler de var diye fikrimi belirtiyorum. Bu kadar gözü doymaz olmayın diyorum. Şimdi benimki sami-

miyetsizlik, seninki samimiyet, öyle mi?"

"Aman rica ederim Sinan. Böyle anladıysan özür dilerim" dedi televizyoncu. "Bunca yıllık arkadaşlığımız var. Samimiyetsiz diyerek kimleri kastettiğimi bilmen lazım artık. Koltuk budalası 'Aslan sosyal demokratlar' mıza benden çok sen sinir oluyorsun."

"Kafandan neler geçtiğini bilmek zorunda değilim" dedi Sinan daha da sertleşerek. Gereksiz yere sinirlendiğini o anda ayımsadı. Adamı kızdırmak isterken kendi çıkmıştı çileden. Bir kez 'Zafer'ciğim' dese biliyordu ki ona karşı da yumuşayacaktı. Başaramadı bunu, hızını alamadı. "Bak canım, işine gelince ben ahlakçı değilim diyorsun, işine gelince belli kesimleri ahlaken yargılıyorsun. İş bu noktaya gelmişse sana bir soru sorayım: Biz ne yapıyoruz şu anda mesela? Niye düzenlenmiş bu kokteyl? Kimler katılıyor? Kim, hangi amaçla davet edilmiş? Bir düşün bakayım."

"Bu konuyu kapatalım" dedi Ahmet bey, sanki dövüşenleri ayırıyormuş gibi gövdesiyle araya girerek. Sinan'ın koluna girip çekti. "Gel sana güzel bir şeyler göstereyim."

"Evet, kafa göz yarılmadan susalım" dedi Zafer de gülümseyip espriye vurmaya çalışarak.

Yaşlı yazar, Sinan'ı sütunların arka tarafında kalan servis masalarına götürdü. Bir yandan da hafif tertip payladı. Toyluk ediyordu zaman zaman. Böylelerine koz vermezdi. Bugün birini kışkırtıp ağzından laf alır, ertesi gün o lafı olmayacak yerde kullanırlardı. Düşünüldü de konuşulmayacak şeyler vardı, konuşulup da yazılmayacak şeyler vardı. Sinan utandı. Ahmet bey haklıydı. Neden aptalca davranmaktan alıkoyamıyordu kendini bazen?

En iyisi böyle heriflerden uzak durmak. Ya televizyonda sorumlu bir yere gelirim ne yaparım? Soğukkanlı, sağlam olmak... En ruh yıpratıcı durumlarda bile sakin kalabilmek... Etraf toz duman; sense ceketine tek bir toz bile konmamış, gülümsüyorsun. Sinan bey sinirleniniz çok sağlam! Çelik gibi güçlüsünüz! Yok canım! Ben böyle değilim. Olabilir miyim? Susmasını bilmek gerekti. Her konuştuğunu da yazmamalıydı. Örneğin, Ahmet bey, daha önce de birkaç kez maliyenin özelleştirilmesinden söz etmişti yarı şaka-yarı ciddi; fakat hiçbir yerde yazmamıştı bunu. Zafer'e neden gıcık kapıyordu peki? Zafer'de belki herkeste mevcut bazı eğilimlerin abartılı, karikatürize halini ya-

kalıyordu. İşin suyunu çıkarıyordu yani adam. Belki kendisinde de bulunan, kendisinin de hoş karşılayabileceği şeyleri iyiden iyiye ayağa düşürüyordu. Düşüncelerinin geldiği son noktadan hoşlanmadı. Omuzlarını oynatıp, dikleşti. Aman... Can sıkıntısı... Ya o mektup!

"Şu ançüzeli kanepelerden al."

"İlahi Ahmet abi. Güzel şeyler dediğin bunlar mıydı?"

"Aa, senin anladığın güzelleri bulmak için benim yaşım..." Öksürerek sözünü yarım bıraktı. Güldü. "Sinan, karın arkada."

Neşeli, hareketli bir kadındı eşi. Ne zaman nerden çıkacağı belli olmazdı. Ahmet beyle hal hatır soruşmuş, muhabbete başlamıştı bile. Yanındaki kız, gazetenin küçük hissedarlarından birinin kızıydı.

"Nasılsınız, nasıl geçiyor gece?"

"Teşekkür ederim. Ummadığım ölçüde eğleniyorum. Sevgi hanımın ahbap olmadığı insan yok. Kimlerle tanıştım bir bilerseniz."

"Babanızı göremedim?"

"O gelemedi. Kazakistan'daydı. Yarın dönecek sanırım. Çok ilginç bir yermiş. Merak ediyorum. Bir dahaki sefere beni de götürecekt."

"Kazakistan'ın nesi ilginizi çekiyor? Yani olumsuz anlamda sormadım. Merakımdan..."

"Aslında Rusya benim ilgimi çekiyor. Bütünüyle. Orta Asya bozkırları..."

Ummadığı tipte birinden, ilginç bazı şeyler duyabilme beklentisiyle merakı uyanıyordu ki; eşi araya girdi:

"Hani şu televizyon işi şimdilik gizli tutulacaktı. Büyük sırrı saklayan bir tek benim."

"O kadar yayılmış mı?" diyerek hayretini dile getirdi Ahmet bey.

"Canım, gizli tutma sözü hikâye" dedi Sinan. "Bu kokteylin niye düzenlendiği basbayağı belliydi."

"Yanıma hiç tanımadığım bir sürü insan yanaştı, hürmetlerini, bilmem nelerini sundu. Sinan itibarımız birdenbire çok yükselmiş; gözünü açık tut. İltifat üstüne iltifat yaşıyor."

"Kendinize haksızlık ediyorsunuz. O sizin süksenizden" dedi yaşlı yazar. Bunu inanarak söylemişti. Ya da rolünü iyi yapıyordu.

"Çok mersi" dedi kadın. Memnun gülümsemesini saklama gereği duymamıştı. Eşine döndü. "On birde ayrılıyor muyuz, yoksa yine bir

yerlere takılacak mısın? Ona göre hareket edeyim."

Kararlaştırdıkları saatte ayrılacaklardı. Zaten yorgundu Sinan. Bayanlar yanlarından uzaklaşırken Ahmet bey de nezaketle izin istedi. Patronla ne zamandır görüşmüyorlardı. Hazır burada yakalamışken bir konuyu soracaktı.

Yalnız kalmak hoşuna gitmemişti Sinan'ın. Özellikle Ahmet beyin ayrılması... Adamcağızla birlikteyken yanlarına kolay kolay kimse yanaşmazdı. Sertliğinden mi, soğuk görünümünden mi bilinmez, çok samimi olmadıkça insanlar onunla konuşmaya cesaret edemezlerdi. Belki korkudan değildi, hoşlanmıyorlardı adamdan. Her neyse, Hülya'dan döndükten sonra kendini ruhen yorgun hissediyordu. Üstüne üstlük bir de tehdit mektubu almıştı. Şeriatçılardan... Bu ilk değildi gerçi. Daha önce de benzer iki mektup almıştı. Sonuncusu, öncekilere göre daha gayri ciddi havadaydı. Ama, vurmaktan, öldürmekten söz ediyordu ilk kez açıkça.

Bir an önce eve gidip kafaca kendini toparlamalıydı. Kimseyle görüşecek durumda hissetmiyordu kendini. Bu kalabalıktaysa yalnız kalmak ne mümkün... İyisi mi bahçeye çıkıp biraz hava almalıydı. Baş ağrıyordu. Üstüne yine evham gelmişti. Bir süredir zaman zaman başının zonkladığını ayırımsadı.

Bende de ur falan olmasın?

Biri omuzuna dokundu.

"Sinan bey, benden mi gizlenmeye çalışıyorsunuz?"

Yanak yanağa öpüşürlerken içki kadehleri tokuştu, Sinan'ın şarabının yarısı döküldü.

"Çok gösterişli bir karşılama oldu. Herkes bu yana bakıyor" dedi kız çevreyi hoşnutlukla süzerek. "Neden bizim oralara hiç gelmiyorsun? Biriyle mi takıştın, yoksa bar muhabbeti artık açmıyor mu seni?"

"Yoo, neden açmasın" diye yanıtladı Sinan. Az önce sıkılıp duran o değilmiş gibi canlanmıştı yüzü. "Benim için bir şey yapar mısın? Gel bahçeye çıkalım. Bir yere oturup beş on dakika laflarız."

"Üşürüm ama. Dışarısı serin. Üstüm uygun değil."

"Üşürsen hemen gireriz. Ceketimi veririm sana. Bana sıcak bastı. Hadi ne olur. Biraz uzaklaşayım şu gürültüden."

"Tamam" dedi kız itirazını sürdürmeden. "Üşürsem hemen döneriz bak."

Sinan, yanından geçen tepeiden bir içki daha aldı. ıkarken rakip televizyon kanallarından birinin sahibiyle göz göze geldi; başıyla selam verdi. Adam çok iyi bir iş önermişti. Gazetede kalmakla acaba aptallık mı ediyordu?

"İyi ki ıkmışsınız, dışarısı harika" diye bağırdı kız. Sesinin yüksek çıktığını fark ettiğinden bir de kakhaha attı. "Kokteyli bahçede niye yapmıyorlar?"

"Bulutlar alçak" dedi Sinan gökyüzüne bakarak. "Yağmur yağabilir."

"Bir şey soruyordum... Tamam, evet: Niye gelmiyorsun bizim oralara. Mjdatlar kafemsi, barımsı bir yer açtılar. Çok hoş."

"Biliyorum. Açılışta davetiye göndermişlerdi, daha gidemedim, ayıp oldu. Benim gazetede bir de yöneticilik işim çıktı biliyor musun. Eskiden yazımı yazar, tyerdim. şimdi geç vakitlere kadar çalışmak zorunda kalıyorum. Her zaman değil, ama yine de sıkıyor. Yaşantımdan pek memnun değilim aslında." Rüzgâr almayan kuytu bir köşe bulup oturdular.

Derin bir soluk alırken çevresine bakındı Sinan. Eski bir saray bahçesiydi burası. şimdi bir otel bahçesi... Değışen ereğine uygun tümüyle yeni baştan düzenlenmişti elbette. Ağaların bir bölümü dışında bitkiler bile yeniydi. Hatta onlar için getirilen toprak da. Otel yapılınsın-yapılmasın tartışmalarını anımsadı. Kavga çok gerilerde kalmıştı. "Saraya otel yapılmaz" diyenlerin bir bölümü de şimdi ierdedeydi. O dönem yakalarına taktıkları rozetleri bulup dağıtmalıydı her birine. Ana yapının deniz cephesinden bir kara kalem resmi ve altında "Kültürel değlerlerimiz satılık değildir" yazısı... Tartışmada Zafer'in ne tarafta yer aldığını anımsamıyordu. Belki bir tarafta yer almamıştı. Işıklandırma güzeldi. Çiçekler, çimler, aradaki yollar harika. Sonunu getiremeyeceğİ tartışmalara girmekten hep kaçınmıştı o güne dek. Bundan da memnundu. Padişah, haremın gzelleriyle kim bilir kaç kez oturmuştu şu ağacın altında. Çınarın beyaz, iri dallarına, seyrelemeye başlamış yapraklarına baktı. Geçmişe sarhoş bir zlem geçti içinden. Başında fesiyle şık bir geç adamın, Arnavut kaldırımly yoldan, Boğaz'a bakan aşşap köşküne doğru ağır ağır çıktığını gördü. Bu geç adam kendisi de olabilir. İçkiyi biraz fazla kaçırmış, kafasında hülyalar, sazly szly bir meclisten geliyordu.

"Oyunculuğumu nasıl buluyorsun?"

"Televizyondakileri mi? Hepsini yakalayamıyorum doğrusu. Seyrettiğim bölümlerde beğendim seni. Cidden! Ara sıra şu kızı nasıl kaçırdım elimden diyorum."

"Ah, bunu iltifat kabul ediyor ve teşekkür ediyorum" diye bağırdı kız. Çok sevindiği, gülümsemesinden belliydi. Kadınların yüzlerinde böyle gülümsemeler yaratmakta ustaydı Sinan. Dozunu kaçırmadan, incelikle. Arada sırada sırf formunu koruyup korumadığını sınamak için hiç olmadık birine iltifat ederdi. Sonuç daima olumlu olurdu. Bundan değişik bir zevk alırdı üstelik. Bir hizmet yapıyormuş, sevap işliyormuş gibi. "Beni nasıl bulduklarını belli birkaç kişi dışında kimseye soramıyorum. Korkunç bir aşağılık duygusu geldi inanır mısın. Yaşım otuzu buldu, hâlâ komedilerde, abuk sabuk oyunlarda rol alabiliyorum. Bu yüzden bir topluluk içinde ya da eski bir arkadaşımı gördüğümde, tiyatroymuş, oyunculukmuş, hiç açmıyorum o konuları."

"Niye öyle? Hiç teklif almıyor musun? Senin çevren bayağı geniştir; Fuat'inki de öyle. Sahi Fuat nerede?"

"İçerde" dedi kız. Mahzun bir yüzle. "Çevre... Hangi çevre? Zaten sırf çevreyle de olmuyor ki bu işler." Ürperdi. Hava oldukça serin sayılırdı. "Bilirsin biz zamanımızda rahat davranan insanlardık. Aile baskısı, tabuydu mabuydu, öyle problemlerimiz olmamıştı zaten. Asiydik, şuyduk buyduk... Şimdi de öyleyim, farklı değil. Yani masum taşra kızı değiliz, onu anlatmaya çalışıyorum. Ama, kardeşim öyle şeyler isteniyor ki, pes vallahi. Bir kere beklentiler çok değişik. Basit insan arıyorlar. Basit, cıvık, sığ... Bazen öyleymişim gibi görünmeye çalışıyorum. Özellikle yeni bir çevreye girdiğimde... Bir müddet için başarılı da oluyorum ha! Etrafım birden sarılıyor. Tanışmak isteyenler, iş önerenler.. Fakat sürekli de rol yapılmıyor ki birader... Bazen de kendime itiraf ediyorum: Ben yeteneksizim. İşte o kadar. O küçümsediğimiz basitlikleri icra da bir yetenek belki. Hadi kurun şu televizyonu da, bize de iş verin bakalım."

"Sıkma canını Pelin'ciğim" dedi Sinan. "Çevreler farklı ama birçok insanın sorunu aynı. Bizim gibilerin, yarışa hep birkaç kilo ek ağırlıkla başlamak zorunda olduklarını kabul etmesi gerek. Buna rağmen yarışı bırakmamalıyız. Sırf o şebeleklere meydanı kaptırmamak için bile olsa... Al şu ceketini omuzuna. Benim yüzümden hasta olacaksın."

Karşı koymadan aldı ceketini kız.

"Başka bir şey daha söyleyecektim, diye düşünüyordum, aklıma geldi. Benim bir arkadaşım var. Adı Filiz. Sizin gazetede çalışıyormuş. Şuna biraz arka çık. Çabuk ilerlesin."

Pek ilgilenmemiş gibi tepki vermedi Sinan.

"Filiz'i tanıyorum. Hoş bir kız. Nerden arkadaşın oluyor senin?"

"Okuldan. Dört yıl aynı sınıfta okuduk."

"Deme! Yetenekli birine benziyor. Önemli bir toplantıya çağır-dım onu. Ee, nasıl bir insandır?"

"Çok iyi tanıdığım söylenemez. Genelde iyidir ama. En azından bir kötülüğünü görmedim. Biraz içine kapanıktır. Ya da nasıl söylesem; içine kapanıktan çok, dışarıya sır vermez tipler vardır ya, öyle... Duygulu mu duygusuz mu, arkadaş canlısı mı bencil mi, anlayamazsın. Onunla dört yıl daha okusaydım, galiba yine tanıyamazdım... Unut unut bunları. Ayık kafayla konuşalım. Saçmalıyor olabilirim."

"Ever" dedi Sinan sessizce.

Kız, bu 'ever'in ne anlama geldiğini biliyordu.

"Verileri yetersiz buldun değil mi? Bildiğim kadarıyla şu anda bir takıntısı yok. Üstelik, evli ve kırk yaşma gelmiş erkeklere bayılır."

"Alçak! Fesat seni! Hem kırkıma daha bir yılım var."

"Fark etmez. Sen hangi burçtandın?"

"Eşek burcu" dedi Sinan. Bir an Hülya geldi gözünün önüne, ardından Filiz... Mektup... Şeriatçılar... Bombayla havaya uçan bir otomobil. Çevreye savrulan kanlı kollar bacaklar... Gökyüzüne kaldırdı başını. Hiç yıldız görünmüyordu. Küçük bir damla düştü burnuna.

Burç konusunu sessizce kapattı kız.

"Yeni geldim ama, yine tatili özledim" diyerek iç geçirdi. "Keşke şu an Bodrum'da falan olsaydık. Böyle oturmak da çok iyi geldi ama, zaman kısıtlı. Havama giremiyorum."

"Rahat ol!. Rahat olana hiçbir zaman dilimi kısa gelmez. Ne güzel oturuyoruz işte. Hem üşümüyorsun artık." Veriler hakikaten yetersizdi. Mademki işin ciddiyeti kalmamıştı, birkaç soru daha sorabilirdi. "Nerede gördün Filiz'i? Benimle ilgili bir şey söyledi mi?"

"Bizim bara geliyor. Pek hoşlanmadığım bir grubu var. O yüzden ara sıra ayak üstü görüşebiliyoruz. Bir de şunu belirteyim: Arkadaş olduğumuzu bildiği halde senin hakkında hiçbir şey sormadı, söylemedi. Çatla işte!"

İçerde kalmaktan sıkılan sekiz on kişi daha dışarı çıkmıştı. Tatlı bir çigan müziği geliyordu salondan. Yağmur çiselemeye başlamıştı.

"İşte beni arıyorlar" dedi kız, binanın birkaç basamakla çıkılan gösterişli girişinde, gözleriyle bahçenin derinliklerini tarayan kadını göstererek. "Özledik seni. Gel bize. Konuşacağımız birçok şey var." Kalktı.

"Ceketim" diyebildi Sinan.

Bir çırpıda uzaklaştığı yerden çığlıklı bir kahkaha atarak döndü kız.

"Bahçede kayboluyorum ve sonra kalabalığın içine bir erkek ceke-tiyle dönüyorum; Fuat beni herhalde boşardı."

Gülümsedi, elini kaldırarak uğurladı kızını. İşte şimdi yalnız kalmıştı. Müthiş bir kadın bu, diye düşündü arkadaşının arkasından bakarken. Minderini ısıttığı demir koltuğa yeniden yerleşti. Başını geriye attı, gökyüzüne açtı yüzünü. Alnına, yanaklarına ince damlalar düşüyordu. İçkinin verdiği hafif baş dönmesinin de yardımıyla rahatlamıştı. Sabaha dek burada, ağaçların altında kalabilirdi. Uzaktan duyulan müzik ve kalabalığın belli belirsiz uğultusu, ara sıra caddeden yankılanan korna sesleri; kulağına gelen her şey hoştu. Hoşnuttu kendinden. Yüreğinden, beyninden, bedeninden, yüzünden...

Kadınlar.. Yanımda düşlerindeki gibi rahatlar. Çünkü.. Çünkü, yüreğimi açıyorum onlara. Pürüzsüz.. Yumuşak.. Ağacın dalları.. Yapraklar.. Güzellik.. Güven sorunu bu, sıcaklık sorunu.. Yakınlıklar karşılıklı.. Evet, her şey karşılıklı. Yürekteki duygunun okşayıcılığı.. Bili-nir bu. Anlaşılır..

Gözlerini açtı. Kafası hâlâ arkaya ve yana devrikti. Dumanlı ba-şıyla, saray daha görkemli, gizemli, tarih dolu görünüyordu buradan. Bahçe de daha renkli... Ağaçlık geniş alan, Hülya'ların bahçesini getir-di aklına, o yolla da Hülya'yı. Aslında aynı düşünce zihnini, beyninin bir yerine atılmış ağır bir kum torbası gibi sürekli çekiyordu. Bu kez olayı daha sakin düşündü. Hepimiz öleceğiz, dedi içinden.

Milyarlarcamız ölmüş ve ölmeye devam ediyoruz. Doğmak kadar doğal. Ya ölen için?... Düşünmesi bile boğucu. Sonuna dek destek ol-malıyım ona.

Kalktı. Üstünü başını düzeltti. Salona doğru ağır adımlarla yürü-dü. Fesli adam bu gece üzgündü.

NİLÜFER - I

(6. Bölüm)

İki yıl önceydi. Fakültedeki işim dışında bir arkadaşımın reklam şirketinde danışmanlık yapıyordum. Haftanın dört akşamı birkaç saatliğine Şişli'deki büroya gitmek asıl çalışmalarımı aksatmıyor, benim için değişiklik oluyordu. Serbest iş yaşamını tanımak istemiştim. Gerçi öğrenciyken birkaç kez kısa sürelerde böylesi ortamlarda çalışmıştım; fakat daha çok ayak işleri düşmüştü bana. Danışmanlık görevi çok iyi de para getiriyordu. Ne var ki işin maddi yanında değildim. O güne dek espri yapmak, arkadaşlarla tartışmak ya da derslerde bir konuyu iyi kavratmak için kullandığım fikirlerin bir projeye, bir mesleğin inceliğine, sonra da paraya dönüşmesi çok eğlendiriyordu beni. Neredeyse hiç kafa yormadan, aklıma geldiği gibi bir şeyler söylüyordum; çevremdekiler şaşıyor, ağızları açık, hayran kalıyorlardı. Ya çok zekiydim, ya da farkında olmadığım kadar bilgili. Bizim patron (arkadaşımın abisi) sen doğuştan reklamcısın diyordu bana. Öyle olduğumu zannetmeye başlamıştım iyiden iyiye; biraz daha sürdürseydim herhalde megalomanyaklaşırdım. O işin bana sağladığı ender yararlarından biri, bu ülkede kısa sürede büyüklük budalası haline gelmenin ne denli kolay olduğunu öğrenmekti.

Çalışan tipleri inceliyordum. Onları incelemek de eğlenceli geliyordu. İnsanları gözlemlemek, Nilüfer'i yakından tanıyana dek ilgi alanlarımdan biriydi. Nilüfer o zevkimi korkuya dönüştürdü. Aradan az bir süre geçmesine karşın yeni bir insanı, şu kızı (Sibel'i) yakından tanıma arzusu duyabilmeme de şaşıyorum zaten. Tipler diyorum; arkadaşlarımı ve abisini saymazsam, Nilüfer'i ve kendimi de dışta tutarsam sekiz kişi çalışıyordu şirkette. Hizmetliyi ve şoförü de atlıyorum. Sıradan halk insanlarından tip yaratmayı başarabilen romancılara oldum olası hayranımdır. Halktan tiplerle ilgili kötü şeyler söylemekten kendimi alıkoymak için, "Ben hiçbir zaman sıradan insanların

arasında yaşamadım ve onları tanımam" derim hep... Konuyu dağıtıyorum; beşi kız, üçü erkek bu sekiz kişi de birbirine benziyordu tıpatıp. Fizik olarak değil, kafa olarak. Birbirlerine çok benzediklerini zaman zaman ayırımsıyorlar mıydı ne; uç aykırılıklar yaratıyorlardı aralarında. Bunlar yapay aykırılıklardı. Ya da koşullanmıştım bir kez, bana her seçimleri yapay geliyordu. Sözelimi biri hiç etek giymezdi. Şortluyken bakmıştım; bacakları fena değildi oysa. Başka biri Galatasaray kulübüne üyeydi, hiçbir maçı kaçırmıyordu, fakat futbol muhabbeti edecek şoförden başka insan bulamıyordu çevresinde; bunaltıma giriyordu. Başka bir kız ise moto-kros sporu yapıyordu hafta sonları. Yine de benzerlikleri daha ağır basıyordu. Yaşam biçimlerinin, yaşamdan beklentilerinin olması gereken en üst değerleri temsil ettiğine inanıyordu istisnasız hepsi. Yaşamdan bekledikleri de aşağı yukarı aynıydı. Belki tüm insanların yaşamdan bekledikleri aşağı yukarı aynıydı ama, oldukça zeki ve okumuş insanların, aykırılıklar bulmaya çalışırken daha da aynılaşması komiğime gidiyordu. Daha tuhafı iş arkadaşlarım insanların aynılaşmasını da eleştiriyorlardı; kendilerinden en ufak bir kuşku duymadan. Ya da o kuşkuları gizliyorlardı. Bilinçaltılarına atıyor, yadsıyorlar, değişik davranışlarla yansıtıyorlardı. Bir şeyi iyi anlamıştım: Foucault'nun, "kurbanın celladına tutkulu bağlanması" saptaması, Bilge Karasu'nun belki aynı esinle romanını üstüne oturttuğu izlek, günlük yaşama da uyarlanabilirdi. Bire bir ve muhtemel cinsel kaynaklı bu bağlanıştan farklı bir bağlanış gözlemiydi benimkisi. İş dünyasında çalışanlar yaptıkları şeyin bir parçası oluyorlardı. Hem de bunu her gün söylerken, bundan yakınırken parçası oluyorlardı. Sözüünü ettiğim sekiz kişiden üçü eski sosyalistti. İkiisi (bu iki kişiden biri üçün içindeydi) kendilerini sosyalist olarak nitelendiriyorlardı. Sekizi de özgürlük yanlısıydı. Her birinin özgürlüğe getirdiği sınır görece değişiyordu; ama hepsi de yasakçı bir dünyaya karşıydılar. Hepsi gündelik konuşmalarında, yaşamda, sanatta, iletişimde serbestliği savunuyorlardı. Yine de bu insanlar o soyut düşüncelerle karşı olmaları gereken güçlere, yakındıkları güçlere, yani cellatlarına tutkuyla bağlıydılar. Yaptıkları işe tüm ruhlarıyla sarılıyorlar, ondan olmadık güzel anlamlar çıkarıyorlardı. Yaptıkları işin önünde sonunda yasakçı bir dünyaya hizmet ettiğini bile bile inkâr ediyorlardı. Özgürlük ürettiklerini, özgürleşme getirdiklerini sanıyorlardı ciddi

ciddi. Marx'ın bahsettiği yabancılaşmanın tam tersiydi bu yabancılaşma; ama sonunda aynı yere varıyordu. Bu insanlar güce, paraya tapıyorlardı aslında; alaya aldıkları sosyetenin yaşam biçimine bayılıyorlardı. Anlayamıyordum bunu. Yaşamım boyunca para sıkıntısı çekmemiş biri olarak hiç mi hiç anlayamıyordum. Paranın bire bir mutluluk getirmediğini biliyordum, onlar da biliyorlardı; ama bilmiyorlardı gerçekte. Bazı sözleri duymak ya da söyleyip durmak bilmek değildi. Öğrenciyken ya da asistanken de gençler arasındaki bir kalıptan çıkmışlık görüntüsü rahatsız ediyordu beni, fakat o kalıp bol bir kalıptı hiç değilse. İş yaşamında kalıp sıkılaşıyordu, beyin kıvrımları daha da düzleşiyordu.

Nilüfer o sırada geldi. Şirkette yarım günlük bir iş gereksinimi doğmuştu. Benim eskiden yaptığım işler gibi basit bir iş. Masası yoktu, istenilen yerlere koşturması gerekiyordu. Onu da izlemeye aldım. Bunun farkında değildi. Zaten beni de fark etmedi uzunca bir süre. Öbürleriyle sınırlı bir iletişim kuruyor, iş dışında bir araya gelme önerilerini reddediyordu. Az konuşuyordu. Akıllıca espriler yaptığı, sessizliğinden hiç beklenmeyecek kahkahalar attığı anlarını yakalamıştım. Bu gözlemlere dayanarak aslında hiç de sessiz biri olmadığını sezinlemiştim ta baştan. İşi çok çabuk kavıyordu. Fakat olağanüstü bir umursamazlığı vardı. Zekâsı ve pratikliği açığı kapamasa o umursamazlığıyla iki gün tutunamazdı işte. Birkaç kez küstahlaştı. Hem de bir keresinde bana karşı. Yaptığı işin benim programımla hiç ilgisi olmadığı halde bilgisayar programımı bozmuştu; bu konuda nazıkçe uyarmak istediğimde de, "O program işe yarar bir program değildi zaten" diye gülmüştü. İşten atılmak da umurunda değildi sanki. Yine de bir şeytan tüyü taşıyordu. Patronun öfkesi kabarıyor kabarıyordu; tam, tamam artık, bugün kapı dışarı edilecek, dediğim gün ortalık süt liman kesiliyordu. Öbür sekizinden değişikti besbelli. Bayağı değişikti.

Doçentlik sınavını verdiğimin ertesi günü bizimkiler bana sürpriz bir parti düzenlemişlerdi iş yerinde. Bir hayli içmiştim o akşam. İçkinin etkisiyle mi bilmiyorum; Nilüfer daha farklı görünmüştü gözüme. Sevimli, cazibeli... Ya da beni ilk kez ayrı bir erkek gibi ayırmadığını sezmiştim; o yüzdendi görmeye başladığım çekiciliği. Saat sekize doğru hep birlikte çıktık. Arabası olanlar arabalarına yürüdüler, dolmuşa binecekler durağa. Arabamı getirmemişim o gün. İyi ki de

getirmemiştim ya da ne yazık ki... Keyifli kafayla biraz yürüyüş yapmaktan hoşlanırım. Baktım ki Nilüfer yanımdan ayrılmıyor, önceki tartışmamıza atıfta bulunarak, "Hayrola" dedim, "şimdi de arabamı mı bozmak istiyorsun? Bunun için gelecek haftayı beklemen gerekecek." "Boş verin arabayı Sercan bey" dedi. "Buluşacağınız biri yoksa gelin birlikte bir akşam yemeği yiyelim, doentliğinizi kutlayalım." şaşırdım, bir yandan da sevindim. Kabul ettim tabii. Bir İtalyan lokantasına gittik; iyi bir yemek yedik. Tüm ısrarına karşın paraları o verdi; ayrılırken de binbir teşekkür sıraladı. oktandır içini açabileceği birini ve uygun bir ortam aradığını, benim sayemde bu arzusunu gerçekleştirdiğini söyledi. Hakikaten kendisiyle ilgili birçok şey anlattı o akşam. Dertlerini döktü, espriler yaptı; lokmamı boğazıma kaırtacak kadar güldürdü beni.

Ankara'da okumuştu. Sinema konusunda master yapmıştı yurt dışında. Sinemacı ya da sinema alanında akademisyen olmak istiyordu. İstese hemen yönetmen yardımcısı olabilirdi ama o çevreyi iyi tanıyordu. Yönetmenler kadın bulmak için film çeken adamlardı. Yurt dışındakiler de yleydi. İyi filmlerin çoğundan güzel kadını (bazen güzel erkeği) kaldırırsınız; bir boka benzemezdi. irkin insanların oynayacağı güzel filmler çekmek istiyordu o. Hiçbir özelliği bulunmayacak, dikkat çekmeyecek müzikler kullanarak film yapmak istiyordu. "Kara Dam Erkek Sığınma Evi" adlı bir film düşünüyordu rneğin. Sanıldığı gibi komedi değil, duygusal bir film olacaktı eseri. Herkesin itele-yip kakaladığı, küçümsediği insanların acınasılığını, masumluluğunu gösterecekti... Babası emekli valilerdendi. Ona bulduğu işler hep ağır başlı, ağır maaşlı işlerdi, fakat öylesi uğraşlar insanı esir alıyordu hep... Erkek arkadaşı onu terk etmişti. Bu yüzden bunalımdaydı...

İki gün sonra beni havuza, yüzmeye davet etti. Tedirgin oldum. Tedirginliğim beni nasıl yargılayacağı endişesinden, ona önem vermeye başlamamdan kaynaklanıyordu herhalde. Sağ bacağımın inceliği çıplakken iyice açığa çıkacaktı. Yine de kabul ettim. Vücudu çok düzgündü Nilüfer'in. Yüzü güzel sayılmazdı ama anlamlıydı. Kadınları bir bütün olarak değerlendirememişimdir hiç. Bayağı çekici bir kadındı gerçekte. Bunu ilk kez o havuzda anlamıştım. Bacağımı sordu az sonra. Pantolon altından hiç de belli değildi: ama şirkettekilerin konuşmalarını duyduğundan durumumu zaten önceden biliyordu. Ra-

hatladım. Güzel günlerimden biriydi o gün. Havuzun tüm ışıklarını yakmamışlardı, loştu ortalık. Bizden başka yalnızca birkaç kişi görünmüştü etrafta. Balık gibi yüzüyordu Nilüfer. Onu Kundera'nın romanındaki Tereza'ya benzettim.

Sonra çıkmaya başladık. Fakültenin son sınıfından beri uzamaz kısalmaz süregelen bir ilişki yaşadığımız kız arkadaşımı bu vesileyle bıraktım. Yanlış ifade ediyorum; vesile değildi yeni bağlantım. Öyle kapılmışımdı ki Nilüfer'e, öbürüyle ilişkimiz önceden soğumasa bile bıraktım herhalde. Şeytandı bu kız ve ben en çok onun bu şeytanlığını seviyordum. Ayça'ya (öbürüne) üzüldüm bir süre. Ama elden ne gelirdi. Bir süre sonra Ayça'nın benim için pek öyle üzülmenden başka birini bulduğunu duyunca üzüntüm bitti. Altı ay da birlikte yaşadığımız bu kız şimdi pek ender geliyor aklıma. İlk ciddi göz ağrımın aklıma bu denli seyrek gelmesi beni hayrette bırakıyor. Topu topu iki önemli ilişki geçmiş başımdan ve ben birini silip atmışım...

Nilüfer bir baş belasıydı. İçimde sıradan insanlara olağan davranışlara karşı bir bıkkınlık, bir nefret gelişmiş, farkında değilmişim. Birlikte olduğum anlarda Nilüfer ilaç gibi geliyordu. Gereksinimini hissettiğim an durgun bir deniz kadar anaçtı, coşmak istediğimde sokak ortasında çığlık atacak kadar taşkın. Kötüydü. O güne dek karşı olduğumu düşündüğüm tüm kötülükleri, bazen uçuk bir şehvet, bazen tatlı bir sohbetle kutsatıyordu bana. Onunla kalabalık yerlerde bulunmaktan utanç duyuyordum bazen; yine de gitmekten geri kalmıyordum oralara. Her dakika onu düşünüyordum ağır, ağdalı bir özlemle; birlikte olacağımız anlardaki taşkınlıklarını düşünerek, korkuyla. Yapışmıştı içime seyrek titreşimli, ama güçlü, çok güçlü sevgi darbeleriyle. Tatlı bir bilinç sislenmesi, coşkun bir sarhoşluktu bitmesini hiç istemediğim.

Onu göremediğim birkaç günün sonunda evine uğradım. Uzun süre açılmadı kapı. Tam dönüp merdivenlerden inmeye başlamıştım ki arkadaşı çıktı içerden. "Nilüfer biraz hasta, içerde yatıyor" dedi. Odasına girdim. Hakikaten yatıyordu Nilüfer. Rengi kireç gibi soluktu. "Ne oldu sana böyle" dedim korkuyla. "Önemli bir şey değil" dedi. "Kürtaj oldum." Neden bana haber vermemişti? Neden fikrimi almamıştı? Sesim yükselmişti bunları sorarken. Ona acımıştım ben, ama sanki hesap sorar gibi çıkmıştı ağzımdan laflar. "Beden benim

bedenim" diye karşılık verdi, umursamazca. "Çocuk da benim çocuğum. Hem senden olduğunu ne biliyorsun!" İnanmadığım Tanrım! Bu ne müthiş kadındı. Aklıma o an gelen fikir beni sıkıntıdan kurtardı. Evlenmeliydik hemen. Kabul etmedi. Onursuzca ısrar ettim, günlerce haftalarca... Oysa Ayça'dan soğumamın önemli nedenlerinden biri ailesinin ikide bir evlenme konusunda baskı yapmasıydı. Bense evlilikten korkuyordum. Sıradanlığa karşı duyduğum nefretten değil belki. Kendime güvenemiyordum. Otoriteye hem karşı olan, hem de altında bulunduğum otoriteye kolay boyun eğen bir yapım var. Ayça'nın hiç istemeden bile olsa beni boyunduruk altına almasından korkuyordum. Sıradanlığın boyunduruğu... Boyunduruk, insanın en-sesine bir oturdu mu çökertiverir. Dişleri dökülür, tırnakları düşer adamın, yaşlanırır... Uzun bir uğraştan sonra Nilüfer teklifimi kabul etti. İnsan belasını kendi arar daima. Hangi açıdan bakarsam bakayım Nilüfer'in gerçekten kötü mü, iyi mi olduğunu hâlâ çıkaramıyorum. Bazen o akşam yemeğe gitme önerisini getirdiğinde art niyet beslediğini düşünüyorum. (Burada art niyet ne demekse?) İki gün sonraki havuz teklifini de bence beni kolay yoldan kendisine bağ-lamak için yapmıştı. İlişkimizin henüz ikinci gününde, sonradan doğabilecek sakatlık karmaşamı yok etmiş, cinselliğine bön bön bakan bir adama harika vücudunu göstermişti. Fakat sonraki her davranışının içten olduğunu düşünüyorum hâlâ. "Çocuk senden olmayabilir" derken harbiydi kesinlikle! Öyle miydi?! Evlenmeyi reddederken samimiydi sonuna dek! Hakikaten mi?!

Peki ne çıkarı vardı benden? Bir gün söylediği gibi sekelli biriyle aşk yapma fantezisini tatmin miydi tek niyeti? "İrlandalı Kız" filmini çok sevdiğinden miydi bana bulaşması? Ona sağladığım tek şey, babamları devreye sokup bizim üniversitede bir öğretim görevlisi kadrosu kazandırmak oldu. Yalnızca bu mu?

Onu yargılayabilmek için ölçüt bulamıyorum. Benim dayanak noktalarım, ölçütlerim bazı insanlara uymuyor. Ona "kötü" diyemiyorum. Gerçek anlamda istediği için kötü davranmıyordu. Doğası böyleydi onun. Bir yaratıktı. Bana dünyayı zindan eden bir yaratık. "Ben kötü biriyim, ben iğrenç biriyim" diye ağlardı bazen. Samimiyetle ağ-lardı. Kalbinden hıçkırıklarla dökülürdü gözyaşları. İçim ezilir, yüreğim burulur, duyusuz bilinen yapıma karşı hıçkırmamak için kendi-

mi zor tutarak sarılırdım ona. On dakika geçmeden sokardı. Birlikte yaşamasaydık, hele ki evli olmasaydık anlattıklarımın hepsi güldürebilirdi dinleyenleri. Gülenlerle birlikte ben de gülebilirdim haline, halimize. Fakat onunla birlikte yaşama zorunluluğu işkenceydi.

Ben herkesi kendi duygularıma, kendi dünyama göre yargılarım. Herkesi kendim gibi sanırım. Çoğu kişide bulunan yaygın bir hastalık... Söylemiştim, para tutkum yoktur benim. Ailemden dolayı hayli zengin sayılırım. Maddi sıkıntı çekmemiş insaların para hırsı göstermeyeceklerini düşünürdüm.. Gerçi romanlardan, filmlerden gözü doymayan zenginleri bilirdim. Böylelerinden aile dostlarımız da var. Ama onları sık rastlanmayan bir azınlığın üyeleri olarak değerlendirirdim. Zaten onca zenginin arasından o tiplere az rastlandığı için az çıkıyordu büyük sermayedarlar. Nilüfer'de pek öyle bilerek isteyerek söylenmiş yalanlara rastlayamazdınız. Sık sık, hem de çok yalan söylerdi ama, o an ağzından çıkanlara inandığı için söylerdi bunları. Yalanlarıyla iç içe geçmiş dürüstlüğünden söz ediyorum. Babası hakikaten emekli valiymiş. Hakikaten dolgun maaşlı birçok iş teklifini reddetmiş. Hakikatten öyle yüklü değil, ancak hiç çalışmayan bir insanı İstanbul'da rahat rahat yaşatacak bir destek geliyormuş aileden. (Babası haline sinirlenip para göndermiyormuş, ama Nilüfer kendi üzerine kayıtlı iki apartman dairesi sahibiymiş.) Neden anlatıyorum bunları; şunun için: Çocukluğundan beri duyumsaması gereken doyunluğa karşı para hırsı vardı kızda. Benimle evlenmeyi kabul edişini de ona bağlamıştım. İyi yerlere tatile gidiyorduk, iyi lokantalarda yemek yiyorduk hep. Fakat o tür yerlerde harcadıklarımız Nilüfer'in tek başına harcadıkları yanında hiç kalıyordu. Para hırsı rastlamadığım, bilmediğim biçimde bir hırsı. Onu saklamak, büyütmek, zevkleri doğrultusunda harcamak için değil, düşüncesizce, belki zevk almadan tüketmek, dağıtmak şeklinde bir hırsı. O da bir zevkti belki. Eşduyum kuramadığım bir zevk. Bugün bir tomar para teslim et, yarın tek kâğıt göreme... Göz açıp kapayana dek bitiriyordu eline geçeni, nasıl bitirdiğine aklım ermiyordu. Sonra sağda solda konuşuyordu. Bizim Sercan çok cimridir... Kuruş koklatmıyor bana... İnanın şu an otobüs bileti alacak param yok... Bunları büyük bir içtenlikle söylüyordu. Söylediğine tüm ruhuyla inanarak.. Arkadaşlarından dileniyordu. Bar patronlarından borç alıyordu.

Evde yemekleri ben yapıyordum. Elini bile sürmüyordu o. Temizlik için zaten kadınıımız geliyordu. Kadın haftada üç gün çalışmasına karşın başa çıkamıyordu. Nilüfer evde hiçbir iş yapmadığı halde, nasıl ve neden bulaşıyordu bilmem; benim eşyalarımı dağıtıyordu. Çorabı kayboluyordu, benim çekmecelerimi altüst ediyordu. "Orada senin çorabının ne işi var kızım" diye terslenecek oluyordum, aradığı benim çamaşırlarımın arasından çıkıyordu. Evde o kadar az kalan bir insan nasıl bu denli dağıtıp pisletebiliyordu ortalığı? Bu iş için paralı bir adam tuttuğundan bile ciddi ciddi kuşkulanıyordum. Beni öfkeliendirmek için yapıyordu birçok şeyi. Ben sofrayı hazırlarken o dondurma yemeye başlıyordu; ben tuvalete girdiğim zaman banyo yapması gerekiyordu. Ayrıca hep mağdur durumdaydı. Durmadan azarlıyordum onu, disipline sokmaya çalışıyordum asker gibi; ev için o da en az benim kadar kafa yoruyordu. Durumunu okulda araştırdım. Hocaları da, öğrencileri de memnun görünüyorlardı kızıdan. Hiçbir sorumsuzluğundan yakınan çıkmıyordu. İşler tıkr tıkr yürüyordu. Sorumsuzluğu, tembelliği yalnızca bana karşıydı besbelli. Arkadaşları da hoşnuttu. Çok iyi kızdır, dört ayak üstüne düşmüşsün, diyorlardı bana. Ne şanslı adammışsın diye yanağımdan makas alıyordu bazıları. Komşu evdeki cinayeti gören, fakat buna kimseyi inandıramayan yalancı bir çocuk gibi dolaşıyordum ortada. Dört ayak üstüne düşen, bunun için şükretmeyen aptal, nankör bir kedi gibi.

Sabahlara dek barlardaydı. Biraz abarttım gerçi; ama haftada en az üç geceyi dışarda geçiriyordu. Önce ben de gidiyordum yanında. Barlardan hoşlanmayan biri değilim. Ara sıra giderdim, hâlâ da giderim. Ama meğer benim barlarımla onunkiler farklıymış. Bildiğim bir bara bile takılsak aynı değilmiş onun barları. Ben sevdiğim, anlaştığım birkaç arkadaşım la giderdim, ya da orada buluşurdum, biraz sohbet eder, içkimi içer, çıkardım. Bildiğim bar yaşantısından tümüyle farklı bir yaşantı olduğunu duyardım; ama içine girip tanımak istemezdim. Ya da sözü edilen o marjinal insanların bilmediğim başka mekânlarda dolaştığını sanırdım.

Onun sayesinde mi, yüzünden mi demeli o kadar çok garip insanla tanıştım ki birkaç ay içinde. Çoğu uyuşturucu kullanıyordu. Ben de denemiştım birçok kez, bizimkinin de kullandığını biliyordum; ama bunların kullanışı başkaydı. Öyle miktar olarak fazlalığı

kastetmiyorum. Uyuşturucu kişiliklerine, konuşmalarına sinmişti sanki, kokuyordu. Ben ne eşcinselliğe karşıyım, ne de uyuşturucuya. Ne sabahlara dek barlarda duman altı olmaya karşıyım, ne uçuk müzik sohbetlerine, anlaşılmaz jargonlu sanat söyleşilerine. Ama bu adamlarda, bu kadınlarda bir vıcık vıcıklık görüyordum. Dürüst olmayan bir şeyler... Ne ben ahlâkçıyım ne de onların böyle bir iddiaları vardı; fakat insan, yine de biri bir şey söylediğinde onu salt inandığı için söylediğini düşünmek istiyor. Bu insanlar inandıklarını sanıyorlardı belli şeylere; belki çok samimiydiler o noktada; fakat tutunacakları, dayanacakları bir zemin yoktu altlarında. Sözelimi Marksist olarak bilinen felsefecinin, okuldan iyi tanıdığım yuppie özentisiyle içli dışlı dostluğunu bir yere oturtamıyordum. Sorun da buradaydı zaten. Ben, bir şeyleri bir yerlere oturtma hastasıydım, o çevrenin ise böyle bir derdi yoktu. Bu iki adamı gözlemlemeye çalışıyordum; acaba ortak yönleri ne? Konuşmaları birkaç nokta çevresinde dönüp duruyordu çoğu kez. Kadın kız muhabbeti, gidilen yerler, eğlenceler, oralarda tanışılan yeni kadınlar, oralarda rastlaşılan eski sevgililer...

Barları terk etmedim, ama Nilüfer'le gezmeyi bıraktım. Ne buluyordu bu adamlarda böyle, diye düşünüyordum. O adamlarda bir şey buluyorsa bende onlara benzer ne buluyor? Gitme diyemiyordum. Özgürlüğünü kısıtlamak gerçekten istemiyordum. Ama katlanamıyordum bu yaşantıya. Birlikteliğimizin ilk aylarındaki büyüğü bozuldu diye üzülemiyordum bile. Duygusuz bir huzur arıyordum yalnızca. Hastalansa yatağa düşse de o huzuru bilsen diye dua ediyordum inanmadığım Tanrıma. Hastalandığı zaman çocuklaştığını biliyordum. Tekrar benim olduğunu... Bir gün, hafta sonuydu, bir pazar akşamı, uzun bir sessizliğin yarattığı sıkıntının verdiği cesaretle kendimi topladım; ben, dedim, boşanmanın ikimiz için de yararlı olacağını düşünüyorum... Gazete okuyordu. Gözleri üstümde değildi. Bundan yüreklenmişim biraz da. Saçmalama, olmaz öyle şey dedi, sanki okuduğu gazeteyi katlayıp uçak yapmasını istemişim gibi. Başka hiçbir şey söylemedi. Yatak odasına geçti, girdi yatağa; gazetesini orada okumaya devam etti.

Sinirlerim bozulmuştu. Artık onunla yatmak da istemiyordu canım. "Olur böyle gelip geçici dönemler" diyordu. Aldırmıyordu bile. Üç aylık bir program için yurt dışına gitmesi gerektiğini öğrenince çok sevindim. Ayrılık hazırlıkları sırasında gece dolaşmayı bıraktı.

Dört beş gün eski günlerimize döndük. Beni özleyeceğini söylüyordu. Yine çok inanarak söylüyordu bunları. Ben de inanıyordum. Havaalanına onu geçirmeye gittim. Arkadaşlarından hiçbiri yoktu. Buna sevindim. Yolcu ettim Nilüfer'i ve bir cumartesi günü huzur içinde eve döndüm. Güzel bir kahvaltı hazırladım kendime, akşama dek uyudum. Sonra kalktım televizyonda maç seyrettim. Sonra yemeğe bir arkadaşına gittim. İş başında tam bir tatildi o üç ay. İki üç günde bir telefonlaşıyorduk. Beni sevdiğini söylüyordu, ben de onu çok özlediğimi. Beklenen gün geldi. Havaalanına karşılamaya gittim. Az sonra arkadaşları da görüldü. Bir kadın, iki erkek. Erkeklerden biri Nilüfer'in beni ona karşı uyardığı karanlık bir tipti. "Bu adamın yanında her şeyi konuşma" demişti. Benim konuştuklarım uluorta yazdıklarımdı zaten, niye böyle söylediğini çıkaramamıştım. "Nasılsın, bekârlık nasıldı?" diye sordu malum herif. "Değişen bir şey yok, eskisi gibi" diye yanıtladım. "Yahu şu oğlaklara bayılıyorum" dedi adam davul gümbürtüsü gibi kahkahasıyla. Yüz ifademi sertleştirmek istedim, başaramadım. Yumuşatmak istedim, o da olmadı. Orada öylece bekledik yüz yüze. Gerçek bir oğlak olmak istedi canım, hayır iri bir keçi, daha iyisi bir boğa... Adamı süsüp altına almak, kaldırmak, bir vuruşta camların ötesine atmak... Sonunda bizimki indi, kapıda görüldü. O anda bana her zamankinden güzel görünmüştü. Kucaklaşıp öpüştük cümbür cemaat. "Hadi Levent'e gidelim" dedi biri. "Olur" dedi Nilüfer. "Olmaz" dedim ben. "Gitmek istiyorum" dedi bizimki. "Ben gelmiyorum" dedim. "Gelme o zaman" dedi darılmış gibi. Hakikaten de darılmıştı işin tuhafı, katılmamı gerçekten istiyordu. Gitmeyeceğimi yineledim. Bozuldu. "Peki, ben erken dönmeye çalışırım" dedi.

Sabah üçe kadar bekledim. O herifin BMW'siyle geldiler. Sallana sallana apartmandan içeri girdi. Sinirden duvarları yumrukluyordum. Hiç o denli hırslandığımı anımsamıyorum. Fakat hırslanmak, yine de bir şey yapamamak, üzülmekten çok daha feci bir duyguydu. Çok daha yıpratıcı... Sakin olmaya çalışarak yatak odasına dek sessiz kalmayı başardım. "Üç aylık ayrılıktan sonra beni gerçekten özlemişsin" dedim. "Tabii özledim" dedi. "Yoksa İstanbul'a döndüğüm ilk gece, sabah güneşin doğuşunu kaçırır mıydım?" Soyunmaya başladı. Doğru söylüyordu. Beni özlemese güneşin doğuşunu kaçırmazdı. İnandım. Öfkem birden bire yatıştı. Seviştik. Sonra bir an ne yaptığımı düşündüm. Beni yine kandırması. Onu öldürmeyi ilk, işte o an istedim.

SİBEL - II

(7. Bölüm)

"İyi günler" dedi kapıdan başını uzatarak kız. "Sizin için erken-se, ben biraz dışarda oyalanabilirim."

"Hayır, ne münasebet, erken geleni geç kalana tercih ederim." Sercan ayağa kalkıp öğrencisini karşıladı. Pek yapmazdı ama, bugün masasından çıkmış odanın ortasındaki sehpa dek gelmişti. Kızın elini sıktı; yine masasına geçti.

"Hoş geldin. Nasılsın?"

"İyiyim. Sizi sormalı."

Biraz çekingendi galiba. Koltukların en ötedekini yeğlemişti oturmak için. Uzun bir etek giymişti, üstüne de ceket. Ne zaman görse resmi giyiniyordu. Ama bu ağırbaşlı giyim hanım hanımcık bir hava vermiyordu ona. Biraz erkeksi bir hali vardı, belki sebep buydu. Yanakları pembe pembeydi yine. Sercan bu kez dikkatle bir göz attı. Beyaz ten, koyu kahve düz saçlar, ince yüzünün göreni zayıf diye kandırdığı balık eti bir vücut... Yanılmamıştı; özellikle yanakları pembeleştiği zaman belirginleşen köylümsü çizgileri yüzünün anlamını biraz bozuyordu. Giysileri ucuzcu işiydi.

"Öykünü okudum" dedi Sercan. Sözüne hemen devam etmedi. Kendini çok rahat hissetmediği zamanlarda önce bir söz söyler, durur, karşısındakinin tepkisini gözlerdi. Bu, biraz da ağır ve rahat bir hava verirdi ona. Kızın iyice toparlanıp, ciddileşen yüzüne bakıp ekledi: "Öykünü okudum ve şu kızı yakından bir tanıyalım hele, diye düşündüm. Zaten görüşmemiz gerekti. Bu işte biraz geç kaldık hatta."

Kız yerinde kıpırdandı; yanakları heyecanını açığa vurdu.

"Peki nasıl buldunuz? O bir öykü sayılmaz ama. Baştan ödev demiştiniz. Yani iyi bir öykü yazacakmış gibi zorlamayın kendinizi demiştiniz. Ben de öylesine yazdım işte."

"Öykü veya ödev; her neyse, ben beğendim. Değişik bir havası

var. Kendi açımdan nasıl yararlanabilirim diye düşünüyorum şimdi. Tabii o benim işim. Öykü yazarları bu soru sinirlendirir ama: Gerçeklik payı hayli fazla galiba."

"Benim yazımın mı?"

"Tabii senin yazının" diye yanıtladı Sercan biraz sertçe.

"Doğru; genel olarak kendi ailemin geçmişi" dedi Sibel; hocasının gereksiz sertleşmesi karşısında kısa keserek. Evet, duyarlı bir insandı bu kız. Karadenizlilere özgü çizgileri şimdi daha iyi yakaladı yüzünde Sercan. Havayı istemeden gerginleştirmişti. Ayağa kalktı.

"Hazır çayım var; ister misin?"

"Zahmet olmazsa" dedi kız şimdi biraz daha rahatlamış bir ses tonuyla. Cam ısıtıcıdan Kütahya işi fincanlara titizce döktü çayı Sercan. Tabaklara peçeteleri ağır hareketlerle özenle yerleştirdi. Konuklarına servis yaparken kibirli aristokrat kadınlara benzerdi tavırları. O bunun farkında değildi elbette, çok önemli bir iş yaparmış gibi ciddileşirdi çayları hazırlarken. Konuğuna fincanını uzattı, tepsiyi masasının kenarına yerleştirdi; yerine oturdu.

"Çalışıyorsun değil mi?"

"Evet, belediyede çalışıyorum." Konuşkan sayılmazdı Sibel. Belki de yeni tanıştıklarına karşı. Böylelerinin karşısında Sercan'ın da fazla konuşkan olmadığı açığa çıkardı.

"Edebiyat mezunuydun; yanılmıyorsam. İşin öğreniminle biraz ilgili mi bari?"

"Hiç ilgisi yok" dedi kız gülümseyerek. "Benim işim kayıt, evrak işleri. Bazen bilgisayar kullanmamız gerekiyor. Aslında temizlik işçisi kadrosundayım. Yani kadrom başka, yaptığım iş başka, öğrenimimse bambaşka."

"Peki master yapmaktaki amacın ne; ya da amaçların diyelim? Bunu sana daha önce sormuş muydum?"

"Hayır sormamıştınız. İlk gün çok kısa konuşmuştuk zaten."

"Şimdi soruyorum öyleyse. İlerde esas konuda mı çalışmak istiyorsun, yoksa çokları gibi iş olsun torba dolsun diye mi yapıyorsun?"

"Hayır hocam, ben kim torba doldurmak kim?" diyerek güldü kız. "Benim amacım yalnızca bilgili olmak. Farkındayım: yalnızca bilgili olmak için öğrenim görenler bu toplumda çok nadir. Ama hakikaten kaç'kez kendi kendime de sordum sizin sorduğunuz soruyu. Kı-

zacaksınız belki ama, belirgin bir amacım yok hakikaten."

"Niye kızayım; yalnızca bilmek için okuyorsan, bu da belirgin bir amaçtır" diye araya girdi Sercan.

"Evet, katılıyorum..." dedi Sibel, durdu. "Saçma bir şey söyledim. Kendi yaptığım şeye elbette katılacağım. Her neyse, ben kendimi anlatmak istiyorum. Yani bu konuda para kazandırıcı iş imkânı çok kısıtlı. Siz de bilirsiniz böyle şeyler çevre meselesi. Kariyer yapma olanakları da çok kısıtlı. Yine de ümidim yok değil. Yani hiç değilse ilerde deneyeceğim. Fakat büyük bir olasılıkla belediyede kalacağım. O da işten atmazlarsa tabii. Yerimi sağlama almak için aslında benim vaktim varsa bilgisayar okumam gerekiyordu. Buraya geldiğime göre vaktim var. Ama gördüğünüz gibi bilgisayar okumuyorum."

"Anladım" dedi Sercan, kızın dolaylı anlatımına gülerek. "Peki kiminle kalıyorsun? Ailenin yanında mı? Yoksa evli misin?"

"Evli değilim. Bir arkadaşıyla ev tuttuk; birlikte kalıyoruz. Ailem memlekette."

Karşısındaki tip kafasında yavaş yavaş yerine oturuyordu Sercan'ın. Hatta büyük ölçüde oturmuş denilebilirdi. Dar gelirli bir aile kızı. Ana baba Anadolu'da. Kız okumaya gelmiş; şimdi de dönmek istemiyor. 'Master'dı bilmem neydi uzatıyor. Belediye'ye girmiş. Demek ki tahmin ettiğim gibi solcu. Doldurun bakalım kadroları; kadro çok iş yok. Kocamustafapaşa'da oturuyordur, ya da Fatih'te. Kirası ucuz eski bir apartman dairesi... Merdiven aralığı yemek kokar. Kaloriferleri yanmaz, belki de sobalıdır...

"Nerede oturuyorsunuz?"

"Kurtuluş'ta."

"Eviniz rahat mı bari? Sobalı mı?"

"Hayır, sobasız" dedi Sibel gülerek; açıklama gereği duydu: "Yani kaloriferli değil, sobalı olması gerekiyor; ama bizim sobamız yok. Daha doğrusu iki küçük elektrik sobasıyla idare etmeye çalışıyoruz. Odun, kömür taşıma muhabbetinden hiç hoşlanmam. Neden soruyorsunuz bunları?"

Bu kez Sercan güldü.

"Merak ettim. Merak edip çatlayacağıma açık açık sorarım. Bir hocanın öğrencilerinin yaşam koşullarını iyi bilmesi gerek. Sence de böyle değil mi?"

"Koşullarım iyi sayılmaz."

"Öykünü bir dergiye vermemi ister misin?"

"Telif ücreti mi ödemem gerekiyor?" diyerek şakacıktan irkildi kız. "Onu basmak için üste para isterler."

"Şaka değil; yazılar için beş kuruş para ödemeyen, üstelik yazarından borç, bağış falan alan dergiler de çok." Düşünür gibi yaptı Sercan. "İstersen ben bir dergiye veririm. Yayımlayıp yayımlamayacaklarını bilemem ama. Bana kalırsa yayımlanır."

Sibel başını salladı. Kesin bir evet-hayır cevabı değildi bu; ama en azından 'hayır' değildi. Sercan üstelemedi. Düzenli yazdığı dergiye verirdi öyküyü, işi oluruna bırakırdı bu durumda. Konsoldan bir dosya çıkardı; içinde kızın yazısını buldu, koydu önüne; altını kurşun kalemle çizdiği yerleri incelemeye başladı. Akşam güneşi masasının koyu renk cilasını parlatıyordu. Gözünü ışıktan korumak için koltuğunu biraz yana çekti. Sahadan bağırışlar, çığlıklar geliyordu yine. Başını kaldırdı, çayını yudumlamakta olan öğrencisine baktı, odasına göz attı bir an. Camkânlı dolaptan görünen konyak şişesi, bir an için kıza içki ikram etme düşüncesini getirdi aklına; vazgeçti. Odasından, şu andaki halinden ziyadesiyle memnundu. Dikkatini kâğıda verdi tekrar. Hızlı hızlı çevirdi sayfaları.

"Öykünde yoğun bir ironi var. İçinden çıktığın çevreyi alaya alıyorsun; hatta biraz küçümsüyorsun gibi geldi bana. Bununla birlikte sanırım toplumcu görüştesin. Bu nasıl birlikte olabiliyor? Yani toplumcunun toplumu küçümsemesi. Yoksa bir yerde yanılıyor muyum?"

"Sanırım bunlar hep birlikte var olan şeyler" dedi kız düşünerek. Söyledikleri üstünde kararsız gibiydi. "Yani birbirini yadsımıyorlar. Belki de yanlış düşünüyorum. Biri var olduğunda, öbürü eski şekliyle var olmuyordur belki... Karışık konuştum... Ama içinden çıktığım çevreyi seviyorum desem yalan olur. Memlekete ziyaret için bile olsa uğramak istemiyor canım. Babamları özlediğimde bile... Terminale yaklaşınca ayaklarım geri geri gidiyor. Belki psikolojik bir sorun ama, böyle bu; başkasını kandırsam, benliğimi kandıramam. Yine de kendimi suçlu görmüyorum."

"Savunmaya geçme canım. Ben seni suçlamam" diye araya girme gereği duydu Sercan. Dergilerdeki yazıları nedeniyle uzaktan

tanıyan bazıları onu toplum âşığı zannederlerdi. Yazılarını yüzeysel olarak okuyanlar, sosyalist düşüncelerin savunulduğunu anlayınca, onu kendi kafalarındaki 'sosyalist' kefesine koyarlardı hemen.

"Farkında olmadan sık sık yapıyorum bunu" dedi Sibel. "Bir konuda çok haklı bile olsam kendimi savunma ihtiyacı hissediyorum."

"Yetişme tarzından belki. Belki çıktığın sosyal çevreden. Böyle şeylerin etkisi öyle ha deyince geçmez. Fakat konuda başarılı olmak istiyorsan; hangi konu olursa olsun; bunu kırmak gerek. Özellikle de bilimde, sanatta ezik durmanın, savunmaya çekilmenin hiç yeri yoktur."

"Evet, anladım" dedi kız. Başka şeyler de söylemek istedi: "Bakın, İstanbul'da karışan bulaşan daha az, ama insan yine aynı insan. Yani karışanlar da, karışılanlar da aynı tür insanlar. Nefret ediyorum... Solculukla bağdaşır mı bu? İşte hem bağdaşıyor, hem bağdaşmıyor. Kendime solcu demiyorum bir süredir. Çok zor iş bu, bana göre değil. Bir şeyleri değiştirmek istediğinde toplum sana düşman kesiliyor; fakat sen toplumu yine de sevmek zorundasın, yine de ona dayanmak zorundasın. Problem buradan kaynaklanıyor..."

"Bir de kadınlar üstünde baskı yönü var konunun."

"Kadınlar üstünde baskı var. Yaşamına her alanda her yerden karışma var. Erkek olsanız da kurtulamıyorsunuz bir yerde. Ya köprüleri atacaksınız, diyeceksiniz ki: Benim sizinle birleşme diye bir sorunun yok... Ya da... İşte en kötüsü de burası. 'Ya da'sı yok bunun. Köprüleri atınca başarı şansınız zaten kalmıyor. Biraz da Müslüman ülkelere özgü bir şey mi acaba? Toplum!? Nasıl bir toplum? Bu toplum insana nefes aldırıyor. Sizin değerlerinizi; sizin, benim değil aslında; çok temel değerleri ayaklar altında çiğniyorlar... Farkına varmış bile görünmüyorlar bunu yaparken. En kötüsü de o. Düşünün, bizim bucakta bir semtin ismi "Kırk Merdivenler" Kırk Merdivenler'e gittim... Kırk Merdivenler'den geldim... Ben de çok kullanmıştım bu ismi. Birkaç yıl önce kitapları karıştırırken bizim bucakta bir amfiteatr kalıntısı olduğunu öğrendim. Kimse öyle bir şeyden söz etmemiştii bana. Akrabalara sordum: "Evet bir tarihi eser kalıntısı var" dediler. "Nerede" diye sordum: "Kırk Merdivenler Mahallesi'nde" dediler. Düşünün; binlerce yıl önce her akşam tiyatro oynanan bir şehri ele

geçirmiştir, tiyatroyu yıkmıştır, kalıntılarına da Kırk Merdiven demiştir. Sonra da övünmüşüz, bizim milletimiz gibi dünyada yok, bizim dinimiz gibisi başkalarında yok. Ben karşımda böbürlenene bu insanları nasıl sevebilirim. Ben bu insanları değiştirmek için hayatımı nasıl tehlikeye atabilirim. Değiştirme şansım öyle az ki çünkü."

"Peki hayatını tehlikeye atanlara ne diyorsun? Onlar gerçeğin böyle olduğunu bilmiyorlar mı sence? Yoksa başka şeyler mi düşünüyorlar?"

"Bir çay daha alabilir miyim?"

"Elbette" dedi Sercan. Bu kez kalkmaya üşendi konuğu için; zaten kız fırlamıştı bile. Sibel düşünceli, ama söyleşiden memnun bir ifadeyle çayını koydu; yerine oturdu.

"Bir dönem bayağı aktiftim ben" dedi. Sercan'ın yüzüne bakıp güven tazeledikten sonra sürdürdü konuşmasını: "Bir erkek arkadaşım vardı. O bayağı hızlıydı. Sanırım hâlâ bırakmadı. Ama ben korktum. Gözaltına alınanlardan duyuyordum bazı şeyleri, yayınlardan okuyordum, zaten biliyordum; çok korkuyordum. Bir süre korka korka devam ettim; sonra dayanamadım. O günden beri susuyorum. Bir tartışma olursa fikrimi söylüyorum tabii. Fakat solcuyum, devrimciyim falan demiyorum. Öyle değilim çünkü. Bu konularda yalnızca laf üreten öyle çok insan var ki. İş yok, okuma, bilgi edinme de yok; kaset dinliyorlar, birkaç gazete dergi okuyorlar, tamam. Bazıları evet; hayatını koyuyor ortaya. Yolları doğru mu; bilemiyorum. Politika çok karmaşık bir şey. Basit gibi görünüyor, ama çok karmaşık. İnsana bir gün çok doğru gelen şey, ertesi gün çok yanlış geliyor. Siz ne düşünüyorsunuz?"

"Hangi konuda?"

"Dediniz ya. Hayatını tehlikeye atanlar konusunda."

"Şu an için yakından tanıdığım biri yok" dedi Sercan. Bir karşı soruyla soruyu geçiştirdi: "Erkek arkadaşından politik nedenle mi ayrılmış oluyorsun bu durumda?"

"Öyle sayılmaz. Asıl neden olmasaydı bu sefer politik nedenle aramız açılacaktı; kesin. O devam ediyordu, ben bıraktım. Hem de temelli. Bu durumda ilişkimiz de devam edemezdi doğal olarak."

Bir an kararsız kaldı Sercan soru sormakta. Fakat sorabilirdi. Neden sakıncalı olsundu ki. Bir kez hoca öğrenci ilişkisine girdi mi,

kendine iyice güven gelirdi. Bu ilişki alanı benliğini en güvende, en rahat hissettiği alandı. Bilgisine, zekâsına, dalındaki yeteneğine güveniyordu. Öğrencilerine yarar sağladığına inanıyordu. Böyle bir ilişki çerçevesinde atacağı her adım sağlam basardı yere. Sibel'in söyledikleri de hayli ilgisini çekiyordu beklediği gibi. Belli anlarda yüzünün anlamı daha derinleşiyor, köylü çizgileri siliniyordu kızın. Böyleyken daha ilgi çekici oluyordu şüphesiz.

"Peki asıl neden neydi?"

"Oo, çok özel bir soru" dedi kız.

"Fazlaca özel olduğunu bilerek sordum" dedi Sercan. "İstemiyorsanız, tabii cevaplamazsınız!"

"Haklarımı iyi bilirim, anımsatmanıza gerek yok!" dedi kız. Sercan bozuldu. Üstelik bozulduğunu belli etti yüzü. Sibel'in yüzü de değişti. "Özür dilerim. Gerçekten kusura bakmayın" dedi. "Aslında esas neden derken nedenlerden birini de göstermiş oldum. Bazen konuşmalarımın sonuçlarını ayarlayamıyorum. Yani insanlarla konuşurken sertlik yumuşaklık ölçüsünü tutturamıyorum çoğu zaman. Bana yardımcı olmak için sordunuz bu soruyu; biliyorum. Ama ben klasik hak-özgürlük anlayışı içinde değerlendirdim. Refleks bir tavır."

"Neyse boş verin" dedi Sercan. "Alınganlık gösterecek değilim. Sorum yine de geçerli. Cevaplamayacaksanız başka konuya geçelim."

"Hayır cevaplayacağım" dedi kız kızarmış bir yüzle gülmeye çalışarak. "Demin sözünün ettiğim iki sorun dışında... Bitmiş bir ilişki üstüne konuşmak ne derece yararlı bilmiyorum... Evet, şunu söyleyebilirim: Umut, yani erkek arkadaşım künt bir insandı. İnsandır demeliyim, hâlâ yaşıyor... Duygusuz bir insan diyemeyeceğim. Belki; belki değil kesin; çok duyguluydu. Duygularını hiç belli etmiyordu; sorun burada. Bir şey oluyordu... Yani nasıl anlatsam, artık o durumda insan biraz yakınlaşır, ilgisini belli eder. Ben bunları söylediğimde, "Sen beni bilmiyor musun, içimde neler olup bittiğini nasıl sezinlemiyorsun" diyordu. Fakat her zaman ben sezinlemek zorunda değilim ki. İnsanın sezinleyemeyeceği anlar olur. Karşısındakini yanlış anladığı anlar olur. O bu görevi bana havale etmişti. Ben sezinleyecektim, ben anlayacaktım; o öylece duracaktı. Görev dedim ya. Bu adam; adam diyorum ama, benden iki yaş küçük; hayatta her şeyi görev olarak görüyor. Aklar var, karalar var, mücadele edilecek şeyler var, edilmeyecek

şeyler var. Çok sıkıcı. Hani bir kural vardır ya; devrimcinin karşı cinsle ilişkiye girmesi için mutlaka âşık olması gerekir; sanki bir görevdir bu Umut için. Sanki görevini yerine getiriyor benimle ilgilenerek..."

"Evet, anladım" dedi Sercan dudaklarını ciddiyetle büzüp kafasını sallayarak. Kendini bir psikiyatrist gibi hissetti. Ciddi ciddi havasına kapılmıştı konumunun; sanki her zaman yaptığı işi yapıyormuşcasına. Oysaki böylesi özel türde söyleşilere pek ender girerdi. "Tabii son söylediklerin tamamen kişisel şeyler... Kişisel seçimlerle ilgili. Ama ben o işleri sürdürmediğine sevindim. Belki yanlış bir şey söylüyorum; doğru olan her zaman için tartışmalıdır zaten senin dediğin gibi. Ama böyle bir dönemde o yolun bir yere çıkmadığını görmek için çok bilgi sahibi olmak gerekmiyor. Senin adına sevindim gerçekten. Düşünce zincirlerini koparan insanlar hep harcanmasın. Hiç değilse hepsi harcanmasın." Bunu söylerken bir an samimi olmadığını düşündü Sercan. Düşünce zincirlerini bir yönde kıranlar bazen başka bir zincire yakalanıyorlardı; sonuçta zinciri gerçek anlamda kıramamış oluyorlardı Umut gibi. Fakat yine de buna benzer şeyler düşündüğünü açıklamanın sırası değildi şimdi.

Sibel herhalde sıkılmıştı ki konuyu değiştirdi.

"Yazdıklarımız sizin için yararlı olacak mı dersiniz? Nasıl çözümleneceğinizi merak ediyorum. Çalışma bitince herhalde bize de göstereceksiniz."

"Tabii göstereceğim" dedi Sercan. "Neler çıkabileceğini şimdilik ben de bilmiyorum. Yapısal inceleme zor bir şey. Hakkını veren çok az insan tanıyorum. Becermeye çalışacağım. Karakter çözümlemesi de öyle. Bu konularda neler biliyorsun?"

"Epeyce Freud okudum" diye yanıtladı kız gerginleşerek. "Yalnız okuduklarımı yazında nasıl kullanacağımı bilmiyorum. Göstergebilim, dil incelemesi konusunda da bilgim çok yüzeysel."

"Kimsenin bilgisi engin değil" dedi Sercan. "Üstelik bilmek değil, bilgiyi kullanmak önemli. Bunlar derslerde okutuluyor. Tenis racketinin tenis raketi olduğunu öğreniyor çocuklar, onu nasıl kullanacaklarını öğrenemiyorlar ama... Ben de çok iyi bilmiyorum. Birlikte öğreneceğiz. Öğrenince de bir şeyler yapacağız mutlaka, sıkma canını."

Son sözünü bitirince yine dosyayı karıştırmaya başladı. Canı biraz sıkındı şimdi.

NİLÜFER - II

(8. Bölüm)

Nilüfer bir hafta izin almıştı okuldan. Gündüzleri genellikle evdeydi. Öğleden sonraki iki dersi çocukların ricası üzerine iptal etmiştim. Eve erken dönüp, izin haftasının hiç değilse son gününü onunla geçirmek istedim. Kapıyı açtığımda içerden konuşma sesleri geliyordu. Nilüfer'in sesi ve bir erkek sesi. Arkadaşlarından biri gelmiş, diye düşündüm. Hiçbirini sevmezdim; o yüzden canım sıkılmıştı açıkçası. Nilüfer'in salonun kapısından başı göründü önce, sonra kapıyı itip karşıma çıktı. Şaşırmıştım. "Aa, erken geldin, ne güzel! İçeri geçsene misafirimiz var" dedi kıkırdayarak. Üstünde bir sütyen bir külot vardı. Şeffaf iç çamaşırlar kullanırdı Nilüfer, yani neredeyse çıplıktı böylece; hatta daha tahrik edici. Salona girdim. Daha önce sözünü ettiğim borazan sesli arkadaşındı içerdeki. Üstünde cart mor bir eşofman vardı; kanepeye kaykılmış çay içiyordu. Beni görünce yarım doğruldu. "Hoş geldin profesör" diye geveledi ağzında. "Hoş bulduk" dedim. "Otursana ya, ayakta kalma" dedi bana sözcükleri yaya yaya. Oturdum. "Erken döneceğini söyleseydin, seni de alırdık" dedi. Açıkladı: "Yüzmeye gittik. Çok nefis oluyor profesör. Özellikle öneririm. Karının sayesinde kaptık bu alışkanlığı. Seni de zorluyormuş; gitmiyormuşun, öyle mi? Öbür sporlar gibi zorlanmıyor insan. Hiç ter yok bir kere. En iyi tarafı da bu..." İçimin bulandığını hissettim. Midemin demiyorum; karnımın, göğüs boşluğumun, kafamın, her tarafımın. "İyi... Çok iyi" dedim, kalktım. "Siz keyfinize bakın, benim biraz işim var." Güya istihza yaptım. Pısırik, kakavan yavrum benim! Orada yapılması gereken şey adamın ağzının ortasına okkalı bir yumruk atmaktı. Hiç değilse tepki göstermeliydim; ne oluyor, durum ne diye öfkemi belli etmeliydim. Güya içimden geçenleri gizleyerek sinirlenmediğimi, durumu normal gördüğüm için tepki vermediğimi gösterdim. Biraz da alay ettim, sakın, anlayışlı bir koca rolü yaptım; herife

yutturdum sözüm ona. Oysa gergin halinden de anlaşılacağı gibi; sert bir tavır bekleyip biraz korkmuştu hıyar.

Çalışma odama girdim. Beynim durmuştu. Öylece bakıyordum dışarıya, arka bahçedeki büyük çamın tepesine. Çamın tepesi rüzgârla yatıyor, sarsılarak yeniden dikiliyordu. Bense nerede olduğumu, ne yaptığımı çıkarmaya çalışıyordum; sanki bedenime dışardan bakıyormuş gibi. Kapıda konuşma sesleri oldu; o kalın sesin kaba homurtusu, ardından kapanma sesi. Ayak sesleri yaklaştı. Nilüfer girdi içeri. "Ne o surat, yine niye bozuldun" dedi pişkin pişkin. Bornozunun bağını üstüste düğümleyip duruyordu. Yüzümün aldığı ifadeden korkmuştu besbelli; çoğu zaman yaptığı gibi yaklaşıp sırnaşmıyordu. "Nilüfer, bitsin bu ilişki. Boşanalım" dedim. "Ne?" dedi. "Ne diyorsun sen!" Gözleri açıldı. Bağırmaya başladı. O kadar yüksek sesle bağııyordu ki, camlar sarsılıyordu adeta. Apartman ayağa kalkacaktı. Rezil olacaktık; kepaze... Kulaklarımı kapadım. "Duymuyorum" diye bağırdım, "Hiçbir şey duymuyorum..."

Ben aydın geçinen, açık fikirli geçinen bir kazmaymışım. Evde bir arkadaşıyla azıcık çıplak görünce aklıma hemen tek şey geliyormuş. Bu affedilmez bir terbiyesizlikmiş. Hiç tanıımıyormuşum onu, tanımak da istemiyormuşum. Belki tanımak istesem de tanıyamazmışım, çünkü dünyayı tek bir pencereden gören halis geri zekâlıymışım. Sevgilimden, eşimden daha çok seviyormuşum o pencereyi. Pencere âşığıymışım ben. Yaşamı sevmiyormuşum. Cevabını istiyorsam, boşanmak istemiyormuş. Hiç niyeti yokmuş böyle bir şeye. Çünkü her şeye rağmen beni seviyormuş. Sakin kafayla düşünürsem belki bu dangalaklığını için pişman olabilirmişim. O bir kez evlenince bekâret kemeri takacak bir kadın değilmiş. Bekâret kemeri takmadığı halde takanlardan daha dürüstmüş. Onun için deli olan bir yığın erkek varken, hepsini tersliyormuş. Bunu sadakâtinden değil, kendine saygısından yapıyormuş. Onun öyle bir sadakât anlayışı yokmuş. Şu mafyacımı, Amerikan ajanı mı, her ne karın ağrısıysa; onun kadar uygar olmıyormuşum. Bu evlilikten ne çıkarı varmış ki, sürdürmek istiyormuş. Sen zorladın beni, şimdi de katlanacaksın, demiyormuş; çünkü sevdiği için kafasızlığıma katlanmak zorunda kalıyormuş...

Ben yine de evden ayrıldım. Bağırıp çağırışı, bağırmasından çok bağıırırken söyledikleri garip bir rahatlama yaratmıştı içimde. Bundan

esas olarak hoşnuttum, fakat biraz da huzursuz. Durumum benim değerlendirdiğim yönde sandığım kadar vahim olmadığına çarçabuk inanır gibi olmuştum. Ayrıca o yüzden kendimi suçlamaya başlamıştım.

Psikiyatrist bir arkadaşım var, Tekin... Liseden beri içtiğimiz ayrı gitmez dostumdur, onun evine yerleştim. Akşamları geç vakte kadar muhabbet ediyor, sorular soruyor, anlamaya çalışıyordum durumu. Arkadaşımın söylediğine göre ikimizin de kişilikleri normal değildi. Nilüfer sınırda kişilik bozukluğu gösteriyordu; (bu sınırın nasıl bir sınır, neyin sınırı olduğunu bir türlü anlayamamıştım) bende de obsesif, yani takıntılı kişilik vardı. Evlenmemiz başından hataydı belki. Ama gerçekten birbirimizi seviyorsak karşılıklı anlayış göstermeliydik. İşin tuhafı daha çok anlayış göstermesi gereken taraf bendim. Hem de daha akıllı, daha normal olduğumdan değil. Kendimi dünyanın merkezinde görüyordum biraz ben. Bu normal bir durumdu aslında; her insan kendini merkez görürdü, öyle görmek zorundaydı. Fakat ben kendi merkezimi başkalarına kabul ettirmeye çalışan bir tiptim. Farkında olmadan küçük vuruşlarla, küçük fakat sürekli vuruşlarla birlikte bulunduğum kişilerin kalıplarını düzeltiyordum. Kişiliğime işlemiş takıntıları, titizlikleri başkalarına da kabul ettirme hastalığım, ilişkilerimi gerginleştiriyordu. İş yaşamında olumlu karşılanan bazı nitelikler, insan ilişkilerinde aynı sonuçları vermezdi. Başkalarının dayattığı davranış kalıpları inadına en çok tepki gösterdikleri şeydi Nilüfer gibilerin... Küfredip duruyordum arkadaşıma. Küfrettikçe rahatlıyordum bir yandan. Eşinden çekinmesem daha ağır küfredeceğimi, doktorluğunun beş para etmediğini söylüyordum yüzüne..

Derken Nilüfer'in kürsü direktörü çağırdı beni. Suratsız bir kadındı, hiç sevmezdim kendisini. Öte yandan bana çok iyilikleri dokunduğundan nankörlük etmek istemezdim. Babamın Amerika'da kaldığı yıllardan arkadaşıydı. Oturttu beni karşısına, söylev çekmeye başladı. Nilüfer okulda sorumluluk sahibi bir insandı. Evde nasıl benim anlattığım gibi oluyordu; aklı almıyordu. Burada ona emirler, süreler, yönergeler vermiyorlardı. Belli işler istiyorlardı yalnızca ve nasıl yapacağını söylüyorlardı. Nilüfer hepsini yapıyordu. Pek öyle mesleğinin delisi bir kız değildi, bu yüzden belki yavaş ilerleyecekti,

ama hiçbir zaman vasatın altındakiler arasında değerlendirmemişti onu. Babamlar'la da konuşmuştu direktör. Nilüfer'i sevmediklerini açık açık belirtiyorlardı, ama bu işin yürümemesinde beni suçluyorlardı. Kadının görüşü de o yöndeydi. Otoriter, fakat çok ilgisiz bir babanın çocuğuydu Nilüfer. Böyle kişiler otorite figürüne katlanamazlardı. – Psikiyatrist arkadaşım da buna benzer şeyler söylemişti. – İlgi konusunda da aynı etki-tepki yasası işliyordu. İlgisizliğe alışmıştı ama ilgi istiyordu aslında. Onu boğmayacak bir ilgi. İlgisizmiş gibi bir ilgi. Onun erkeklere yaklaşımını da maço bir anlayışla değerlendiriyordum. Erkeklere içlerini gıcıklayacak kadar yakınlaşıırken Nilüfer'in niyeti onlarla dalga geçmekti gerçekte. Öğrencilerine alışılmadık şakalar yapıyordu, bunlara bir espri, bir eğlence gözüyle bakmayan hiç kimse çıkmıyordu yine de.

Kafam karışmıştı. Dahası kendime güvenimi yitirmiştim. Neyin doğru neyin yanlış olduğunu çıkaramıyordum. Bir yığın psikoloji kitabı okudum bu arada. Kitaplardan temel alınacak bir şeyler çıkarmak olanaksız görünüyordu. Bir yerde yazılanı başka bir yer inkâr ediyordu; bir şeyin nedenini bulduğumu zannettiğimde çok geçmeden onun sonuç sayıldığını öğreniyordum. Bir şey bazen kendisiydi, bazen tam tersi. Psikolojide böyle akıl yürütüldüğünü önceden de biliyordum gerçi; ama şimdi deli gibi didiniyor, bazı şeylere açıklama getirmek istiyor, fakat sonuca bir türlü yaklaşmıyordum. Sözgelimi pervasız ve saldırgan tavırları nereden kaynaklanıyordu Nilüfer'in? Şiddet, bir tepki olarak kendisine şiddet uygulanmış kişilerde çıkıyordu. Başkalarına şiddet uygulanan ortamlarda yetişen bireylerde de görülüyordu. Başkalarına ve kendisine şiddet uygulanmış ortamlarda yetişen kişilerde aynı zamanda bağımlılık ya da boyun eğme tavrı da yaygın olarak görülüyordu. Peki saldırganlığa karşı nasıl bir tutum almak gerekirdi? Anlayışlı, sabırlı, müşfik davranmak gerekirdi. Çoğu kez böyle bir tutumla saldırgan yatıştırılırdı. Ama aynı zamanda çoğu kez saldırgan tutumunun ona hiçbir yarar getirmediğini, bunun zararını göreceğini somut olarak kavratmak da gerekirdi! Ya da diyelim aşırı dürüstlük altta asıl yatan gizli kapaklılığın tersine çevrilmiş biçimiydi. Dürüstlük aynı zamanda ana babanın dürüst olmayan tutumlarına gösterilen bir tepkiydi, yani kendisiydi. Bir eksi bir eşittir sıfır. Benim gibi takıntılı biri için anlaşılır şeyler değildi bunlar. Benim ti-

tizliğim bilinçaltımdaki dağınıklığa karşı bir tepkiydi; aynı zamanda o dağınıklığın kendisiydi, yani öz itibariyle dağınıklıktı o. Bunca çok yönlü bir diyalektik belli şeyleri çözümlerede somut hiçbir yarar getirmiyordu insana.

Sonunda çözüm bulamadım; ama aptallaştım, uysallaştım. Telefon ettim önce Nilüfer'e, sonra eve döndüm. Pek romantik bir kavuşma olmasa da birbirimizi sevdiğimize yeniden inandım. şöyle düşünüyordum: Ona sağladığım tek şey üniversitedeki işiydi. Benden ayrılrsa da o iş devam edecekti. Benden ayrılrsa da peşinde dolaşan adamlardan birinin parasını nasıl olsa yiyecekti. Demek ki bende bir şeyler buluyordu. Sürtüşmelerde asıl kabahatli ben miydim peki? O konuda ikna olmamıştım. Ertelemiştim sorunu.

O yine bildiği gibi yaşıyordu. Ben daha az aldırıyordum. Boşalan, beni aptallaştıran sinirlerimin gün be gün gerildiğini hissediyordum bir yandan. Barıştıktan sonraki ilk günlerde ona gösterdiğim duygudaşlık yavaş yavaş yerini her hareketine sinir olma, havadan nem kapma hastalığına bırakıyordu. Bu gidişi durdurmak istiyordum, fakat çabaladıkça artıyordu gerilim. Örümcük ağındaki sinek gibiydim. Devinimsiz kaldıkça yaklaşan felakete boyun eğmiş hissediyordum kendimi; çırpındıkça çevremdeki ağlara daha da yapışıyordum. Takıntılarım artmıştı. En büyük takıntım ise Nilüfer ve Nilüfer'le birlikteki geleceğimdi. Düşünüyordum; kafamdan kovmaya çalıştıkkça saldırıyordu, sarıyordu fikirler beynimi; durmadan, durmaksızın aynı şeyleri kuruyordum. İşimle ilgili hiçbir şey yapamaz olmuştum. Kitap okuyamıyordum, bir şey yazamıyordum. Ruh gibi giriyordum derslere, çıkıyordum. Bunların hepsinin suçlusu Nilüfer'di. Sorunumu hep aynı biçimlerde tartıp biçmekten kendimi alamıyordum.

Yoğun geçen bir günün akşamıydı. İçimdeki huzursuzluktan ötürü çalışmadığımdan televizyonu açmış maç seyrediyordum. Nilüfer de evdeydi. Mutfakta tek başına karnını doyurmuş elinde süt bardağı, gelip yanıma oturdu. "Kumandayı uzatır mısın, güzel bir film var, onu seyredeceğim" dedi. "Maç seyrediyorum gördüğün gibi" dedim. "Hem aydın geçinirsin, hem futbol seyredersin" diye ayıpladı beni. "Onun hesabını sana vermem" dedim. Yaklaştı bir şey söylemeden, elimde gevşek duran kumandayı ani bir hareketle kaptı. "Ver o kumandayı!" diye bağırdım. "Filmden sonra alırsın" dedi kanepenin

köşesine yerleşerek. Üstüne çullandım, kumandaya hâkim olmak için boğuşmaya başladık çocuklar gibi. Önce gülüyordu; öyle ki çok eğleniyor sanmıştım. Fakat aleti kaptıracağını anlayınca ciddileşti, elimi ısırdı kanatırcasına. Korkunç canım yanmıştı. O öfkeyle aleti tutan koluna kuvvetli bir yumruk attım. Bağırmadı. Gözleri iri iri açıldı, fırladı ayağa, kumandayı pencereye fırlattı. Alet cama çarpıp yere düştü gerisin geriye. Suratı bembeyaz, kaptı aleti yerden, onu tutan elini yumruk yapıp cama vurdu tüm gücüyle. Cam büyük bir şangırtıyla paramparça olmuş, Nilüfer acıyla bir yana fırlatmıştı kendini. Artık boş olan elini tutuyor, solucan gibi kıvrılıyordu yerde. İlk şaşkınlığımı üstümden atınca eline bakmak istedim. "Yaklaşma" diye bağıriyordu, "Yaklaşırsan kendimi aşağıya atarım..." Ne yapacağımı şaşırdım. Tanrım, ne rezaletti; ben ne yapacaktım şimdi? Yerdeki kan gölünü gördüm. İş iyice sarpa sarmıştı. Beklemenin tehlikeli olabileceğini düşündüm. Tutmaya çalıştım onu, elini açmaya. Tekmeledi beni. Avazı çıktığı kadar bağıriyordu. "Alçak herif, bana vurursun ha, çekeceksin cezayı, ödeyeceksin bunun hesabını!" "Ne olur, yalvarıyorum" dedim, "Eline bir bakalım, sonra ne istiyorsan yapacağım, ne ceza uygun görüyorsan çekeceğim." "Peki" dedi soluk soluğa. "Şimdi çek cezayı, ondan sonra bakalım elime." "Olur" dedim, "Ne istiyorsun?" "Öbür pencereye de sen vuracaksın. Elin kesilirse birlikte gideriz hastaneye. Kesilmemişse de gideriz, söz! Vur bakalım şimdi!" "Saçmalama" dedim, "Benden böyle bir şey nasıl istersin." "Sen bilirsin" diyerek köşeye büzüldü. Komşulardan yardım isteyebilirdim. Zaten hepsi duymuş olmalıydı sesleri. Ya da polis çağırabilirdim. Ama gelişleri en azından yarım saati bulurdu. Neydi bu başıma gelen! Oturup bağıra bağıra ağlamak geliyordu içimden. Ağlayacak zaman da yoktu, parkeleler şimdiden kana batmıştı. Pencereye yürüdüm. Acaba hangisine nasıl vursam elim kesilmezdi? Yattığı yerden beni gözlüyordu. Dirseğimle falan vursam, görür, doyuma ulaşamazdı şeytan. Bir an vazgeçecek gibi oldum. Evi terk ederdim; önce komşulara haber verip sonra terk ederdim, ne yaparlarsa yaparlardı. Bu da çok aşağılayıcı bir durum sayılırdı benim için. Çaresiz, en büyük camı gözüme kestirdim. Şöyle dik açıyla kuvvetli bir vuruş yaparsam belki bir şey olmazdı elime; ya da hafif bir sıyrık... Kolumu kaldırdım, derin bir nefes aldım, gözlerimi yumdum. Başım dönüyordu, indir diyordum yum-

ruğu, indir de bitsin. Yumruk sağ yanımda kaskatı duruyordu; aldığım derin nefes içimde boğuluyordu. Vur artık dedim, vur... Nilüfer atıldı üstüme. "Yapma dur!" diye bağırdı. "Beni hastaneye götür!" Kollarıma bıraktı kendini. Kucağımda Nilüfer, kapıya koştum. Zil çalıyordu o sırada. Kapıcıyla burun buruna geldik. "Konsolun üstünde anahtar var, koş hastaneye gidiyoruz" diye bağırdım. Arabayı bizim kapıcı sürüyordu; hastane yolu bitmek bilmiyordu. O kucağımda kıpırtısız yatıyordu; ben ağlamamak için kendimi zor tutarak onu okşuyor, sakinleştirmeye çalışıyordum. Sakinleşmeye gereksinimi olan bendim aslında. Nilüfer sanki uyur gibi yatıyor, ara sıra gözünü açıp masum bir çocuk gibi bakıyordu. Masum, güzel bir çocuk gibi. Yaşamda benden başka tutunacak dalı bulunmayan bir çocuk... Ona annesinden de yakındım, babasından da, geçmiş tüm sevgililerinden de... Benim olduğunu düşündüğüm ondan başka hiç kimse çıkmamıştı o ana dek. Hiç kimse için o andaki kadar üzüleceğimi, hiç kimseyi onun kadar sevebileceğimi düşünmemiştim.

Bereket ki kesilen damar atardamar değilmiş. Ama bileği çok derin yarılmış, tendonları zedelenmiş... Sabah taburcu ettiler. Bizimki iki gün dinlenmedi evde. Kolu kocaman sargılı – eskisinden tek farkı buydu – aynı Nilüfer'di yine.

Birkaç gün sonraydı. Akşam eve erken dönmüş, yatmış uyumuştum. Telefon çaldı. Açtım, onun malum karanlık arkadaşı... Sesini duymak bile sinirlerimi bozmaya yetiyordu. İğrenç bir karakterdi bu herif. Zengindi. Zenginliğinin aileden geldiğini söylüyorlardı ama; neciydi annesi babası pek bilen yoktu. Bir ayağı Amerika'daydı. Bir evi vardı orada. Amerikan kotları giyerdi. Durmadan viski içerdi. Amerikancası çok iyiydi. Tipi de siyah saçlı Amerikalılara benziyordu zaten. Her şeyiyle Amerika'ya tapıyordu adam, ama bir yandan da fanatik milliyetçiydi. 'Vahşiler' dediği teröristlerden nefret ediyordu. Silahlı dolaşıyordu. Değişik değişik tabancalarını her fırsatta gösteriyordu çevresindekilere.

"Nilüfer uyudu; istersen yarın ara" dedim. "Ben onunla değil, seninle konuşmak istiyorum profesör" dedi bana. "Ne var, neyi konuşacaksın?" dedim. Sinirli sinirli güldü. "Nilüfer'i hırpalamaya başlamışsın. Bu senin için iyi bir not değil" dedi bana kaba küstah bir ses tonuyla. "Bir daha böyle bir şey olduğunu görmeyeyim." Evet, aynen

böyle söyledi. "Bu konu yalnızca Nilüfer ile benim aramdaki meseledir" diye yanıtladım. "Sizin işe hangi konumdan bulaştığınızı öğrenebilir miyim?" "Ben onun yalnızca bir arkadaşıyım" diye açıkladı aklınca. "Onu sen ortada yokken tanırdım ve senden sonra da kimseye ezdirmem." Araya girecek oldum, sesini yükseltip engel oldu: "Dinle beni; karı koca mahremiyetine saygımız sonsuz. Dışarıya yansımaya-cak şekilde aranızda ne yaparsanız yapın, ben asla karışmam. Ama bazı şeyleri herkes duymaya başlarsa benim de onurum söz konusudur." "Aferin Nilüfer'e kendine çok iyi bir abi bulmuş" dedim. "Hayır, yanlış anlama, bu olaydan ötürü en ufak bir yakınışını duymadım onun" dedi. Cesaretimi toplayıp sesimi sertleştirdim: "O halde sen niye maydonoz oluyorsun işe?" "Bak profesör" diye soludu. "Sen hiç bir şey bilmiyorsun. O gün hastaneye acile gittiğinde etrafta bir araba gazeteci yok muydu? Bir sürü fotoğrafını çekmediler mi sizin? Peki niye geçmedi bu haber gazetelere? Düşün bakalım. Bir daha böyle bir şey olursa belki yine aynıyı yaparım. Ama sana uygulamam değişik olur. Uyarması benden... Hadi iyi akşamlar..."

Çöktüm koltuğa. Birkaç saniye sonra kapı açıldı. Nilüfer girdi içeri. "Kimdi o konuştuğun" diye sordu. "Seninki" dedim. "Bir daha ki sefere beni benzeteceğini söylüyor." "Terbiyesiz" diye bağırdı Nilüfer. "Ondan herhangi bir şey mi istedim ben. Ne hakla burnunu sokabilir işime; nasıl böyle küstahlaşabilir!" Hakikaten sinirlenmiş görünüyordu. Yanımdaki koltuğa oturdu. "İte bak" diye söylendi sargısının sarkan ipliklerini dişiyile kopartırken. "Ben haddini bildiririm ona. Kaç kere söyledim daha önce. Elli kere uyardım. Benim adıma bir daha hiç kimseyle konuşmayacaksın, dedim. Ne açıklarını bilirim ben iblisin. Ulan bela mısın be! Allahıma kitabıma bütün pisliklerini dökerim bir bir. Vallahi de dökerim, billahi de dökerim..." Birkaç ay önce olsa o sözlerle yatışırdım biraz. Fakat bıkmıştım bu serseri kadından; bıkmıştım ondan boğazıma dek, ondan ve arkadaşlarından...

"Sen onunla hesabını daha sonra görürsün" dedim. "Biz yarın mahkemeye başvuralım ve boşanalım; bitsin bu iş." "Dur bakalım zorlama insanı hemen" dedi. Başım yine dönmeye, odadaki eşyalar renklerini yitirmeye başladı o an. "Bunun acelesi, zorlaması mı kaldı. Lütfen... Sana yalvarıyorum, yarın müracaatımızı yapalım. Düşüne-

ceksek mahkeme süresince düşünürüz." "Bu hafta olmaz. Kendimi iyi hissetmiyorum" dedi. Gözüm çaresizlik ve kızgınlık içinde bilgisayara ara kablosuna takılmıştı en son. Bizimki ise çıkmıştı sessizce. Kabloyu kaptım sökercesine; koridorda yetiştim arkadan; doladım boğazına. Ses çıkaramadan debelenmeye başladı. Tüm gücümle sıkmayı sürdürdüm; biraz daha gayret, dedim içimden; işte oluyor. Debelenmesi azaldı. Duruldu. Yorulmuştu kollarım. "Hadi oluyor" diye inledim. O ses gücümü iyice tüketti. Beş altı saniye daha siksaydım iş bitmişti. Sınıra gelmiş; o tepeyi tırmanmış, aşağıya, öte yana bakmıştım. Öbür yanın hep sözü edilen korkunçluğunu beyaz bulutların ardından hiç de görememiştım; ama o yoğun, kat kat, öbek öbek bulutların derinliğinden korkmuşum. İçimde vızıldayan, atla atla diye üstelleyen sese karşı... Belki o sesin daha yüksek çıkması gerektiğini düşünmüştüm. Aşamamıştım... Ama o sınırı görmüştüm... Soluk soluğa yere yığıldım. Onun da soluk soluğa öksürüklerin duyuyordum sağ yanımda. Kalksa da bari, o beni öldürse diyordum içimden.

Anlattığım son olay dışarıya yansımadı. Fakat korkmuştu. Onun ilk kez korktuğunu hissettim ve çok büyük zevk aldım bundan. Ayrı yaşamaya başladık. Daha sonra boşanmayı da kabul etti. Fakat tam işler iyi gidiyor derken avukatım Nilüfer'in boşanmak için yüklü bir para istediğini duyurdu bana. Parayı üç günde harcayacağım; maksat ona ders vermek, diyormuş. Bunları duyar duymaz yine başka hiçbir şey düşünemez hale geldim. Sorunu çözmeden bana rahat bir nefes yoktu anlaşılan. Sorunu çözmeden ne çalışmam mümkündü, ne yaşamam...

Zamandan kopmuştu. Yapışmıştı zemine, erimişti. Tenini tatlı tatlı ısıtan güneş, bedeninin en derin kıvrımlarına çekilen gerginlikleri yumuşatıp buharlaştırmıştı. Küçük dalgalar şıptırlı vuruşlarıyla tekneyi hafif hafif sallıyordu. Suya dalıp yata çıkan, denizde şakalaşan arkadaşlarının seslerini duyuyordu. Çok uzaktaydılar sanki; değişik bir mekânda ve zamanda, bambaşka bir ortamda. Çoktandır Meral ile Sinan'ın konuşması gelmiyordu kulağına. Anımsadı; sabah herkesin ortasında deşetli bir kavgaya tutuşmuşlardı. Üstelik bu kez iş, öncekilerden de ciddiydi... Akşam yemeği vakti yaklaşıyordu. Balığı, salatayı, şarabı düşündü. Arkadaşlarının kavgası yüzünden belki biraz durgun olacaktı topluluk. Her ikisi de suçlanacaktı sessiz sessiz. Başkalarının ağız tadını bozmaya kimin hakkı vardı ki! Hele böyle anaç bir doğanın koinunda... Keyifleri kaçacak mıydı gerçekten? Yok canım!.. İşin aslı kimsenin ağız tadı da pek bozulmayacaktı. Onların karakter zayıflığı benliklerine kendi masumiyetlerini kanıtlayacaktı. Uyumsuzlukları kendi uyumlarının görkemini tescilleyecekti. Fiskoslar yapılacaktı. Kavgada açığa vurulmayan iplikler pazara çıkacaktı. Tüm bu küçük zevklere katılacaktı ister istemez. Yalnız o kadar mı? Belki Sinan bundan böyle dünyaya Meral'in saçlarının arasından bakmayı bırakacaktı. Belki daha değişik görecekti çevresini. Başkalarının varlığını da ayımsayacaktı.

Yerinden kalkmak istemiyordu. Gözlerini açmaya üşeniyordu. Çevresine baktığında gerçek dünyayla karşılaşacaktı yine. Arkadaşlarının akşamüstü antik tiyatroya doğru yapacakları yürüyüşe katılmayacaktı. Burada rüzgâr üşütene dek kalacaktı. Teknenin tahtaları güzel kokuyordu. Deniz çok güzel kokuyordu.

Sesler ne zamandır kesilmişti. Yalnızca dalga vuruşları duyuluyordu. Onlar bile değişmiş, boğuklaşmıştı. Bir bulamaç çarpıyordu sanki yatın karnına. Gözlerini açtı. Etrafta kimsecikler yoktu. Teknede yapı-

yalnızdı. Hey millet! Neredesiniz, diye bağırdı. Yanıt veren çıkmadı. Denizde olmalılar, diye düşündü. Aşağıya baktı. Soluğu yarıda kesildi. İnanılmaz şey; suyun yüzü kuş leşleriyle kaplıydı. İğrenç bir görünüm... Karga ölüleri... Onca karga nereden gelmişti buralara dek? Neden ölmüşlerdi topluca? Peki ya arkadaşları nerdeydi? Kıyıya çevirdi gözlerini. Tekne çok açılmıştı. Korktu... Kıyı çizgisi ufukta belli belirsiz seçiliyordu. Şükür ki arkadaşlarını görebildi. Antik tiyatroya doğru tek sıra halinde yürüyorlardı. Sinan galiba en geridekiydi. Yüzlerini ayımsayabiliyordu gerçi ama, çok çok uzak olduklarını, avazı çıktığı kadar bağırsa sesini duymayacaklarını biliyordu. Tekneyi kıyıya yaklaştırmalıydı. O işten hiç mi hiç anlamadığını anımsadı. Karaya kadar yüzebilirdi. Belki de tek çare buydu. Ölü kuş bulamacının içinde mi? Bir kez daha baktı; leş yoğunluğu pek de o kadar fazla görünmedi gözüne. Aralardan, onlara değmeden ilerleyebilirdi. Bunu düşünür düşünmez kendini suda buldu zaten. Az ötesinde yüzeyde iri bir şey salmıyordu. Neydi o? Birkaç kulaç daha atıp yaklaştı. Dibine dek sokuldu o şeyin; neredeyse yüzü değecekti. Kanı çekildi birden. Ötesine berisine kuş parçaları yapışmış, yüzüstü duran bir erkek vücuduydu bu!... Demek ki, demek ki, ölünün ağzına burnuna girip çıkan suyun içinde yüzüyordu. Tüm gücüyle uzaklaşmaya çalıştı oradan; tüm gücüyle... Hızlanamıyordu bir türlü. Daha hızlı, daha hızlı kulaç attı. Santim santim ilerleyebiliyordu ancak. Ölü adam vücuduna değdi değecekti...

Bunları birine anlatmasa, yarattığı tiksinti duygusu sanki içerden, derisinin alt yüzünden tüm tenine yapışacak gibi geliyordu Hülya'ya. Anlatmak için en uygun kişi ise Sinan'dı. Fakat yaşadıklarını ne ölçüde aktardığını bilemiyordu. Muhakkak eriyor, küntleşiyordu içerik. Eksilme sansürden değildi. Yeniden öylesine canlı yaşıyordu ki anlatırken, ağzının, dudaklarının ne biçimler kurduğunu izleyemiyordu. Belki gördüklerinin üstüne de katıyordu; belki ancak duygulanımıyla ilgisiz kuru birkaç söz üretebiliyordu dili.

"Yine de paniğe kapılmamıştın değil mi?"

"Hayır. Daha çok iğrenmeydi. Epeyce korkmuştum. Ancak yine de aklım başında sayılırdı."

"Bu işlerden pek anlamam ama bence paniğe kapılmaman kişiliğinin gücünü gösteriyor" dedi Sinan. "Gerçekte de herhalde hiçbir zaman paniğe kapılmadın. Yani son zamanları kastediyorum." Evet,

ona bu yolla güç verebilirdi: "Kişiliğini hiçbir zaman yabana atma. Bana öyle geliyor ki sen bu hastalığı yeneceksin.

"İçtenlikle konuştuğunu biliyorum. Sigara seni rahatsız etmiyor ya?"

Sinan'ın aklı Hülya'nın anlattıklarına adamakıllı takılmıştı. Söylenenlerin içeriğinden çok, başka bir şey ilgisini çekmişti. Bu denli masalsı, sayıklar gibi anlatılan bir öykünün nasıl olup da ruhunu böylesine derinden etkilediğini düşünüyordu. Kızın durumuna üzüldüğündendi herhalde. Hülya, sigaradan rahatsız olup olmadığını soruyordu.

"Yok yok, sen keyfine bak."

"İşte bunu içtenlikle söylemedin. duman seni rahatsız ediyor, ama gizledin. Bu onun son günleri, bırak, ne bok yerse yesin diyor-sun."

"Amma da yaptın!" dedi Sinan sesini yükselterek. "Neden son günlerin olsun. Bırak bu takıntıları."

"Öyle mi! Bak, bir şey daha var: Bu hastalıktan sıyrılabileceğimi gerçekten samimiyetle düşünüyorsun. Onun da en önemli nedeni ne, biliyor musun: Kendi ölüm korkun! Öleceği mutlak biriyle karşılaşmak senin ölüm korkunu azdırabilir. Ama olsun. Şöyle ya da böyle, seninki iyi bir haslet sayılır. Bazıları öyle soğukkanlı ki. Yüzüme karşı atlatırsın bu hastalığı, atlatırsın atlatırsın diyorlar; içlerinden bahse giriyorlar. Bir ay yaşar mı-yaşamaz mı. Bu şekilde düşünmek işlerine geliyor. Ölen her kişi, yaşayan birinin bu dünyadan erken ayrılma olasılığını azaltıyor. İçgüdüsel bir istatistik bilinci. Çoğu insanda var."

Ölümler karşısında duyumsadıklarını, ölümü yakın birinden açık açık duymak hoş şey değildi Sinan için.

"Çok inceden inceye kafa yorduğun belli oluyor" dedi yerinden kalkarken. Büfeye yürüdü. "Senin konyağını bitirmeye karar verdim."

"Başka da var. İstedğin kadar çebebilirsin."

"İnce düşünüyorsun düşünmesine, ama abartıyorsun. Akıllı bir insansın. Bunu hep takdir etmişimdir. İnsan bir durumla karşılaşsa zihninden neler geçer, iyi biliyorsun. Tahmin edebiliyorsun, ama dedim ya bazı noktaları abartıyorsun. Gerçeğin yalnızca bir yönünü değerlendiriyorsun."

"Hadi oradan!" dedi Hülya, küçümseyici bir kızgınlıkla. "İki da-

kika önce aklından ne geçti söyleyeyim de, çeneni kapa. İster misin ha?"

"Söyle" dedi Sinan yerine otururken, isteksizce. Beladan bir an önce kurtulmak için üstüne gitmekten başka çare yoktu.

"Meral'e takılıp kalmışım; nasıl fark edememişim şu kızı, diye düşündün. Eskiden beni çok sıradan bulurdun. Hatta çirkin. Hiç de fena değilmiş, diye düşündün. Hatta... Söyleyeceğim işte; ne diye çekinecekmişim: Benimle yatmanın nasıl olacağını düşündün. Fakat biraz iğrenmedin de değil. Ne de olsa hastalıklıyım.

Kolay kolay kızarmazdı Sinan. Ama bu kez yüzünün kulaklarına dek ısındığını duyumsadı. Öfkelenmiş miydi, yoksa utanmış mı?

"İnan ne diyeceğimi bilemiyorum. Fakat şu var: Kesinlikle haksızlık ediyorsun." Ses tonunu hiç beğenmedi. Kendi sesini çok etkileyici bulurdu halbuki. Zayıf görünmek sesine de yaramıyordu anlaşılan. Saniyeden daha kısa süren özdeğerlendirmesi bölündü. Gürültülü bir kahkaha attı Hülya. Kulağını çınlatacak kadar yüksek perdeden ses, Sinan'ın sinirini iyice bozmuştu.

"Hangi konuda haksızlık ediyorum? Ne olur söyle hangi konuda? Ama nasıl bildim. Nasıl bildim ama ha!"

"Bak" dedi Sinan. Durdu. Vazgeçti. Dışarda köpek havlıyordu. Bahçede dolaşan birkaç kişinin konuşması duyuldu. Keşke Hülya'nın bir konuğu gelseydi de şu tatsız durumdan kurtulsaydı. Birkaç dakika oturur, izin ister çıkardı. "Biri geliyor galiba."

"Boşuna ümitlenme; gelmez. Birinin gelip, seni kurtarmasını istiyorsun, değil mi. Yağma yok!"

Sinan sesine sakın, sevecen bir ton vermeye çalıştı:

"Hülya'cığım, insanın aklından, elinde olmadan birçok şey geçer. Ben de tahmin yapsam ve desem ki şimdi şunları şunları düşündün; çoğunu tuttururum. Çünkü beyin denilen organ aynı anda her yönde her şeyi düşleyebilir. Bunları tahmin etmek zor değil. Ama, uluorta söylemek kırıcı oluyor."

"İyi ama aradaki fark çok önemli. Benimkiler tam yerine oturuyor" diyerek şişindi Hülya. "Yerine iyi oturmasa, insan kırılabilir hakikaten. Benimkileri duyansa kırılmıyor, sarsılıyor."

İşinin zor olduğunu düşündü Sinan.

"Yok yok, sana hak veremeyeceğim" dedi. Hülya'nın hemen

araya girmemesinden yararlanıp bir an düşündü. "Bazı duygular vardır; öylesine anlatırsın ki, incelir, yücelirler; tanıyamazsın. Bunun tersine de rastlanıyor: Art niyetsiz sıradan bir duygu öyle anlatılıyor ki kabalaşıp bayağılaşıyor, tanınmaz hale geliyor."

"Uydur aklına, uydur. İşine geldiği gibi yorumla" dedi Hülya. Sehpadaki ilaç kutusuna uzandı. "Hap zamanım gelmiş."

Konuyu değiştirse iyi olacaktı Sinan.

"Yeni arkadaşlarından veya eskilerden kimse geliyor mu?"

"Hayır gelmiyorlar artık" dedi Hülya, umursamadığını gösterir bir jestle. "Kimseyi istemiyorum. Telefonlara annem çıkıyor. Evde yok, uyuyor falan dedirtiyorum. Birkaç kere geldiler; çıkmadım yanlarına. Artık gelmiyorlar. Anneme soruyorlar durumumu."

"Şimdi aklıma geldi. Bir psikoloğa gitmeyi hiç düşünmedin mi?"

"Gittim. Gittim ama ne olduğunu hiç sorma.

Sinan güldü.

"Benimle böyle konuşuyorsan, ona kim bilir neler dedin."

"Nereden biliyorsun?"

Hülya ilk kez meraklanmıştı. Bu hali yaratmak hoşuna gitti Sinan'ın; aynı zamanda şaşırtı onu. Enikonu her şeyi bilen, insanüstü bir varlık gibi görmeye başlamıştı Hülya'yı.

"Bir şey bilmiyorum, soruyorum sadece. Ne oldu sahi? Anlat bakayım."

Anlatmaya dünden razıydı, fakat çok hevesli görünmek istemiyordu ki, biraz durdu, soluklandı Hülya. Belki de çabuk yoruluyordu.

"Sekreterinden randevu aldım önce; söylenen saatte gittim. Yarım saat bekletilip sonunda içeri alındım. Adamın tipi hoşuma gitmedi. O yüzü kafamda hiçbir yere oturtamadım çünkü. Her şeyden biraz var; tam ortalama tip... Neyin var, dedi; anlatmaya başladım. Binbir soru sordu. İşte klasik yorumlarda bulundu, cinselliğime, çocukluğuma kadar indi. Ben asıl meseleyi hep gizledim. Biraz sonra söylerim, biraz sonra söylerim, erteledim durdum. Neden sonra adam ortada bir boşluk olduğunu fark etti. Sizi üzen önemli bir problem yok mu gerçekten, diye sordu. Söylemek zorundaydım. Söylemek istedim... O anda fark ettim neden sürekli ertelediğimi. Ağzımdan kelimeler çıkmıyordu. Çenem kilitlenmişti, dilim dönmüyordu. Hiç

abartmıyorum; birkaç dakika sustum, dilimin direncini yenmeye çalıştım. Utanıyordum. Küçük düşmekten korkuyordum. İtirafım adam karşısında bir zavallı durumuna düşürecekti beni. Sonunda ıkına sıkına itiraf ettim. Tabii etkilenmiş göründü. O da susup kaldı bir süre. Ardından beni yatıştırmaya çalıştı. İşte beylik laflar: Ümidini yitirme. Tıp ilerledi. Ruhun ne denli güçlü hissedersen kendini, hastalığa direncin o kadar kuvvetli olur, cart curt..." Yeni bir sigara yaktı. Öksürdü. Anlatmaya başlarkenki canlılığı kalmamış gibiydi. Tabak çanak seslerinin geldiği mutfığa doğru ters ters baktı. "Bakın, bunları bana komşu kadınlar da söylüyor. Ölüm dehşetini yenmek için önereceğiniz bir şey varsa onları söyleyin; bilmiyorsanız böyle bir şey çekip gideyim, dedim. Herif savunmaya geçti hemen, sanki terapi yaptırmaya gelen kendisiydi. İçimde bulunduğum durum nedeniyle böyle tepki göstermem doğalmış. Bazı şeylerin herkesçe bilinmesi doğru olmadıklarını göstermezmiş... Ölmek üzere olan birinin duygularını hiç yaşamamışsanız, elbette böyle bir anda bana yardım etmek yerine kendinizi aklamaya çalışırsınız, dedim. Niye anlatıyorum bunları?" Başını öne eğdi. Sinan, devam edemeyeceğini sanmıştı ki, çabuk toparlandı. "Neyse, özetleyeyim. Hastalığı bilmek için ille de hasta olmak gerekmez, dedi bana. Tabii bu tepkiniz de normal, dedi. Bana neyin normal neyin anormal olduğunu öğretmeye kalkma dangalak, diye bağırışmışım. O da sinirlendi. Ben senin gibi çok vaka gördüm, gibi bir laf etti. Ondan sonrasını hatırlamıyorum." Yüzünü acıyla buruşturdu. Fakat ağlamıyordu Hülya. "Son söylediğim yalan" dedi. "Nasıl hatırlamam! İnsan hatırlamak istemediği şeyler yapınca hatırlamadığını söyleyiverir. Hatırlıyorum işte. 'Vaka' demişti bana. En çok o dokundu yüreğime. Tepindim, hakaretler ettim. Çıkمامı söyledi. Çantamdaki tabanca geldi aklıma o an. Çıkarıp dayamalı alnına dedim. Vurmasam bile hiç değilse korkuturdum. Ama cesaret edemedim. İnanabiliyor musun, cesaret edemedim. Hatırlamıyormuşum! Bal gibi hatırlıyorum işte. Cesaret edemedim bunu yapmaya. Öleceğini bilen biri bile korkuyor demek ki. Demek ki yine de, iğrenç aşağılık bir umut taşıyorum içimde. İğrenç ve aşağılık, çünkü biliyorum ki tamamen boşuna bu. Tamamen kandırmaca. Ağlaya ağlaya oradan çıktığımı hatırlıyorum. Yalnızca o geliyordu elimden. Yalnızca ağlamak geliyordu içimden..."

Kısa süren bir sessizlik oldu. Aradaki sessizlikler yüreğini daha çok burmaya başlamıştı Sinan'ın. Hülya'nın son andaki zoraki, sahte gülümsemesinden cesaret aldı.

"Boş ver, daha ileri gitmemen iyi olmuş" dedi. "Dersini zaten vermişsin herife. Ötesi aşırılık olurdu. İnsanlık bende kalsın diyebilmek de güzel bir duygu..." Sessizlikten yararlanarak sordu: "Peki o tabanca ne arıyordu yanında?"

"Tabanca mı? Ha!.. Babamın tabancası... Bir ara çantamda gezdiriyordum. Dışarda dolaşabildiğim sıralar... Birisi sinirimi bozsa, laf maf atsa da benimle birlikte öte tarafa götürürsem diye düşünüyordum. Çok kararlıyım buna. Artık dışarı da çıkamıyorum..."

"Evet" diyebildi Sinan. Oturduğu yerde bacak değiştirdi. Konuşma uzandı. Kadeh boşalmıştı. Yeni şeyyi istemeye cesaret edemedi. İçindeki tedirginlik, göğsünü sıkan bir baskıya dönmüştü. Sandığından da ciddi bir durumdu bu. Sinirli sinirli güldü Hülya.

"İnsanlık bende kalsın ha! Onlara kalsın insanlık."

Bir şeyler yapmalıydı Sinan. Dün elini tutmuştu. Güzel duygular uyanmıştı içinde. İnsan sıcaklığı... Şu anda en çok gereksinim duyduğu şeydi kızın. Saçlarını okşamak geldi içinden. Fakat kafasında peruk olduğunu anımsadı yine. Hülya'nın onunla yatma konusundaki söyledikleri geçti aklından. Yüreğindeki ağırlık bir kat daha arttı. Yerinden kalkamadı. Hülya, kafasını kaldırdı. Hayır, ağlamıyordu. Bu da iyiydi hiç değilse.

"Yıllar sonra seni çağırmak nerden aklıma geldi biliyor musun?"

"Dün anlatmıştın ya."

"Ya, evet. O için bir yönü. İlk aklıma gelişin yine bir rüyayla oldu. Zaman zaman hep düşünürüm seni. Ama o rüyadan sonra, neden aramıyorsun şunu, dedim kendi kendime. Öyle düşler görüyorum ki, uyanık kafayla kâğıdı kalemi elime alsam imkânı yok çıkaramam. Rüyada düzeltmeler yapıyorum, ötesini berisini değiştiriyorum..."

Evet, rüya... Gri rengin baskın olduğu bir kentteyim. Her yan binalarla tıktık tıktık dolu. Şurada burada tek tük kuru ağaçlar görülüyor. Örümcek ağı gibi dalları olan ürkütücü ağaçlar.. Garip garip yapılar var. Küre biçimliler, yanında üçgen prizma gökdelenler.. Hesapta tüm binalar yeni yapılmış. Ama iğrenç derecede bakımsız

görünüyorlar. Neredeyse bir karışlık toz katmanı var üzerlerinde. Havada yoğun bir sis bulutu asılı gibi. Amerika'da olduğumu düşünüyorum. Fakat yapıların arasından kanalizasyon gibi görünen Boğaz'a bakılırsa bizim eve yakın bir yerdeyim. Gözetleme kulesi gibi bir binada çalışıyorum. Ama benim odam içeride, penceresiz küçük bir oda... Çalıştığım alet bir bilgisayara benziyor. Çok önemli bir işmiş bu; ama ben ne olduğunun bilincinde değilim. O işi yapan çok az sayıda insan varmış, bu yüzden el üstünde tutulan bir kişiymişim. Kimlerin el üstünde tuttuğunu bilmiyorum. Önemi de yok zaten. Bu duygu, fazlasıyla tatmin ediyor. Yetiyor bana. O işi yapanı bazen sen olarak görüyorum. Yani kendimi sen olarak hissediyorum. Ben senmişim. Öylesine bir duygu işte. Duygu diyorum ama, demin sözünü ettiğim haz duygusu ve çarpık bir kimlik duygusu dışında tam bir duygusuzluk içindeyim. İçindesin, demek daha doğru. Çünkü bu daha çok sensin."

Kalkıp ışığı açtı Hülya.

"Şimdiki gibi bir duygusuzluk mu?" diye sordu Sinan. Espri yaparak kendine güven tazelemek istemişti.

"Evet, tıpkı şimdiki gibi" dedi kadın. Yerine oturup tablada tütüp duran sigarasını öbür izmaritlerin arasına kuvvetle bastırdı. "Sonra odana birilerini getiriyorlar. Yüzüne bakıyorsun adamların ve kadınların. Hiçbir şey konuşmuyorsun. İçinde bir merak uyanıyor yine de. Ulaşamadığın bir yerindeki kaşıntı gibi bir merak... Sonra onları odadan çıkarıyorlar. Yaptığın iş hâkimlik gibi bir şeymiş. Ya da sorguculuk. Ya da insanlar hakkında çok önemli kararlar verdiğin bir iş... O genç adamları, kızları sanki senin kararınla yok etmeye götürüyorlar. Hiç değilse göz göze geldiğin o mavi gözlü kızı kurtarsa mıydın? Aygıtları kapatıyorsun, içinde derin bir boşluk duyuyorsun. O ana dek hiç bilmediğin, derin bir denizin dibi gibi karanlık bir boşluk. Seni bulduğun kayanın üstünden çeken kara bir dalganın çukurluğu gibi bir boşluk... Dışarı fırlıyorsun. Tozlu, karanlık, kasvetli dar sokaklarda dolaşmaya başlıyorsun. Birini arıyorsun. Kimi? Sızılı, fakat kıpırtılarla içini okşayan bir duygu içindesin. Yoğun bir duygu. Öyle yoğun ki aşağılarda bir yerde oluşan, ancak ilk kez hissettiğinden adını koyamadığın suçluluk duygusunu bastırıyor. Yitik bir ülkeyi arıyorsun sanki. Birçok kişinin söz ettiği, fakat kimsenin görmediği ül-

keyi... Yitik bir kızı, erkeği, belki deminki mavi gözlüyü, ya da gizli bir topluluğu... Var olduğunu işittiğin fakat hiçbir zaman yaşamadığın duyguları yaşayanların sıcaklığını... Pencerelelerinde ışık yanan yoksul evlerin sokaklarında dolaşıyorsun. Duygu seninle birlikte dolaşıyor, her perde aralığından, her ışık gelen evden içeriye bakıyor. Nasıl bir duygu? Ilık bir yaz akşamı küçük bir Akdeniz kasabasının ara sokaklarında yürürken kulağına gelen gitar sesi gibi. Ezgi yaşanan zamana yapışıyor, zaman buharlaşıp uçuyor... Ya da nasıl bir duygu? Gurubette ölen sevgilinin tren penceresinden el sallayan son hayalinin yarattığı gibi...

Anlatamıyorum" dedi Hülya yüzünü buruşturarak. Sustu.

"Hayır, güzel anlatıyorsun. Anlayabiliyorum" diye mızıldandı Sinan.

"Neyi anlıyorsun!" diye bağırdı Hülya öfkeyle.

"Her şeyi. Anlamaya çalışıyorum en azından... En azından benimle ilgili neler hissettiğini; bana değer verdiğini..."

"Sana değer verdiğimi mi? Ne de iyi anlamışsın aptal!" diye haykırdı Hülya. Sesi üst katlardan duyulacak kadar yüksek çıkmıştı. Aflamıştı Sinan. Her sözcük bir bomba gibi patlayıp dağılıyordu beyninde.

"Ama... Ama, haksızlık ediyorsun!"

"Haksızlık mı ediyorum" diye bir çığlık attı Hülya, fırladı, Sinan'ın tepesine dikildi. "Seni niye çağırdım buraya hâlâ anlayamadın değil mi. Haksızlık ediyordum! Ne iki paralık domuz olduğunu şu aptal kafana sokmak için çağırdım seni. Kendini beğenmiş züppe! Kandır kendini. Ne kadar önemli biri olduğuna inandırmaya çalış. Tek bir sevenin var mı şu dünyada ha! Seni gerçekten seven tek bir kişi var mı!"

"Bağırma lütfen" dedi Sinan. Ne yapabilirdi şimdi? Ne söyleyebilirdi?

"Meral'in hâlâ seni düşündüğünü sanıyorsun değil mi! Seninle ilgili olayları izlediğini, anılarınızla ilgili hayaller kurduğunu sanıyorsun. Ayrıldıktan yıllar sonra... Umurunda bile değilsin halbuki. Seni arada sırada hatırladığında, aklına başka bir sözcük daha geliyor. Ne o biliyor musun? Bok... Sadece bok..."

"Hakaret ediyorsun" diye sızlandı Sinan.

"Defol" diye bağırdı Hülya. "Ama senin peşini bırakmayacağım. Defol git şimdi."

Çılgınlık üzerine annesi de girmişti içeriye. Korkudan ses çıkarmıyordu. Endişeli, hüzünlü, yaşlı gözlerle kızına bakıyordu.

"Tamam, gidiyorum" dedi Sinan, aynada görmek istemeyeceği bir suratla.

Ceketini almayı son anda akıl edebildi. Demek böyle bir şey gelmişti başına. Demek böylesine aşağılanmayı da görmüştü yaşamında. Demek... Demek böyleydi ha!..

Dizlerine dek yükselen gür çimenlere basa basa ilerledi. Yer yumuşak ve çamurluydu. Bata çıka yürürken bir yandan da çalıları eliyle araması gerekiyordu. Yukarıdaki ormanın ulu ağaçları aşağıdan bakıldığında dehşet verici görünüyordu. Her birinin gövdesi içine neredeyse bir ev sığacak denli kalındı. Böyle bir ağacın üstüne doğru devrildiğini düşündü. Hayali bile korkunçtu. Yüzlerce tomruk tepeden aşağı yuvarlanıyor... Ürkekleşti. Çocukluk anılarında kalmış koruluğu anımsadı. O anılarda yoktu bu tür duygular. Birkaç gün önce aynı korulukta geçen bir rüya görmüştü. İlginç bir rüyaydı. Kuş cıvıltılı, pırıltılı bir ruh açıklığıyla başlamış, giderek tuhaflaşmıştı. Uyandığında görmekten hoşnut kalmıştı yine de, ama şimdi korkuyordu. Aşağıdaki gölü aradı gözleriyle. Göremedi. Göl falan yoktu burada. Değişik bir yerdeydi. Her yanı yükseltilerle çevrili dar bir vadi, ya da çukurlukta... Meral çağırduğuna göre gelmeliydim. Evet, böyle düşünmeliydi. İşte ev de görünmüştü zaten. Yaprakları dökülmüş cılız meyva ağaçları arasında tek katlı, sıvasız kırmızı tuğladan yapılı bir ev... Kimsecikler yoktu çevrede. Önce etrafı dolaştı, sonra açık bulduğu arka kapıdan içeri girdi.

Adımını atar atmaz ruh hali birden değişti. Gördüğü mekân herhalde dışardan baktığı derme çatma çiftlik evinin içi değildi. Yerler cilalı parkeydi. Tozu yeni alınmıştı ki; pırıl pırıl parlıyordu. Yüksek ve küçük pencerelerden gelen ışık yetersizdi. Duvarlar hoş pastel renklerle boyanmıştı. Odalarda çok az eşya göze çarpıyordu. Eski bir çalışma masasını, çocukluğunda akşamları başından eksik olmadığı radyoya benzer, büyük bir nesneyi ayırımsayabildi. Havasını soluduğu ortam her haliyle bildik bir yerdi. Çocukluğunun geçtiği evlerden biri?. O odadan öbür odaya heyecanla gezindi. Girdiği her bölüm başka birkaç bölüme açılıyordu. Birine adımın attığında aklı girmediklerinde kalıyordu. Odalardan dışarı göz atmak, pek ilginç olacağını tahmin ettiği açılardan bahçeye, ilerdeki

tepelere bakmak isterdi. Fakat olanaksızdı bu. Pencereleler erişilmeyecek kadar yüksekti. Sık yapraklı ağaç dalları vuruyordu bazılarına. Ne de çok girdisi çıktısı vardı her bölümün! Küçükken gizli oylumları keşfedememiş oluşuna hayıflandı. Müthiş oyunlar oynanırdı o labirentte. Kafasını dinlemek istediğinde bir hücreye kaçar, saklanır, kaybolurdu.

Bir dolabı açtı. Aşağıya merdiven iniyordu. Şaşırmadı. Birileri sanki önceden söz etmişti bu merdivenden. Işık iyice azalmıştı. Birden geniş bir salonda buldu kendini. Ortada büyük bir yatak vardı. İçinde biri yatıyordu. Yatmıyor, oturuyordu. Yorganın üstünde kalan üst yanı çıplak bir erkek. Hayır altı da görünüyordu. Yalnızca dar bir meşin külot giymişti. Siyah, parlak... Nedim Demir'di bu. Canı sıkıldı. Adam da kendisine bakıyordu. Ne diyecekti ki şimdi? İş konuşması için çok uygunsuz bir durum... Başka ne konuşabilirdi? Yoksa adamın odasına izinsiz mi girmişti?

Arka yandan bir kadın sesi geldi: 'Seni niye çağırdığımı hâlâ anlamadın mı?' Hülya'yla burun burunaydı. Uzun, siyah bir elbise giymişti kadın. Gözlerinin altından mor torbalar sarkıyordu. Çok yaşlı görünüyordu. Kafasını pis bir çuvala sarmıştı. Elinde bir şey sallıyordu. Tabanca kabızalı uzun bir bıçak!.. Çıkmak istedi. Kapıyı bulamıyordu. Korktuğunu belli etmek istemeden, pencereye yürüdü. Cam açılmıyordu. Döndü. Bıçağın parlayan ucu çok yakınındaydı...

Gözünü araladı. Kalbi hızlı hızlı çarpıyordu. Gördüklerinin düş olduğuna sevinemedi. Yüreğini katran bağlamıştı; felç edici bir karamsarlık çökmüştü üstüne. Sevgi kımıltısız uyuyordu yanında. Kalkmak istiyordu ama, onu uyandırmaktan çekiniyordu. Sanki uyansa, 'ne oldu Sinan,' dese karabasan gerçekliğe dönüşecek, az önceki düşsel labirentin havası tüm eve yayılacaktı. Kulağında çınlayan Hülya'nın çığlığını, kovuluşunu yeniden yaşadı. Umarsız bir durumdaydı kız, belki ne yapsa yeriye. Fakat onca insan arasından niye onu seçmişti? Niye? Niye.. Ya kendine ne demeliydi! Hülya için bunca hoşgörölü kalabilmesine karşın, benliğini neden böylesine aşağılanmış hissediyordu hâlâ?

Başı dayanılmaz ağrıyordu. Gece içkiyi fazla kaçırmıştı. Gerçi başka türlü de uyuyamazdı. Peki hakikaten ne istiyordu bu kadın?

Cesaretini toplayıp kalktı. Sevgi uyanmamıştı. Hırkasını alıp sessizce dışarı çıktı. Kapıyı sıkıca kapattı. Orada kalsındı düş. Gelme-

sindi peşi sıra. Gelemezdi zaten. Gerçekliğini yitiriyordu. Sevgi'yi bile uyandıramamıştı.

Mutfağa geçti. Azcık süt ısıtmalıydı. Midesini yatıştırır, sinirlerine iyi gelirdi. Bir de ağrı kesici... Sütü ocağa koyup banyoya gitti. Anada yüzüyle karşılaştı. Hoşlanmadı ondan. Yaşlanmış buldu yüzünü. Yoksa korktuğu başına geliyor muydu? Şu yaşlılık takıntısı dertler mi açacaktı başına?

Kadın benden ne istiyor? Neden tabanca taşıyor?

Aklından, okuduğu bir cinayet haberi geçti. Paranoyak bir adam karşı apartmanda oturan genci öldürmüştü. Karısının, delikanlıyla ışıkları açıp kapamak yoluyla işaretlediğine inanıyormuş. Önce kadıncağıza ilişkisini itiraf ettirmiş. Gece boyu işkence ederek... Sonra pusuya yatıp çocuğu beklemiş. Sokağın ortasında beş kurşun... Karakolda mutlulukla sırtıyormuş. Karıma yine bir asılan olsa, onu da öldürürüm diyormuş...

Hülya'nın söyledikleri kulağındaydı: 'Birisi sinirimi bozsa benimle birlikte öteki tarafa götürüverecektim...' Tabanca taşıyordu, gelecekten umudu yoktu ve böyle şeyler konuşuyordu. Ölümden, öldürmekten...

Yaşamında önemli bir yer tuttuğumu daha dün anladım. Belki de sorun bu. Anlamamak, anlayamamış olmak.. Elinde bir bıçak tutuyordu... Gülümsemesi soğuktu... Fakat bu bir rüya. Yalnızca bir rüya. Ya söyledikleri?

Tanımadığı bir yaratık vardı karşısında. Kestirilemeyecek niyetleri sırtında soğuk bir ürpertiydi. Keşke böyle biri hiç olmasaydı yaşamında. Keşke önemli bir yeri olmasaydı onun hayatında. İnsanın şansı bir yere kadar yaver gider, sonra umulmadık anda dönüverirdi. Arabanın devrildiğini takla atmaya başladıktan sonra anlardı kişi. Pürüzsüz bir yaşam yolculuğu dönmeye başlardı sessizce. Gürültü bile duymazdı insan. Sakin, mutlu bir geçmiş, o geçmişte kalan tüm güzel şeyler birden sessizce dönmeye başlardı. Ben, derdiniz o anda. Ben, benim. O değerli, çok değerli ben.. Hak etmedim bunu. Hak etmemiştim hiç! Hiç, ama, hiç! Yoksa böyle bir dönemeçte miydi? Yoksa o dönemeçte miydi!

Sabah evinden çıktı. Park yerine doğru hızlı hızlı yürüdü. Hava soğuktu. İçti titriyordu. Arabasına yaklaştığında, arkasında bir gölge

gördü. Döndü... Hülya'yı gördü. Kalakaldı orada. Kanı çekildi. Hülya'nın görüntüsü dışında başka her şey sislendi. Hülya'nın soluğu dışında başka her ses çekildi. Hemen silahına davransa mıydı, yoksa önce bir şeyler söyleyip caydırmaya mı çalışıyordu. Boğazı düğümlenmişti. Ne diyebilirdi ki?.. Sessizliği nasıl bozabilirdi ki?..

Arabasını park edip giriş kapısına yürüdü. Danışmanın önünde bir kadın bekliyordu. Etekleri yere kadar uzun, siyah pardösülü. Hülya değil miydi o!..

Sütünü yudumlayarak salona geçti. Pencereye ağır ağır yürüdü. Boğazdan büyük bir şilep geçiyordu. Köprü üstünde hızla ilerleyen bir polis arabasının ya da ambulansın mavi ışığı yanıp yanıp sönüyordu. Ambulans... Acil servise kaldırılmak... Morgun soğuk duvarları... Güçlü yapay ışıklar altında büsbütün donuk görünen yabancı suratlar... Işıkları açık salonda pencere önünde dikilmek tedirginliğini artırdı. Işıkları söndürdü. Yan percerenin yarı kapalı perdesinin arkasına gizlenip apartmanın girişine gözünü dikti. Şeriatçıların tehditini unutmuştu bile. Rüzgârla kıpırdaşan çam ağaçlarının altında, aslında görmeyi hiç yeğlemeyeceği, görürse ne yapacağını düşlemek bile istemediği bir kadın gölgesini aradı dakikalar boyu...

SİNAN - IV (11. Bölüm)

Sabah arabasının radyosunu açtığında, tan yeri ağarırken kapıldığı derin karamsarlığın dumanı boğmuştu soluğunu. Peltek sesli program sunucusu, hoşlanmadığı eski bir arkadaşını anımsatmıştı ona. Çocukla birlikte kaldığı kaloriferi sık sık bozulan o rutubetli evi... Bir tatil sabahı aklına yapacak eğlenceli hiçbir iş gelmediği için yataktan çıkmak istemeyişini, bakkala yürümeye ölesiye üşenişini... Kafasına düşecekmiş gibi sarkan, bir ucuyla tavana tutunmuş kireç tabakasını... Yıllarca direnmişti düşmemek için. Evden ayrılırken terlik atıp koparmıştı yerinden. Parasızlık ve işsizliğin insanın kanını donduran nemli soğuğunu anımsamıştı. İki yıl evini paylaştığı peltek konuşmalı arkadaşıyla ayrıldıktan birkaç yıl sonraki rastlaşmaları gelmişti aklına, gülmüştü sabah.

Soğuk bir kış günü elektrik faturasını ödemek için bankaya uğraması gerekmişti. Parayı ödedikten sonra bekleme yerinin sıcaklığı tatlı gelmiş, soğuk evine dönmek istemeyip koltuklardan birine oturmuş, gazetesini açıp okumaya başlamıştı. Çok geçmeden camlı bölmenin ardındaki müdüre takılmıştı gözü. Hemen odaya dalmıştı tabii. Eski arkadaşını bayağı sıcak karşılamıştı müdür. Sonra Sinan'ın niyetinin kredi koparmak olduğunu öğrenince şaşırmıştı, yüzü ister istemez asılmıştı. Bir yığın formalite engeli çıkarmıştı önüne. Kefiller, gayrimenkul ipotekleri... Hepsine tamam demişti Sinan. Daha da şaşırmıştı müdür. Bunları nasıl sağlayacağını akıl erdirememişti doğrusu ama, olumlu şeyler söylemek zorunda kalmıştı yine de. Sinan, 'yalnız bir şey daha var' demişti. 'Geçen ay böbrek ameliyatı geçirdim, bir böbreğimi aldılar... Öbürünün de durumu iyi sayılmazmış.' İyice yüzü kararmıştı arkadaşının. Uzun süre sessiz kalmış, terlemişti. Sonra iki parmağını masanın üstünde bir adamın bacakları gibi yavaş yavaş adımlatarak konuşmuştu: 'Durumuna gerçekten üzüldüm. Ama

sana kredi vermemiz zor. Ben aslında hep, insanların üç böbrekli olması gerektiğini düşünmüşümdür...'

Sonra yavaş yavaş daha başka anıların, neşesini kıpırdatan titremeleri çıkmıştı ortaya. Paris'te her sabah sevgilisiyle buluştuğu kafeyi, kızın parlak kızıl saçlarını, minik burnunu duyumsamıştı çok yakınında. Pire'deki sirtakili akşamları, Covent Garden'da gitar dinlemeye gittikleri 'pub'ı... Bardaktan boşanırcasına yağmur yağarken, Meral'le sandala atlayıp balığa çıkışlarını...

Hülya, o sözü umarsız durumu nedeniyle söylemişti. Güya bir tek seveni yoktu şu dünyada. Bir tek gerçek seveni... Anımsadığı tek bir bakış bile yalanlıyordu bunu. Anımsadığı tek bir sokuluş bile... Her ilişkiye yüreğini verirdi. Yürek benim yüreğim, diye düşünmüştü. Onu kim bilebilirdi kendinden başka. Müziğin ezgisi, ritmin vuruşları o yüreğin en vefalı sevgilerini depreştiriyordu. Aşk, dostluğu, arkadaşlığı... Söylenen en küçük bir sözü, dudağın kenarındaki en belirsiz ifadeyi... Hülya haksızlık ediyordu. Scorpions'ın müziğini severdi sevmesine ama, salt müzikten değildi bu değişim.

Trafik açıldı her nedense. Hava güzeldi. Evden çıkarken sokakta karşılaştığı yaşlı hanımefendi çok nazik 'günaydın' demişti. (Aynı yumuşaklıkla yanıtlamadığı için pişmandı şimdi. Ya kadın biliyor muydu bu pişmanlığı?) Ya da bunların hepsi birer vesileydi. Güzellikler çirkinliğin ortasından umulmadık anda fıskırırdı böyle. Tüm bu güzellikleri yaşamıştı O. Kelimenin her anlamıyla yaşamıştı. Seyretmemişti, kenarından geçmemişti, coşku veren ne varsa içine girmişti, denemişti. Bundan sonra da yaşayacak, deneyecekti. Yaşanan tüm mutlu anlara karşın daha bir yıl önceki Sinan'ı bile toy ve o anlamda acınası bulmuyor muydu. Geçmişte insan hep bir gün sonraki mutluluğunu bile güvencede hissedemedi, az ya da çok gelecek endişesiyle yaşamıyor muydu. İnsan yaşadığı her gün yeni bir deneyim edinmiyor, her şeyden daha çok tat almanın ustalığını kazanmıyor muydu. Gelecekte de gidecekti o kafelere. Gelecekte de yürekten sevecekti. Gelecekte de yağmurda balığa çıkacaktı. Üstelik tüm bunları yeniden yaşaması için daha çok olanağı, daha çok bilgisi, daha çok parası vardı şimdi.

Arabaya binerkenki ruh halini, bir de şimdikini düşündü. Güldü. Müziği ilk duyduğunda peltek sesli program sunucusuyla ortak zevklerine küfredmişti; sonra aldırmamış, neşeyle mırıldanmıştı

aynı ezgiyi. İnsanın an be an içinde bulunduğu duygudurumu hayrete düşürücü, heyecan verici bir belirleyendi. Neşeli bir kır gezisinde karalar bağlayabiliyordu kişinin yüreği. İzbe bir mezarlıkta kıpır kıpır olabiliyordu. Üstelik hiç kimse bilmiyordu yanındakinin halini. Örneğin insan birine gülümsüyordu. Karşısındaki kişi, ruh halinin buğulandığı camın arkasından algılıyordu onu. Cam buğusuz berraksa, gülümsenen de gülümsüyordu. Bazen kapanıyordu cam; karşıdaki hiçbir şey görmüyordu ardından. En kötüsü görüntüleri çarpıtan, renkleri değiştiren buğulanmalardı. Gülümsenen kişi, kendisine dil çıkarıldığını sanıyordu. Ya da abartılı algılıyordu belli belirsiz bir yakınlığı. Sizin ne yaptığınızı bilmenizin bu durumda hiçbir anlamı yoktu. Zaten kendi önümüzde de vardı görüntüleri çarpıtan aynı tabaka. Bak işte Hülya'ya yardım elini uzatıyordu. Art niyetsiz, duyarlılıkla, sevgiyle... O ise bu uzanan şeyi kim bilir ne sanıyordu ki, saldırganlaşıyordu. Aynı açmazda olsa belki öfke kaplayacaktı kendi ruhunu da; tükürecekti herkesin suratına. Belki o gücü de bulamayacaktı. Hülya'nın şu anda dünyayı nasıl gördüğünü bilemezdi. İnsanların aklından neler geçtiğini bilmedikçe de gerçekten, gerçeklikten söz edilemezdi. Yoktu böyle bir şey belki. Gerçeklik diye bir şey belki hiç olmamıştı.

Uzanıp sehpadaki dergilerden birini aldı. Dalgın dalgın parlak kâğıtları çevirdi. Orta sayfada Bosna'dan kocaman bir fotoğraf çekti dikkatini. Yerde çırpınan bir kadın, hareketsiz yatan yaşlı bir adam. Etraf kan gölü... Sayfayı çevirdi. Göğüslerinden birinin ucu görünen genç kız fotoğrafı. Bir reklam: United Colors of Benetton...

Ferit girdi içeri.

"Yahu, niye öyle eğreti oturuyorsun. Yerleşsene koltuğa."

"Şimdi kalkacağım, gerçekten vaktim yok."

"Bana gelince hiç zamanın olmuyor. Otur beş dakika; bir çay söyleyeyim."

"Sağ ol, yine gelirim gerçekten" dedi Sinan. Filiz'i almaya geldiğinde Ferit'e uğramamak ayıp olacaktı.

"Şu Bosna meselesine yeteri kadar ağırlık vermiyorsunuz gibime geliyor, ne diyorsun? Elin Avrupalısı daha çok yazıp çiziyor."

"Abi, ağırlık verdik verdik de ne oldu! Millet de bıktı, biz de bıktık. Hem Bosna haberleri vatandaşın hoşuna gitmiyor. Halkımız kan görmeye bayılır ama trafik kazasında, karı koca kavgasında falan

olursa. Bu meselede kayıtsız kalmak vicdanlarına dokunuyor."

"Birazdan Nedim Demir'le buluşacağım. Haberin var mıydı?" Eğer duymamışsa bilmeliydi Ferit. Duymuşsa, konuyu bir de onun ağzından öğrenmeliydi.

"Evet, Filiz söyledi. Benden izin istedi ama bugün pek gidecek gibi görünmüyor."

Sinan'ın suratı asıldı; ama gülümsemesi tutunmaya çalışıyordu eski yerinde.

Niye acaba? Neyse, şimdi anlarız.

"Bu gece rüyamda Nedim Demir'i gördüm. Hem de nasıl biliyor musun?" Sinan ağzından ilk sözcük çıkarken pişman olmuştu ama, söylemişti bir kere. "Yok yok anlatmasam iyi olur. Yanlış anlaşılır."

"Başladın bir kere" dedi Ferit. "Söz! Kimseye söylemem."

"Dev bir yatakta yatıyordu. Yatağın ortasında minnacık görünüyordu. Çıplaktı. Üstünde yalnızca küçük, dar bir meşin külot vardı."

Kahkahalar atarak güldü Ferit. Rakibinin rüyada da olsa komik duruma düşmesine pek sevinmişti.

"O da bir şey mi. Geçenlerde ben onu dansöz olarak gördüm. Müthiş kıvrıyordu."

"Sen ne yapıyordun? Para mı yapıştırıyordun?"

"Yok canım. Ben arkada bir yerdeydim. Belki dümbelek çalışırdım."

Geleceğini görmüşsün Ferit'ciğim. Nedim bizim televizyona gelirse sana ancak dümbelek çalmak kalır.

"İlginç" dedi Sinan gülererek. "Adamda hiç şöyle böyle tipi yok ama, ikimizin de benzer şeyler görmesi gerçekten acayip."

Ferit'in yardımcısı girdi içeriye. Zamanı kısıtlıydı zaten Sinan'ın. Oradan bir baş selamıyla ayrılıp salona geçti. Tanıdıklarını selamlaya selamlaya Filiz'in masasına yürüdü. Kızın gözleri daktilo-sundaki kâğıttaydı. Bugün pantolon giymişti. Giysileri biraz rüküş geliyordu Sinan'a. Fakat kadın giysisinden pek anlamadığının farkındaydı. Rüşük müküş, ne giyse yakışıyordu kıza.

"Selam! Pek meşgul görünüyorsun ama, hemen çıkmalıyız."

"Aa, merhaba" dedi kız. Yaklaşınca dek gerçekten ayırmsayamamıştı Sinan'ı. "Özür dilerim. Sizi arayacaktım, dalmışım. Üzgü-

nüm. Ben gelemiyorum."

"Neden?" diye sordu Sinan, sevecen gülümsemesiyle düş kırıklığını gizlemeye çalışarak.

"Dün biraz rahatsızdım, erken ayrıldım. İşler bugüne kaldı. Ferit bey gerçi izin verdi ama, nezaketinden verdi sanırım. Şu sıra işimiz gerçekten yoğun."

Yan masadaki genç muhabir anlamlı anlamlı gülüyordu. Bu, iyice tepesini attırdı Sinan'ın. O gülümseyişi yüzünde dondurmalydı.

"Filiz hanım gelemiyor, siz gelmek ister miydiniz?"

Genç muhabir şaşırdı.

"Konuyu bilmiyorsunuz tabii. Az sonra Nedim Demir'le buluşacağım. Şu malum televizyon projesi üstüne konuşacağız. Belki pazarlık falan da yapmamız gerekecek. Yanımda adamın dikkatini dağıtacak birini götürmek istiyorum, sizin gibi. Ne dersiniz?"

Çocuk Sinan'ın ciddi olup olmadığını anlayamadığından bocaladı.

"Şimdi mi?" dedi duralayarak. "Bilmem ki?"

"Şimdi tabii. İzin alın, hemen gelin benimle."

"Peki, bir dakika" dedi genç, kalktı yerinden. Yine oturdu. Çağrının gerekçesini anlayamamıştı. Bunda bir alay kokusu sezmişti ilk şaşkınlığından sıyrılınca. Kızardı. "Ferit bey bozulacak. Bugünlerde çok izin aldım. Teşekkür ederim ilginiz için, ama gelemem herhalde."

Sinan aldığı küçük intikamla rahatlamıştı.

"Siz bilirsiniz" dedi kayıtsız bir yüzle. Asansöre yürürken saatine baktı. Yine geç kalmıştı. Filiz'in de geleceğini düşünerek uzak bir yerde randevu vermişti adama. Kızın tavrı da sinirlendirmişti onu. Dalmak, unutmak ne demek diye düşündü. Gelemeyecekse önceden haber vermeliydi. Yeni neslin her şeyini anlıyordu da iş anlayışını, sorumluluk anlayışını anlayamıyordu. Daha doğrusu sorumsuzluk anlayışını. Evet, en iyi niteleme buydu. Yeni kuşak sorumsuzluk anlayışı içindeydi. Önceden belirtilip, ezberlettirilmemişse kendilerini hiçbir kimseye, hiçbir şeye karşı sorumlu hissetmiyorlardı. Yanımda adamın dikkatini dağıtacak birini götürmek istiyorum, demişti çocuğa. Bunu yalnızca o velet için söylemişti. Kız alınır mıydı acaba üstüne? Pot mu kırmıştı? Boş ver, dedi kendine.

Ne anlamda söylediği açıktı. Üstelik Filiz güldü. Nedim de

beklerse beklesin. Geçen ay ben de onu az beklememiştim.

Danışmanın önünden geçerken güvenlik görevlisi ayağa kalkıp üstüne çekidüzen verdi. Görevimin bilincindeyim anlamında göz göze geldi Sinan'la. Güvenlik görevlileri Sinan'a gelen son mektupla ilgili olarak yeniden uyarılmışlardı. Erkek ve kadın, kimseyi gözden kaçırmayacaklardı. 'Kadın'ın altını özellikle çizdirmişti Sinan. Bunun ne anlama geldiğini elbette ondan başka kimse bilmiyordu.

Kapıdan çıkınca siniri iyice yatıştı. Güneşli, güzel bir hava vardı dışarda. Güvenlik görevlisi arkasındaydı. Gazetenin önünden bir turist grubu geçiyordu. Sinan gösterişli binanın önünde birden belirince tüm yabancı kadınların bakışları üstüne toplanmıştı. Gösteriş yalnızca binada değildi tabii.

"Ali'ciğim" dedi kapının önünde şamata yapan şoförlerden birine. "Al şu anahtarı, benim arabayı bir zahmet çekiver."

Ceketinin yan cebine koyduğu katlanmış kâğıdı çıkardı. Bir kadın okurundan gelen övgü mektubuydu bu. Yukarıda aceleden okuyamamıştı. Oldukça uzun bir mektup. Hızlı hızlı göz attı. 'Her geçen gün daha da kirlenen, çirkinleşen şu dünyada, yazılarınızın düşlemimizdeki çehreniz gibi temiz kalabilmesi bizler için büyük mutluluk..' dikkatini çeken cümleyi bir kez daha okuyup kâğıdı katladı; gü-lümsedi.

Arabasına yerleştğinde tamamen rahatlamıştı. Tılsım vardı şu otomobilde; oturur oturmaz yüreğini ferahlatıyordu.

Hülya'nın bir de abisi ölmeliydi, ondan iki yaş büyük... Ne yapıyordu acaba şimdi? Askerdeyken, birlikte ziyarete gitmişlerdi. Nasıl olup da tamamen unutmuştu o anıyı? Herifin başı beladaydı; göz hapsine atılmıştı. Hülya komutanlarıyla konuşmuştu. Öyle ilgisiz bir hali vardı ki adamın; ta Ankara'dan onun için geldiklerine teşekkür bile etmemişti.

Kavşakta yavaşladı. Birisi ona bakıyordu sanki. Başını çevirdi. Hemen yanında duran lüks otomobildeki karanlık bir çehreyle göz göze geldi o an. Sakallı, genç bir softaydı bu. Üstelik bakışlarını kaçırmıyordu küstah. Arka koltuktaki, sakalsız, fakat yobaz görünümlü öbür genç de bir şeyler mırıldanıyordu.

Sinan'ı tanıyan trafik polisi selam verip yolu açtı. Yandaki araba bir süre arkasından gelip sonra sağa saptı. Keşke plakasını alabilseydi.

SİBEL - III

(12. Bölüm)

Saat yarımı geçmişti. Sercan yatmaya hazırlanıyordu. Telefon çaldı. Arayan, beklemediği biriydi: Sibel. Sesi sıkıntılıydı. Bir yardım istiyordu ondan. Hem de o saatte bayağı müşkül bir yardım: Birlikte kaldığı arkadaşı kaza geçirmişti. Acilen bazı tetkiklerin yapılması gerekiyordu. Beyin tomografisi falan... Bunun için yeter paraları yoktu. İsteyebileceği kişilerden bazılarını bulamamıştı; kimisinin de elinde avucundakiler çıkışmamıştı. Aklına artık başka kimse gelmiyordu ki, onu anımsamıştı son anda.

"Neden olmasın" dedi Sercan, canlı çıkamayan bir sesle. İçinden, neden olsun demek geçiyordu oysaki. Kaza geçirenin sigortası, sosyal güvencesi bulunup bulunmadığını sordu. Parayı verecekti ama; başka yol kalmadığına inanıp içini rahatlatmak istemişti. Sigortaya yeni geçmişti kız; kartını henüz alamamıştı. Üstelik böylesi önemli bir problem için sigorta hastanesine güvenemiyorlardı.

"Ben parayı oraya gelip alabilirim, siz adresi verin" dedi Sibel.

Sercan kaderine razı olmuş, biraz da alışmıştı kendinden beklenene. İlk anda olmaz diye kestirip atamadığına göre gereğini yapmak durumundaydı şimdi. Bu vesileyle Sibel'i de görebilecekti. Ondan özür dilemek gelmiyordu içinden, ancak dilemesi gerekiyordu. Son birlikteliklerindeki karşılıklı ters tutumları giderek anlamsızlaşıyordu gözünde. Kendini haksız saymıyordu, ama yine de arayışta yumuşatma ihtiyacı duyuyordu. Özür dilemek belki adaletten değil, nezaketten gerekiyordu; çünkü kimseyle tatsızlık yaşamak, kimsenin karşısında kendini suçlu hissetmek istemiyordu. Bir kez gidince, yapılacak bazı can sıkıcı işler çıkabilirdi hastanede; söz gelimi doktorlarla konuşması icap edebilirdi. Bunu düşündüğünde yine bir an çekimser kaldı. Fakat iş işten geçmişti artık.

"Ben oraya geleyim. Hangi hastane?.."

İnsan kalabalığı görünümüne girmedikçe şehir de kır da güzeldi. Şu bakımsız şehir bile güzelleşiyordu insansız. Sabah çok erken evden ayrıldığında, ya da gece yarısı dolaşmaya çıktığında bunu sık sık düşündü. O saatlerde dışarda bulunmanın, insanın ulaşmak istediği, ancak gün boyunca ulaşamadığı duygularını kışkırttığını ayırımsar, böyle fırsatları daha sık yaratma tasarımları kurardı. Yine de değiştiremezdi yaşamını. Nilüfer belki biraz da bu yüzden seviyordu geceyi, geceleri yaşamayı...

Hafifçe çiseleyen yağmur damlaları çarpıyordu otomobilin camlarına. Silecekleri ara ara çalışıyordu. Yollar ıslaktı. Bazı yerler göllenmişti. Belli ki az önce şiddetli bir sağanak inmişti.

Gizli bir buluşmaya gidiyordu sanki. Sanki kendini gerilimli bir filmin gece sahnesinde dışardan izliyordu. Birileri, evden çıktığını görmüşlerdi. Niyetinin ne olduğunu biliyorlardı... Araba ıslak ıssız caddelerde sessizce ilerliyordu. Ara sıra başka farlar görünüyordu dikiz aynasından; ya da karşıdan gelen aracın ışıkları gözünü alıyordu. Polis devriyeleri dolaşıyordu mavi yanar dönerleri ışıldayarak. Hızlı hızlı yürüyen karaltılar görüyordu tek tük. Üstündeki kavuniçi meşin ceketi ışıpta parlayan şapkalı bir adam... Polisiye bir gerilim değil, politik bir macera da olabilirdi içine girdiği. Önemli bir işe bulaşmıştı, ya da bulaşmak üzereydi. Böyle bir belaya Nilüfer nedeniyle düşmüştü daha önce. Belki de tümüyle yakasını kurtaramamıştı henüz. Ürperti. Heyecanlı bir hayal oyunu olarak düşündüğü şey pekâlâ gerçek olabilirdi. İnsan kendini kahraman yaptığı uçuk düşlemler sırasında, ya da iyi bir gerilim filmi izlerken yaşadığı duygulanımı bulamıyordu işin gerçeğine yakınlığında. Kızın nasıl bir kazayla yaralandığını sormayı unutmuştu. Canı sıkıldı. Ürpertili fakat duygu boşluklarını dolduran tatlı bir oyun olarak düşlediği şeyler bir an için bile olsa ensesini ağrıtan bir sıkıntıya, korkuya dönüştü. Birkaç ay önce mavi ışıldakları görünce kapıldığı yürek sıkıntısı bir kez daha yokladı köşede duran polis aracının önünden geçerken. Az sonra topladı yeniden moralini, sarı neon lambaların aydınlatığı ıslak siyah asfalt yeni çağrışımlar uyandırdı düşleminde. Sibel daha önce bulaştığı işlere artık cesaret edemediğini açık seçik söylemişti kaç kez. Birlikte kaldığı arkadaşı da

aktif bir insan değildi. Sibel'i düşündü ve bir an utandı kendinden. En son gördüğü hali geldi gözünün önüne kızın, nefesini tuttu, üfle-di.

Bir önceki hafta sonu O'nu dağ gezisine çağırmıştı. Öncesinde uzun uzun düşünmüştü. Bu kızda tanımaya değer bir şeyler gerçekten var mıydı, yoksa bir yanılsama mıydı ona karşı ilgisi? Tümüyle özel bir ilişki kurulmadıkça okul dışında bir araya gelmeleri hayli zordu. Çünkü kendi arkadaş çevresinin gezmek eğlenmek için yeğleyeceği yerler, kuşkusuz ki Sibel'e uygun gelmeyecekti. Kızın masraflarını çekmek de yakışık almazdı şu aşamada. O sırada dağ gezisi fikri atılmıştı ortaya. Sercan, arkadaşlarının gezilerine pek sık katılmamakla birlikte dört elle sarılmıştı öneriye. Sibel'in cevabını garip bir merakla beklemişti. Öyle bir beklemeydi ki bu, yanıt olumlu da olsa sevinecekti, olumsuz da olsa...

Sibel kabul etti ve geziye çıktılar. Topluluk on iki kişiydi ve herkes birbirini önceden tanıyordu. Bir tek Sercan'ın davetlisi tanı mı-yor-du kimseyi. Yabancılik çekebilirdi kız. Daha ilk dakikalarda ayırma-sa-nacak ölçüde uyumsuzlaştı nitekim. Sercan'a göre arkadaşlarının hiçbir-i, ne erkekler, ne de kadınlar burnu büyük, soğuk insanlar değil-lerdi. Sibel'den ilk karşılaşıl-an herhangi birine gösterilecek kadar ilgi-yi esirgememişlerdi doğal olarak. Soğukluk bu kızdaydı besbelli. İlgi kısa zamanda söndü ve sözlerle ifade edilmeyen bir tepki doğdu Sibel'e. Akşam şömine başı söyleşisinde tek kelime etmedi kız. Nezaketten yön-tilen birkaç soruya kısa yanıtlar verdi, hepsi o. Sonra da donuk bir yüzle izin isteyip yattı. Sercan'ı çok kızdırmıştı bu tavır. Bir topluluk-la ya da az çok önem verdiği bir kişiyle birlikte olduğunda; o grubun ya da kişinin duygulanımının, yargılarının havasına girerdi hemen. Birisi suçlanıyor mu, hemen o da suçlamaya başlardı; biri beğeniliyor mu, o da beğenirdi. Bazen ayırma-na varırdı bunun; kişiliksizlikle suç-lardı kendini, içindeki başkalarına yaranma solucanını yok etmek is-terdi. Belki herkeste kıvrılıp bükülürdü bu solucan; başkalarına hoş görünme, başkalarının onayından, duygusal desteğinden uzak düş-mekten korkma zayıflığı pek çok insanın içine yer etmişti; ama pek çok insandan biri sayamazdı ki kendini. Çoğu kezse ayırma-na varmaz-dı girdiği ruh halinin; o ruh haline yol açan nedenin. Ya da çok sonra geçmiş-i değerlendirdiğinde fark ederdi durumu. O akşam da öyle

oldu. Kızı çağırıldığına pişmandı. Tanıdıkları kim bilir neler söyleyeceklerdi hakkında. Sercan giderek düşünüyor, diyeceklerdi. Nilüfer psikopattı ama girdiği her yerde kendini sevdirmesini bilirdi... Köylü diyeceklerdi davetlisi için. Her şey gizlenirdi de toplumda bu gizlenemezdi işte. Kıro... İnsanın kökeni, aile yapısı, kültürel düzeyi, gün görmüslüğü bir bakışta anlaşılır, yargı ona göre verilirdi. Kimse bunları konuşmaz, değerlendirmede dikkate aldığını kabul etmezdi ama gerçek böyleydi. Yargı bazen başka bir vesileyle, sözgelimi o an topluluk içinde bulunmayan başka birinin değerlendirilmesi söz konusu olduğunda değişik biçimlerde dile getirilir ve bu dile getirişten çok memnun kalırdı topluluğun tüm üyeleri. Topluluğun yazıya geçmemiş tüzüğünün en önemli maddesiydi kişi değerlendirmesi ve açıkça söylenmese de üzerinde en hassasiyetle durulan yönüydü. Sercan bilirdi bunları, sezinlerdi. Aslında sezinlememeye olanak da yoktu. Üstelik yanlış bir şey de sayılmazdı doğrusu. Şu ölümlü dünyada, şu herkesin birbirinin üstüne çıktığı, kimsenin kimseye saygısının kalmadığı, ortalığın değişik kılıklarda magandalarla tıka basa dolduğu ülkede insan hiç değilse biraz mutlu, huzurlu kalabilmeyi başarabilmek için belli önlemler almak, çaba göstermek zorundaydı. Evini, odasını, lokantasını, barını güzelleştirmek, özenle belirlemek zorundaydı hiç değilse; o yerlere girip çıkacak kişileri iyi seçmek zorundaydı. Kişi değerlendirmesinde en çok mali güç konusu kafasını kurcalardı. Parası olan herkes düzeyli değildi kuşkusuz. Hatta cüzdanı şişkinlerin çoğunun katlanılamayacak kadar düzeysiz olduğunu düşünürdü. Öte yandan züğürtler arasında da birçok değerli insan bulunduğunu bilirdi. Ya da öyle olmalıydı. Bu insanlar için ne yapılabilirdi peki? Hem güzel, hem görece ucuz mekânlar yaratılabilirdi. Böyle yerler az da olsa vardı zaten. Daha köklü çözüm olarak toplumun refah düzeyini yükseltmek gerekirdi. Fakat ne zaman gerçekleşecekti hayalleri? Belki sosyalizm en çok bu açıdan gerekliydi. Bazen amaaan, derdi; her şey halledildi bu ülkede, bir o sorun kaldı... Değerli insanların buluşabilecekleri mekânlar yaratma sorunu da senin üstüne vazife! İçinde cevher taşıyan, cevherini bir şekilde belli eder nasıl olsa. Sen ise her şeye yetemezsin. Kafana göre birkaç dost edinarsın; biter gider...

O akşam da buna benzer şeyler düşünmüştü. Sibel örneğini görünce her şeyi inceden inceye tartmanın, dert etmenin ne denli yanlış

olduğunu bir kez daha anlamıştı. Kızgınlıkla gitti yattı; çok içkili olmasa herhalde uyuyamazdı. Sabaha karşı baş ağrısıyla uyandı. Kalkıp bir ağrı kesici yutmaya üşendi; yatağında dönüp durarak ağrının hafiflemesini bekledi. Akşamki durum gelmişti aklına. Sibel'e kızdı yine, söylendi. Gezinin içine etmişti sonunda. Asıl kabahatli o değil, onu getirendi kuşkusuz. Yarı uykulu, yarı uyanık, örtüyü kafasına geçirdi; homurdandı, mırıldandı. Ağrısı biraz hafifler gibi olmuştu. Bunu hissedince morali de kendiliğinden düzeldi. Sibel'i değişik bir ruh haliyle düşündü bu kez. Yabancı bir toplulukta tek başına kalmış, güya eğlenmeye çalışan sessiz bir kız... Davet eden adam da yalnızlığına aldırıyor, üstelik onu suçluyor... Hayır, hiç acıyamadı ona. Üstelik öfkesi daha da kabardı. İnsanları hiçe saymaktı bunun yaptığı. Bir ilgiye, bir sevgi gösterisine dangalakça bir duyarsızlıkla sırt çevirmekti. Sırtına bıçak batırılmış gibi irkildi, aceleyle kalktı, pencere dibindeki arkadaşını uyandırmaya korkarak sessizce giyindi, çıktı. Yüzünü yıkayıp fırladı dışarıya. Güneşli bir sabahı. Görünmeyen kuşlar cıvıldıyordu ağaçların içinden. Portakal renkli, masalsı küçük bir kuş başının üstünden geçti, ağaç tabelanın üstüne kondu. Pırıl pırıl sabaha, tüm gördüklerine, işittiklerine karşın içinde hiçbir duygu kıpırdamıyordu. Az önce duyduğu öfke bile sönmüş, sinmişti. Sibel'in kaldığı bungalova yürüdü. Niye görmek istiyordu onu? Meraktandı belki. Ona atfettiği duyarsızlığı bir kez daha gözüyle görmek, inanmak istiyordu. Gece geç vakit bu yoldan yalnız yürümüştü kız. Hangi duygularla? Bu merak belki Nilüfer'le olduğu gibi bir saplantıya sürükleyecekti onu.

Aşağıdan ritmik, düzenli bir gıcırta geliyordu. Baktı, çamların gerisindeki salıncakta biri sallanıyordu. Sibel'di... Sezdirmeden yaklaştı, ağaçları siper ederek baktı kıza. Yanakları yine pembe pembeydi. Yüzünde belli belirsiz bir gülümseme, belli belirsiz bir hüznün... Ama yine de mutlu gibiydi. Güzeldi. Hatta çok güzel görünmüştü şimdi ona. Mutlu görünüyordu. Neye rağmen, kime karşı mutlu? İçinden yaklaşmak gelmedi, konuşmak hiç gelmedi. Duyarlı biri, ağlardı bu durumda. Bütün gece ağlardı. Yoksa ağlamış mıydı? Onun için mi sabah erkenden buralara kadar gelmiş, salıncakta sallanıyordu. En yakın bungalova kadar gizlenerek yürüdü, hızlı hızlı odasına döndü..

Acilin ışıklı tabelasının oldukça uzağında park yeri bulabildi.

Telefonda tarif edilen aşığı girişe doğru yürüdü. Hastanede hasta ve yakınlarına ulaşmak deveye hendek atlatmaktan zordu. Can sıkıcı bir iş... Ekşi bir suratla kapıya yaklaştı. Hademelere dert anlatacağı şimdi. Ama Sibel'i görmesiyle rahatladı bir anda. Girişte bekliyordu kız.

"Sabah gelseniz de oluyormuş. Tomografiyi parasız çektiler."

"Bedava mı çektiler yani?"

"Hayır, parayı sabaha da yatırabilecektik. Gerçi gündüz gelmeniz mümkün olmayabilirdi. Ama ben gelip alabilirdim."

"Önemli değil. Güzel bir gece gezintisi yapmış oldum" dedi Sercan.

Yaralının durumu iyi sayılırdı. Hafif bir kafa travması dışında önemli bir şeyi yoktu. Beyin tomografisinde kırık, kanama görünmüyordu doktorlara göre. Yine de kimseyle görüştürmüyorlardı. Sercan hemen gidip film parasını ödedi. Görevinin en önemli bölümünü tamamladı böylece. Parayı kızın ertesi gün gelecek abisinden alacaktı Sibel; sonra Sercan'a verecekti.

Sonra sanki nereye gittiklerini önceden konuşmuşlar gibi kapıya doğru yürüyüp bahçeye çıktılar sessizce. Sercan hastane kokusundan hiç hoşlanmazdı. İnsanın çaresizliğini, zavallılığını anımsatırdı bu koku. Yoksullar için ayrı bir çileydi hastalık; zengin için de bir yere kadar işliyordu paranın gücü.

Hava soğuk sayılmazdı dışarda. Yağmur dinmişti. Klinik binalarının arasından yan yana amaçsızca yürüdüler. Saçak altında kalmış, ıslanmaktan korunmuş bir bank buldular arka tarafta.

"Gerçekten sabaha kadar kalacak mısınız?"

"Evet, birinin kalması gerek. Şu anda o biri olacak benden başka kişi yok."

"Sabah ne olacak peki? İşe gitmek zorundasın."

"Sabah başka bir arkadaşı gelecek. Abisi de akşama doğru varır zaten."

"Nerede kalacaksınız? Dışarıda kalamazsın herhalde."

Güldü Sibel.

"Çocuk gibi konuşuyorsunuz. Uykunuzu alamadığınız zaman hep böyle mi olursunuz?"

"Sizli konuşmayı bırak artık lütfen" dedi Sercan. Tamamen

başka bir şey düşünürken ağzından öylesine dökülüvermişti sözcükler. Neden sizli konuşmayı bıraksın ki, diye sordu kendi kendine. Bunun özel başka bir anlamı mı var? Hayır diye yanıtladı içinden. Başka bir anlamı yok. Yalnızca sizli konuşmalardan hoşlanmam; hepsi o.

"İçeride banklar var beklemek için. Uykum gelirse uyurum. Başka kimse yoksa bankın üstüne de yatabilirim. Daha berbat koşullarda da çok uyudum ben."

"Ben de yanında kalmak isterdim" dedi Sercan. Bunu nezaketen söylememişti; hakikaten isterdi sabaha dek beklemek. Fakat olmayacak bir özveri, katlanılmayacak bir rahatsızlıktı bu; düşünmek bile istemiyordu. Birçok insanın leş gibi kokan hastane koridorlarında tüm bir geceyi geçirdiğini getirdi aklına. Garlarda, terminallerde sabahlayanları düşündü. Şu kapıda bekleyen hademe, klinikte koşuşturan hemşireler. Kapalı mekânlar iyiydi yine. Ya tüm gece devriye gezen polisler... Bunların yapmak zorunda olduklarını katlanılmaz bulmak çocukça bir şey miydi sanki? Peki kızın yanında kalmak istediğini nezaketen söylememişse, ne için söylemişti? "Yarın önemli bir toplantımız var. Birkaç saat için bile olsa eve gidip uyumam gerek..."

"Buraya kadar gelmeniz büyük incelik başlı başına" dedi kız. "Tanımadığı kişiler için böyle şeyler yapabilecek o kadar az insan var ki. Çoğu kişi yakınları için bile parmağını kıpırdatmıyor."

"Hiç önemli değil" dedi Sercan gururlanarak. "Kazayı sordum hiç. Trafik kazası mı? Araba mı çarpmış?"

Bu kez kahkahalarla güldü Sibel. Sinirleri bozulmuştu herhalde.

"Evet, yaya trafiği kazası" dedi. Sonra gözlerinin yaşını silip açıkladı: "Bizim sokağa kömür yığmışlar. Geçilebilecek tek yere de bir araba park etmiş. Bizimki öbür yandaki bahçe duvarının üstünden yürümeye kalkmış. Duvar aslında alçak ve kalın bir duvar; ama karanlıkta dikkatle yürüyeyim derken yukarıya bakmamış bu sefer de. Orada ileriye doğru uzanan bir demir varmış. Tamamen gereksiz, kim bilir ne zamandan kalmış bir demir.. Kafasını ona vurmuş. Duvardan da aşağıya bahçeye düşmüş; başını bir de yere çarpmış küt diye."

"Anladım" dedi Sercan. Kızın yaralanışını getirmeye çalıştı gözünün önüne. Bu ülkede klasik bir roman yazmak bile olanaksızdı artık. Kömür yığınları... Çukurlu, çamurlu sokaklar, duvar üstünde yürüyen zarif bir genç kadın, kafasını orada neden durduğu belirsiz

bir demir çubuğa çarpıyor, sonra gözden kayboluyor... Aptal memleket... Daha modernizmi yakalayamamışız ki; nasıl yazacağız post modern romanlar!

Sibel'in yüzü gölgelenmişti şimdi. Mırıldandı:

"Hastaneye gelmek insanın moralini daha da bozuyor."

"Al benden de o kadar. Şimdi onu söyleyecektim" diye atıldı Sercan.

"Demin acile bir genç getirdiler. Karaciğer yetmezliğinden komaya girmiş... Karaciğer nakli gerekiyormuş. Ailesi, arkadaşları, altı ay para toplamışlar. Yeterli paranın yarısı çıkışmamış. Sonunda ölüyor işte... On dokuz yaşında bir genç. Ölüm nedeni ise karaciğer yetmezliği değil aslında; para yetmezliği... Tedavisi bulunmayan bir hastalıktan ölmeyi anlarım. Handan'inki gibi pisi pisine bir kaza sonucu ölmeyi bile anlayabilirim. Fakat parası olmadığı için bir insanın göz göre göre ölmesini ve bizler dahil herkesin buna seyirci kalmasını bir türlü anlayamıyorum. Oradaki doktor arabasını satsa para tamamlayacak, bir insan ölmeyecek. Şimdi aklıma geldiği için doktoru örnek verdim. Onu daha yakından tanıyıp satacak herhangi bir şeyi olan yok mudur? Denize düşen bir adamı kurtarmaktan kaçınmak gibi bir şey... Ya ıslanırsam diye düşünür pek çok kişi. Aslında bu durum ondan da kötü. Çünkü denize atlayan için risk söz konusu hiç değilse. Burada yitirilecek ise birkaç yüz milyon para. Ama kimse yitirmek istemiyor. Herkes suçluluk duygusundan kurtulmak için bir bahane buluyor kendi aklınca. Ben de onların içindeyim. Böyle bir iki kişi yok ki, yüzlerce, belki binlercesi var, hangi birine yetişeyim; birini kurtarırsam öbürlerine haksızlık olur; buna benzer şeyler düşünüyoruz. Kurtarabileceğinin değil, kurtaramayacağının avukatı kesiliyor insan. Ya da benim başıma böyle bir şey gelse, kim arabasını satar, diye düşünüyor. Sistem kötü demek de bir akla uydurma yolu. Sistem kötü, her türlü fenalık ondan kaynaklanıyor. Yani kötülükler bu sistemde doğaldır. Peki sen, birey olarak bir şey yapamaz mısın? Tıss... Düşünmüyoruz. Sistemi değiştirmek için gerçekten bir şeyler yapan bir avuç insanın dışında, her şeyi düzene bağlayıp kimse için parmağını oynatmayanlar da suçlu. Aslında kim suçlu, kim ne kadar suçlu bilmiyorum. İnsanlardan olağan üstü şeyler beklemek temelden yanlış belki. Peki bu kadar basit bir gerçeği kabul etmeleri de mi olağanüstü

bir şey. Bir insanın parasızlıktan ölmesi... Milyonlarca başka insanın bunu bildiği halde huzur içinde yaşaması... Bazen kökten dinciler bizden daha insan diye geçmiyor değil aklımdan. Onlar daha duyarlı böyle şeyler karşısında. Hem örgütlülükleri, vakıfları falan var. Siyasi çıkar miyasi çıkar; bazı konularda biz sözüm ona çağdaş insanlardan daha duyarlılar. Öff, bilmiyorum hiçbir şey..."

Sercan Sibel'in sözlerini dikkatle dinledi. Birkaç şey vardı bu sözlerde karşı çıkacak. Aynı zamanda birçok şey vardı üstünde düşünülecek. Bunların hepsini toparlayacak, yanıtlayacak durumda hissetmedi kendini. Hafif hafif üşüyordu. Belki de heyecandandı bu ürperti. Giderek anlam kazanıyordu şu kızın yüzü; giderek başka bir yaşamı, başka bir güzelliği çağırıyordu kafasında. Nasıl bir yaşam, nasıl bir güzellik olduğunu betimleyemiyordu içinde. Hiç bilmediği, görmediği Doğu Avrupa'nın, hem açık hem de biraz gizemli, hem uygar hem çocuksu yaşamından bir şeyler vardı onda. Ya da aydınlatamadığı, anlamlandıramadığı gizli duygularına sesleniyordu onun anlamı; belki o anlam, anlamlandıramadığı duygular yaratıyordu. Aklına niye Doğu Avrupa gelmişti peki? Belki belli çağrışım zincirlerinin ortak simgesiydi bu ad. Belki gerçeğiyle hiç ilgisi olmayan bir sembol...

"Bence sağlık sigortası tek çözüm" dedi düşünceli bir yüzle. "Bir an evvel sigorta sistemine geçmek gerek."

"Sağlıkçı arkadaşlarım öyle düşünmüyor" dedi Sibel. "Gerçi pek bir şey okumadım o konuda. Başkasının ağzından konuşmak istemiyorum... Fakat bana doğru söylüyorlar gibi geliyor."

"Herkes kendi açısından doğru söyler" dedi Sercan. "Fakat sol, bazı kalıpları kırmalı artık. Her çözüme karşı çıkalım, işler daha da kötüleşsin; sonra devrim yapalım stratejisinin işlemediğini artık görsünler. Mazoşistliği bırakmak zorundayız. Halk acil çözümler istiyor. Doğru ve yanlış acil çözüm... Bu yapılmazsa rejim çöker belki, ama yerine hangi rejim kurulur, onu Allah bilir. Şeriatçılar bu noktada soldan daha ilerde. O yüzden güçleniyorlar. Ben kendi adıma genel sağlık sigortasından başka bir çözüm düşünemiyorum."

"Sigorta pirimleri nasıl ödenecek sorusu soruluyor o noktada. Yani para nereden sağlanacak? Vatandaş çok yoksul. Mevcut sigortaların primleri ödenmiyor. Sigorta kapsamına alınacak kesimler şimdi si-

gortalı olan kesimden de yoksul. Kim ödeyecek onların primlerini? İş yine gidiyor, zenginliğin dağılımı sorununa varıyor. Türkiye'de bir kesim, başkaları geberirse gebersin; bizim gelirimiz daha da artsın diye düşünüyor. Üstelik her alanda onların borusu ötüyor. Bir de ben yaşam tecrübemden şunu çıkarttım artık: Devletçilik de baskın olsa, özelleştirme de gündeme gelse bundan kâr sağlayacak kesimler aşağı yukarı aynı. Zarara uğrayacaklar da belli. Benim gibi insanlar her koşulda zararlı çıkacak. Emegiyle geçinenler gibi genel bir kalıp kullanmıyorum; yanlış anlaşılmasın. İşin üç kâğıdını bilmeyenler, paradan puldan anlamayanları kastediyorum."

Bilmediği bir konuda daha da derinleşmek istemedi. Sercan. Temel bilgisi ve sezileriyle Sibel'in aslında haklı olduğunu çıkarabilmişti. Fakat onun haklılığını kabullenmek hiç nedensiz olarak ya da belki şimdi çıkaramadığı bazı değişik nedenlerle ters geliyordu. Böyle bir yerde ve böyle bir saatte sigorta primlerinden, politikadan konuşmak çiğlik gibi gelmişti ona. Güya yoksullardan yana kaba sol politikardan nefret ederdi. Başka bir neden de maddi çıkar kaygısı mıydı? Maddi çıkarlarına doğrudan bir tehdit yoktu ki hali hazırda. Devletçi politika ya da özelleştirme... Hiçbir alandaki konumunu değiştirmezdi hiçbir seçim. Gerçek neden o olamazdı. Kız da aynı şeyi söylemişti az önce. Sibel yine de haksızdı belki. Para durumu bozuk kişinin dünyaya fazlaca kötümser bakması doğaldı. Fakat tuhaftır; bu kötümserlik nedense daha yakın geliyordu şimdi ona. Hayır, yanlıştı; kötümserlik değil, kız daha yakın geliyordu Sercan'a. Titredi. Sibel kolunu açsa kucaklayabileceği bir uzaklıktaydı; yani yanı başında. Yanı başında her geçen dakika daha da çekici bir dişi yaratık bulunuyordu ve kimsecikler yoktu ortalıkta. İstese, şu an istese, sıcak, sıcaktan da öte çiseleyen yağmurda ürperdiği şu saçak altında kor ateşli bir dünya açılabilirdi önünde. İstese bir kasırga başlayabilirdi ruhunda. İstese evreni değiştirebilirdi. Kolunu kaldırması, dokunması yeterdi bunun için, dudaklarını, dilini oynatması, bir iki sözcük mırıldanması... Alev yaladı göğsünü uzaklaştı. Cesaret edemedi.

"Baban nereden emekliydi senin?"

"Defterdarlıktan" dedi Sibel. "Maliye nazırı olmak için çaba harcadı ama olmadı" diye ekledi gülümseyerek.

"Rüşvet almadıysa, mali durumu iyi sayılmaz o halde."

"Aynen öyle. Zengin bir babanın çocuğu; hem rüşvet almasa da memurun memur olduğu dönemde çalışmış bir adam; durumunun çok daha iyi olması gerekirdi. Herkese yedirmiş. Amcamlar, başka akrabalar elinde avucunda ne varsa götürmüşler. Devletin beş kuruşunu çaldırmamış, ama cebinden hep çaldırmış. Bu da bir yetenek işi. Üstelik korkarım ki kalıtsal. Toplum dürüst olduğu için babamı cezalandırdı. Yerin dibine batsın senin dürüstlüğün, dediler adama. Soyutlama yapmıyorum. Birçok kişi aynen bunu söylemiş yüzüne. Ben de cezalandırılmaktan korkuyorum. Babamdaki eğilimler aynen ben de var çünkü."

Güldü Sercan. Titremesi geçmemişti. Kızın kötümser mizahı yüreğinde giderek büyüyen ılık bir yuva açıyordu. Kendini suçladı. Az önceki cesaret yalazından eser yoktu şimdi içinde. Bir densizlik etmemiş oluşuna seviniyordu bir yandan. Ya tersleseydi kız. Ya... Sızlayan ince bacağına kuvvetle sıkıp sıvazladı. Öbür eliyle aşağı kaymış gözlüğünü düzeltti.

"Bir abin vardı değil mi senin? O nerede oturuyor?" Titrek çıkmıştı sesi.

"İstanbul'da." Sercan'ın belli bir açıdan sormuş olabileceğini düşünerek açıklama gereği duydu Sibel: "Babama hiç benzemez abim. Herhalde dayılarıma çekmiş o. Ticaretle iştigal ediyor. İşleri bayağı genişletti. Babam bizden kısımıştır, elinde avucunda ne varsa ona vermiştir. Tabii en çok ihtiyacı olan oydu. Ailelerde genellikle en çok ağlayan en çok yardıma muhtaçtır. Yatırımları için çok para gerekiyordu ve abim çok ağlıyordu. Şimdi bunları unuttu tabii. Ona sorsan her şeye bileğinin hakkıyla sahip olmuştur. Zenginliğini girişimciliğinden başka hiçbir şeye borçlu değildir. Gariptir onunla herşeyi konuşuruz, parayla ilgili şeyler konuşamayız. Başka insanlarda da gördüm aynı özelliği. Parası çok olan kendini, daha doğrusu parasını korumak için yakınlarıyla değişik bir ilişkiye giriyor. İlişkilerde tam bir soğuklaşma değil... Bu kadar basit değil en azından. Sonunda aynı kapıya çıksa da o kadar basit değil. Ortamlarınız değişmeye başlıyor, konularınız, duyarlılıklarınız değişiyor. Çoğu da kendiliğinden oluşuyor bu değişikliklerin. Sonra belli yollar kapanıyor. Ben abimden şu tomografi parasını isteyemem sözgelimi. İstersem reddedilme korkum var. Bu engelleyici etmen. Büyük bir ihtimalle reddetmeyecek, ama ya ederse!

Ya da etmezse, öyle şeyler söyler ki, istediğime, isteyeceğime pişman eder beni. Bir yandan da aşırı duyguludur. Kötü bir insan değildir, iyi bile sayılır. Nasıl anlatsam; örneğin demin araba satma özverisinden bahsediyorduk ya. Pek çok kişi bir yakını için arabasını satmaz; ama o eşref saatine denk geldiyse uzaktan tanıdığı biri için bile arabasını satar. Ya da bana öyle geliyor; o izlenimi yaratabilmiş bende. Eşref saati ne zaman gelir, nasıl getirilir bilinmez; o da ayrı sorun... Bir de şu var elbette: Herkesin vardır bir eşref saati, herkes öyle anlarında bonkör davranabilir belki; bunlar boş spekülasyonlar... Gerçek ise onu aramaya cesaret edememiş olmam. Bir de eğer sizden temin edemeseydim parayı, yine de onu aramak zorunda kalacaktım. İşte böyle."

Tüm dikkatiyle kızı dinliyordu Sercan. O anda başka birinin de can kulağıyla dinlediğini ayımsadı. Sarı renkli, iri yapılı, kafasındaki eski yara izleriyle görmüş geçirmiş bir sokak köpeği Sibel susunca iyice yaklaştı, çenesini kızın dizine koydu, yaslandı.

"Aa!" diye bağırdı Sercan. "Tıpkı öykünde anlattığın gibi." Biraz rahatlamıştı kafasındaki izleğin dağıtılmasıyla.

"Anlattıklarımın çoğunun gerçek olduğunu söylemiştim" dedi kız; ya işte böyle, der gibi.

"Amcanın ölümü de mi doğru?"

"O konuda yorum yok" dedi biraz ciddileşerek.

"Peki bu köpeği daha önceden tanıyor muydun?"

"Evet, bir kokteylde karşılaşmıştık."

Yüksek sesle güldü Sercan merakı sönmeden, ama sorusunu yinelemeye de cesaret edemeden. Sibel iki eliyle kavradığı köpeğin kafasını hırpalıyordu bu sırada. Sercan sordu:

"Nasıl seziyorlar senin duygularını peki. Telepati gibi bir şey mi?"

Sibel dalga geçip geçmediğini anlamak için bir an yanındakinin yüzüne baktı, Sercan'ın çocuksu ifadesini görünce açıkladı:

"Telepati olduğunu sanmıyorum. Onlardan korkmadığımı, onları sevdiğimi herhalde başka bir yolla anlıyorlar. Davranışlarımdan, yüz ifademden, belki sesimden, kokumdan falan. Karşılıklı bir ilgi oldu mu insanlar bile konuşmadan anlıyorlar bunu. Hayvanların bazı sezgileri daha güçlü. Beni çocukken korkutmaya çalışırlarmış; kaç

Sibel kurt gelecek, kaç Sibel böcek gelecek diye. Ben de hani böcek hani böcek diye sevinçle aramaya başlarmışım. Bir şekilde anlıyorlar."

"Evet" dedi Sercan. Son birkaç cümleyi dinlememişti bu kez. Bu kıza tutuluyorum, diye düşündü. Üstelik hayvanlardan pek de hoşlanmadığım halde. Yüreği acıma, çaresizlik ve sevgiyle buruldu.

İyi ki kafamdan geçenleri anlayamıyor. İrkildi. Yoksa anlıyor muydu? Yüzünün ısındığını duyumsadı.

SİNAN - IV (13. Bölüm)

Kenardaki denge tahtasına dayandı. Buraya en son geleli iki yıldan fazla oluyordu. Yürüyüşün sonunda kız arkadaşı zıplayarak koşmuş, kalasın üstüne fırlamıştı. Çocuklaşma, düşeceksin demişti Sinan. Kötü mü çocuklaşmak, var mı işte çocuk gibiyim, diye bağırmıştı kız. Sinan gülmüştü. Çocukluk değil, düşmek kötü olur demişti. Gülüşünün nedenini açıklamamıştı elbette. Birkaç ay önce ormana başka bir kızla geldiğini söylememişti. Tam aynı yere vardıklarında o kız da fırlamıştı ağacın üstüne, düşeceksin demeye kalmamış, kapaklanmıştı çamurun ortasına.

Zaman ne çabuk geçiyordu. Şu andan baktığında, hangisiyle daha önce birlikte olduğunun hiçbir önemi yoktu. Bir yıl sonra geriye baktığında da bu iki anının mı, yoksa şimdiki zamanın mı önce olduğunun anlamı kalmayacaktı. Mutlulukla anımsadığı tek şey, o yürüyüşlerin, birlikteliklerin tadını çıkardığıydı. Buradan nasıl bir yoruma varılabilirdi ki? Varılabilecek en mantıklı sonuç şuydu: Kiminle birlikte, hangi zaman diliminde olduğun önemli değil. Önemli olan her vaktin hakkını verebilmek, her andan zevk alabilmek...

Gün oldukça erken kararmaya başlamıştı. Ormana nemli, boğucu bir hava oturmuştu. İnsan gün boyu gölgede kalmış bu dar yolda bile bunalıyordu. Çevresinde birkaç sirke sineği dolanıyordu. Sıkıntılı havalarda sinekler koşanların terli yüzlerine musallat olurdu. Arkasındaki sık çalılığın içinde bir kuş şakıyordu duraksız. Tişörtü yakasından göbeğine dek terle ıslanmış yaşlı bir adam soluk soluğa koşarak önünden geçti. Lastik tabanlarının toprak yolda çıkardığı ses yavaş yavaş uzaklaşırken, orman, kuşun cıvıltısı dışında tam bir sessizliğe kaldı. Kuşu ve sessizliği ayrı ayrı dinledi. Kuşun cıvıltısı sessizliği bozmuyor, derinleştiriyordu.

Aynı kalasın üstünde yürüyen iki kızın da şimdi nerede, ne yap-

tıklarım bilmiyordu. Vefasızlık mıydı bu? Hayır. Yaşamın kendisiydi. Yaşamı kurallarının doğal gereği... Önemli olan birlikteliklerdi. Hayaller kurmuyordu dünyayı. Düşler yaratmıyordu zenginlikleri. Bugün ve burasıydı anlamlı olan. Karşısındakinin ne hissedip ne düşündüğünü kestirmeye çalışmak değil, kendinin ne durumda olduğunu bilmektir önem taşıyan. Sessiz bir çıtırtı başladı. Yağmur... Boğucu havayı ferahlatırdı hiç değilse. Yağmur altında koşmak... Keşke evi yakında bir yerde, orman içinde olsaydı. Başka? Geniş bir verandası olmalıydı. İyice yorulup terledikten sonra çıkıp verandadaki sallanan koltukta portakal suyunu yudumlamalıydı. Bu orman İstanbul'da değil, Paris'in kıyısında bulunmalıydı. Neden Paris? Evet, neden İstanbul imgesi değil de Paris imgesi daha hoş geliyordu ona? Birçok nedeni vardı bunun. Arada Fransız filmi izlemekle, Türk filmi izlemek arasındaki fark gibi bir fark vardı. Neydi peki bu farkı yaratan? İnsan kalitesi farkı. Uygarlık geleneği farkı. İşte nihayet geliyordu. Ayağa kalktı.

"Nerede kaldın yahu, akşam oluyor!"

"Olsun. Yolumuz belli. Korkma kaybolmayız."

"Yavaş ama! Ne olur yavaş. Yoksa iki dakika sonra konuşamaz hale gelirim."

"Benim de isteğim bu zaten" dedi arkadaşı, tişörtünü şortunun içine yerleştirirken. "Bütün gün dert dinlemekten kafam şişti."

"Biraz daha yavaş!" dedi Sinan, öbürüne yetişmeye çalışırken. "Anlaşılan bugünlerde çok film seyrediyorsun. Nereden çıktı Allah aşkına burada buluşma fikri?"

"Filmlerde amaç farklıdır. Orada diyaloglar olay akışını hızlandırır diye, insanlar hem konuşurlar hem ilgisiz işler yaparlar. Tenis oynarlar mesela. Helikopter kullanırlar. Seyirciye hem sıkmadan konu anlatılır, hem de tempo yüksek tutulur. Benim amacım tam tersi. Seni biraz yormak istiyorum. Tempon düşsün diye. Çok hızlı yaşıyorsun oğlum. Kırkına geldin, yavaşla biraz."

"O eskidendi canım!" diye bağırdı Sinan. Derin ve düzenli bir soluk ritmi yakalamaya çalışıyordu. "Sözde psikolog olacaksın. Daha dinleyip anlamadan yargını veriyorsun."

"Psikolog değil, psikiyatr" diye düzeltilti arkadaşı. Zıplar gibi garip bir koşu tarzı vardı. Önünde basmak istemediği ne görürse seki-

yordu üstünden. "Evet, sadede gelelim. Ne demişti en son telefonda?"

"Özür diledi işte. Son günlerde nazımın geçtiklerine çok kaba-laştım... Beni anlamalısın, dedi."

"Ses tonu nasıldı? Üzgün müydü?"

"Evet, öyle gibiydi" dedi Sinan daha derin solumaya çalışırken.

"Biraz yavaş!"

İnatçı bir sinek uzaklaşmak istemiyordu alnının çevresinden. Birkaç kez yakalamaya çalıştı, başaramadı. Arkadaşı da başka soru sormuyordu. O konuşana dek bekledi Sinan. Soluğunu idareli kullanmak zorundaydı.

"Önceki gece gördüğün rüyanın etkisiyle durumu çok abartmış-sın. Sabaha karşı olan vakitler, insanın en karamsar olduğu zamanlar-dır. Hele kâbus görmüşse." Sık sık koştuğu belliydi. Yüzünde hiçbir zorlanma belirtisi yoktu henüz.

"Onu ben de anladım. Buna benzer bir durum..." dedi Sinan kesik kesik. "Birkaç yıl önce yine olmuştu. Ama o zaman moralim bo-zuktu. Şimdi öyle sayılmaz..."

"Durumu tıbben ümitsiz mi hakikaten? Yoksa çarpıtıyor olma-sın? Ya da abartıyor?"

"Onu bilemem. Raporlarına bakmadım. Baksam da anlamam zaten." Nefesi şimdiden zorlanmaya başlamıştı.

"Şu var. Ümitsiz durumda hastaların çoğu aslında içlerinde küçük de olsa bir umut saklarlar. İnsanın tabiatı gereği bir şey... Bazı-sı intiharı düşünür. Fakat pek azı dener. Son ana kadar bir şey bekler-ler. Ya da hiçbir şeye girecek güçleri kalmamıştır. Düşünmekten bile yorgun düşerler. Son dönemde fiziki olarak çöküntü başlar. Bilinçleri de bulanır..."

"Bizimki çok sağlam görünüyor" diye itiraz etti Sinan.

"Ben son dönemden bahsediyorum. Tabii bu söylediklerim genel şeyler. Bu kadının intihar etmeyeceğini kimse söyleyemez. Dik-katli olmak gerek."

Hülya'dan 'bu kadın' diye söz edilmesi pek hoş değildi. Ama Sinan için problem o olsaydı keşke.

"Silah taşıyor... Hem de sokakta... Birisini vurur mu ki?"

"Sanmıyorum" dedi arkadaşı. Yokuş aşağı hızlandı. Yağmur yü-zünü terden daha çok ıslatıyordu. Sinan'ı rahatsız eden son sinek de

ortadan kaybolmuştı. Arkadaşı devam etti: "Amerikan toplumu çok ilginç bir toplum. Bizde öyle şeyler olmaz: Adam intiharı kafasına koyar. Mesela bir markete girer. Önüne geleni tarar tüfekle. Biz o konuda da çok geri kalmışız. Bizde cinnet geçirdi derler; herif çok çok kendi evindekileri doğramıştır. Ailemize her konuda çok bağımlı bir toplumuz vesselam..."

"Evet" diyebildi Sinan yalnızca. Yağmura karşın hava hiç de serinlemiş gibi değildi. Suratından, sırtından ateş çıkıyordu. Dik bir yokuşu tırmanışa geçmişlerdi şimdi de. Yolun görülebilen en son yerindeki tümsek gözünde büyüdükçe büyüyordu. "Yavaş" dedi. Soluk soluğaydı. Tepeciği güç bela aştı. Ne zamandır spor yapmıyordu. İşte gördün sonucunu, diye kızdı kendine. "Burada mı görüşürsün?"

"Kiminle?"

"Hastalarınla."

"Keşke" dedi arkadaş. "Biraz zayıflarlardı belki. Çocuklarını da kendilerine benzetiyorlar. Yakında sumo güreşi için çok uygun bir kuşak gelecek."

"Ben bedava olmasa gelmezdim... İnsanlar nasıl da... Güveniyor sana!"

"O başka iş. Ben de senin yazılarını okuyamam örneğin. Ciddi bir konuyu açarsın; benim aklıma senin konuşmaların gelir. Ya da seninle ilgili alakasız birşey hatırlarım. Tanımamış olsam, eminim makalelerini daha çok beğenirdim. Her meslek için geçerlidir bu." Konuştukça neşeleniyor, çenesi açılıyordu adamın. Sinan ise tüm gücünü koyuyordu ortaya. Konu sapıyordu ama karşı koyacak durumda değildi. Öbürü serbestçe devam etti: "Hastaları etkilemek ayrı bir sanat. Ne zır cahil doktorlar bilirim. Vatandaş anlamaz. Bekleme odası ana baba günüdür. Bazı incelikleri bileceksin. Örneğin ben... Hiçbir şey yapmasam, şöyle bir baksam adama, ne müthiş doktor, diyorlar. Biraz abartıyorum ama, şaka değil ha. Gerçeği olduğu gibi bilmek isteyen aklında ne varsa söyleyeceksin. Meseleleri hep işine geldiği gibi yorumlamak isteyen de laf yapacaksın."

Sinan son gücünü harcıyarak araya girdi:

"Şimdi bu kadın öldürmez değil mi beni?"

"İhtimal düşük. Yine de tedbirli ol."

"Nasıl?"

"Nasıl mı! Biraz daha bir şeyler anlatmalısın kadın hakkında. Neler konuştunuz aranızda. Daha ayrıntılı... Dikkatini çeken bir şey oldu mu? Senin özelinde neler söyledi? Geçmişte aranızda geçen olaylardan hangisine kafasını takmış? Böyle şeyler."

Artık dayanamayacaktı Sinan.

"Allah belanı versin" dedi soluk soluğa. "Hepsini anlatırdım..." Nefesi yetmediği için kesti cümlesini. Koşmayı bırakıp iki büküm yürümeye başladı.

Arkadaşının onu beklemeye hiç niyeti yoktu.

"Turu bitir" diye bağırdı geriye yarım dönerek. "Otur arabana beni bekle. Ben bir tur daha atıp geleceğim."

Bağırarak istedi Sinan, soluksuzluktan bağıramadı. Yere oturup olabildiğince hızlı nefes biriktirmeye çalıştı ve tüm gücüyle haykırdı:

"Orospu çocuğu!"

Adam dönemeçte kaybolmuştu bile. Üstelik sesi oraya ulaşacak kadar da çıkmamıştı. Yürüyecekti çaresiz. Bu arada intikam için iyi bir fikir bulmalıydı. Herifin de ona işi düşecekti elbet. Zamanı geldiğinde görecekti gününü züppe.

Az sonra soluğu biraz düzeldi. Kenardaki tabelalara bakılırsa parkurun daha yarısındaydı. Yarım saati bulurdu arabasına ulaşması. Önünde bir kadın yürüyordu. Bir iki dakika önce çıkmıştı ortaya. Daha doğrusu bir iki dakikadır gördüğünü, fakat başlangıçta dikkatini hiç çekmediğini ayırmamıştı. Kadınların ormanda yalnız başlarına yürüyüşe, koşuya çıkmaları güzel bir şeydi. Belki bir sonraki kuşak, hayallerinde Avrupa'ya, Paris'e imrenmekten kurtulacaktı.

Elli adım kadar ilerdeydi kadın. Sinan ne adımlarını hızlandırdıkça yetişebiliyordu ona, ne de yavaşladıkça arayı açabiliyordu. Üstünde kırmızı-siyah bol bir eşofman vardı. Arkadan Hülya'ya benziyordu. O muydu yoksa? Birden daha hızlı atmaya başladı kalbi. Soğumaya başlayan yüzünden yeni bir ter dalgası fişkırdı.

Ya oysa?! Ya oysa değil, işte o! Nereden bulmuş izimi? Niye gelmiş?

Gerisin geri koşup uzaklaşmayı düşündü. Sakin ol, dedi içinden. Koşacak hali zaten kalmamıştı. Durdu. Bir ağacın arkasına geçip oturdu.

Kafasını çıkarıp bir kez daha dikkatli baktı. Şişman sayılabilecek bir kadındı bu. Bayağı topluydu. O değil, dedi yüksek sesle. Bizimki de sağlıklı görünüyor ama, ormana koşuya gelebilecek kadar değil herhalde. İşte sana ders olsun; bundan böyle silahını yanından ayırma!

Yerden kalkarken korkusundan utanır gibi oldu. Hayır, utanacak hiçbir şey yoktu. Korkup da hayatta kalabilmek, korkmayıp ölmekten iyiydi.

HÜLYA - III

(14. Bölüm)

Derinden gelen uğultu... Birbirine karışan konuşma sesleri mi, öte-lerde bir yerden yankılanan bozuk bir motorun alçalıp yükselen homur-tusu mu? Çevre üçüncü boyutunu yitirmiş. Yassılıp, basılmış; yalnızca ge-nişliği kalmış. Sisli, duman beyazı, bulanık bir derinlik. Öyle geniş ki, her yanıma sarıyor; izleyemiyorum ucunu. Alt ve üst yan yok. Gerçekte algım yanılmıyor. Bir kar gözlüğünden bakar gibiyim dünyaya. Görüle-bilen ne? Hiçbir şey. Gözlerim kapalı. Ne görebilirim ki? Aç öyleyse! Neden? Neden açayım? Uğultu ve beyaz sis. Basık. Çok basık... Başka hiçbir duyum yok. Ağrı, bedenime dokunan herhangi bir nesne, kolumun bacağımanın ağırlığı, hiçbir şey... Ağırlık yok. Sis ve uğultu. Koku!? Yanan naylon poşetlerin kokusu. Poşetler tüm dünyayı saracak, kollarımız ba-caklarımız yağlı pis poşetlere dolanacak, soluk bile alamayacağız. Nerede yanıyorlar? Sıcaklığı? Sıcaklığını duyumsamıyor muyum? Uğultu... Motor gürültüsü değil. Konuşma sesleri. Bir de pompanın yeknesak vu-ruşları. Tepemdeki vantilatör durduraksız vınlıyor. Birisi gülüyor. Bir kadın. Bir adam birine sesleniyor. Gözlerini açmadın daha. Gözlerini aç. Tavan beyaz badanalı. Yüzeyi pürtük pürtük. Bir yığın kum var üs-tünde. Yığın yığın. Nasıl duruyorlar orada öyle, neden üstüme dökülmü-yorlar? Kum kümesinde dalgalanma... Denizin dalgaları gidip geliyor. Dalga vurdukça savruluyor kumlar, dalga çekildikçe yatışıp yayılıyor. Kumlar sis gibi ince bir katman halinde yüzeyde uçuşuyor. Toplanıp top-lanıp çeşitli yönlerle uçar veriyor. İşte bir şey uzanıyor bana doğru. Yattı-ğım yere, yüzüme... Bir kol. Dumandan bir kol. Geriye kaçılmak istiyor-um. Arkamda yatak. Bir milim oynamıyor kafam. Toplanıp çekiliyor tavana doğru o şey. Neden yalnızca bir kol? Nerede bunun kafası? İşte orada! Gözleri beyaz sisin içinde kömür gibi kara. Gülüyor. Bana karşı hiç, ama hiç yakınlığı olmayan bir gülüş. Keşke gülmeseydi. Keşke heykel gibi dursaydı, donuk. Korkmam gerekmez mi? Korkuyorum. Hayır, kor-

kuyor olsam kalbim hızlı atardı. Atıyor. Şakaklarımda düzenli kan vuruşları... Az önce duyduğum pompa sesi... Demek ki yüreğim. Hayır, o arkamdan geliyor. Kim bu adam? Necmi abi. Gülerdi böyle. Hayır, neden böyle; basbayağı gülerdi işte. Annem kovmuştu. Babam kızmıştı. Babam salt öfkeydi. Ben küçüktüm. Annem tokat atmıştı suratıma. Necmi abi kovulmuştu. Onu görünce sevinirdim. Sonra utanmıştım. Tokattan sonra. Daha çok tokattan ötürü. Üstü utanmayla kat kat örtülü soluk alamaz bir duygunun, o iğrenç naylon poşetler altından anne karını tekmelemesi. Üstüne kova kova boya dökülen içimdeki sevinç. Geçen zamanla daha sık uğradığım annemin yatak odasındaki büyük ayna. Derinliğinde kara, cılız görüntüm. Def ol diyorum. Diyemiyorum. Sesim çıkmıyor. Def ol diyorum yeniden. Düşünceyim ben. Salt düşünce. Sesim çıkmıyor. Neyse ki kol yeniden toplanıp kısıyor, uzaklaşıyor. Annemin aynası tavanda. Tavandaki aynada ben. Kara, cılız kız değil bu. Ağzında kalın bir hortum. Bedeni daha iri ve toplu. Teni bir garip sarı. Üstünü çarşafla örtmüşler. Çarşaf sıyrılmış. Bacaklarından biri kalçaya dek açık. Yapay beyaz parlak ışık altında bu ölü bedeni gibi duran beden benim mi? Eğer senin olsa oynatabilirdin bir yerini. Bacağını çek. Oynamıyor. Ağırlığını bile duymuyorum. Burnum kaşınıyor. Kaşı öyleyse. Nasıl? Kolum kalkmıyor yerinden. Onu kaldıracak emri unutmuşum. Ya da bu beden benim değil. Nerede öyleyse o? Bu bir şeyler gördüğünü sanan gözler kimin? Bu düşünen kim? Hangi beyinle düşünüyorum şimdi? Yatakta kıpırtısız yatan şu vücudun beyniyle mi? Olanaksız? Hayali bile korkunç. Böyle bir şey olsa çıldırırdım. Çıldırmak? Korku yok içimde. Endişe, sıkıntı, panik yok. İçim bomboş. Burnumu kaşıyamıyorum, ama içim bomboş. Yalnızca gözlerim, bir de kulaklarım, düşündüğünü düşündüğüm beynim ve yanık naylon kokusu alan burnum. Yalnızca onlar mı? Kesik bir baş. Cam kavanozun içinde etkisiz.. Çıldıırırdım... Korkmuyorum, çünkü bir rüya. Rüya olmadığını düşünmeye katlanmak olanaksız. Başın hafifçe sağ yana dönük. Sağ ya da sol yan ne fark eder ki? Ama sağ yana dönük. Yanımdaki yatakta genç bir adam... Kısa boylu olmalı. Oldukça yapılı. Kalın, adaleli kolları bir şeyleri kavrayıp sıkacakmış gibi gergin. Ayakları anormal büyük. Gözleri kapalı. Onu da aynadan görebiliyorum. Ağzı bir pompaya bağlanmış. Pompa vurdukça göğsü şişiyor, sonra yavaş yavaş iniyor, sonra pompa yeniden vuruyor. Onda görebildiğim tek kımltı. Belki de ölü. Aynada yan

yana iki beden. Gerçekten hangisi benim? Adam mıyım, öteki kız mı? Bir yerlerden bir şey bilir gibiyim. Dilimin alışkanlığı. Ben kızım. Ne demek o? Aynada soldaki görüntü gibi olmak demek. Öyle olursan kızsın, öbür türlü erkek. Hiçbir anlamı yok bunun. İkisi de kıpırdamıyor. İkisinin de tek bir parmağını kımlıdatamıyorum. Neden sağdaki olmayayım. Olabilirim pekâlâ. Yandaki eğer kızsı karşı cinsten demektir. Yarı çıplak... O kız olduğuna göre, ben de öbürüysem; ona karşı bir şeyler uyanmalı içimde. Öyle olmalı. Bir yerlerden bunun böyle olması gerektiğini biliyorum. Evet tabii tabii. Baksana yarı çıplak... Hiçbir anlamı yok bu yarı çıplaklığın gözümde. Ben hangisiyim? Bir gözüm ben. Düşünen bir göz. Yine de öbürü olmalıyım. Öbürü öbürü... Öbürü ne demek!? Kadın olduğumu biliyorum. Elbette. Yandaki erkek. Evet, erkek. Yandakinin başına yaklaşan biri... Kafasına o uzun karton kukuletalardan geçirmiş. Yılbaşlarında herkes takar ya. Pek komik gözleri var adamın. "Sinan'da hiçbir gelişme yok!" Kime diyor bunu? Bana doğru bakarak. Demek ki öbürü olduğum kesin. Sinan kim? Aynaya bakıyorum. Seni görüyorum orada. Üzerinde durmuyorum. Çok önemsiz bir ayrıntı. Adam senin kadar uzun değil. Saçları da kıvılcık. Ama yine de sensin. Yaşamda çok üzülmemiz, çok şaşırmamız gereken bir sürü olayla karşılaşırız. Yaparak oynamıyor içimizde. Bunun nasıl olduğunu artık anlıyorum. Orada seni görüyorum. Yarı ölü. Üstelik hiç de benzemiyor sana. Kılım kıpırdamıyor. İşte böyle oluyor. Gündelik yaşamda da aynı şeyler oluyor.. Bunu anlamak için bunları yaşamak mı gerekirdi. Kendi yaşamımın ne anlamı geldiğini bilemezsem çevremdeki olaylara nasıl tepki gösterebilirim; çevremdeki insanların sorunlarına nasıl duyarlı olabilirim? Komik gözlü adam neden bana soruyor? Yanıt vermiyorum. Neden komik bu adam? Onu neden böyle niteliyorum? Kafasındaki kukuletadan ötürü mü? Hayır, çünkü şu anda kafasında kukuleta falan yok. Gözleri komik. Çünkü patlak. Hayır patlak da değil. O komik; çünkü ortalıkta garson giysisiyle dolaşıyor. Komi.. Komik.. Arkamdaki biriyle konuşuyor, benimle değil. Arkamdakinin vücut ısını sırtımda duyuyorum. Terletiyor beni. Sırtımın terleyip terleyemediğini aslında anlayamam, ama bana öyle geliyor. "En iyisi makineyi kapatmak. onlar da kurtulur, aileleri de!" Arkamdaki kadından geliyor ses. Makineleri kapatmak! Kurtulmamız? Bunun bizim ölümüümüz anlamına geldiğini umursamazca seziyorum. Yaşam buysa ölüm ne ola ki? Makineyi kapatınca öleceğim! Yanımdaki

maketsi yaratık da ölecek. Yanımdaki makete karşı derin bir acıma duygusuna kapılıyorum. Zavallı! Zavallı delikanlı. Önümdeki görüntü bulanıyor. Yanağıma doğru bir ıslaklık akıyor. Yoğun bir acı, ama niye acı duyduğumu, bu çocuğa neden o denli üzüldüğümü kavrayamıyorum. Kavramlarla oynuyorum. İçleri boş kavramlar. Terliyorum, birine acıyorum. Tüm bunların ne anlama geldiğini çıkaramıyorum. Duygularıma ad vermem gerek. Yaşayamadığım duygulara. Yaşadığımı sandığım duygulara. Bir yerlerden bildiğimi bildiğim kavramları kendiliğinden uygun olması gereken yerlerde kullanıyorum; galiba hepsi bu. Uygun olup olmadıklarını da bilmiyorum. Yanımdakinin gözleri kapalı. Ne düşündüğünün önemi yok. Düşünüp düşünmediği de kimsenin umurunda değil. Erkek mi kadın mı; kimin için, ne önemi var. Oysa birkaç gün önce hayalleri vardı, umutları, sevgileri vardı. Yani senin.. Hayallerin vardı, umutların, belki sevgilerin vardı. Şimdi ne önemi var! Arkamdaki kalın sesli kadın, demin (yoksa çok önceleri mi?) cinsiyetimi karıştırdığımı nereden bilebilir. Ama, aleti kapatalım diyor. Kurtulmamızı istiyor. Kurtulacağımız şeyi bilmedikçe nasıl karar verebiliriz ki. Biz karar veremiyorsak onlar bizim yerimize nasıl yargıya varabilir? Peki ya çıldırıyor gibi olsaydım. Kavanozdaki kesik bir baş gibi hissetseydim kendimi. Ya vücudumun hiçbir parçasına emir veremeyen beynimin kahreden ateşi gözlerimden fıkkırsaydı ve beni öldürün diye yalvarmak isteseydim; fakat hiçbir şey diyemeseydim. Gözlerimden anlarlardı. Yaşamak istemiyorsan kırp gözlerini derlerdi. Bir filmde gördüğüm gibi. Açık tutardım gözlerimi o zaman; yaşamak istediğimi anlar, bırakırlardı. Ya ölmek isteseydim. Kırpsaydım gözlerimi. Fakat onlar hiçbir şey yapmasaydı, yapamamışaydı. Bir filmde izlemiştim yine: Bizi duyuyorsan gözlerini kırpma, diyordu zevzek hastabakıcı. Komadaki adam da kırpmıyordu tabii. Bak gördün mü, bizi duyuyor, diyordu hastabakıcı. Ya kulaklarımdan, boğazımdan taşmak isteyen sıkıntı boğulup kalsaydı içerde. Pompanın verdiği havayla daha da derinlere basılsaydı, sıkılsaydı orada, yine de patlamamışaydı. Doğru. Şimdi anladım. Kararı onlara bırakmalı. Rahatladım... Zaten rahattım, dedi başucumdaki babam. Hiç hoşuma gitmedi bu. Soğuk, nemli, yapışık bir duygu. O bir ölü, bense sözde yaşayan bir canlı. Hakkımdaki kararı belki de o verecek. Belki de 'ailesi kurtulsun', diye kastettikleri ölü babam. "Yaşayanları daima ölüler yönetmiştir; bunda şaşacak bir şey yok" dedi komik yüzlü adam. Sinirlenerek gözlerimi ona

doğru kaldırdım. Siyaset Sosyolojisi hocamızdı. Kürsüde garson elbisesiyle ders veriyordu. Kıpkırmızı iri bir papyonu vardı. Bu denli dikkat çekici bir papyonla ders vermesi büyük cesaretti doğrusu. Ondan ve onun gibi olan tüm öbürlerinden beklenmeyecek, şaşırtıcı bir cesaret... Bunun için, sırf bunun için kürsüsünden, koltuğundan olabilirdi. "Yaşayanları ölüler değil, aslında ölüm yönetir" dedi arkamdaki kadın. İlk kez korktum. Kadını hâlâ göremiyordum. Ama sesi benim sesime benziyordu. Basbayağı benim sesimdi. Geriye dönmek istedim. Yüzüne bakmak...

Köpek dışarıda öfkeli öfkeli havladı. Sebebini nedense merak etti Sinan. Dayanamayıp kalktı. Pencereye yürüdü. Bahçedeki yolda sakallı bir adam gördü. Köpek, zincirini sonuna dek gerdirmiş paralanırcasına bağııyordu. Adam, elinde şişkin naylon poşetlerle arkasındaki öbür sakallıyı bekliyordu. Evet, öbürü de yaklaştı. Yutkundur Sinan. Bu yüzü bir yerden tanıyordu. Hiç de hoş bir rastlantı değildi eğer yanılmıyorsa. Önceki gün onu izleyen arabadaki adama benzemiyor muydu?

"Nereye bakıyorsun öyle endişeli endişeli?"

"Köpeğe baktım. Kime havladığını merak ettim."

"Bahaneyi bırak. Sıkıldığını söyleyebilirsin. Hemen keserim."

"Yo yo, sıkılmadım" dedi Sinan. Sakallılar apartmana girmiş, köpek yatışmıştı. Yine de az önce onları son kez gördüğü kapıdan gözlerini alamıyordu hayvan." Rüyaların gerçekten çok ilginç. Sen devam et, dikkatle dinliyorum."

"Hiç de belli olmuyor. İstersen bahçeye çık. Oradan dinlersin dikkatli dikkatli."

Sinan pencereden ayrıldı. Yine Hülya'nın karşısına oturdu.

"Kim bu adamlar?"

"Sakallılar mı?"

"Nerden bildin sakallılara baktığımı? Buradan görünmüyor ki!"

"Kafandan geçenleri okuduğuma hâlâ inanmıyor musun?" dedi Hülya gözlerini kısarak. Şaka mı yaptığı, ciddi mi olduğu belli değildi. Sinan'ın yanıtını beklemeden devam etti: "Bizim Tobi sadece o sakallılara havlar. Adamlar buraya yeni taşındı. Ne kadar et, yiyecek veriyorlarsa da nafiye. Bıraksan parçalayacak."

"Laik bir köpek."

"Laiklikle ilgisi yok" diye düzeltti Hülya ciddi ciddi. "Ona göre

normal insan belli bir görünümde olmalı. Sakal, şalvar, türbana dayanamıyor."

"Çocukken benim bir köpeğim vardı. Kasketlilerden nefret ederdi." Aklı yine o adamlardaydı. Şu da var ki, çoğu birbirine benzerdi. Ama bu denli benzerlik?

"Kafanı takma. Bu tür herifler akşam yiyecekleri kebabı, baklavayı, bir de karılarının oralarını düşünürler. Onlardan sana zarar gelmez." Sinan'ı rahatlatmak işine gelmemiş olacak ki, hain hain gülererek eklemeyi ihmal etmedi: "Yine de belli olmaz elbette."

"Neymiş belli olmayan?"

"Sen iyi bilirsin" dedi Hülya. Konuyu hemen değiştirdi: "Söyle bakalım; anlattıklarımın nesinden etkilendin? En çok ne çekti ilgin?"

Hülya'nın, tehdit edildiğiyle ilgili neler bildiğini öğrenmeden başka soruna geçmek işine gelmemişti Sinan'ın. Ancak şimdi üstünde durmak uygun olmazdı.

"Mesela en son söylediğin şey: Babanı görmüşsün. Babanın senin hakkında karar verecek oluşu. Senin buna tepki duyuşun. İlginç... Benim babam da ilgisizdi. Ama işlerime burnunu sokmaya kalktığında birkaç laf eder, haddini bildirirdim ona. Daha lisedeyken.. Onun da canına minnetti. Bir altı ay daha, ne sorar ne ederdi."

"Senin kendi hayatını kendi başına kurmana zaten hep hayranımdır" dedi Hülya, söylediğinin samimiyetini doğrular bir yüz anlatımıyla. "Benim babam ilgisizdi ama mali yönden güvencedeydik. Sırtımızın sağlam olduğunu bilirdik. Ev dışı ilgi, sevgi istemeyen işlerde. Ama sen... Sen kendi güvenini kendin yarattın."

"Adamın ilginç bir cimriligi vardı. Bize para vermezdi. Kendisi de yemezdi. Ama birinin başı sıkışmaya görsün, hiç sakınmazdı. Hiç ilgisiz kimselere... Karşılığını da beklemezdi. Şimdi diyeceksin ki, iyi adammış. Onca yıl düşündüm; insanlara niye yardım ettiğini çıkaramadım. Gerçekten anlamsız bir şeydi bu. Çünkü kesinlikle iyi bir insan değildi. Nerden bakarsan bak. Bir nevi tatmin yolu herhalde. Sanırım gücünü o yolla gösterebiliyordu."

"Senin bir sürü kişiye iş bulman aklıma geldi. Alakasız adamları nerelere getirdin."

"Ya, hastalık işte! Osman'ı hatırlar mısın?"

Hülya'nın başı ağrıyormuştu. Birkaç dakikadır parmaklarını-

la alnını sıkıştırıp duruyordu.

"Hatırlamaz mıyım. Ona da sen iş bulmuştun; sonra iş aldığın şirketi elinden kapmıştı. Pis karga!"

Bu kız da her şeyi biliyordu.

Ne hafıza böyle. Acaba her alanda bu denli ilgili mi, yoksa yalnızca bana ilişkin kayıtları mı bu denli titiz tutuyor? İkinci olasılık Sinan'ı soğuk soğuk terletti.

"Osman'la ilgili başka bir şey anlatayım sana." Hülya'nın susmasını onay olarak kabul edip devam etti Sinan: "Üçüncü sınıftaydık sanırım. Bir hafta sonu etrafta kimse yok... Oraya bakıyorum bizimkilerden kimse yok, öte yana bakıyorum kimse yok. Taş bina. Yürüdükçe koridorlarda ayak seslerim yankılanıyor; tek bir Allahın kuluna rastlamıyorum. Bakmadığım yalnızca bodrum kaldı. Bodrumda ara sıra gizli gizli toplantı yaptığımız bir oda vardı. Anahtarını yürütmüş-tük, geceleri kullanırdık genellikle. Gündüz vakti oraya gideceklerini hiç düşünmemiştim. Aşağıya indim, dinledim; hakikaten içerden sesler geliyordu. Tıklattım; kapıyı açtılar. Bir baktım bizim Osman'ı masaya bağlamışlar. Kayışlarla kollarından bacaklarından sımsıkı germişler. Ağzına da bir elma tepilmiş. Pantolonu inik. Ne yapıyorsunuz, dedim. Haini cezalandırıyoruz, dediler. Hainlik dedikleri de, ne biliyor musun: Biz dersten tüyüyoruz, o tüymüyor. Hoca sorunca kem küm ediyor, kaçtılar falan diyor. O zaman müthiş etkim vardı çocukların üstünde. Bırakın çocuğu, dedim. Biraz mırın kırın edip bıraktılar sonunda. Ondan sonra bizim Osman öbürleriyle canciğer kuzu sarması oldu; bana bir daha yanaşmadı. Okul bitene dek. Bu olayı hiç anlayamamışımdır. Benim hafızamda ciddi bir bozukluk mu var acaba, diye sormuşumdur kendime. Onu bağlayıp tartaklayan bendim de, başkaları mı kurtarmıştı elimden. Başka türlü açıklaması mümkün değil."

Gözünün önüne Ölü Ozanlar Derneği'ndeki sahneler geldi. Okul yaşamını zaman zaman loş bir özlemle anardı ama yaşadıkları kuşkusuz o filmdeki kadar şiirsel değildi. Yaşananların duygusal derinliğinden mi kaynaklanıyordu aradaki fark, yoksa anlatımının kuruluşundan mı? Zaten bu yüzden abartmıştı olayı. Osman'ı çocukların arasında aşağıdaki odada değil koridorda görmüştü. Biri pantolonunu indirip bir şeyler yapmakla tehdit etmişti ama yapmamışlardı böyle

bir şey. Hülya, bire bin kattığının farkında mıydı ne? Aklından her geçeni galiba gerçekten okuyabiliyordu. Fakat hiç değilse Osman'ı dayaktan kurtardığı doğrudu. Dayaktan onun sayesinde kurtulduktan sonra öbürleriyle samimi olduğu, kendisine hep soğuk davrandığı da doğrudu. Gerisinin önemi yoktu o zaman.

"Assos'da, denizin üstündeki çardakta neler söylemiştin, anımsıyor musun?"

"Ne zaman? Orada birçok defa oturmuştuk."

"Gece. Hani çok fazla içmiştik bir gün. Serkan Nimet'in üstüne kusmuştu." Alaycı bir tonda konuşuyordu.

"Hatırlamıyorum. O değişik gecelerde değişik kişilerin üstüne kusardı" dedi Sinan. Konunun daha çok derinleşmesini istemediğinden işi espiye vurmuştu.

"O gece tam havamızdaydık. Sonra birden uzun bir suskunluk olmuştu. Sonra sen arkadaşlık üstüne bir şeyler söylemeye başlamıştın. Beni çok etkilemişti söylediklerin. Aslında herkesi etkilemişti. Sarhoş gibi değildin. Ya da hepimiz zil zurna sarhoştuk, o yüzden seni sarhoş olarak görmüyorduk; kim bilir. Ya da çok anlamlı şeyler söylememiştin ama ben onları kafamda duymak istediğim sözlere çevirmiştim. "Dolunaya bakın" demiştin. "Şu havayı ciğerlerinize derin derin çekin ve yaşadığımız bu saatleri unutmayın" demiştin. Her geçen yıl kirleneceğimizden, bunun kaçınılmaz olduğundan söz etmiştin. O andaki birlikteliğimizin hiçbir çıkar kaygısı olmayan saf sevgiye dayalı bir birliktelik olduğunu, bunu daha sonra çok arayacağımızı söylemiştin. Oradaki on beş kişinin bu sözlerini hiç unutmaması gerektiğini gözlerimizin... Gözlerimin içine baka baka yinelemiştin."

Sinan gülümsedi. Geçmişte kullandığı kavramlara az önce Hülya'nın anlattığı rüyadaymışçasına yabancıydı. Değişen bir şey yoktu aslında. Kız bazı şeyleri fazla ciddiye alıyordu, hepsi o. Histerik bir yapısı vardı. Evet, evet histerik. Bu sözcük gelince aklına dayak yemekten kurtulmuş gibi rahatladı.

"Sarhoş duygusallığı" dedi. "Söylenenler doğruluk payı muhakkak taşıyor; fakat nerede şimdi o on beş kişi. Mesela sen aramasaydın, görüşebilecek miydik biz ikimiz."

"Öyle deme" dedi Hülya gözleri parlayarak, bu kez biraz öfkeli. "Bazı şeylerin yalnızca söylenilmiş olması yeter. Bir insan böyle şeyler

söyleyebiliyorsa, öbürleri de etkilenebiliyorsa ve eğer alçak değillerse... Yani yalnızca bazı şeyleri söylerken bir an için olsun doğruluğuna inanıyor, rol yapmıyorsa; o bile yeter. O on beş kişiden tek biri bile anımsıyorsa söylenenleri o bile yeter. Çünkü o söz söylenilmiş. Birileri duymuş... O an yaşanmış... Hani yoğun bir rüyadan uyanırsın... Ben de rüyalara taktım... Bir duyguyu çok derin, çok okşayıcı yaşarsın... Sevgi, tatmin, cinsellik duygusu... Bazen tam olarak ne olduğunu çıkaramadığın başka yoğun bir duygu. O sözler... Geçen gün yine hatırladım; beni öylesine etkiledi."

Neden takmıştı Hülya eski sözlerle? Ya kendi niye etkilenmeye başlamıştı bu denli? Neden etkilenmeye başlamıştı bu kadından?

Hiç de beni etkilemek ister gibi bir hali yok. Bugün oldukça durgun. Mor halkalar oluşmuş gözlerinin altında. Sımsıkı giyinmiş, kapalı.. Beni hiç çekmiyor şu anda. Ama nasıl söyledi bu sözleri? Neden içime dokundu bu denli? Beni çekmediği doğru değil mi yoksa? Ona dokunmak.. Yine..

Yaklaşmak istedi. Unutulmuş, başka anıların kat kat altında kalmış güzel öykülerin sarhoş edici esintileri dolaştı soluduğu havada. Ona dokunmak...

Hülya doğruldu. Sinan'a doğru bakan, fakat sanki onu görmeyen sabit gözlerle yeni bir şey anlatmaya başladı. Bugün konuşması da yavaşlamıştı.

"İstasyona adımımı atar atmaz bir şeyler değişti. Değişen bir şey olduğunu anladım. Ama neydi? Zaman? Belki... Bir Avrupa ülkesiydi. Doğu Avrupa? Rusya? Hayır belki biraz daha batıda bir ülke. Soğuktu. Yere kadar uzun, siyah bir manto vardı üstümde. Çiseleyen sisle yerler hafifçe ıslanmıştı. Önümde bir hamal, bavullarla tepeleme dolu bir arabayı iteliyordu. Onun önünde yaşlı bir kadın... Değişim havasını belki de o yaşlı kadın vermişti. Çok güzel şeyler görmüş, yaşamış bir kadın. Tüm yaşadıklarını sindirmiş, yüzüne yansıtan biri. Onun ortamda bulunması belki hiç yaşamadığım, belki yalnızca öykülerden bildiğim yaşantıları çağırıştırıyordu. Karlar altında kır manzaraları.. Gece kızaklarla çıkılan geziler... Kameranın buzlu camların ardından izlettirdiği balo görüntüleri... Sonra kadın birden kayboldu. Hamal da çıktı görüntüden. Yok, o daha önce çıkmıştı zaten. Merdivenlerden indim. Küçük bir tünelden geçip ağaçlı bir yola girdim.

Arkamda bir ayak sesi. Gece... Karanlık... Ürpermem gerekir. Ürpermiyorum. En son vagondan inmiş olmalı. Böyle bir adam vardı. Gece karanlık sokaklarda birini ya da birilerini arıyordu. O olmasın. Hayır. Dolaştığı sokaklar bakımsız, tozlu evlerin sokaklarıydı. Bu yol öyle değil. İki yanda bahçe içinde köşkler, villalar... Ayak sesleri yaklaşıyor. Dönüp bakmıyorum. İçimde hafif bir tedirginlik uyanıyor. Ama daha çok ürpertili bir bekleyiş heyecanı. Dönüyorum arkama, ayak sesleri kesiliyor. Kimse yok! Küçük bir düş kırıklığı. Ama hâlâ mutluyum. Yoluma devam ediyorum. Evlerin kimi karanlık, kimilerinin camlarından sıcak ışıklar geliyor. Pencere önlerinden geçerken ara sıra kahkahalar, konuşmalar duyuyorum. Ben de onlardan birinde bulunsam; dostlarımla kadehimi tokuştursam... Müzik.. Ezgisini ayırımsayamıyorum. Sokak lambalarının ışığı sis ardında dağınık, buğulu... Çevrede kimse yok. Tek bir kimse. Başiboş bir köpek bile. Siyah uzun mantomun içinde havanın soğuşunu duymuyorum. Az önceki ürpertili umut yeniden canlanıyor. Bir ev olmalı. Bir ev olduğunu biliyorum. Nerede? Hangisi? Her köşe başı tanıdık geliyor. Sağa dönüyorum, yoksa sola mı? Şu ilerdeki ev olabilir mi? Üst katın ön odasında ışık var. Tavan karanlık. Bir masa... Işık masa lambasından geliyor. Koyu cilalı ağır bir çalışma masası. Duvarlar yeşil. Ne olduğunu çıkaramadığım bir figür resmi. Aşağıdan baktığım odaya sanki içindeymiş gibi yakınım. Sonunda evi buldum. Sevinçliyim. Ve o kişi, o adam, evde. Başını kaldırsa, sokak lambasının ışığı altında görür beni. Kımıldamadan dur! Gülümsüyorum..."

Gün kararmak üzereydi. Işıkları yakmamışlardı. Girişten gelen aydınlıkla salon loştı. Hafifçe duyulan bir keman konçertosu, Hülya'nın anlattıklarına uygun bir müzik oluşturuyordu. Öyle bir duyum içindeydi ki Sinan, buraya neden geldiğini, gelip gelmemeyi düşünüp düşünmediğini unutmuştu. Her anlatım ruhunda gizli bir yerlere bir yağlıboya fırçası gibi dokunuyordu. Nasıl olup da Hülya'nın düşsel yaşantısına kapılıp gittiğini anlayamıyordu. Akılcılıktan uzak kurgulamalar genellikle çocukça, aptalca gelirdi ona. Şimdi ise saatlerce dinleyebilirdi.

"Kimdi bu adam?"

"İkinci kattaki mi?" diye sordu Hülya biraz şaşkın. Rüya görürken uyandırılmış gibi. "Bunu bilmiyorum. Yüzünü görmedim. Sen de

olabilirsin, bir başkası da. Ama çok istediğim biri. O an için arzularımda, cinsellik pek yok. Hayır, var tabii; yani baskın değil. Ama içeri girseydim ne olurdu bilmem. Anlatamayacağım kadar hoş bir duyuydu. Niye hoş olduğu beklentilerimle ilgili. Ama tüm beklentilerimle. Hepsini bir yumak halinde."

"Evlenmeyi düşündüğün biri hiç oldu mu?"

"Evlilik... Hah!" Sinirli sinirli güldü Hülya? "Birçok sevgilim oldu. Sana aşkıma açıklayamadığım zaman bile senin hiç bilmediğin biri vardı. Beni utangaç, kendi halinde bir kız olarak tanıydın değil mi? Halt etmişsin."

"İlginç" dedi Sinan hiç de şaşırmış görünmeyen bir yüzle. "Gerçekten seni birçok bakımdan yanlış tanımışım."

"Biliyorum" dedi Hülya. Yüzüne karanlık, korkutucu bir ifade oturmuştu. Belki iyice azalan ışıktan, gölgelerdendi. Sinan, yerinde toparlandı. Derin bir nefes aldı. Artık gitmesi gerektiğini söylemek üzere hazırlandı.

"Biriyle evlenmeyi düşünmüştüm" Gülümsedi. "Ama bunu sana anlatmayacağım." Uzun bir sessizlik oldu. Sinan gitmek için izin istemek üzereyken Hülya devam etti: "Ne çocukluğumu, ne gençliğimi, ne birkaç yıl öncesini. Geçmişte kalan hiçbir şeyi anlatmak istemiyorum. Dün aklımdan geçenleri bile. Düşünmek istemiyorum. Yalnız bugün var benim için. En çok dün gece... Yalnızca şimdi olmalı benim için. Geçmişini düşünmemeliyim. Geçmişini düşününce yarını da düşünüyor insan. O zaman çıldırır gibi oluyorum. Ama çıldırmaktan başka bir şey tabii. Keşke çıldırabilseydim."

"İşığı yakayım istersen" dedi Sinan. Biraz daha oturmalıydı. Öğlanı doktora götürmüştü bugün annesi; sonucu merak etmiyor değildi. Ama dönmek için henüz erken sayılırdı.

İçkisinden ilk yudumu aldığı anda birden her şey değişmeye başladı. Alkol birkaç saniyede kana karışmış olamazdı. Konyağın tadı, zaten kendiliğinden yükselişe geçen duygularına küçük bir itki sağlamıştı, hepsi o kadar. Durgun ruh halinden oldu olası nefret ederdi. Bir şeye sıkılmak, üzölmek, hatta bir şeylerden korkmak bile durgunluktan daha iyiydi. Bara gelirken, kapıdan içeri girerken, işte böyle tatsız tuzsuz, kendi nitelemesiyle 'uyuz' bir havadaydı. Buluşmak üzere Filiz'le sözleşmeleri rastlantı sonucu, hiç beklemediği anda ortaya çıkan hoş bir gelişmeydi. Hayır, rastlantı sonucu demek yanlıştı apaçık. Rastlantıları genellikle kendi yaratırdı. Olasılıkları kestirir; ona uygun davranırdı. Rastlantı veya çaba ürünü; sonucu değıştirmezdi doğaldır ki. Filiz'le gazete ortamı dışında ilk kez bir araya gelecekti. Belki bu arada Pelin'i de görebilecekti. Olasıdır ki çok güzel vakit geçirecekti. Hoş bir uğraş olmaktan çıkıp, basbayağı sıkıcı bir meslek haline gelen iş yaşamının havasından biraz olsun uzaklaşabilecekti. Ama bunları düşünebilmek yine de yaşama sevincini saran bulantıyı dağıtamamıştı. Hülya'yı düşünüyordu. Düşünmemek, unutmak istiyordu bir yandan. ne düşünmek, ne düşünmemek; ikisini de beceremiyordu. Sorun, ikisinin ortası garip bir çekim yaratıyordu ağırlaşan kafasının içinde. Özgürce akmak isteyen duygularını yavaşlatıyor, yönlerini değıştiriyordu.

Sırtını arkaya yaslayıp derin bir soluk aldı. Ellisine yakın gösteren kırılmış sakallı pipolu bir adam tezgâhın önünde arkadaşıyla konuşuyordu. Yüzü görölmeyen kel kafalı ahabı, sakallının yüksek sesle, sık sık kesik kesik kahkahalarla bölünen konuşmasını daha çok dinlemekle yetiniyor, durmadan başını sallıyordu. Söyledikleri duyulmadığından söyleşiye birkaç sözcüklük katılımları barda kısa sessizlik dönemleri olarak algılanıyordu. Haşpapili ayakları yüksek taburenin

demir ayaklarına sürtünerek basabileceği bir dayanak arıyordu, ama nafile; yere koşut demirler pek aşağıdaydı. Sakallı, cümle aralarında sık sık Sinan'ı süzüyordu. Ya tanı mıştı, ya da hoşnutluğu, çevresindekileri olumlu etkilediğine inandığı zbeğenisinden kaynaklanıyordu. Sinan iki olasılıktan hangisinin doğru olduğuna kafa yormadı. Barman muzip bir yüz ifadesiyle bardakları parlatıyordu. Ne düşünüyordu acaba? Hülya olsa hemen anlardı. Adamın anlattıklarına mı gülümsüyordu, yoksa tümüyle kendi havasında mıydı? Peki kendi havası neydi? Mutlu muydu yaptığı işten? nnde gevezelik eden şu adamları hoş, cana yakın ya da önemli insanlar olarak mı görüyordu, yoksa katlanılması gereken müşteriler olarak mı? Yaptığı işi nemliyor muydu, yoksa bir an önce çekip eve mi gitmek geıyordu aklından. Daha önemlisi kendisine bu tür sorular sorup değerlendirebilecek bir insan mıydı, yoksa yaşamını bir tavşanın ki gibi anlık algılamalar dışında değerlendirmeyip sorgulayamayan sıradan insanlardan teki miydi? Evet, en önemli soru buydu belki. Yanıtını vermek olanaksızdı. Hülya olsa bilirdi. Sakallının, çevresini neden memnun memnun szdğn de bilirdi.

Salonun dip tarafına kaydırđı gözlerini. Uzakta loş ışıkta iki kadın sessiz sessiz konuşuyordu. Yüzünü daha açık görebildiği esmer olanını sanki bir yerden tanıyordu. Barın te yanında uzun saçlı gençlerden oluşan kalabalık bir grup vardı. Yaşlarına göre oldukça sessizdi onlar da. Karşı köşedeki iddialı giyimli adam geldiğinden bu yana elindeki dergiden başını kaldırmamıştı. Güzel bir blues müziği geliyordu kulağına. Işık ne çok, ne azdı. Işıldaması hoş olacak şeyler pırıl pırıl görünüyordu; başka şeyler gölgeli... İngiliz 'pub'larını, Fransız kafelerini severdi Sinan. Onlar kadar olmasa bile geçmişte buradan da hoşlandığını anımsadı. Yumuşak, sıcak bir ortamdı. Yumuşaktı duvardaki tablolar, yerdeki halılar, masa başlarındaki lambalar... Sert, ktlevi, sağlam görünmesi güzel olan şeyler de sağlam, ktlevi görünüyordu. Hülya'ya bunu da sormalıydı. Sert, ktlevi şeylere ilgisi nedendi acaba?

Küçücük zillerden çıkan ınlamalar duyuldu sanki ruhunda, pembe bir buhar her yanı kaplayıp birden kayboldu ve ne zamandır özlediği duygulanım doruğuna yeniden ulaştı. Belki oteldeki kokteylde de bu kadar yükselmişti ama, o zaman ikiliydi. şimdi ise konyak

yeni yeni etkilemeye başlamıştı. Sakallı, sosyal demokrat partideki bazı önemli isimleri çok yakınlığı varmışcasına yineleyip duruyordu. Küçümseyici bir söz edişi vardı onlardan. Sinan isimler geçtikçe uyarılıyor, sonra gerisini dinlemiyordu. Sol yanındaki gençler yeni çıkan bir dergiden söz ediyorlardı. İçlerinden birkaçı galiba o dergide çalışıyordu. İçeriğiyle hiç ilgilenmediği halde bu konuşmaları müzikle birlikte belli belirsiz duymak şu anda bayağı hoşuna gidiyordu.

Aklı çok eskilere gitti. Sana bir şey söyleyeceğim ama kesinlikle kimsenin haberi olmasın, demişti bir arkadaşı. Bilmeleri gerekmiyorsa elbette ki söylemem, demişti Sinan. Arkadaşı konuşmuştu: Benim bir yazlığım var. Daha doğrusu annemin... Evet, ne olacak demişti Sinan. Bu hafta sonu istersen oraya gidebiliriz. Toplantı falan mı, diye sormuştu heyecanlanarak. Hayır hayır demişti arkadaşı, ıkına sıkına. Yani bir hafta sonu birkaç kişi eğlenebiliriz; denize falan gireriz. Eğlenebiliriz, derken yüzü kızarmıştı. Ama bak, bir yazlığım olduğu duyulsun istemiyorum ha! Bir sosyalistin yazlığı olması... Babasından kalmış bile olsa... Hafta sonu oraya yüzmeye gitmesi... Ne ayıptı!.. Başka bir anı geldi gözünün önüne, daha çok güldü: Elektrik hatlarına pankart asıyorlardı. Pankart ipinin ucuna taş bağlayıp fırlatıyor, tele birkaç kez doluyorlardı. Öyle ki, iyi asılmış bir pankartı polisin oradan alması saatler sürerdi. Aksilik ya, kız arkadaşları taşı bir türlü karşı tarafa geçiremiyorlardı. Atıyor atıyor, ip bu yanda kalıyordu. O sıra yaşlı bir adam yaklaştı. Kızım, hadi bunlar oğlan çocuğu, sen böyle zırtapoz oyunlar oynamaya utanmıyor musun, diye çıkıştı sinirli sinirli. Evet, bir sürü çocukluk yapmıştı gençliğinde. Gülünecek anılardı çoğu. Yaptıkları bunca komik işleri ciddiye almaları daha da komikti. Bereket ki o dönemi zarar görmeden atlatmıştı. Poliste tek bir kaydı yoktu. Şansı ve aklı sayesinde. Şansı ve aklından bir kez daha kıvanç duydu. İçki iyice ısıtmıştı yüzünü. Geçmişte yapılanları çocukluk olarak görüp gülmek güzel bir şeydi. Çocukça şeylere yapıldığı gibi... Dalga geçerek, gülünç bularak, fakat kinlenmeden, sevecen... İyi ki gelmişti şu bara. Böyle yerleri özlemiş olduğunu nasıl da ayırımsayamamıştı. Sakallı adam şimdi daha sevimli geliyordu ona. Hâlâ bir yerlere basmak için taburenin demir bacağına ayağını sürtüp duran kısa boylu arkadaşı da. Yeni dergi çıkaran şu gençler de. Yandaki entelektüel kadınlar, bir şeyler okuyan karşıdaki garip giysili beye-

fendi de... Ancak böyle ortamlar yumuşatıyordu dışardaki kinleri, düşmanlıkları, hasetlikleri...

"Selam."

"Aa, geldiğini hiç fark etmedim" dedi Sinan. Ayağa kalktı. "Bugün de harika görünüyorsun."

"Teşekkür ederim" dedi Filiz, Sinan'ın karşısına yerleşirken. Başından beri bayılıyordu kızın bu oturuş biçimine. Hem zerafet, hem umursamazlık belirgindi tavırlarında.

"Çok oldu mu geldiğiniz?"

"Hayır" dedi Sinan. Konyağının kalanını acelesi varmış gibi dipledi. "On dakika oldu olmadı. Ne içersin?"

"Cin lütfen."

Alıcı gözüyle baktı kıza. Hakikaten güzeldi. İlk bakışta belki herkesi çarpmayacak temel bir güzelliği vardı. Belki de herkesi etkilerdi bilinmez ya... Eksik bir şeyler yok değildi gerçi ama, neydi bilemiyordu Sinan. Yandan bir kez daha baktı. Eksik falan yok, dedi içinden.

"Siz ne içiyordunuz?"

"Konyak" dedi Sinan. Bunu hep sanki utanarak söylerdi. Nedenini çıkaramamıştı. Belki bir psikoloğa analiz olmalıydı. Belki onu da sormalıydı Hülya'ya. Sorulacak sorular her gün artıyordu. Ne tuhaf kişiliği vardı böyle.

"Nedim Demir'le buluşmanız nasıl geçti?"

"Ha, çok iyiydi" dedi, konuşacak uygun bir konu bulmanın rahatlığıyla Sinan. Adamlar nasıl buluştuklarını, neler tartıştıklarını anlatmaya koyuldu. Uygun bir konu yakaladıktan sonra kendine çok güvenirdi. Nitekim boş bir güven değildi bu. Kız gülmekten yerlere yatıyordu. Sevindi Sinan, dışarıya ancak süzerek yansıttığı coşkusu iyice kabardı. Sonra anlatımı uzayınca bir an bazı şeyleri fazla abarttığını, Nedim'i gereksiz yere küçük düşürdüğünü ayımsadı. Bir zamanlar idolüydü adam. Şimdi? Şimdi de öyleydi belki. Niye yapıyordu bunu peki? Yoksa kuskanıyor muydu? Yoksa yalnızca kızın gözüne girmek için gevezelik mi ediyordu? Hangi konudan söz etse güldürürdü onu. Maksat muhabbet olsun. Karşısındakiler neşelenmeye hazır olurlardı zaten. Bunları düşünür düşünmez kendini eleştiren kendine kızdı. Yeni yeni huylar mı ediniyordu şimdi de. Nereden çıkmıştı bu

ukala, ukala olduğundan çok beceriksiz vicdan.

Otur oturduğün yerde eğlenmene bak.

"Pelin de gelir belki. Seni burda sık sık gördüğünü söylemişti."

"Onlar daha geç gelir" dedi kız.

"Var mı onun grubundan kimse şu anda?"

"Aman olmaz olsun."

Güldü Sinan. Biraz da şaşırmıştı.

"Pelin de çevrelerinizin farklı olduğundan söz etmişti ama; bir-birinizden nefret ettiğinizi bilmiyordum."

"Nefret falan ettiğim yok" dedi kız umursamaz görünmeye çalışarak. Belki de hakikaten umursamıyordu. "Ben Pelin'i severim. Ama takıldığı insanlar kafama göre değil."

"Evet, o da buna benzer şeyler söylemişti. Peki ne tip insan bunlar? Neden hoşlanmıyorsun?" Filiz'i tanımak için iyi bir nokta yakalamıştı. İlgi çekici olabilirdi bu konunun değişmesi.

"Nasıl anlatsam, ne zaman bir araya gelseler garip şeylerden söz etmeye başlarlar. Garip şeyler değil belki. Gündelik konular ya da genel şeyler. Bazen politika, bazen bir film, ne bileyim bir kitap üstüne. Bol bol da dedikodu. Dedikoduyu ben de severim ama bunların havaları farklı. Garip bir jargonları var ve bunu silah gibi kullanıyorlar. Dışardan birine karşı... Ya da birbirlerine... Kimseyi beğenmezler. Onun burası yanlış, şunun burası kötü... Beni de hiç sevdiklerini sanmıyorum. Bir de solcular ya!"

"Evet" dedi Sinan başını sallayarak, ne onaylar gibi ne anlamış görünerek. "Sen politikayla pek ilgilenmiyorsun galiba."

"Hayır ilgilenirim. Bana işimde yetecek kadar. Bir de seçim zamanı kararımı veririm, oyumu atarım. Demin sözünü ettiklerimin çoğu bunu bile yapmıyorlar. Onun yerine bir şey mi yapıyorlar sanki. Hiçbir şey yaptıklarını sanmıyorum. Yaparmış gibi yapıyorlar. Bir yandan konuşuyorlar bir yandan da o hiç beğenmediklerinin, bütün gün dedikodusunu yaptıklarının peşlerinden eksik olmuyorlar. Birileri de bizim elimizden tutar mı... Alttaki temel arzu bu. İkiyüzlülük..."

"Her çevrede var öyle tipler" diyerek Pelin'in grubunu savunur gibi yaptı Sinan.

"Evet her çevrede var, ama kendilerine sorsan bunlar her şeyi bileklerinin hakkıyla elde ediyorlar. Herkes pislige batmış, bir tek onlar

temiz... Sinir olurum böyle insanlara. Eline fırsat geçti mi aynı şeyi yapacaksan, baştan niye ileri geri konuşuyorsun..."

"Evet" dedi Sinan bir kez daha. Biraz daha derinleşse miydi? Kız ya ayakları yere çok sağlam basan biriydi ki, böylelerini çok takdir ederdi; ya da birinden duyduğu lafları ezberlemiş boş kafanın tekiydi. Şimdi anlardı bunu. Hayır ama; seçenekleri ikiye indirgemek yanıltıcı olabilirdi. İnsanları sınıflandırmakla kim kimi anlayabilmişti.

Neden iki seçenekten biri olsun canım. İnsan bir kestirimde bulunmamalı. Sonunda yanılıp yanlış davranmak var. Solcu geçmişin kalıntıları...

Gülümsemeye çalıştı. Doğallıkla başardı da... Fakat az önceki coşkulu duygulanımı sönmüştü... Hoşuna gitmeyen bir şeyler olmalıydı. Neydi bunlar peki? İçkisini getiren garsonun yeterince nazik olmayan tavrı mı? Evet buldu: Filiz her sözünden her gülüşünden sonra çevresine bakıp duruyordu. Özellikle şu yeni gelen gruba doğru. Sinan'ın iyi bildiği ve hiç hoşlanmadığı bir tavidir bu. Bakın ben buradayım, beni görüyor musunuz, bana bakıyor musunuz, beni beğeniyor musunuz anlamına gelen histerik bakışlar... İyi bildiği bir tavır olduğu doğrudur, fakat geçmişte hoşlanmadığını söyleyemezdi. Daha doğrusu yanında böyle bir kadın varken hiç alınganlık duymamıştı şimdiye dek.

Herkes beğenilmek ister. Üstelik senin yanında daha çok dikkat çektiğine inanıyorsa, buna sevinmelisin. Onun gibi düşünmeye çalış. Yanında ülkenin en parlak yazarlarından biri var. Diyelim bir kadınsın... Aah! Bu iş bana göre değil..

"Nasılsınız. İyi görünüyorsunuz" dedi Barmen uzaktan.

"İyiyim, sen nasılsın?" dedi kız gülümseyerek. Ne olursa olsun bu gülüşten çok hoşlanıyordu Sinan. Filiz'in en yürekten görüldüğü anlar güldüğü anlardı.

"Bu parçaya bayılıyorum!"

Kulak verdi Sinan. Whitney Houston'un bir parçasıydı. Şu müziğe bayılıyordu demek ki Filiz. Neredeyse kendinden geçercesine söylemişti bunu. İçinde bir şeyler kalktı. Değişik türden bir duygusallıktı zenci şarkıcının duygusallığı. O tür duygusallık gösterileri içini kaldırırdı. Yüzeysel mi geliyordu, yoksa tutarsız mı? Belki de şımarık.. Belki hiçbirisi değildi. Ne derinlikte iddialıydı kendisi de, ne de tutarlı-

lıkta. Aslında hiç de önemli değildi nedenini bulmak. Böyle tartışmalara yazılarında da girmezdi zaten.

Öteden beri hoşlanmazdım ama geçmişte içimi kaldırdığı da doğru değil. Nereden çıktı bu hassasiyet? Ne oluyor bana? Tavırlarımdan zerrece hoşlanmasam da yanımdaki her güzel kızdan hoşlanırdım ben. Güzellik. Hatta o bile önemli olmazdı bazen.

Filiz'e baktı. Bu kez çok değişik gördü yüzünü. Herhangi bir yüzdü kızın yüzü de. Sorun da oradaydı zaten. Karşılaştığı herhangi bir suratın ardındaki gerçek anlamı kavramaya çalışmazdı. Çoğu insan gibi aldırılmazdı buna. Dert etmezdi. Ama Filiz'in güzel yüzünün gerçek anlamını bilmek istiyordu şimdi. Olanaksız bir şey istiyordu. Evet, tümüyle olanaksızdı. Filiz'in gerçek yüzünü görebilse, belki her şeyi kavrayabilecekti. Okuyucularını, seslendiği insanları belki o zaman anlayacaktı. Müthiş bir şey olurdu bunu başarabilse. Hülya'yla her konuda baş edebilirdi. İnsanların en mahrem duygularına seslenebilirdi. Ama yapamazdı bunu. Çünkü Filiz'in duygularını, şu anda kafasında resimlenen imgeleri sezemezdi. Başarısızlıktı bu. Filiz'le aralarında bir şeyler varmış gibi en öğrencinden dedikodular başlamıştı bile gazetede, televizyonda. Oysa ortada bir şey yoktu. Korkulu bir rüya ürpertisi doğacak gibi oldu içinde; uçabildiğini görürken düşte birden o yetisini yitirmiş gibi ürktü, ama ürperti yükselmeden söndü. Öyle ya düşte değildi. Geriye hafif bir burukluk kaldı. Bazı yazılarını bitirdikten sonra kapıldığı burukluğa benzer bir burukluk... Özellikle çok beğendiği bir makalesiyse... Yazıyı kimlerin okuyacağını bilmezdi. Önünden bazı suratlar geçirdi. Polisin kullandığı robot resimler gibi suratlar... Yapay olduklarını bilirdi. Yapay suratların da ne tepki verebileceği bilinmezdi.

Filiz yine sağı solu süzüyordu. Onu hiçbir zaman anlayamayacaktı. Pelin on yılda anlayamamıştı; kendisi de anlayamayacaktı. Ama Pelin bir kadındı. Kendisi erkek. Belki başka bir yolla kavrayabilirdi onu. Belki başka bir yolla...

"Ben birkaç dakika izin isteyim. Şimdi gelirim" dedi kıza.

Amacı yüzünü yıkayıp biraz kendine gelmekti. Kalkarken sakallıya baktı. Aynı yapay ifade onun suratında da vardı. Binlercesinde gördüğü o basmakalıp ifade... Gençlerin yükselmeye başlayan kahkahaları da çok boş, çok gereksiz geldi kulağına. Salonun dibine doğru

ilerlerken kadınlardan biriyle bakıştı, gülümsedi. Bir yerden tanıyor olmalıydı gerçekten. Kapisında erkek ayakkabısı resmi bulunan bölüme girdi. Dev bir sinek duvardan duvara büyük bir hızla uçuyordu. Kapıyı bir süre açık bırakarak canavarın bara dönmesine izin verdi. sonra lavabonun başına geçti. Yüzünü yıkarken kendini inceledi. Gayet iyi görünüyordu. Suratında bir şey yoktu. Değişiklik kafasının içindeydi. Hülya çok yormuştu onu.

Dert edecek sorun yok. Bu denli duyarlılık sana yakışmıyor. Geçmişteki kızları düşün. Yapaylıksa yapaylık, boş kafalılıksa boş kafalılık, çok daha tıntınlarını gördün. Üstelik Filiz'e basbayağı haksızlık ediyorsun.

Evet öyleydi. Kıza haksızlık ediyordu. Durup dururken peydahlanan şu garip önyargıları yüzünden. Kız ondan bir şeyler bekleme kabullenmezdi görüşme isteğini. Bu denli memnun görünmezdi yanında. Sorun kendindeydi. Uyum zorluğu çekiyordu apaçık. İnsanların yanında rahat olamıyordu. Kendini ispat gereksinimi duyuyordu. Geçmişte yakınından bile geçmezdi halbuki o duygu. Yenecekti ama onu. İşte sorunu anlamıştı. Demek ki yenecekti.

Salona döndüğünde içinden Whitney Houston'ın şarkısını mırıldanıyordu. Ayrımsayınca sustu. Filiz'in yanına bir kız oturmuştu. Oldukça samimi göründüklerine bakılırsa bir arkadaşındı herhalde. Filiz başını kaldırdı. Masaya yaklaşmadan uzaktan kesişti bakışları. Çok güzel bakmıştı kız. İlk kez böyle yakın, beklentili, kıskırtıcı bir bakışını yakalamıştı onun. Yüreği kaynayacak gibi ısındı, yüzü tüm gerilimlerinden kurtuldu, başı tavana erdi. Bar, on dakika önceki sevimli haline dönmüştü yeniden. Filiz'i anlayacaktı. Başka bir yolla da olsa mutlaka anlayacaktı.

"Yaklaşma vururum!" Silahı karşısındakinin göğsüne doğrulttu. Adam çekindi son adımda, geriledi. "Hadi, yeter artık gevezelik. Tutuşturun."

Bidonu rotatifin üstüne fırlattı arkadaşı.

"Çekilin!" Elindeki gazeteyi top yapıp tutuşturdu ufak tefek esmer genç; köşeye, benzinin göllendiği yere fırlattı. Tavana dek vuran bir alev parladı hemen o anda.

"Hadi, gidiyoruz."

Kapıya doğru koştu Umut, arkadaşlarının ardından.

"Allah belanızı versin!"

Patron kendini yerlere atıyor, anlamsız böğürtüler çıkarıyordu. Son bağıransa küçük patrondur. Dönüp iyice bir benzetmek de vardı ama, çok zaman yitirmişlerdi zaten. Gürültüyü, daha doğrusu uğultuyu o an ayırmıyordu: İşçiler hep bir ağızdan yuh çekiyordu. Umut düşünmeden silahını kaldırdı, tavana doğru ateş etti bir kez. Adamlar sağa sola dağıldı. Kıpkızıl bir sıcak vuruyordu yüzlere. Kimisi dışarı kaçmak için pencereleri kırıyordu, kimisi hemen yeniden toplanmış, alevleri söndürmeye çalışıyordu umutsuzca. Yaptıklarına son kez baktı: Görev yerine getirilmişti. Bu yüzden rahatlayacaktı; az sonra tatlı bir doyumluk dolduracaktı içini. Öte yandan tatsız bir işti açıkçası. İşçilerin direnmeye çalışması, yuh çekmesi... Güya bir de solcu olacaklardı. 'Solcu' olmaları daha bir tatsızlıktı. Solcu olmalarına karşın meseleyi kavrayamamaları... Fakat sonuçta önemli olan görevin tamamlanmasıydı. Öyle veya böyle, uyarıların blöfden ibaret olmadığı gösterilmişti. Bir koşu fırladı, arkadaşlarına yetişti.

Lodos yapmıştı Boğaz. Gemi, gövdesinden gıcırtilar çıkararak ilerliyordu. Akşam geç saatte kalabalık sayılmazdı salon. Yolcular şimdilik sakin görünüyordu. Biraz güç sağlayabildikleri bir sakinlikti

sanki bu. Kimi gazete okuyor, kimi uyukluyordu. Vapurun yardığı güverte hizasını geçen köpüklü dalgalara yine de ara sıra göz ucuyla bakmaktan alamıyorlardı kendilerini. Pencere kenarına yaslandı. İçerden cama yansıyan ışığı eliyle keserek O da baktı dışarı. Beyaz köpükler göğe doğru fışkırıyor, rüzgâr pencerelere serpiyordu damlaları. Açık denizde olmak isterdi şimdi. Açık denizde bir tayfa olmak. İşini bitirip güverteye çıkmak... Gece karanlıkta azgın denizi seyretmek. Serin rüzgâr altında üşümek. Yağmurluğuna daha da sarılmak. Az sonra kamaraya çekilip rahat bir uykuya dalacağını bilmek. Şehrin keşmekeşliğinden, dertlerden, sorunlardan bir an olsun kurtulmak. İhanetlerden, mücadelenin bezdiren sorunlarından birkaç gece olsun uzakta, güzel düşler kurabilmek... Ceketinin cebinde bir şey hışırdıyordu. Elini attı, bir dergi çıkardı. Güldü. İşte bu dergiydi matbaanın katili. Arkadaşı yolda vermişti; O da alıp cebine atmıştı. İhtiyatsızlıktı açıkça. Bu dalgınlık havasından kurtulmalıydı artık. Hadi canım, dedi içinden. Kendini kandırmasının gereği yoktu şimdi. Yaptığı, dalgınlıktan çok meraktandı. Katlayıp sıranın kenarından aşağı bırakmak istedi. Önce bir göz atmalıydı hiç değilse. Hizipçi hainler yine ne cevherler yumurtlamışlardı kim bilir. Sayfaları hızlı hızlı çevirdi. Bilinen nakaratlardı hep. Kimileri kendilerine haklılık zemini yaratmakta ne denli usta, ne denli pişkindi böyle. Hele televizyonda hayret ediyordu bazı programları izlediğinde. İnsanlar bokluğun içinde suç üstü yakalandıklarında bile yüzlerini şöyle bir silip kolayca savunmaya geçebiliyorlardı. Dolandırıcıyı iş üstünde yakalıyorlardı; adam öyle bir konuşuyordu ki acıyıp yardım edeceğiniz geliyordu neredeyse. Öyleyse nesnel duruma bakmak gerekiyordu. Demagojiyi, laf salatasını kesip nesnel durumu incelemek gerekiyordu. İşte bu adamlar da mağdur havalarında bir yığın laf üretiyorlardı. Bir dergi çıkarıyor, dedikodu yayıyorlardı etrafa. Nesnel durum ise örgütü parçaladıklarıydı. Mücadele eden güçleri, faşizme karşı ölüm kalım savaşı veren müfrezeleri böldükleri, felç ettikleriydi. Yapılacak onca önemli iş varken gericiliğin ağzıyla ifrira kampanyası başlattıklarıydı.

Sibel geldi aklına yine. Gelmesiyle birlikte bir şey yandı, şimşek gibi bir alev cız etti içinde. Alışmamıştı hâlâ.. Her gün belli aralıklarla vuruyordu sızı. Her gün aynı sıklıkta, aynı şiddette. Kuvvetli bir serpinti çarptı cama. Güvertede ıslanan birkaç kişinin çığlığı du-

yuldu. Gözlerini kapadı Umut.

Sibel'in sıkıntılı, düzensiz soluklanışını hissediyordu sağ yanında. Soluğunu tutuyordu bir süre, sonra iç geçirerek uzun bir nefes veriş... Öte yana yaslansa, bedeninde hissetmeyecekti kızın kesik kesik, genişleyen, sonra birden sönen tatlı göğüs kafesini. Ona son dokunuşu... Bedenini bedeninde son hissediş... Aydınlanan sahneden yansıyan ışıktaki, yandan bir kez daha baktı sevgilisine sanki ilk kez görüyormuş gibi. Sanki ilk kez görüyormuş gibi çekici fakat o ölçüde yabancı ve soğuk geldi bu yüz ona. Şu filmdeki kız kadar güzeldi kendisi için. Neye yarardı fakat. Şu filmdeki kız kadar uzaktı şimdiden. Kalın bir üzüntü yumağıyla boğuldu göğsü. Altında, yitirmenin, bir dönemi kapamanın verdiği acılı zevk kıpırdadı kalenderce.

Usta işi bir senaryo üstüne oturmuştu film. Müziği güzeldi. Etkileyici görüntüler, etkileyici bir genç kadın... Ama etkilenmiyordu Umut. Olumlu yönde, daha doğrusu yönetmenin istediği yönde etkilenmiyordu. Ünlü ve zengin bir kompozitörün eşiydi genç kadın. Kocasını öldürünce boşlukta kalıyordu bir süre. Sonra özgürlüğünün ayrımına varıyordu yavaş yavaş. En başta da cinsel özgürlüğünün... Kocasının uzun süredir kendisini aldattığını öğreniyordu. Adamın yarım bıraktığı besteyi tamamlama ya da yok etme sorunsalı belirliyordu önünde. Daha önce tatmadığı yeni zevkler, yeni duyarlılıklar arıyordu. Tüm bunların anlamı neydi onun için. Bir Avrupa şehri. Zengin bir genç kadın. Ünlü bir kompozitör. Onun "çok ünlü" yaşamı, "çok ünlü" besteleri. Malikâneler köşkler... Hiç ulaşamayacağı, belki de ulaşmaya niyetlenmediği bir yaşamı ve bu uzak yaşamın uzak insanlarını anlatan bir film... Etkilenmemiş değildi, etkilenmişti. Göğsündeki bastırılmış, benliğinin de ayrımına eremediği ağlama isteğini kıskırtmıştı film. Bu bastırılmış hıçkırığın yüreğine yaptığı basıncı artırmıştı. İnsanların yaşamı algılayışları, davranışları, karakterleri, hele ki cinselliği yaşayışlarında iyice açığa çıkan ruhsal güdüklükleri batıyordu boğazına. Ya müzik! Müziğin kasveti soluğunu daraltmıştı. Sonra belli bir amaç için bestelenmişti parça. Yönetmenin istediği duyguduruma giremeyenlerden intikam almak için. Sibel'e daha fazla yanaştı. Belki o, biraz güç verebilirdi. Ayakta kalabilmesi için birazcık güç. Kız, sol yanında artan baskının yarattığı rahatsızlıkla gözünü filminden ayırmaksızın öbür tarafa yaslandı bilmeden.

Film sona erdi. Hemen çıkmak istedi Umut. Herkes oturmuş mü-

ziğin kesilmesini, yazıların bitmesini bekliyordu. Sahne kapanmadan seyircilerin gürültüyle ayağa kalkmasını eleştiren birkaç yazı çıkmıştı gazetelerde; herhalde o yüzden ne denli uygar bir kitle oluşturduklarını göstermek istiyorlardı yavaşlar. Küfretti içinden, kalktı, ağır hareketlerle ceketini giydi, yavaş yavaş geçerek kalabalığın önünden kapıya doğru yürüdü. Sindirilmemiş incelik gösterilerinden nefret ederdi. Nefretini kıskırtan olayları o kadar sık yaşıyordu ki bu ülkede. Örneğin, geçen ay arkadaşlarıyla gittiği caz konseri... Seyirciye göz attığında sanki bir Avrupa ülkesinde konser izliyormuş duygusuna kapılmıştı ister istemez. Biraz hoşuna da gitmemiş değildi bu. Ülke her şeye karşın burjuva anlamda da olsa uygarlaşıyor muydu ne? Uygar bir ülkede mücadele yürütmek geri bir ülkede yürütmekten daha hoş bir şey olmalı, diye düşünmüştü. Arkadaşının arabasına bindiklerinde, özentili duygularını, yanlış sanısını hemen yargılamak zorunda kalmıştı fakat. Yarım saat çıkamamışlardı park yerinden. Birbirinin önüne geçmeye çalışanlar, bir kez çıkış yolunu kaptı mı yandan gelenlere yaşam hakkı tanımayanlar, el kol işaretleriyle küfürleşen sakallı, pipolu, uzun saçlı tipler, yandan yol isteyeneye dönüp bir bakmayan alımlı bayanlar...

Sibel utanmış ve kızgın, yetişti ardından.

"Bir dakika daha bekleyemez miydin?"

"Benim elalemin keyfini bekleyecek vaktim yok" dedi iyice çatılmış kaşlarıyla Umut. "Artık biraz konuşsak iyi olacak, öyle değil mi? Başkalarının yatak odalarında geçenleri yeterince öğrendik. Biraz da kendimizden söz etsek..."

Sinemanın kafesinde, ayak altı sayılmayacak bir yer buldular, oturdular sessizce. Konuya nereden girmeliydi şimdi? Biraz ertelemek iyi gelecekti belki. Gerginliği yatışacaktı hiç değilse birkaç solukluk molanın ardından. Kalkıp büfeye gitti, birer çay aldı Umut. Kahve mi çay mı, bir türlü karar veremiyordu kızın biri, kıkırdayıp duruyordu. Herhalde yeni çıkmaya başladığı üniversiteli utangaç arkadaşı, sen bilirsin diye yineliyordu sessiz sessiz. Sıkıntıyla yerine oturdu. Bir olasılık, küçük bir olasılık vardı; onu zorlayacaktı. Bitecekti ama. Öyle ya da böyle, ne yaparsa yapsın, bu iş bitecekti. Belki zorlamak da boşunaydı, belki onur kırıcıydı. Kime karşı, neyin onuruydu kırılacak olan?

"Beğendin mi filmi?"

"Hayır, beğenmedim.

"Beğeneceğini zannetmiyordum zaten.

"Ben de senin beğeneceğini adım gibi biliyordum desem ne değişecek. Hem bu sinema denilen şey bana ters geliyor. İnsan duygusallığının endüstriye teslim oluşu. En kötüsü ister istemez etkileniyor insan. Görüntüler, müzik... Faşistçe bir şey..."

Sibel burun kıvrıdı, canın isterse der gibi. Çayından peş peşe birkaç yudum aldı sıkıntılı sıkıntılı; sigarasını çıkarıp yaktı.

"Hakkında çirkin çirkin dedikodular çıkmışlar. İğrenç şeyler bunlar."

"Ayrılan birçok kişi hakkında konuşulur böyle şeyler."

"Normal diyorsun yani. Dinliyor ve ses çıkarmıyorsun. Neme lazım üst tarafla aran bozulur."

"Benim doğrudan duyduğum bir şey yok" dedi sinirli sinirli Umut. "Duyarsam cevabını veririm. Ben sadece böyle şeyler olabilir dedim. Önemli olan bu değil zaten.

"Neymiş önemli olan?"

"Neymiş önemli olan; bilmiyor musun? Önemli olan senin bizi bırakman. Senin, böyle bir dönemde bizleri yalnız bırakman."

"Neden biz biz diyorsun" diyerek sesini yükseltti Sibel. "Bıktım senin bu 'biz'lerinden. Biraz da 'ben' de, eğer az buçuk cesaretin varsa. Hem bir şey söyleyim mi sana: Hep bu 'biz'ler yıktı bizim ilişkimizi."

"Peki" dedi Umut. "Senin istediğin gibi olsun. Ben diyelim. Evet, 'ben' diyeceğim bundan sonra. Hadi bakalım neyi değiştirecek, görelim."

"Bilmiyorum" dedi Sibel geri çekilerek, öfkesi darılmış bir küçük kızın hüznüne dönüşen yüzle. "Belki bazı şeyleri değiştirirdi. Belki de sorun orada değil."

Uzun bir sessizlik girdi aralarına. Tepelerindeki vantilatör sinir bozucu bir uğultu çıkarıyordu. Yandaki masada oturan biri erkek dört kişilik grup sinir bozucu kahkahalar atıyordu. Köşedeki pejmürde yalnız adam, zaman zaman yüzünü örten sigarasının dumanı ardından ilerdeki sabit bir noktaya bakıyordu.

Birkaç kişi girdi gürültüyle salona. Yaylı kapı art arda birkaç kez açıldı, çarparak kapandı. Gözlerini araladı. Üstleri ıslanan yolcular dandı bunlar, bağırıp şamata yapıyorlardı. Dergiyi açtı, sayfaları çevirdi. Bir kızın fotoğrafı vardı son sayfada. Gözleri gülen bir kız. Tanıyordu onu uzaktan. Alttaki haberi okudu: Komplocular cezaevinde

işkenceyle öldürdüler! 'Komplocular' dedikleri kendileriydi. İnanamadı habere. Sonuna dek birkaç kez üst üste okudu. Yazıdan bir şey çıkartılamıyordu gerçekten. Ölümün gerçek nedeni belli değildi. Çıkan problemin içeriği de net olarak yazılmamıştı. Bir şeyler geveleyip iftira edilmeye çalışılıyordu harekete. Rezil herifler, işi buraya kadar vardırıdınız demek... Matbaayı yaktıklarına şimdi daha çok sevindi. İlk kez bu denli çok... Neşeli bir öfkeyle katladı dergiyi; hayır katlaması yeterli değildi; yırtmalıydı onu. Birisi görür okurdu belki bu saçmalıkları. Kimse kendisine bakmıyordu nasıl olsa. Dergiyi dört parçaya ayırdı, sonra bıraktı kenardan aşağı. Gözlerini kapadı. O anda kaynar bir su boşaldı sanki kafasından aşağı. Haber iftiraydı iftira olmasına, ama kız ölmüştü besbelli. Evet, o kız öyle ya da böyle ölmüştü. Hizipçi de olsa eski bir arkadaşları... Neden cezaevine düşmüştü? Belleğini zorladı. Evet, bir bankaya molotof kokteyli atarken yakalanmıştı. Daha önce?.. İnsan haklarıyla ilgili bir basın toplantısında görmüştü onu. Çıkarken birkaç arkadaşıyla birlikte bir süre beraber yürümüşlerdi. Birkaç kelime de konuşmuşlardı hatta. Güler yüzlü, umut dolu, yaşam dolu bu sevimli kız ölmüştü demek. Böyle bir insanın ölümüne üzülememişti başka ayrıntılara dalmaktan. Kötü olan buydu. Yabancılaşma denilen şey... Birkaç saat önce yaptıklarını da sanki bir başkasının başından geçmiş gibi, sanki sıkıcı bir öyküde okumuş gibi derinliksiz getirebiliyordu aklına. Bu eyleme götüren gelişmeleri, tartışmaları da. Sibel'e anlatsa çok kötü kızardı. Evet, Sibel olsa yüzü kıpkırmızı olur, küplere binerdi. Neden? Ne için küplere binerdi? Onun duyarsızlığına mı? Kızın ölümüne mi? Ölümü mü, öldürülüşü mü? Terlemişti. Derin bir soluk aldı, gözlerini yumdu. Böyle acımasız bir mücadelede acımasızlaşıyordu insan. Düşünecek, tartacak, duyulanacak zaman bırakmıyordu. Normaldi belki. Normal olan normal miydi peki? Hasan'la görüşebilseydi bunu ona sorardı. Ya da Niyazi baba'ya. En sevdiği, en güvendiği yoldaşlarına. Biri hapisteydi şimdi, öbürü mezarda. Gözlerini kapadı yine. Duyduğu acıdan zevk aldı.

"Sizleri yalnız bıraktığımın bilincindeyim. Bazı arkadaşlar için üzülüyor değilim. Ama hepsi için değil" dedi Sibel. "Fakat vicdanım rahat. Ondan eminim. Örgütlenmeyle, mücadele biçimleriyle ilgili eleştirilerimi kastetmiyorum bu vicdan rahatlığıyla. Ben haddimi bilirim, bilirsin. Ayrılmamı 'teorize' etmek istemiyorum. Aslında büyük bir ihti-

malle ben haklıyım, ama olsun. Korkuyorum diyorum, bu kadar basit. Şimdi belli sözleri yineleyip sinirimi bozacaksan, korkmak bir lükstür bizim için, korkmaya hakkınız yok, cart curt diyeceksen hiç boşuna konuşma... Ben ihanet edeceksem, şimdi, hiçbir şey yokken ihanet etmek isterim. Şubede birçok arkadaşımı ele verdikten sonra değil. Bunları anlıyor musun?"

"Anlamaya çalışıyoruz."

"Çalışıyor musun!?" Öbür masalardan duyulacak kadar yüksek sesle bağırmişti Sibel. "Özel konularda da abilerinin emirlerine göre hareket ediyorsun değil mi? Anlamaya çalışın bakalım ilişkimizi. Tartışın bu konuda. İsterseniz bir konferans düzenleyin. Merkez komitesinin fikrini de alın."

"Böyle şeyler her zaman yapı içinde tartışılır" diye yanıtladı Umut sesini iyice alçaltarak. Yan masadan onları süzen kıza da ters ters baktı. "İlk defa karşılaştığım bir şeymiş gibi tepki göstermene bir anlam veremiyorum. Sen başkalarıyla ilgili karar vereceksin; ama senin hakkında kimse konuşamayacak, ne güzel. Ama şunu söyleyeyim: Bizimle ilgili hiçbir bağlayıcı karar, yorum bildirilmedi bana."

"Aman ne anlayış! Ne şans!" Arkaya yaslandı Sibel. Hemen yeniden dikleşerek tamamını içmediği sigarasını küllüğe bastırdı birinden hınç alırcasına. "Evet, sen ne konuşmak istiyordun benimle?"

"Bunu işte" dedi Umut daha da sessizleşerek.

"Neyi?"

"İlişkimizi" dedi Umut, utanarak, zorlanarak.

"Hareketten ayrılırsan ilişkimiz de biter diyen sen değil miydin? Böylesinin daha uygun olacağını önce sen söylememiş miydin? İkna ettin beni. Şimdi de aynı şekilde düşünüyorum. O halde konu kapandı." Umut'un yüzüne baktı düşünceli düşünceli, birden gülümsedi. "Yoksa sen de mi yan çiziyorsun?"

"Yok... Ben bırakmayı hiç düşünmüyorum."

"O halde?"

Umut konuşmakta zorlandı, bir süre sustu.

"Yani ilerisi için bir umut verebilir misin? diyecektim."

"Yani sen de bırakırsan tekrar bir araya gelebilir miyiz, onu soruyorsun."

"Böyle bir şey demedim. Her şey değişir biliyorsun. Her durum de-

ğışır... İçimde hiç değilse seni tamamen yitirmeme ümidim kalsın.

Sinirli sinirli gülümsedi Sibel. Bir sigara daha yaktı. Elleri titriyordu.

"Söylemesi zor, ama bilmen gerek" dedi. Söyle, ne olursa olsun, dinlemeye hazırım der gibi bakıyordu Umut. "Bıktırdın beni. İçimde sana karşı hissettiğim tüm duyguları öldürdün." Gözlerini yere indirip devam etti. "Gari p bir plancılık var sende. Duygu yok. Yalnızca görevler, tasarımlar... İnsan sıcaklığı vermediğin bana hiç. Benim en çok gereksinim duyduğum şeyi bana hiç vermedin. Aşk bile bir görev senin için. Yeni tasarımlar için ümit istiyorsun şimdi. O ümidi vermesem başka görev aşk-ları için tasarımlar kuracaksın. Hiçbir şey söylemiyorum sana. Ne ümit veriyorum, ne de geri alıyorum onu. Kuruttun beni. Tüm duygularımı kuruttun benim..."

Boğazına bir yumru oturdu Umut'un, gözleri kızardı. Kalktı. Söylecek hiçbir şey yoktu artık. Yoksa var mıydı? Düşündü. Düşünemiyordu.

"Sana iyi akşamlar" dedi zor duyulur bir sesle. Arkasını döndü, her an geri dönecekmiş gibi yavaş yavaş yürüdü, merdivenleri indi ağır ağır.

Saat bire geliyordu eve döndüğünde. Ön odanın ışığı yanıyor-du. Oturan ablası olsaydı keşke. Babası uyanıksa yine bir tatsızlık çıkardı muhakkak. Dış kapıyı sessizce açıp, ayakkabılarını çıkardı, terliklerini bulamadı karanlıkta. Boş verdi terliği, yürüdü. Tam ön odanın kapısından geçmekteyken, üstünde atlet, altında çizgili pijama-lı, şarapçı göbekli bir adam tuvaletten çıkıp yolunu kesti.

"Ulan sana kaç defa söylemedim mi ben; bu evi otel gibi kullanamazsın demedim mi sana. Belli bir saatte gelirsene gelirsene. Ya bu evin kurallarına uyarsın, ya da kendine başka yer bulursun!"

"Haklısın" dedi Umut öfkelenmemeye çalışarak. "Karar verdim. Yarın ayrılıyorum." Kararını hemen o an vermişti ama ne çıkardı bundan, vermişti işte. Yolu kapayan babasına sürtünerek odasına yürüdü. Onun sakinliğine daha da öfkelenmişti adam. Gerçi ters bir cevap verse de öfkelenenecekti ya; böylesinden hiç tatmin olmamıştı.

"Ulan piç, yediğin önünde yemediğin arkada, ne olur sanki biraz baba sözü dinlesen... ..in mi düşer."

Umut odasına girdi, kapıyı arkadan kilitledi. İçki kokmuyordu bu kez ama, yine de öfkeliydi babası. Biraz daha bağırır sonra yatar zı-

barırdı nasıl olsa, tuvalete o yattıktan sonra giderdi artık.

"Seni evden kovduğum yok. Yanlış anlama. Zaten yanlış anlar-san da canın cehenneme. Adam ol istiyorum biraz. Aynı yollardan biz de geçtik. Ne oldu sonunda, ha hiç düşündün mü? Ölüp kalacaksın bir tarafta. Daha kötüsü var. Polise bir daha düşersen derini yüzerler senin. Sonra kapı kapı nezarethanelerde dolaş, çocuğunu ara işin yoksa. Keşke deli olsaydın. Hastaneye götürdük tedavi ettiriyoruz derdik hiç değilse. Senin bu halin delilikten de beter be! Açsana ulan kapıyı. Burada eşek osurmuyor."

Umut yatağına uzanmıştı, doğruldu, bir an kararsız kaldı açıp açmamakta. Açıp bir iki laf daha etse belki tatmin olurdu herif. Uzandı, yattığı yerden çevirdi anahtarı. Adam girdi içeri, odanın ortasında sağa sola baktı bir şey arıyormuş gibi. Şimdi daha sakindi. Burnunu çekti, gürültüyle hapşırdı. Bir daha bir daha. Sigaradan sararmış beyazlaşmış bıyıklarına sümükler bulaşmıştı şimdi. Farkında değildi hödük. Uzandığı yerden iğrenerek baktı adama Umut. Babası masaya yürüdü, Umut'un geçen akşam bıraktığı kitabı açıp rastgele bir sayfasına baktı, aynı hızla kapadı kitabı yine. O kadar zamanda değil bir cümle, bir kelime okuyamazdı oysaki. Kitap okumayalı yıllar oluyordu. Kitaptan ürküyordu sanki, sayfaları görünce iğne batmış gibi çekiyordu kâğıda dokunan elini.

"Sana git demiyorum. Bu saatte de gelme ama. Korkuyorum oğlum, zorla değil ya. Senin ne işler çevirdiğini biliyorum ben. Beni kandırdığını mı zannediyorsun üç kuruşluk aklınla. Ne yaptığını biliyorum, sonunu da senden iyi biliyorum. Seni gözden çıkarttım bir yerde. Bize zarar getireceksin korkum ondan. Bu yaştan sonra beni nezarethanelere attırma, bu yaşta adama polis dayığı yedirme. Beni döver, içeri atarlarsa kıcına kına mı yakacaksın ha!" Odada hızlı hızlı gitti geldi. "Seni gözden çıkarttım dedim, keşke çıkartabilsem. Sana bir şey olsa arkadaşların iki gün üzülür. Yine biz kahroluruz. Bizim ocağımızı söndürürsün yine. Onca insan öldü. Kaç tanesinin ismi aklında ha? Kaçının adını sayabilirsin. Yine anneleri babaları ağlar peşlerinden. Yine onlar unutmaz. Aptal herifler!"

Söylediklerinde haklılık payı yok değildi iğrenç adamın, daha önce kaç kez dinlemişti ondan böyle lafları zaten; ama bunları ne amaçla söylediği belliydi Umut için. Ayrıca böyle sözlerin nasıl bir ki-

şilikten çıktığını da biliyordu adı gibi. 'Benim adımı öttüler polise, seninkini de ötecekler, bak şuraya yaz' derdi en yakın duvarı göstererek. Eli kulağındaydı, şimdi söylerdi yine bunu.

"Ben bir şey yapıyorsam, öldükten sonra birileri hatırlasın diye yapmıyorum" dedi vurgusuz bir ses tonuyla Umut. Söylediğine ağzından çıkarken kendi de inanmamıştı ama olsun; adamı ifrit etmeye yeterdi son sözü.

"Aferin öyleyse sana" dedi babası. "Sen bir kahramansın zaten. Sadece bir kahraman değil, her şeyi en iyi bilensin. Sana kimse bir şey öğretemez, seninle kimse aşık atamaz." Perdeyi açıp pencereden baktı sinirli sinirli. Aslında hiçbir şeye bakmadığı, hiçbir şeyi görmediği belliydi. Kapadı perdeyi aynı hissimla. "Ne bok yersen ye. Artık beni ilgilendirmiyorsun. Koskoca mühendis, bir işçi emeklisinin bağışlayacağı harçlığa muhtaçsa orada akıl mantık işlemiyordur artık!." Söylediğinden memnun kısa bir bakış fırlattı oğluna. "Benim adımı öttüler, seninkini de ötecekler. Bu dediğimi yaz şu duvara! Yoksa ben senin yaşındayken seninkinden daha karaydı gözüm. Neye yarar cesaret!"

Umut, beklediği sözü duyunca sırtıttı. Babası kendine hâkim olamayacaktı artık. Bir şey söylemek istedi, dili dolaştı, ağzından yalnızca kaba bir homurtu çıktı. Kapıyı çarpıp çıktı.

Kararını kesinlikle verdi Umut. Yarın bu evi bir daha dönmemecesine terk edecekti. Hiç dönmeyecekti evet. Hayır, bu kadarı da abartmaydı artık; bayramdan bayrama uğrardı fırsat düştükçe. O da annesini görmek için. Kadın çaresizliğinin, kadının eve kapatılmışlığının, kadının aileye ve bir erkeğe mahkûmiyetinin, kadın umutlarının boğuluşunun, aynı zamanda kadın kakavanlığının gözündeki en zavallı, en sevilesi, en somut sembolü olan anasını görmek için... Evde kaldığı her dakika moralinde bir daha iyileşmeyecek yaralar açıyordu. Bu evde bulunmak; evin pek suçu yoktu aslında; bu adamı görmek coşkularını öldürüyor, umutlarını kırıyordu. Sibel'i bir kez bile getirememişti eve. Eve, ailesine sinmiş köylülüğünden utandığı için değil, bundan nefret ettiği için. Feodalizmin o yalaş bulaş, pis kokulu sahiplenme içgüdüsünden nefret ettiği için. Kendi örgütünde de duyuyordu bu buram buram kokuyu ve koku sanki kendi içinden, midesinden çıkıyormuş gibi iğreniyordu. Bu koku o çok iyi bildiği kırların kokusu değildi çünkü. Ot kokusuna, ocak is kokusuna,

tezek kokusuna benzemiyordu. Köydeki tuvaletlerin kokusuna bile benzemiyordu, keşke benzeseydi. Siyasi şubenin tuvaletleri bile daha iyi gelirdi burnuna. Özlem uyandıran, sıcaklık yaratan tüm titreşimlerinden uzaklaşmış, bozulmuş, yozlaşmış bir kokuydu bu.

En çok korktuğu şeydi babasına benzemek. Adam 68 kuşağı eski devrimciydi güya. Hem de devrimcinin hası. Devrimci proleter!.. İstanbul'da DİSK'i örgütleyenlerden... 15-16 Haziran'da yürüyenlerden. Onun yaşma gelince onun gibi bir tip haline gelmekten korkuyordu Umut. Böyle bir olasılık vardı. Var değil, kuvvetliydi. Bir çok özellik soya çekerdı. Birçok döngü belli ailelerde hep belli şekillerde yaşanır dururdu. Üstelik babası işçiydi. En son yozlaşacağı düşünülen sınıftan.

Kendini elli yaşma gelmiş gibi düşündü. Yetişkin çocukları vardı. Her biri kendi havasında. Hiçbirini istediği gibi yetiştirememişti. 68 kuşağından insanların çocuklarının çoğun lümpen oluşu gibi. Ona buna öfkelenerek ev içinde dolaşıyordu pijamasıyla. Emekli olmuştu çoktan. Bir iş yeri açmıştı kendine. Yarım gün oraya uğruyordu, geri kalan zamanlar kahveye. Tek sosyal etkinliği kâğıt oynamaktı. Küfrediyordu her şeye. Hiçbir şeye ilgisi kalmamıştı. Tek bir kitap okumadan ahkâm kesiyordu. Yıllar önceden kalma bilgi kırıntılarıyla solculuk taslıyordu ara sıra. Çoğu kezse bir sağcı gibi çalıştırıyordu aklını. Daha kötüsü bir sağcı gibi düşündüğünün kimi zaman ayırımına varsa da, kötü bir şeyi bile bile yapmanın aşağılık zevkiyle sırtıyordu benliği, iyice zayıflayıp dumura uğramış vicdanına. İşe yaramaz bir adamdı. Nereden bakarsanız bakın yaşaması tamamen lüzumsuz bir yaratık... Yiyor, içiyor, sıçıyordu tuvaleti sigara dumanıyla karışık bok kokusuna boğarak. Bir hayvan gibi zevk alıyordu önüne konan yağlı yemekleri ağzını şapırdatarak midesine indirirken. Katıksız Kürttü. Çokları gibi bazen övünüyordu bununla, işine geldiğinde doğallıkla Türkleşiyordu. İstanbul'a seneler önce gelmekle övünüyordu. Yeni gelenleri aşağılıyordu, daha az parası olanları aşağılıyordu, hiçbir bok olmadığı halde bir bok sanıyordu kendini. Hayır, kuru bir bok bile olmadığını bildiği için, aslında çok iyi bildiği için öfke kusuyordu durmadan çevresine. Karısına hayvan gibi davranıyordu öfkeli anlarında. Neşeli anlarında da hayvan gibi davranıyordu sırnaşarak. Elli yaşında düşündü kendini. Elli ya da altmış. Geçmişte biz de böyle

işler yaptık diye öğüt veriyordu çocuğuna. Fikrini söyleyeceksin di-yordu. Fikrini kimseye zorla kabul ettirmeyeceksin ama! Demokrasi budur. Demokrasiye sahip çıkmaktan başka çaremiz yok bizim. Fik-rin varsa partilerden birinde git çalış. Git seçimde oyunu at. Sendika-ya üye ol, sendikanla mücadele et... Yasadışı her şeyden ölümüne korkuyordu. Polisten... Kendini sosyal demokrat bir partide düşün-dü. Babasının da ara sıra uğradığı, semtte örgütlü partide. O avcılar lokaline benzer kahveden bozma binaya gidiyordu. Sabaha kadar kâğıt oynamaktan gözleri şişmiş partili arkadaşlarıyla toplantı yapı-yordu. Kimse vaktinde gelmiyordu hiçbir toplantıya. Kimse konuşı-lan hiçbir şeyi dinlemiyordu can kulağıyla. Basit, küçük çıkar adam-ları... Üç kuruş daha fazla kazandığında partisini değiştiren tipler... Delege olabilmek için, milletvekili adayı seçilebilmek için akla gelme-yecek rezillikler yapan adamlar...

Durum niye böyle diyordu. Neden böyle oluyor insanlar? Ayna-ya bakıyordu. O insanlardan birini görüyordu karşısında. 68 kuşağı-nın yetiştirdiği çocukların çoğu boş kafalı, bencildi. Çünkü 68 kuşa-ğından insanların en iyileri ölmüştü. İyiler en çabuk ölenlerdi. Bir kısmı da hapishanelerde sürünmüştü yıllarca; çocuk üretememişlerdi dolayısıyla.

Ben de geri kalanlardan birinin oğluyum, dedi içinden. Benim de sonum babam gibi olacak! Nefesi daraldı. Boğuluyordu bu odada. Kalktı, pencereyi açtı, beline kadar sarktı dışarı, derin derin nefes aldı.

Abisi de solcuydu bir zamanlar. Şimdi ticarete atılmıştı. Para kazanıyordu yığınla. Babanın gözbebeğiymiş şimdi. Eskiden az buçuk solculuk yapmış bir abi... Şimdi de solcu olduğunu iddia ediyordu ama merkez sağ partinin görüşlerini savunuyordu. Belki seçimde de onlara vermişti oyunu. C gazetesini sıkıcı buluyordu. Birkaç bunak aynı şeyleri tekrar edip duruyor, diyordu onlar için. Şimdiden göbek-lenmişti. Çocuklarını büyütüyordu. En ulvi vazifesiymiş çocuklarını büyütme. Öyle abartılı seviyordu ki onları Umut'taki çocuk sevgisi-ni öldürüyordu adam. Ya abisi gibi biri olacaktı sonunda, ya babası gibi. Yaşamı değişince fikirleri de değişecekti. Değişmese bile içi koflaşacaktı, salt bir biçim kalacaktı geriye. Yine ölecekti böyle.

Bu evi bir daha dönmemesine terk etmekten başka çıkar yol

yok... Kesin kararını vermişti. Artık rahatlayabilirdi. Kesin bir karar verdiği her zamanki gibi.

SİNAN - VI (17. Bölüm)

Sevinçten ne yapacağını bilemeyen köpeği uzun uzun sevdi. Pencereden görmüş, Hülya da dışarı çıkmıştı. Kahverengi tazı zaman zaman duruyor, hangisine doğru atlayacağını kararlaştırıyor, sonra ağzı bir karış açık gülerek birinin üstüne fırlıyordu.

"Ben ölürsem buna ne olacak, onu düşünüyorum" dedi Hülya.

Bir anlık mutlu bahçe tablosu gölgelendi. Sinan önce kızar gibi oldu. Ne gereği vardı her dakika ölümden söz etmenin. Sonra hemen gerçekliğe döndü. Ölüm, kendisi için şimdilik en somut anlamıyla Hülya aklına geldikçe anımsanan bir tatsızlıktı. Onun için ise, mahpus için cezaevinin duvarları neyse oydu. Kötü bir örnekti bu. Duvar falan yoktu kızın çevresinde. Kapı da yoktu. Kapılar, çiftler çiftler kilitlerle kapalı bile olsa dışarı çıkma olasılığını anımsatırdı insana. Duvarların ardında başka bir dünya olduğunu bilirdi kişi. Burada ise belirsizlik, hiçlik duygusu vardı, yok oluş vardı. Umutsuzluk.. Bitiş.. Yerinden doğruldu. Dün bir hayvana, tavşana özgü anlık algılamalara takmıştı. Anlık algılamalarıyla yaşayan insanları küçümsemişti. Oysa az önce kendisi de köpekle köpek olmuştu. Anlık algılamasıyla mutluluk duymuştu. Yoksa hep öyle kalmak mı iyiydi? Sorunlardan anlık sıyrılışlar... Tüm yaşamın böyle anlık sıyrılmalarla geçmesi... Ya anlık algılamalar da acı veriyorsa?

"Apartmanın köpeği değil miydi bu?"

"Sözde öyle. Yukarıda yaşlı bir hanım var, köpek onundu. Apartman sakinleri istemediler. Sakinlikleri bozuluyormuş. Kadının sağlığı kötüye gidince bütün bakımı bana kaldı. Ben bir şeyler versem kimsenin vereceği yok. Aslında seviyorlar; sevmiyor değiller güya. Dışarı çıkıp yemek vermeye üşeniyorlar; sorun bu ayrıntıda. Herkes sever de, herkesin sevgi kapasitesi farklı."

"Tüyleri çok dökülüyor" dedi Sinan. Üstüne bir yığın kıl yapış-

mıştı. Tek tek toplamakla baş edilecek gibi görünmüyordu üstelik.

"Üzüntüden. Tüm gün burada bağlı. Canı çok sıkılıyor. Acı acı uluyor zavallı. Eskiden ben gezdiriyordum, şimdi nerdee..."

"Ya.. Yazık" dedi Sinan. Kılların toplanmakla biteceği hakikaten yoktu. Söz konusu apartman sakinlerinden biri geçti yanlarından. Aşırı makyajlı şişman bir genç bayan... Dekoltesi oldukça cesaretliydi. Köpek dekolteye sevinçle yaklaştı; kadın köpeğin çevresinden bir yay çizerek uzaklaştı.

"Senin sakallının hanımı" dedi Hülya, fısıldayarak.

"Yaa!.. Böyle mi dolaşır bu!"

"Bazen türbanlıdır. İşte yerine göre idare ediyor." Titredi Hülya. "Üşümeye başladım. İçeri girsek..."

"Girelim" dedi Sinan.

İşte yine aynı salondaydı. Bu mekân her nedense çekiyordu. Saatler boyu oturuyordu burada. Ölümü bekleyen ya da öyle bir ruh haline giren arkadaşının düşlerini, anılarını, fantezilerini dinliyordu. Gerçi zaman zaman öz sevgisi pohpohlanmıyor da değildi ama, gördüğü daha çok hakaret, aşağılamaydı. Bundan zevk mi alıyordu? Nesi hoşuna gidiyordu ki? Yoksa kadını cinsel yönden mi çekici buluyordu; ona bile karar verememişti. Geniş divanın köşesine oturdu. Bu evin havası öğrenciliğinde zaman zaman kafa dinleyip huzur bulmak için gittiği teyzesinin evini andırıyordu. Ama buraya huzur aramak için geldiği söylenemezdi. Belki de tam tersi bir şey vardı onu çeken. Huzursuzluk arayışı mı? Saçmalıktı bu. Ancak fantezi budalası bir psikolog böyle düşünürdü. Psikiyatrist arkadaşı geldi aklına. Psikolog denilince kızıyor-du adam. Alçak! Psikolog diyecekti bundan böyle ona hep.

Yanında, kanepenin üzerinde, Hülya'nın okuduğu kitaplar, dergiler duruyordu. Durkheim'ın İntihar'ı. Stoa Ahlakı. Hemingway'in yaşamı üstüne bir yazı. Jack London üstüne bir kitap. Ünlüler Ansiklopedisi. Bir psikiyatri kitabı. Açık bırakılan sayfada ölüm düşüncesiyle ilgili yerlerin altı çizilmişti. Althusser'in bir yazısı vardı yine açık bırakılan dergide. Sinan bir süre sayfaları karıştırdı, yazılara göz attı. Hülya da sesini çıkarmadan onu izliyordu. Sonra kalktı bir kadeh konyak getirdi Sinan'a.

"Teşekkür ederim. Baktım da pek iç açıcı konular okumuyorsun.

"Nedenmiş o, benim içimi açıyor" dedi Hülya. Sakin bir havada söylemişti bunu. Gelir gelmez saldırıya uğramak istemiyordu Sinan. Hülya'nın rahat yüz anlatımı onu da gevşetmişti. Ters sayılabilecek bir yanıt verip gerilime yol açmaktan korktu, sustu. Hülya karşıdaki koltuğa oturdu. Bugün her zamankinden daha soluk, fakat daha sevimli gözüküyordu.

"Karşısında beton gibi duran ölüm olgusuna karşın ayakta durabilmek kolay mı sanıyorsun."

"Kolay sandığım yok. Aksine gücünü takdir ediyorum" dedi Sinan.

"Korkuyu yenmek için tüm gün, tüm gece yöntemler düşünüyorum. Sonra düşünmekten yorgun düşüp uyukluyorum. Rahatlamam uykudan değil. Yalnızca yöntem düşünmek rahatlatıyor beni. Uyumak hiç istemiyorum. Rüya görmek de istemiyorum artık. Rüyalarda gerçek çok daha katı görünmeye başladı. Hele bazılarına dayanamıyorum."

"Bu moralle güzel şeyler göremiyorsundur zaten.

"Ara sıra. Fakat düşte bile düşte olduğumun bilincindeyim. Ölüm düşüncesi tavandaki ampul gibi önümde asılı. Hiç kaybolmuyor. Morfini azalttım. Bu sefer de ağrılar arttı."

Konuşurken gülümsüyordu. Yüzüne yapışık, basbayağı da gerçek görünen bir gülümseyiş. Sinan ne yönde duygulanacağını kestiremedi bir süre; yoksa kız deniyor muydu onu. Sonra dayanamadı, o da gülümsedi.

"Bu kitapların faydası ne peki?"

"Ölüm korkusunu yenmeye yarıyorlar. Sevdığım değerli insanların yaşamlarını okuyorum. Çoğu ölü tabii ki. Değerli insanların çoğu ölü biliyor musun. Tabii ki biliyorsun. Ama bilmek yetmiyor. Duyumsamak gerek. İçine yerleştirmelisin. şu anda yaşayan bir iyi insan varsa, ölü iyi insan sayısı yüz. En az yüz... Belki daha fazla... Çok daha fazla... Herkes ölecek. Kötü olsun iyi olsun herkes ölecek. Çoğu zaten ölmüşler. Bunu bilmek insanı rahatlatıyor. Dünya da giderek boktanlaşıyor zaten. Fiziki olarak da... Bir de intiharı okuyorum. İntihar edenlerin düşüncelerini... Bunun için felsefeler kurmuş insanlar. Gerçek duygularını özümsemeye çalışıyorum. Kafamda o duyguları bir canlandırabilsem. O insanlar gibi düşünebilmeyi düşlü-

yorum. Beşir Fuad'ı tanır mısın?"

"Tanırım" dedi Sinan sessizce. Ne söylemesi gerekirdi ki? Hülya'ya ne yönde katılması doğru olabilir, biliyor muydu ki?

"Adam bileklerini kesmiş ve hissettiklerini dakika dakika not etmiş. Denemek için sırf. Belki yalnızca denemek için değil." Hülya'nın söz ettiği şeyler içini ezmişti Sinan'ın. Ulaşmak istediği hedef yönünde başarılı olduğu açıktı ama kızın. Kendi gerçekliğine, düşünürün bileklerini kesip gelişmeleri izledikleri anki ruh hali gibi yabancılaşmıştı. Hayır, keşke böyle olsaydı. Tanıdığı kadarıyla rol yapıyordu Hülya. Oynadığı rolün içtenliğine kendini inandırmaya çalışıyordu. Yine sıcak bir yakınlık dalgası geçti içinden. Keşke yardım edebilseydi ona. Ama nasıl? Yardımın ancak bir türünü canlandırabiliyordu kafasında. Olabildiğince yanında kalmak.. Genç kadın, birlikte geçirdikleri her geçen dakika daha da sevimli geliyordu gözüne. Bu sorunun içine iyice kapılıp gitmekten de korkmuyor değildi. Korkmak mı! Korkacak bir şey kalmamıştı aslında. Kapılıp gitmişti çoktan.

Keşke daha da yakınlaşabilsem ona. Keşke şu anda gerçekten neler duyduğunu anlayabilsem. İçinde olabilsem. Ama nasıl? Onu izle. Yollarını gösteriyor sana. Bilinçli mi yapıyor. Bilinçli ya da bilinçsiz... Nasıl yapıyor?

İçinde olabilseydi onun... Bunları düşündüğünde çok kısa bir süre önce aynı şeyi bir başkasıyla ilgili düşlediğini anımsadı. Filiz için... Filiz'i anımsamak, onunla barda geçen saatleri düşleminde canlandırmak tatlı bir akıntı dolaştırdı yüreğinde, ama hemen toparlandı. Şimdi başka bir gerçeklik içindeydi. Uyardı kendini, fakat suçlamadı. Kendini suçlama duygusundan uzak kaldığına daha çok sevindi Sinan. Filiz de bir insandı, Hülya da... Bir insana yakınlık duyabilmek başkalarına da yakınlık duyabilme yetisini kısıtlamazdı. Kaç kez denemiş, sevebilme gücünü sınamıştı. Aynı anda çok kadın arzulamak olsa olsa artmış duyarlılığı gösterirdi. Tersini değil.

Aralarına uzun bir sessizlik girdi. Bu uzun sessizlikleri birlikte olduklarında sık sık yaşıyorlardı. Alışmıştı buna, tedirgin olmuyordu. Ama bugün değişik bir şey vardı. Sessizliği derinleştiren, havayı hafifleten... Neydi o? Buldu. Saatin tik takları duyulmuyordu şimdi. Gözlerini saate kaldırdı.

"Susturdum onu" dedi Hülya. "Saate baktın değil mi? Durdur-

dum saati. Zaman artık bu evin içinde benden izinsiz akamıyor."

"İyi yapmışsın" dedi Sinan. Havayı hafifletmek.. Az önce ortamda hissettiği değişikliği tammlayamamıştı; şimdi gerekmediği halde bu sözcük çıkmıştı yüzeye. Hafiflemiş havanın, sıkıntısına iyi mi kötü mü geleceğini çıkaramadı. "Saat sesi bazen benim de sinirimi bozar."

Köpek dışarda acı acı uludu.

"Gündüz de uluyor artık" dedi Hülya, çok önemli bir şeyden söz eder gibi. "Ben gidersem, onu burada barındırmazlar." Sinan'ın yüreğine kasvetli bir hava geldi oturdu yine. Herhalde Hülya'nın yüzündeki bozulmadan, sesindeki titreyiştendi.

"Annen görünmüyor bugün."

"Gönderdim onu. Biraz kafamı dinlemek istiyorum dedim, kovdum. Yarın sabah gelecek."

"Evet" dedi Sinan, yutkunarak.

Hülya ani bir kararla kalkıp kanepedeki dergileri, kitapları toplamaya başladı. Hepsini üstüste yığdı; kucığına aldı; az ileriye, yere bıraktı gelişigüzel. Kanepenin boşalan öbür ucuna oturdu.

"Evet, bugün de sen konuş bakalım. Hep ben anlatıyorum, sen dinliyorsun. Bugün de sen anlat. Hadi anlat!"

"Ne anlatayım" dedi Sinan gülümseyerek.

"Aşklarını anlat. Çoğunu biliyorum zaten. Kafandan geçenleri de biliyorum ya... Yine de senin ağzından dinlemek iyi olacak."

"Senin için mi iyi olacak?"

"Özellikle senin için" dedi Hülya kendinden emin. "Ben de hoşça vakit geçirmiş olurum. Fakat senin daha çok ihtiyacın var buna."

"Ama zaten bildiğini söyledin çoğunu!"

"Çoğunu biliyorum tabii. Sen de azını anlat. Gizli saklı olanlarını."

Sinan yine güldü. Ama bu kez sinirli sinirli gülmüştü. Yapacak başka bir şey yoktu çünkü. Yan çizmeyi denese miydi? Biliyordu ki kurtuluş yoktu artık Hülya'dan.

"Düşüneyim."

"Düşünme. Şu anda aklına gelen ilk macerayı anlat. Şu en masumunu."

Şaşırdı Sinan. Bir süre susmak en iyisiydi. Düşünüyormuş gibi yaptı. On-on beş uzun saniye kazanabilmşti ancak. Duvardaki tabloya dikmişti gözlerini ama bir şey görmüyordu. Yağlıboya resim. Ormanda göl manzarası. Nereden anımsıyordu bu resmi?

"Beni çok etkileyen birini anlatayım. Gerçekten en masum olanını..." Canı çay istemişti. Hülya'nın annesi evde olmadığından, bugün anlaşılan sıcak bir şey içmeyeceklerdi.

"Mutfağa gidip çay yapabilir miyim?"

"Kaçma şimdi. Ben zaten çay demledim. Birazdan getirirsin" dedi Hülya. Gözlerini yine Sinan'ın gözlerine dikti. "Evet, anlat."

Sinan tekdüze bir tonda yavaş yavaş anlatmaya başladı.

"Bir kitapçıya gitmişim. Akşam, dükkânın kapanacağı saate yakın bir saatti. Öğrenciydim o zaman. Son sınıfta... Ankara'daydım. Ümitsizce bir kitabı arıyordum. dükkâncı çocuk, çıksalar da kapasam, diye gözümün içine bakıyordu. Raflara göz atan biri daha vardı. Bir kız... Ortadaki serginin köşesini döndüm, kızla bir an göz göze geldik. Çok değişik bir anlamı vardı bakışlarının. Ya da bana öyle gelmişti. O sıralar çok Çehov öyküsü okuyordum. Karlı, soğuk günlerdi. Öykü okuyup okuyup sokağa çıkıyordum. O öyküleri içimde yaşıyor, biçimden biçime değiştiriyordum kafamda. Öylesine rastgele dolaşıyordum. Yorulunca bir sinemaya giriyordum... Benim kısa süren çok romantik dönemlerim olur. Eskiden bayağı havasına kaptırırdım kendimi... Kitap bakma işini ağırdan aldım. Bir kez daha yüz yüze geldik. Güzel bir kızdı. Şimdi yüz hatlarını tam canlandıramıyorum bile... Fakat özellikle bakışları çok çekiciydi. Birini arar gibiydi orada. Sanki kitaplara öylesine bakıyordu. Tanımadığı birini arıyordu. Aslında kitapçıya gelmekteki gerçek amacı buydu. Tesadüfen karşılaşacağı, o gün ya da başka bir gün, ama mutlaka rastlaşacağı birini görecekti. Okuduğum öykülerin etkisiyle olacak, birdenbire inandım buna. Oracıkta öyle kuvvetle sardı ki bu düşünce beni... Beklediği kişi ben olabilirdim. Belki de bendim. Belki değil, bendim işte. Yüzüme muthiş bir ateş bastı. Kalbim çarpmaya başladı. Dükkândan çıkıp gidebilirdi her an. Kaybolup gidebilirdi. Bir şeyler yapmalıydım. Ama gitmiyordu. Kitap da almıyordu; sanki beni kolluyordu. Ter içinde köşede kalakaldım. Bir şey yapamazdım. Durup dururken hiçbir şey yapamazdım. Kapıyı açtı, çıktı... Bir hüznün kapladı yüreğimi. Piş-

manlık dolu, yakıcı bir hüznün.. İzle onu, dedim içimden. Ne çıkar bundan. Birazcık izle. Çıktım dışarı. Aceleyle fırladım sokağa. Az ilerde gördüm onu. Adımlarımı hızlandırıp yetiştim. On onbeş adım arkasıındaydım. Sanki büyüüne almıştı beni. Bir büyü yayıyordu arkasına ve ben o büyüünün içinde yürüyordum. Mutluydum öylece yürümekten. Tutulmuşum. Derin derin soluk alıyor, büyülü havanın kokusunu içime çekiyordum. Ankara'nın kömür isli kokusu; şimdi bile burnumun ucunda. Otobüs durağına geldik... Ne zaman burnuma is kokusu gelse o anı hatırlarım... Ortalık karanlıktı. Yaşlı bir adam, ben ve o vardık durakta. Hava çok soğuktu. Titriyordum. Az önce fışkıran ter sırtıma yapışmıştı. Kız bana bakıyordu. Öfkelenmiş gibi bir hali yoktu. Davetkâr bir bakış?.. O da sezilmiyordu. Öyle bir bakış görsem olayın büyüü bozulur, cayardım belki. Belki o da bunu biliyordu. Yaklaştım. Yanımda otobüs bileti yoktu. Belediye otobüsüne binmeyi zaten hiç sevmem... Fazla biletiniz var mı acaba, diye sordum. Var, dedi gülümseyerek. Çantasından çıkarıp bir tane uzattı. Öğrenci bileti değil mi? Evet, dedim. İşte konuşma başlamıştı. Ama otobüs de her an görünebilirdi. Size çok abes gelecek belki ama, bir yerde oturup konuşabilir miyiz, diye sordum. Soru ağzımdan çıktığında ben bile inanmamıştım bunu söylediğime. Yine gülümsemi. Sade, sevecen bir gülümseyiş, ama yüz kat daha çekici olmuştu sanki... Emin olun ben de isterdim, dedi. Fakat az sonra önemli bir randevum var. Ya sonra, dedim ümitle. Sonra olabilir, dedi. Bir yer söyleyin, ben geleyim. Ama uzun süre oturabileceğiniz bir yer olmalı. Size şimdi saat veremeyeceğim... Aklıma dernek geldi nedense. Derneği söyledim. O derneğe gidenlerle aram pek iyi değildir, dedi bana. Yine gülümsemişti. Ama geleceğim, dedi. Pazar günü öğleden sonra. Pazar günü olmazsa pazartesi kesinlikle gelirim. Otobüs yanaşmıştı. O otobüse binmek istemiyordum. Kız basamağa çıkmıştı bile. Benim adım Sinan diyebilirdim. Memnun oldum, dedi. Benimki... Adını söyledi, duymadım motor gürültüsünden. İsmi öğrenmeliydim. Koşum, hamle yaptım binmek için. Kapı kapandı. Otobüs kalktı... Ondan sonra öykülerim birden bire karıştı. Her yerine her an her yerde, o kız giriyordu. Üç gün Ankara'nın tüm sokaklarını dolaştım. Pazar öğleden sonra gelmedi. Pazartesi derneği ben açtım: Gece on ikiye kadar da bekledim. Yine gelmedi. Ondan sonra her gün derneğe

gittim. Bizim keskin tayfa şaşırdı. Hayret dediler, sen bu kadar ilgili miydin. Gelmedi gelmedi... Yıllarca gazetelerde gördüğüm her fotoğrafa baktım. Ölenlere, yakalananlara... Sinema girişlerine, okul çıkışlarına, trenlere binenlere... Bir daha göremedim..."

"Gerçekten etkileyici" dedi Hülya. Duygulanmış gibiydi. "Hadi çayı getir. Fincanları ben hazırladım."

Mutfağa geçti Sinan. Pencereden baktı. Dışarıda yine yağmur yağıyordu. Islak çimenler pırıl pırıl kıpırdaşıyordu. Çayın kokusu iyi geldi içine. Şimdi bir şömine başında başka bir kadınla birlikte olmayı düşünmüyordu. Burada bulunmaktan memnundu.

Huzur.. Gereksinimim olduğunu bilmezdim.. Huzur ama, ne huzur!.. Karmaşanın, tedirginliğin, korkunun ortasında. Belki de huzur değil. Değişik bir şey.. Tanıma.. Derinlikleri.. Kimin? Kendimin?.. Kimin olduğu hiç önemli değil. Derinliklerin olduğunu bilmek.. Yağmurda titreşen çimenler.. Ölüm.. Karanlık bir mutfak.. Çay kokusu..

Tepsiadaki hazır fincanlara çayı ağır ağır doldurdu. Dalgındı; çok dalgın. Garip bir mutluluk kaplamıştı mutfağı. Ankaralı kıza teşekkür etti bir kez daha. Hülya'ya bazı duygularını, bazı ayrıntıları abartılı aktarmıştı, ama o olaydan sonra tanımadığı kızlara yaklaşma korkusunu uzaklaştırmıştı üstünden. Duvara bir yumruk attı kıvançla. Tepsiyi aldı, derin bir iç geçirdi, döndü.

"Demek artık rüya görmüyorsun ha. Alışmıştım senin rüyalarına. Bir nevi tiryakilik."

"Hiç de görmüyor değilim söylediğim gibi. Ama daha kısa geçiyorlar. Daha bölük pörçük." Çayını aldı. Teşekkür etmedi. Fincanıyla kalkıp, dışarda kesik kesik uluyan köpeğe baktı. "Bu gece lisedeyken gördüm kendimi. Onüç-ondört yaşlarındaydım. Ama değişik bir tipteydim."

"Anlatsana."

"Kısa bir şeydi, çok bulanık hatırlıyorum" dedi Hülya yerine otururken. Ayaklarını Sinan'a doğru uzattı. "Sarışın, güzel bir kız olarak gördüm kendimi. Asıl ben ise sınıfta başka biriydi. Yani iki kişiydim. Esas olarak o sarışın kızdım. Rüyanın bir karesinde kızlı erkekli bir grubun içindeydim. Orayı iyi hatırlıyorum. Çok güzel eğleniyorduk. Disko gibi bir yerdeydik. O yer sonra bir piknik yerine dönüştü.

Asıl ben ise az ileride, sırada tek başına oturuyordu. Bildiğin dersane sırasında.. Üstünde lise forması vardı; ders çalışıyordu. Arada bir kafasını kaldırıp bize bakıyordu. Fakat bizim taraftan kimse görmüyordu onu. Hiç kimsenin aldıracağı yoktu. Mini etek giymişti, gayet kısa bir mini etek; ama erkekler hiç bakmıyordu. Çok acıdım. Yaklaşp yardım etmek istedim. Aramıza çağırmak istedim. Yapmadım fakat bunu. Olanaksızdı çünkü. Nedense öyleymiş. Yani olanaksızmış onun aramıza katılması. Sonra galiba uyanır gibi oldum. Şöyle düşündüm. Bu bir rüya. Ama niye böyle bir rüya görüyorum. Lisede kenarda kalmış bir kız değildim ben. Çok canlı, hareketli zamanlarım olmuştu. Genellikle öyleydim zaten. Bir sürü arkadaşım vardı. Yani onun vardı. Sırada oturan kızın.. Ben yine o küçük sarışın kız olarak akıl yürütüyordum. Sonra bir cevap bulur gibi oldum. O hastaydı, bu yüzden aramıza katılamıyordu."

Durdu. Yüzüne ağlamakla gülmek arası bir dalga vurdu. Buruk bir gülümseyişe dönüştü hemen ardından bu ifade. Gözleri hâlâ ıslaktı.

Sinan içinde kabaran duyguları bu kez bastırmak istemedi. Uzandı. Hülya'yı dudaklarından öptü. Ummadığı kadar güzel bir şeydi bu. Ağırlığını bu kez sakınmaksızın kızın üstüne bıraktı. Yüzleri birleşti. Neden sonra Hülya onu hafifçe itti. Sinan doğrulunca gömleğinin düğmelerine elini attı. O güne dek Sinan'ın yaşamadığı ateş dolu, heyecandan titreyen bir yüzle tek tek çözdü tüm düğmeleri. Peruğu yana doğru hafifçe kaymıştı. Böyle olmaz dedi Sinan içinden. Sıyırdı aldı suni saçları. Seyrek ipek gibi kısa saçlı kafayı elleri arasına aldı. Evet, bu hiç yaşamadığı bir duyguydu...

Uyuşturucu bir can sıkıntısı oturmuştu yüreğine. Daha önce yüreğini ateşleyen hiçbir şey esinti yaratmıyordu ruhunda. Dergiyi okumak, mücadele haberleriyle esirmek, düşlere dalmak, kafasında yarattığı, değiştirip değiştirip bir kez daha yarattığı eylemlerin, düşmana ülkeyi dar ettikleri darbelerin imgeleriyle ürpermek... Yoldaşlarının ona güven dolu bakışlarını yakalamak... Gazetelere, televizyonlara yansıyan cesaretlerinin faşistlere korku saldığını, dostta umut yarattığını bilmek... Hiçbir düş kanatlanmıyordu dünyasında. Hiçbir coşku...

Dolmuştan indi, başı öne eğik, pastanenin yanından sokağa saptı. Yanlış bir şeydi yaptığı; belki evdekiler acımasızca kınayacaklardı onu; ama olsun. Yanlış bir şey yapmak istiyordu şimdi canı. On gündür tek bir kişiyle konuşmamıştı. Daha doğrusu tek bir dostla. Yanında kaldığı arkadaşı çok erken çıkıyordu, çok geç geliyordu eve. Zaten belli şeyleri tartışacak düzeyde değildi çocuk. On günde yalnızca beş dakikalık bir randevu, o da ayaküstü bilinen şeylerin tekrarı...

Geceyi gideceği evde geçirmesine izin verirler miydi ki? Müthiş olurdu böyle bir şey. İçerde toplantı varsa hiç sokmazlardı kapıdan. Belki de evde kimse yoktu. Gerisin geriye dönmek de vardı işin ucunda. Olsun. Denemiş olurdu en azından. Telefon etmek istememişti, telefonda böyle bir derdi anlatamazdı; büyük bir olasılıkla geri çevirirlerdi isteğini. Bizim Umut sohbet etmek istiyormuş. Bunun için gelecekmiş, yalnızca sohbet etmek için...

Utandı. Ama korudu kendini, savundu hemen. Kısa bir ziyarette ne sakınca bulunabilirdi. Patlayacaktı sıkıntıdan. Üstelik dağa çıkma talebini onlar geri çevirmişti. İsteğinin geri çevrilmesine sevinmemiş değildi baştan. Dağda mücadele bir yandan çok heyecanlandırıyordu, öte yandan korkutuyordu onu biraz. Korku değil daha başka

bir duyguydu. Soğuk geliyordu dağlar. Hayır yalandı o da. Soğuk değildi, biraz daha zordu fiziksel koşullar yüzünden. İlişkiler çok daha sıcaktı büyük olasılıkla. Şarkıda söylendiği gibi, alında kızıl yıldızlı be-reyle dolaşmak... Bir uçurumun kenarında alabildiğine bağırarak, türkü söylemek ateş başında, bir kahve yapmak közde, battaniyenin altında yıldızlara bakarak bir sigara yakmak... Yoldaşlarla her an, her dakika omuz omuza adım atmak... Akşam vakti çocuklar oyunlarının son dakikalarında çığlık çığlığa koşuştururlarken dost bir köye girmek. Saçtan yeni alınmış bazlama yemek. Güzel gözlü köylü kızın getirdiği demlikten kıtlamayla çay içmek... Düşmana sakınımsız mermi atmak. Tüfeğinin gürleyen sesini hemen kaçmadan, uzaklaşmadan doya doya dinleyebilmek...

Fakat kırdı öldürülen gerilla görüntüleri de sık geliyordu gözü-nün önüne. Oralarda ölmek daha mı soğuktu ne? Ölümün hangisi sı-caktı ki? Sıcaktı belki. Ölümün de kendine özgü bir sıcaklığı vardı şüphesiz. Gittiği yolun başarısından kuşkuluydu bir zamandır. Bu yol bir ölüm yolu olarak anlamlı, yüce görünüyordu ancak. Ama en çok Sibel'den uzaklaşmak zor gelirdi ona. Sibel'den uzaklaşmak; dağlara, onun gözünün, gönlünün erişemeyeceği tepelere çıkmak en çok arzu-ladığı şeydi belki şu an, hem de hiç istemediği... Evet, bir şey daha vardı: Babasından dolayı en az yarı yarıya Kürt oluşu. Kendini hiç de bir Kürt olarak hissetmemişti hiç, nasıl bir Türk olarak hissetmiyorsa. Oralara gitmek, oralarda savaşmak her ne kadar kendi örgütünün ni-teliği biliniyorsa da, milliyetçilik gibi algılanabilirdi. Böyle görünmek istemiyordu oysa ki. Hiç önemsemediği bir şeyi önemsiyor gibi gö-rünmek istemiyordu. Beş para etmez kişilerin gözüne bile öyle görün-mek istemiyordu. Belki de bu bir zaaftı. Kompleksli görünmekten korkma kompleksi...

Bu semtlerde onu çeken bir şeyler vardı. Bu lüks apartmanlarda, o apartmanlarda oturan, şu caddeleri sokakları, pastaneleri dolduran insanların yaşamlarında. İyi yaşamaya, iyi evlerde oturmaya, iyi giyin-meye, sağlıklı ve güzel görünen insanlarla oturup kalkmaya bir özentî. Özentî değildi belki bu. Onlar herkesin o şekilde yaşayacağı bir dünya için mücadele ediyorlardı aslında. Ama şu mini etekli alımlı kız, ya-nından geçtiği parfüm kokan şık beyefendi, yaşam kalitelerini başka insanların sefaletinden, kanından elde ettiklerini bilmiyorlardı hiç.

Sorun buradaydı işte. Belki her semtin bu semt kadar iç açıcı görünüşü bir ülke yaratabileceklerdi. Belki, küçük de olsa bir ihtimal, o da, böyle bir ülkenin, zenginlikleri eşitçe paylaşan sıradan bir vatandaşı olabilecekti. Eşitçe paylaşan ama pek de sıradan değil; saygı duyulan, sevilen bir vatandaş. Geçmişteki mücadelesi, geçmişteki cesareti nedeniyle, babaların sokakta yürürken çocuklarına gösterdikleri biri. Ama böyle şeyler düşünmenin sırası değildi. Gizli gizli özendiği bu yaşama kin duymalıydı şimdi. Bu insanlara değilse bile onların başındakilere, kan emicilerin politik uzantılarına.

Arkadaşlarının oturduğu sokağa girmeden önce bir gariplik fark etti çevrede. Normaldekinden daha kalabalıktı dışarı. Gerçi buraların normal halini bilmiyordu ama, sağda solda öbek öbek insanlar toplaşmıştı ve bir polis minibüsü bekliyordu köşede. O köşeyi döndü, sokağa girdi. Burada kalabalık daha da artmıştı. Yanından iri yapılı telsizli bir adam geçti kara bıyıklarıyla oynayarak. Olağandışı şeylerin merkezinin gittiği apartman olduğunu anladı o an. Nasıl da çıkarmamıştı daha önce bunu. Apartmanın yan tarafında kapıları açık bir otomobil gördü. Telsiz konuşmaları daha yaklaşımdan duyuluyordu. Karşı kaldırımdaki sivil giyimli iki kişi üst katlara bakıyorlardı. Yakalanma korkusu bir anda sardı kolunu bacağına.

Dönüp sokaktan çıksa dikkat çekebilirdi davranışı. Devam etti. Şimdi apartmanın önündeydi. Kapıya bakamıyordu. Başını çevirse, gözleri kaysa anlayacaklardı durumu, ensesine bineceklerdi sanki. İçindeki merak, korkusuna istemeden galip geldi ve bakışları bir an sola kaydı. Apartmanın girişinde olağandışı bir şey dikkat çekmiyordu. Camlı geniş kapıdan bir kadın çıkıyordu elindeki çantasını karıştırarak, sakin bir yüzle. Adımlarını biraz hızlandırdı.

Şimdi oldukça uzaklaşmıştı binadan. Yine de arkasına bakmaya korkuyordu. İnkâr etmesinin bir anlamı yoktu. İnanmalıydı gördüğü şeye. Onlar polisti apaçık ve yoldaşlarının kaldığı apartmana, hem de onların bulunduğu üst katlara bakıyorlardı. Uyarmalıydı arkadaşlarını.

Sorumluluk duygusuyla telaşı iyice arttı. Bir telefon bulmalıydı hemen. Koşar adım yürüdü. Geçtiği her sokağın içine bakıyordu; ama hiçbir yerde göremiyordu aradığını. Alnından terler süzülüyordu. Eliyle sildi yüzünü. Bu Allahın belası zengin semtinde sokakta telefon

bulunmaz mıydı! Belki vardı bir yerlerde ama hiç bilmiyordu ki bu çevreyi. Birine sormalıydı. Ya da bir bakkaldan aramalıydı. Bakkaldan açık konuşamazdı. Olsun, birkaç şey söyleyebilirdi hiç değilse, uyarıp kaçmalarını sağlayabilirdi. Fakat bakkal da yoktu ortalıkta. Tam birine soracaktı ki, gördü kavuniçi kulübeyi. Koştı. Bozuk olmasaydı keşke. Keşke bozuk olmasaydı...

Cebinde ihtiyaten her zaman bulundurduğu jetonlardan birini attı. Çalışıyordu telefon. Numara düştü. Düdük dört kez çaldı. Dört uzun aralık...

"Alo, evde misiniz?"

"Evdeyiz duyduğun gibi" dedi sakın bir genç kadın sesi.

Umut sesi tanıdı.

"Evin çevresinde sivil polisler var, farkında mısınız?"

"Biliyoruz" dedi ses, bu kez de sakın, fakat ümitsiz. "Sesini çıkaramadım, kimsin?"

"Ben Refik" dedi Umut.

"Refik, durum kötü. Sen bildirebileceğin herkese bildir. Biz sonuna kadar direneceğiz."

Umut'un boğazı düğümlendi, ağzı kurumuştı, dili dönmedi. Bir şeyler söylemesi gerekiyordu şimdi. Yüreklendirici bir şeyler; kutlayıcı bazı sözler... Bir şeyler söylemesi gerektiğini ancak çok yüzeysel olarak kavrayabiliyordu. İçinde, derinlerde başka şeyler oluyordu; biliyordu ama çıkaramıyordu. Aslında hiçbir şey düşünemiyordu.

"Duydun mu beni, orada mısın?" dedi ses.

"Tamam" dedi Umut. "Tamam, yaparım..."

Telefon kapandı karşıda.

Yüzünde bir damla kan kalmamış halde çıktı kulübeden. Ağlamak geldi içinden. Telefon kapanmıştı. O hiçbir şey söyleyememişti. Kalbinden geçen hiçbir şeyi. Kalbinden bir şey geçmemişti ki. Ama şimdi geçiyordu. Yine telefon etmeliydi öyleyse. Bir şeyler söylemeliydi mutlaka. Döndü kulübeye. Jetonu attı, numaraları bastı. Meşguldü... Jetonu çıkardı, biraz bekledi, tekrar attı. Ses gelmiyordu bu kez. Jetonu da yutmuştu alet. Ceplerini karıştırdı, başka kalmamıştı. Çevrede jeton alabileceği bir dükkân da yoktu.

Kulübeden çıktı, az önce geçtiği sokağa yürüdü ağır adımlarla. Ne yaptığını, ne yapmak istediğini bilmiyordu artık.

"Bana gelmenin asıl amacı ne?" diye sordu Hüsrev. Avurtları çökmüştü. Yüzüne değişik, sarı bir renk oturmuştu. "Hasta olduğumu burada öğrendiğine göre, gelmenin amacı farklıydı."

"Babam biliyor mu rahatsızlığınızı?" diye karşı soru sordu Umut. Babasının eski arkadaşıydı Hüsrev usta. Babasıyla ayrı gruplarda olmuşlardı hep, fakat dostlukları bozulmamıştı hiç.

"Hasta olduğumu biliyor. Ciddiyetini bilmiyor. Sana onun için söylememiştir."

"Ben dertleşecek bir insan aramıştım" dedi zorlanarak Umut. Kendisiyle ilgili özel şeyler konuşurken zorlanırdı oldum olası. Bireysel konuları açabilmeye devrimcilikle birlikte başlayabilmişti ancak. O da pek seyrek, kıyısından köşesinden.

"Hâlâ içinde misin, ayrıldın mı?"

Hüsrev'in neyi sorduğunu anlamıştı Umut, anlamamazlığa vurup zaman kazanmak olmazdı şimdi.

"İçindeyim" dedi. "İyice içindeyim hatta."

Başını salladı Hüsrev, yorumsuz yüz ifadesiyle. Uzandığı yerden doğruldu. Kalktı, pencere kenarına oturdu.

"Yatsam bir türlü, yatmasam bir türlü. Yatınca belim ağrıyor, yatmayınca sırtım sancıyor."

Keşke bu eve hiç gelmeseydi. Keşke hiç görmeseydi adamı. Ruhuna iyice kasvet çökmüştü. Geniş, loş odanın tek penceresi yandaki inşaatın duvarına bakıyordu. Çekiş sesi geliyordu inşaatın durduraksız. Oda pisti. Tavanın kireçleri yer yer kalkmıştı. Kokuyordu ev. Hasta karısı belli ki bakamıyordu adama. Paçaları sökülmiş eski pantolonunun ön düğmelerinden birkaçı da düşmüştü anlaşılan, aralıktan donu görünüyordu beyaz beyaz. Ne zaman görse etrafa neşe saçan, hatta bu yüzden Umut'u zaman zaman kızdıran yüzü gülümsemiyordu bile.

"Sen içinde misin peki Usta?"

Hüsrev güldü ilk kez.

"Dışındayım" dedi. "Yani fiili olarak dışındayım zaten. Hastalıktan dışarı çıkamıyorum üç aydır. Ondan önce de sembolik olarak vardım. Bir lokanta açtım biliyorsun. Bizimkiler hoşlanmadılar bundan. Beni doyuramazsınız siz, dedim onlara. Zaten doyurmanızı da istemem, dedim. Hiç olmazsa kendi karnımı doyurayım. Bu bahaneydi aslında."

"Bahane olan ne? Onların seni dışlaması mı, senin lokanta proble-

mini kullanman mı?

"Akıllı çocuksun bildim bileli" diyerek güldü Hüsvrev. "Keşke kendin için de bu zekânı kullanabilsen." Açıklama gereği duydu: "Yürüdüğün yolda aklını kullansan demek istiyorum." Umut'un kıskırtmaya gelmediğini görünce soruyu yanıtladı: "Benim yorulduğumu gördüler. Onlara eskisi kadar güvenmediğimin de farkındalar. Güven meselesi nesnel durumla ilgili bir yerde. Büyük laflar ediyorlar ama büyük değiller artık. Eskiden de büyük değildik belki fakat canlıydık, farklıydık. Sarp, dikenli bir yolda yürüyorduk, ama önümüzde bir patika vardı. Şimdi patika falan kalmadı. Ağaç boyu çalıların, dikenlerin arasında yürümeye çalışıyoruz ama, yükseliyor muyuz, alçalıyor muyuz belli değil. Teoriyle ilgili çok önemli sorunlar olduğunu kabullenmek istemiyorlar. Ben bu halimle görüyorum problemler olduğunu; çünkü arkadaşlarımla sorularını cevaplayamıyorum... Yine de sembolik olarak işlerinde kalmamı istediler. Ben yan çizdim. Elli beş yaşında devrimci proleter olarak yan çizdim. Büyük laflar etmelerine alet olmaya yan çizdim. Küçük hesaplılıkları, çıkarlılıkları sinir ediyor artık beni. Siyasi çıkarlılıkları yani... Hoş bu da kişisel çıkarlılıkla iç içedir ya! Bir de bölük pörçük durumları çok yoruyor beni. En çok bu yoruyor beni biliyor musun! O anlamsız aptalca kibirleri, cahilce kendini beğenmişlikleri... Hepsini ayrı ayrı yerlerde paramparçalar ve birbirlerini küçümsüyorlar aynaya hiç bakmadan. Her birine göre tek komünist kendileri... Milliyetçiliğin kuyruğundalar halbuki. Belki bu da bir bahane. Ama kaybedeceğim ne vardı. Yani iki kelime etsem, tamam yine sizdenim desem, en büyük sizsiniz desem... Şurada bir iki aylık ömrüm kalmış. Ama serde dürüstlük var. Omu da söylemedim. Ben yoruldum çocuklar dedim. Belki doğrusu bu. Yorulmasam, yani kafaca yorulmasam ölüm döşeginde bile mücadele ederim. Bazı söylediklerim belki de hikâyeye biliyor musun. Yani yorulmasam yalan olduğumu bildiğim bir hayal için bile ayağa kalkarım."

"Niye yoruldun peki?"

"Bir nedenini demin söyledim. Birçok nedeni var aslında. İnsanlar güzel şeylere karşı hep direniyorsa, onlara iyiyi kabul ettirmek için zor kullanmak durumunda kalıyorsan, bir noktadan sonra faşistlerden ne farkın kalıyor? Niyetin çok farklı olabilir, fakat sonuçta ne farkın kalıyor? Sınıf sınıf dediğin yığın durmadan seni satıyorsa, bir yerden sonra daha beter olun diye isyan ediyorsan burjuvalardan ne farkın kalıyor?"

Çok farklı... Bir yandan su ile ateşin farklı olması kadar farklı ama bir yandan da aynı. İnsanoğlu canı neyi istiyorsa, ne onu en çok uyuşturup rahatlatıyorsa öyle düşünüyor. Sonra o düşünceyi tartışılmaz kutsallık sayıp öyle düşünmeyenleri eziliyor. Nasıl kıracağız bu rezil zinciri. Kafamda hep böyle sorunlar var. Söyledim ya bunlar da bahane belki... Güçsüzüz... Birleşsek güçleneceğiz, ama aynı zincirler bizim kafalarımızda da var. Yıprandım artık..."

"Yıpranmak, yorulmak meşru mudur peki?"

"Neye göre meşru?" diye sordu adam. Çok kitap okumamıştı ama kulak dolgunluğuna, tecrübeye dayalı sağlam bir kavrayışı vardı ustanın. Umut bilirdi bunu, tartışmaya girmekten kaçınırdı o yüzden.

"Yani doğru mu demek istedim. İşçi sınıfı bize örnek olmalı. Dava onların davası. Yani sizin davanız."

"Ha şöyle sor" dedi Hüsrev. "Meşruluğu karıştırma işin içine. Bizim dünyaya gelmemiz bile meşru değil çoğuna göre. Biz aykırı adamlarız. Meşruluğumuz hiçbir zaman yoktur, olmamıştır. Ama doğru mu dersen. Yanlış tabii. Benim yanlış yapmaya hiç hakkım yok mu? Bak, ölüyorum işte. Proleter adam da hastalanıyor, ölüyor. İşçinin de acıları var, onun da zayıflıkları var, o da insan. Bizde sınıf ile kişiyi hep karıştırmıştır solcular. Sınıf olarak işçi sınıfı bir yerdedir, birey olarak insanlar tek tek başka bir yerde. Kişiyi kişi olarak tartışacaksın. Ama senin kafan almaz bunları. Pratikte benim dediğim gibi hareket edersin, fakat lafta kabullenmek istemezsin. Kafadaki şablonlara uygun düşmediğini zannedersin. Hiç öyle değil oysaki. Örgütlenme bildim bileli kişi temeline yapılır. Sınıf olarak partiye üye almazsın, kişi kişi alırsın insanları. Aslında sınıf sınıf dediğin şey de örgütleyebildiğin insandır. Yani bu ülkede yüz işçiyi örgütlemişsen işçi sınıfı pratikte yüz kişidir, bin kişi örgütlenmişsen bin kişidir..."

"Buradan ne anlam çıkarmalıyım?"

"Hiçbir anlam çıkarmana gerek yok" dedi Hüsrev. "Öylesine konuşuyorum. Bu söylediklerim senin meseleni halletmez." Pakete uzandı, bir sigara yaktı kendine. Yaktıktan sonra aklına geldi, Umut'a da uzattı paketi. Umut da aldı bir tane, ustanın tuttuğu ateşte yaktı sigarasını.

"Bak hastayım, yine sigara içiyorum. Belki de hastalık bu Allahın cezası saçmalıktan peydahlandı, onu da biliyorum, yine içiyorum. Ben sosyalistim, sosyalist bir eski işçi. Yanlış yapıyorum işte, hem de bile bile

yanlış yapıyorum. Birisi intihar etse, eleştirirdim bilmiş bilmiş. Mücadeleyi bıraktı, kolay yolu seçti, kendini öldürdü diye söylev çekerdim. Beni dinleyenler kafa sallardı. Elimde sigara tutardım aynı anda. Her arkadaşın elinde de sigara bulunurdu birer tane. Dumanı, bu saçma sapan dumanı ciğerlerinin ta içlerine çekerlerdi. Yanlış ve mantıksız olduğunu bile bile yaparlardı bunu. Biliyor musun? Biliyordur tabii, kimse üstünde durmaz ama; Lenin de sigara içermiş. O da insan çünkü. Marksizmin en usta yorumcusu, en usta uygulayıcısı. O da sigara içermiş. Sigara örneklerden sadece biri. Başka bir yığın örnek vereyim sana; dünyada mantıksız gereksiz şey mi yok insanın yaptığı. İşte böyle. Benim onlara dediğim yanlış. Doğru olsa ne çıkar benim durumumda. Son nefesimde doğruyu söylesem ne çıkar."

Doğru neredeydi peki? Doğru neydi? Kenarından köşesinden dolaşıyordu, söylemiyordu bunu adam. Bunu ondan başka bilen yoktu belki de. Ölümün eşiğinde, yaşamdan hiçbir beklentisi kalmamış komünist bir işçiden başkası bilemezdi gerçeği.

"Peki gittiğim yolda zekâmı kullanmadığımı söylerken ne demek istedin? Biliyorum bizim yöntemlerimizi hep yanlış buldun sen. Hayat sizi doğrulamaz dedin hep. Hayat kimi doğruladı? Seni mi doğruladı usta? Hayat hep düşmanlarımızı doğrulamadı mı? Bu hayat nasıl bir hayat? Bu hayatın hakemliğine güvenilir mi hiç! Konuşsana usta..."

"Bizim yolumuz halkı kazanmak için daha şanslı bir yoldu" dedi Hüsvrev. "Bizim şansımız yüzde birdi, sizinki binde bir. İktidarı almak için demiyorum yalnızca; onu yapmak daha kolay. Gerisini getirmek önemli. Ama ne oldu; sonunda bizim için de yüzde doksan dokuz gerçekleşti. Arada ne fark var diyeceksin. Dediğim gibi. Bir açıdan hiç fark yok. Başka bir açıdan çok fark var. Siz neredeyse her şeyi; işte bunları yapabiliyoruz, diyebilmek için yaptınız. İşte bunları yapan insanlar da var, demek için... Sonuçta biz de birçok şeyi aynı nedenle yapmış olduk. Şimdi elli altı yılın ardından geçmişime bakıyorum. Senin baktığın yerden hiçbir farkı yok bu geçmişin. Başka bir noktadan baktığımızda ise çok fark var. Bizim elimizde aklımızdan başka silah yok. Biz yani tüm solcuları kastediyorum. Gerçekleşme ihtimali düşük de olsa, kafamızı kırma ihtimalimiz yüksek de olsa yıkmak için o duvara vuracağız. Ama bu durumda yüzde birle binde bir arasında çok büyük fark olduğunu görmek zorundayız. Ama bunlar da boş. Sözler değiştirmez insanın yolu-

nu. Kitaplar da... Herkes kendi yolunu seçer, hem de hiç bilmediği, bilse de anlayamadığı nedenlerle... Kitap da okur, okumaz demiyorum. Okur, tartışır, kişisel nedenlerini doğrulamak için... Ben öyle düşünüyorum Umut."

Adını başkasından duymak alay gibi geliyordu son günlerde Umut'a. Sanki bunu biliyordu usta ve inadına dalga geçiyordu onunla.

"Tamamen kişisel nedenlerle ölmek istese bir insan usta, buna toplumsal bir kılıf bulması doğru mudur peki?"

"Tamamen kişisel olanda da muhakkak toplumsal bir yan vardır" dedi Hüsrev, bilmiş konuşmasına kendi de gülümsedi. "Bunların hiçbirini birbirinden koparamazsın. Benim tamamen kişisel dediğim de seni toplumun şekillendirişyle, senin topluma bakışınla ilgili, başka şeyler de var tabii."

Umut kıvrandı, ezildi, içindeki sıkıntı gözlerine vurdu, yüzünü kapadı, gözlerine bastırdı acıtırmasına, alnını sıktı sıktı... İnşaattaki işçilerden biri, bir türkü tutturmuştu. Başka biri çivi çakıyordu hâlâ. Vurduğu her çekiş kafasında patlıyordu adeta.

"Ben böyle bir dünyada yaşamak istemiyorum usta" dedi zayıf bir sesle.

Derin bir sessizlik oldu odada. Sanki yandaki iki işçi de duymuşlardı Umut'u, kulak kesilmişlerdi şimdi. Kulak kesilmişlerdi sessizliğe, pür dikkat soluklarını tutmuşlardı ustanın cevabına. Hüsrev hiç duymamış gibi pencereden dışarı bakıyordu oysa. Yandaki duvarda açılmış pencere deliğinde cıvıldaayan kuşa bakıyordu donuk gözleriyle. Yüzünü çevirdi neden sonra.

"Ben ölümü bekliyorum" dedi. Öksürüp boğazını temizledi. "Ama ölmeyi hiç istemiyorum." Kalktı. Başka hiçbir şey söylemeden döşegine uzandı. Gözlerini kapadı. Neden sonra açtı gözlerini. Umut'a sanki sen gitmedin mi, der gibi baktı. "Kazanmak önemli değil herhalde" dedi. Kısa kısa öksürdü. "Mutlak zafer de yok, sanıldığı gibi... Her zaman öyle ya da böyle mücadele edenler çıkacaktır. Önemli olan mücadele..."

Umutlanır gibi oldu. İçi ferahlar gibi oldu bir an. Devam edecekti herhalde adam. Bekledi. Bekledi... Oysa dışardaki işçiler cevabı duymuşlardı artık. Birbirlerine bağırıp çağırıyorlardı şimdi. Az uzaktaki öbürü çivi çakmaya başlamıştı yeniden. Her darbesi Umut'un kafasında patlıyordu yine. İnadına yapar gibiydi bunu. Zevk alarak. Ya, işte böyle! der

gibi...

Umut kalktı. Gözleri kapalı, bir haftalık sakallı, avurtları çökmüş yaşından da yaşlı gösteren işçiye baktı. Bir süre sonra ölecekti. İşçi sınıfı işçi sınıfı diye göklere yükseltilen bir yığın içinde çıkan isimsiz bir kahraman... Üç ay sonra kimse hatırlamayacaktı onu. Solun ünlüleri, yazarlar, çizerler, saygın aydınlar adını bile anmayacaklardı. İşçiler de öyle. Adını bile duymayacaklardı çünkü. Herkes kendisi için yaşıyordu ve ölüm korkunç bir şeydi. Herkes başkaları için yaşayabilse bu denli korkunç olmayacaktı ölüm oysaki. İnsanın ölümünü beklemesi ise yine de aşağılık bir şeydi. Aşağılıktı...

Sokakta kalabalık artmıştı. Binaya bakıyorlardı şimdi doğrudan. apartman kapısından girip çıkan sivilleri gördü. Pencerelere yığılmıştı sokak sakinleri, bir bölümü köşelere birikmişti. Resmi polisler de gelmişti. Az sonra apartmanın etrafını çevirecek, giriş çıkışları önleyeceklerdi herhalde. İşler şimdilik Türk usulü paldır küldür gidiyordu. Binanın karşısındaki köşkün bahçe duvarı kenarında duran gençlerin yanına dikildi.

"Var mısın iddiasına; ben yarım saat sürmez diyorum."

"Abi böyle şeylerin iddiası mı olur, sen de filmlerdeki sadist tipler gibisin, hayret bir şey ya!"

Amerikan tıraşlı kara gözlüklü tip karnını tutarak güldü kahkahayla. Biraz utanmış gibiydi.

"Ya sadistlikle ne ilgisi var be! Bahis dedimse kupon satıp para toplayacak değiliz herhalde. O kadar yemedik kafayı oğlum."

"Baksana bunlar özel timden!"

Arkadaşını sadistlikle suçlayan uzun saçlı at kuyruklu genç iyice endişeliydi.

"Sabaha kadar sürsün, kimsenin burnu kanamasın yeter ki. Aslında şu apartmanın damına çıkacaksın, dürbünü tüfekte vuracaksın tek tek."

"İçeri saklanırlar oğlum, o kadar enayi mi bunlar" dedi kısa kollu gömlekli, kravatlı tip.

"Apartmanı tamamıyla boşaltmak lazım. Boşaltacaksın apartmanı, yandaki damdan roket atacaksın. Fikrini çok beğendi bahisçi; kahkahayla önce büküldü. "Roket girdi mi istedikleri kadar saklansın ibneler. Duvardan cımbızla toplarsın sonra."

Umut yanındakilerin yüzlerine baktı tek tek. Ah bir silahı olsaydı şimdi, ah bir tabancası olsaydı; şu beşini de serseydi yere... Söyledikleri gibi tek tek, sindire sindire.

"Aa, biri kadınmış!" diye bağırdı kravatlı.

Başını kaldırdı Umut. Kızıl bir bayrak sarkıyordu en yukardaki katlardan birinde. Bir kız bağırıyordu şimdi, ne dediği anlaşılmıyordu. Kalbi sıkıştı; duracak gibi oldu, kararını hemen verdi.

Kapıya doğru yürüdü. Telsizle konuşan bir sivil polisi sürtünerek geçti. Kapının girişinde başka bir sivil duruyordu. Bahçede binanın çıkıntısı altında silahının şarjörünü takan arkadaşıyla konuşuyordu bağıra çağıra. İçeri girdi hiç kimseye bir şey sormadan. Asansör zemindeydi, açtı, bindi. Merdivende biri sesleniyordu yukarıya.

"Girmediğiniz daire kalmasın. Hepsine tek tek bakın. Kapılarını kapatsınlar. Giriş çıkışı yasaklayın!"

Asansör hızlı çıkıyordu yukarı, ama her katı geçişi sanki beş dakika sürüyordu Umut'a. Dokuzuncu katta açacaktı kapıyı ve timle karşılaşacaktı. Olsun. Aşağıda beklemekten iyiydi bu. Hiçbir şey yapamayıp o aşağılık yaratıkların konuşmalarını dinlemekten iyiydi. Ya polisler yoksa. Ya içeri girebilirse!

Asansör durdu. Derin bir nefes aldı. Hoşça kal Sibel, dedi kendi kendine. Açtı kapıyı. Hayret, kimse yoktu katta. Aşağıdan konuşmalar geliyordu. Hemen aşağıdan... Ama bu katta kimse yoktu. Zili çaldı. Kalbi beynini patlatırcasına atıyordu. Bir daha çaldı zili. Kapıya yaklaşan bir ses duyar gibi oldu. Tüm gücüyle fısıldadı.

"Açın ben Refik. Açın çabuk açın!"

İçerden mırıltılar geldi. Ne konuşuyordu bunlar böyle. Ne konuşuyorlardı şimdi!

"Açın, ben Refik. Yalnızım, çabuk açın.

Çelik kapının gözetleme deliğinde bir ışık görüldü, kayboldu. Aşağıdaki konuşma sesleri kesilmişti. Sessizliği dinledi Umut. Birileri çıkıyordu yukarı. Geliyorlardı işte."

"Açın. Hadi açın!"

"Yalnız mısın?"

"Yalnızım! Geliyorlar. Yakalatmayın beni."

Kapıya kafasını dayadı. Neden açmıyorlardı, neden? Kaçamazdı artık, bir yere kaçamazdı... Hadi, hadii!.. İşte! Anahtar sonunda

döndü. Kapı aralandı. Umut zor attı kendini içeri, çöktü yere. Kalbi duracaktı neredeyse. Kendine bakan üç silahın namlusunu gördü o an. Şaşkıncı suratlar.

"Niye geldin? Deli misin sen? Manyak mısın?"

"Geldim işte" dedi Umut kesik kesik. "Geldim işte. Var mı bir diyeceğiniz!"

Engelleyemediği bir gülme isteği duydu içinde. Kahkahalarla, bağıra bağıra gülmek geliyordu içinden. Gülebilirdi, gülmeliydi. Artık kim engel olabilirdi ona. Gülemedi...

"Silahın var mı?" diye sordu kızlardan biri.

"Yok" dedi Umut denetleyemediği biçimde sırtarak.

"Silahın yoksa ne bok yemeye geldin!" diye bağırды öbür kız..

"Gelmiş bir kere artık, tartışmak yararsız" dedi erkek.

"Hadi içeri gir öyleyse."

Kapının arkasına bir dolap ittiler beraberce. Sonra sürünerek ön odaya geçtiler. Umut tanıdı bu odayı. Bayrağın sarkıtıldığı pencere açıktı. Öbür pencereye eşyalar yığılmıştı tavana dek.

"Telefon kesildi mi?" diye sordu kız.

İlk kez karşılaştığı, tanımadığı öbür erkek alıcıyı kaldırdı.

"Hâlâ kesmemiş enayiler!"

"O zaman bunun geldiğini de bildirin."

"Tamam!"

Umut arkadaşlarına baktı hepsini sanki ilk kez görüyormuş gibi. Telaş vardı yüzlerde. Ama çok komikti. Çok komikti bu telaş. Sanki geciken bir yemeği hazırlamak için koşturuyordu insanlar. Sanki sofrta hazırlıyorlardı bu kadınlar. Belli bir zamana yetişmesi gerekiyordu yemeğin. Sofranın belli bir zamanda hazır olması gerekiyordu. O nefis yemeklerden kendileri de indireceklerdi mideye; ama şimdi bunu düşünenecek zaman yoktu; görev ağır basıyordu; telaş ondandı... Güldü kendi kendine. İçinde hiç korku yoktu. Hiç ama hiç korku yoktu! Yalnızca Sibel'i özlüyordu.

Yere, bir köşeye oturdu. Başını elleri arasına aldı. Yüzünü kapadı. Gözlerinden yaş gelenene dek katıla katıla güldü sessizce. Hasan ne düşünecekti acaba haberi alınca? Ya Sibel'in yüzü nasıl olacaktı? Sibel'in yüzü nasıl olacaktı?

SİBEL - V (19. Bölüm)

Neden gelmişti buraya? Ne yapabilirdi? Ne yapmalıydı?

Işıl ışıldı ortalık, kalabalıktı, tam bir bayram yeri gibi. Ortadaki yüksek binaya doğru ve sokakta belli noktalara tutulan projektörler, araba farları, televizyon kameralarının ışıkları, patlayan flaşlar... Apartmanların hemen tüm pencerelerinden ışık geliyordu; hemen tüm pencerelerden, balkonlardan insanlar sarkıyordu. Bir tek havai fişekler eksikti şenliği tamamlayacak. Bayraklar asılmıştı bazı camlara, çelik yelekli birkaç polis oradan oraya yürüdükçe kenarlarda biriken kalabalıktan alkış kopuyordu. Balkondakilerden biri havaya ateş etti. Birkaç polis silahlarını havaya boşaltarak karşılık verdi selama. Işıldatılan binanı dibindeki polisler de katıldı onlara. Pencerelerdeki halktan cevap verenler oldu ateşe, kulakları sağır eden bir cayırtı koptu. Pencerelerden bakan halkın bir kısmı içeri kaçıştı, bir kısmı gösteriye alkışlarla yanıt verdi. Patlamalar kesilince cırtlak sesli biri İstiklal Marşı söylemeye başladı. Sokağa yaklaştığında da duymuştu kalabalık bir grubun milli marşını. Herkes hazır ola geçti. Sibel de durdu. Dizlerinde güç kalmamıştı. Yığıldı yığılacaktı yere. Bir bahçe duvarına tüm ağırlığını vererek yaslandı, başını soğuk taşa dayadı.

Neden gelmişti buraya? Bunları görmek için mi? Öncü bir grup silahlı eylemler yapacaktı. Resmi güçlerin ne denli zayıf olduğunu gösterecekti dostu düşmana. Faşizmin tepesine inen kuvvetli darbeler halkı uyandıracak, coşku yaratacaktı güya insanlarda.

Dört saat kadar önce tam da Umut'un dikilip yukarıya baktığı köşede durduğunu bilmiyordu. Resmi polisler insanları o naktadan itibaren apartman girişinden uzak tutmaya çalışıyorlardı. Vatandaşlar ise daha da yaklaşıyorlardı ısrarla. Merak vardı gözlerinde, kan görme arzusu vardı, yenilmiş, parçalanmış, dağılmış insan görme isteği vardı. İtiyordu polisler kalabalığı; kalabalık bir an geri çekiliyordu çekinerek,

sonra daha da yaklaşıyordu binaya. Konuşmuyorlardı. Ya da anlamlı bir şey söylemiyorlardı üniformalılara. Kendi aralarında da anlamlı sözler söylemiyorlardı. Ya da Sibel anlayamıyordu artık onları. Uğultu... Suratlar... İtişip kakışan, belli bir noktaya bakan, konuşmayan, ama illa ki o noktaya ulaşmak isteyen, bunun için zorlanan, eğrilen bükülen, garip mimikler yapan, ağızlarından tükürükler saçan, gözlerinde aynı boş ifade, anlamsız suratlar... Giysileri aynıydı sanki hepsinin, suratları aynıydı. Sanki kan dolaşmıyordu bedenlerinde, sanki çarpan bir yürekleri yoktu. Birisi slogan atmaya başladı, karşı sokağın içinde birikmiş kalabalık daha da gür sesle karşılık verdi yanındaki gruba. Polislerden bazıları gülüyordu. Bir yandan itekliyor, bir yandan gülüyorlardı. Yolda ne zaman öylesini görse içini kaldıracak garibanlıkta çarpık çurpuk bir seyyar domates satıcısı da bağırıyordu kalabalık içinden. Sesi herkesinkinden daha tiz, daha bozuk çıkıyordu. Arabasını bir duvar dibine dayamıştı. Bıraksalar parçalayacaktı önüne ilk çıkan teröristi. Bir ara polis hafifçe itti adamı. Sendeleyip sırt üstü düştü yere. Herkes bağırmayı bırakıp yerde yatana güldü. Açılan göbeğini bol gelen pantolonuna kirli fanilasını tıkıştırarak kapadı adam. Şaşırmış, garipsemişti önce, sonra güldü o da. Yine de bir süre sessiz kaldı belki de morali bozulduğu için. Sonra daha kuvvetli bağırmaya başladı.

Kalabalıkla birlikte binanın girişine biraz daha yaklaştı. Kamera ışıkları şimdi daha kuvvetli aydınlatıyordu orayı. Flaşlar patlamaya başladı yeniden birbiri ardınca. Üstü tamamen örtülü bir sedye göründü kapıda. Kalabalıktan yuh sesleri yükseldi. Halk daha da coştı. Sloganlar, bağırış, çağırış, küfürler... Sedyede biri daha. Onun da üstü beyaz çarşafıla tamamen örtülüydü. Bir tane daha, battaniyeyle örtülü bir insan şekli daha... Beş sedye saydı Sibel. İlk iki sedyeyi taşıyan ambulans hızla geçti yanlarından. Kalabalığın gözü, kapıdan çıkarılan yeni sedyelerdeydi yine. Gazeteciler, televizyoncular birbirlerini çiğniyorlardı görüntü alabilmek için. Pisliğin üstünde kımıl kımıl kımıldayan hamam böcekleri gibi görünüyordu kalabalık önünde. Ambulansı bir tek Sibel takip etti gözleriyle. Üç metre yanından geçmişti araç. Üç adım yanından geçmişti Umut.

Döndü, bir rüyada yaşar gibi yürüdü geldiği yöne. Işık azalıyordu her adımda, bağırışlar, çağırışlar, sesler azalıyordu, birbirine karışı-

yordu adım attıkça. Kalabalık seyreliyordu; gülen, haykıran insanlar geride kalıyor, uzaklaşıyordu. İyice ıssızlaşmış ana caddeye çıktı. Yürüdü, yürüdü... Hiçbir şeyi görmüyordu gözü, hiçbir ayrıntıya bakmıyordu, hiçbir sesi algılamıyordu. Parkı geçti, başka bir caddeye saptı. İllerdeki trafik ışıkları sarı sarı yanıp sönüyordu durmadan. Bir köpek havladı uzaktan, başka biri cevap verdi çok yakından. Bir genç köpeğini gezdiriyordu. İri bir kurt köpeği... Kulaklarını dikmiş ona bakıyordu. Bir kamyon yaklaştı arkadan. Gıcırtilı bir frenle durdu az ileride. Kavuniçi tulumlu iki işçi sessizce atladılar kamyonun arkasından, kocaman bir çöp saklayıcıya yapıştılar iki yandan. Cadde sessiz, karanlık ve kıpırtısızdı. Pencerelelerin pek azından ışık görünüyordu. Önünden geçtiği ilk kat balkonundan çıkan yanık bir caz melodisi nemli serinliği yumuşatıyor, tenine yapıştırıyordu. Melodinin geldiği evin baygınlaştırmacı kokusu, huzur yayan loş sarı ışığı dağılıyordu sokağa.

Rastladığı ilk banka oturdu. Daha fazla yürüyemeyecekti zaten. Oturdu ve soluklandı. Tepede yıldızlar pırıl pırıldı. Gözlerinden damlalar boşandı birden. Çocuk haliyle oturuyordu Umut karşısında. Evlerinin balkonunda tasasız bir yaz sabahı konuşuyorlardı. Babasının yaptıklarını anlatıyordu övünerek, coşarak. Sibel kalktı; yıllar sonra neden bu denli nefret ettin ondan, onlardan Umut'cuğum, dedi arkadan boynuna sarılarak. Seni pısırtık, sünepe bir çocuk diye yargıladıkları, anlamadıkları, dalga geçtikleri için mi? Düşlerimi kuruttu, diye yanıtladı umut. Hâlâ bir çocuktu. Döndü yüzünü. Büyümüştü şimdi. O masum çocuk şehveti, sevgisiyle kucakladı karnını, başını göğüslerine yasladı. Onunla ilk konuşması geldi hatırına. Zaten hiç uzaklaşmıyordu ki bilincinden... Kır yürüyüşünde mola vermişlerdi. Tüm grup toplanmıştı; çay içiyorlardı. Ani bir sağanak bastırdı, herkes ağaç altlarına kaçıştı. Ocağı, malzemeleri toplayacak gezi rehberiyle Umut kalmıştı ortada. Ağaç altından çıktı Sibel, koştu yardım etti. Döndü Umut. Sizin bunu yapacağınızı tam on saniye önce tahmin etmiştim, dedi... Çok hoşuna gitti bu söz, Sibel'in. Yüzü değişti, pembeleşti, benliğini koruyan perdeleri düştü, sevecenleşti... Umut şimdi artık hiçbir şey söyleyemezdi... Şehrin tüm utancı, caddelerin, evlerin, meydanların tüm ağırlığı oturdu sırtına...

Yarım saatten fazla kaldı orada. Üşüyordu, titriyordu. Şimdi içindeki hüznün daha az keskin, fakat çok daha ağırdı. Ayağa kalktığında hissetti bu ağırlığı. Şimdi ne yapacaktı? Bu ağırlıkla nereye kadar,

nasıl gidecekti? Sokakta kalmalıydı sabaha dek. Kalamazdı. Çişi gelmişti. Çok zorluyordu mesanesini. Yürüdü. Daha hızlı yürümeliydi. Nereye?

Aklına Semih geldi. Okuldan eski bir arkadaşı... Buralarda, çok yakın bir yerde oturuyordu. İyi bir fikirdi bu. Zaten onlara gitmekten başka çaresi yoktu. Durdu, kafasını toparladı, düşündü. Geriye döndü, aynı hızla yürüdü. Mesanesi iyice zorlanıyordu artık, güç tutuyordu idrarını. Beş dakika kadar sonra sokağı buldu. Dört katlı eski bir apartmandı aradığı. İşte oradaydı. Önündeki küçük bahçesi, yandan hafifçe aşağı eğimli park yeri girişi... Pencerelerde hiç ışık yoktu. Öyle ya saat gece yarısını geçiyordu. Aklına Semih'i evinde son ziyareti geldi. Okuldayken arkadaş canlısı, neşeli, biraz saf, ama biraz da saman altından su yürütür karakterli yine de hoş bir çocuktuk. Geçen yıl evlenmişti. Evlenen Türk erkeklerinin yüzde doksan beşinin başına gelen onun da başına gelmişti. Anılarına, konularına ortak olmayan, her açılan söyleşide nezaketen katılıp gülümseyen, ama her defasında yabancılığı, soğukluğu belli olan bir kadının gözetiminde, ona tabi bir aile babası haline gelmek... Eski arkadaşın bilmediği, tahmin edemediği, tümüyle özel, tümüyle aile içi havayı soluyarak, dışardan gelen esintiye ağırbaşlılıkla koklamak, eski arkadaşın söylediklerine kibar kibar kafa sallamak... Onunla yaptıkları bir güney gezisinden hoş anılar geldi gözünün önüne. Arabada giderlerken arkadaki kasetlerden birini istemişti Semih. Magna Carta'yı verir misin, demişti. Sibel de yanlış anlamış büyük yol haritasını uzatmıştı ona. Çok dalga geçilmişti bu yüzden. Sonra gece içki içip kafayı iyice bulduktan sonra sahilde yaptığı şaklabanlıklar... Bir de şu soğuk, karanlık pencerelerin ardında şimdi muhtemelen uyumakta olan Semih... Böyle bir karabasan sonrası böylesi anıları hatırlamak garibine gitti bir yandan. Cesaret edemedi. Zili çalmayı, tüm aileyi uyandırmayı göze alamadı. Ilık yüreğinin sıcaklığının, ilişkilerin üstüne aydan aya, yıldan yıla birikerek kalınlaşan buzları delemeyeceğini anladı. Bir şeyden korktu: Semih'in de katillerin suç ortağı olduğunu hissetmekten. O kıvrımları azalmış beyniyle... Katlanamazdı işte buna. Peki ne yapacaktı şimdi? Bahçeden çıkıp sokakta yürüdü. Bir telefon kulübesi gördü ilerde. Jetonu da vardı yanında. Sercan'ı arayabilirdi. Başka kimse gelmiyordu zaten aklına. O fikirle biraz canlandı. Girdi kulübeye, saatin kaç olduğuna bakmadan bastı tuşlara.

"Alo ben Sibel. Uyumuyordunuz ya!"

"Yeni yatmıştım" dedi Sercan.

"Müsaitseniz size gelmek istiyordum. Çok kötü durumdayım."

"Müsaitim" dedi Sercan şaşırarak. "Şimdi neredesin?"

"Karşıdayım ben. Taksi tutacağım. Kırk kırkbeş dakika sonra oradayım."

Ayaklarına doğru inen sıcak bir ıslaklık duydu bacaklarında. Mesanesi rahatlamıştı birden. Düşündü bir an. Külodunu çıkardı, ucundan tutup, ellerini ıslatmadan katladı mümkün olduğunca. Bacaklarını sildi mendiliyle. Kulübeden çıktı, ilk gördüğü çöp bidonuna fırlatacaktı elindekileri. Vazgeçti, sokağın ortasına bıraktı onları...

Sercan giyinmişti yeniden. Okulda ders verdiği kıyafetiyle karşıladı Sibel'i. Saat ikiyi geçmişti. Soran gözlerle süzüyordu konuşunu. Problem neydi? Neden gelmişti bu kız gece yarısı. Öte yandan durumda sanki hiçbir olağanüstülük yokmuş gibi normal kalmaya çalışıyordu bakışları.

"Özür dilerim" dedi Sibel. "Şu anda belki çok saçma sapan davranıyorum, ama çok daha saçma sapan şeyler yapmamak için birisini görmem gerekiyordu mutlaka."

"Ne demek, sevindirdin beni" dedi Sercan.

"Evde yalnızım. Tek başıma oraya dönemezdim. Sizi rahatsız ediyorum işte. Bana bir yarım saat ayırabilirsiniz değil mi?"

"Elbette, neden olmasın." Konuşmasındaki, davranışlarındaki tutukluğu açmaya çalışıyordu Sercan. "Geceyi rahatlıkla burada geçirebilirsin."

Sibel önce tuvalete gitti. Yüzünü gözünü yıkadı, biraz temizlendi...

Döndüğünde aynı şaşkın bakışlarıyla oturuyordu adam. Çay hazırlamıştı. Büyük bir fincanda sundu konuşuna.

Evet, nereden başlamalıydı şimdi? Hangi duygularını anlatmalıydı? Beynini uyuşturmuş hüznün altında kıpırdaşan duygu zincirlerinin hangisinin ucundan tutmalıydı? İstemediği, kabullenmediği duygular da vardı belki bunların arasında. Birisi özellikle rahatsız ediyordu: O öldü, ben hayattayım. Ondan ayrılmasam belki ben de şimdi hayatta olmayacaktım. Ondan ayrılmasam belki o da hayatta olacaktı. Öyle miydi gerçekten?

"Size daha önce bahsetmiştim: Umut... Eski erkek arkadaşım.

Öldürdüler onu."

"Nasıl? Nerde?" diye sordu Sercan irkilerek, önemseyerek.

"Televizyonlar bahsetmedi mi? Bir evde kıstırmışlar. Beşini de öldürdüler."

"Ya evet" dedi Sercan. "Gece haberlerinde verdiler. Kapadım televizyonu. Pis görüntüler..."

Nasıl duygulanacağını bilemiyordu şimdi. Haberi ilk verdiklerinde aklından neler geçtiğini düşündü Sercan. Şu anda bunları söyleyemezdi kıza. Üstelik bir televizyon haberi anlamında oldukça uzak bir gelişme olarak algıladığı şey hiç ummadığı biçimde ve zamanda yakınlaştırmıştı, somut bir yaşantı olup çıkıvermişti önüne. Şaşkıındı. Neler söyleyebilirdi ki sevgili konduğuna. Önce onun nasıl etkilenildiğini öğrenmeliydi. Şu anda bilmiyordu bunu. Haberi ilk duyduğunda, su testisi su yolunda kırılır gibi bir şeyler düşünmüştü. Sonra çevrede biriken vatandaşların güvenlik güçlerine tezahürat yaptığını görünce hem onlara, hem onlara bu fırsatı verenlere, yani ölenlere küfretmiş, değiştirmişti kanalı.

"Çok üzgün olmalısın."

"Üzgün ne kelime" dedi Sibel acıyla gülümseyerek. "Keşke üzgün olsaydım. Üzüntüden kahrolsaydım da bu mide bulantısını, bu rezil duyguları yaşamasaydım. Gittim oraya, biliyor musunuz. Durumu gözlerimle gördüm. Aptallık değil de ne bu? Neden gittim? Bu soru da aptalca belki. Gitmeseydim ne değişecekti. Hayır değişirdi. Oradaki insanların suratlarını yakından görmezdim. O suratlar artık beynime işlendi. Hiç çıkmayacaklar. Rüyalarıma girecekler. Karşılaştığım, konuştuğum her insanda o suratları göreceğim artık." Sustu. Sercan sessiz dinliyordu. Sibel, gelişinin ne denli anlamsız kaçtığını düşündü onun yüzünde. "Kimi, kimin için düşüneceğimi de bilmiyorum. Kendimi mi düşüneceğim bu şoku atlatmak için, yoksa böyle bir olayda bile önce kendimi, kendi duygularımı önemsemem çok mu iğrenç; bilemiyorum. Delirmekten korktum. Yaşadıklarım hangi açıdan bakmam gerektiğini çıkaramıyorum. Merkezimi yitirdim. Kişisel bir bakış, kendi duygularımı önemsemem bana iğrenç geliyor bir an. Kendi duygularımı merkez almadıkça olaya daha da yabancılaşıyorum, bu daha da korkunç... Ne yapacağımı şaşırdım. Bu geceyi atlatmalıyım. Bu geceyi atlatsam, eve gitsem, üzüntümü kendi başıma yaşayacak duruma gelebilsem..."

Sercan bir şey söylemedi. Sibel isteksizce bir yudum aldı çayından. TRT 3'ün gece müziği yayını geliyordu kulağına. Koltuğuna iyice gömüldü. Titremesi az önce geçmişti. İnsanı dinlendiren güzel bir salonda loş ışıktaki oturuyordu şu anda. Alçak sesle bir şeyler konuşuyordu. Karşısında bacak bacak üstüne atmış oturan düşünceli yüzlü adam kimdi? Neredeydi şimdi, tüm bunların anlamı neydi? Bir an içinde bulunduğu yaşam parçasını dışardan gözlüyormuş gibi oldu, sonra toparlandı. Çayın tadı kokusu çok iyi gelmişti sinirlerine. Bir yudum daha içti. Rahatlamıştı biraz. Başı dönüyordu. Güvenli, huzurlu bir ortam, taze demlenmiş çay gevşetmişti bedenini.

"Onlar bu sonu göze almış insanlardı sanırım. Başlarına böyle bir şey gelebileceğini biliyorlardı. Ölümü bilerek seçtiler denebilir pekâlâ. Sen de farkındaydın bunun. Üzülmemek elde değil, fakat kendini harap etmemelisin."

"Evet, bunları biliyorum" diye sızıldandı Sibel. "Kabul etmek istemediğim şey o insanlar. İnsanlar nasıl bu denli iğrenç olabilir. Onları tanımlayacak söz bulamıyorum. O suratları anlatacak söz bulamıyorum."

"Orada birikenler kalabalık da olsa tüm halkı temsil etmiyor" dedi Sercan. "Çoğunluk belki başka şeyler düşünüyor. Belki birçok kişi, belkisi fazla burada, birçok kişi üzülmüştür."

"İnanmıyorum" dedi Sibel. "Üzülenler neden oraya toplanmıyorlar peki. Üzüldüklerine bile inanmıyorum. Büyük çoğunluğun içlerinden oh çektiklerini adım gibi biliyorum."

"Buna çanak tutmamak lazım öyleyse" dedi Sercan sakınarak.

"Neşe çanak tutmamak lazım?"

"İnsanların faşistliklerini, sadistliklerini iştahla sergileyebilecekleri ortamlar yaratmamak lazım!"

"Yine ölenler mi suçlu yani!"

"Onu demek istemedim" dedi Sercan. "Yani bu tür eylemler gericiyi kışkırtıyor, ilerlemeye bir şey kazandırmıyor."

"Peki, ilerlemeye bir şey kazandıran şeyler nelerdir?" dedi Sibel sinirlenerek. "Hem size soruyorum: Herhangi bir şeyi kendi açınızdan doğru bulmadığınızı söyleyebilirsiniz. Onun zarar getirdiğini nasıl bu kadar rahat iddia edebilirsiniz, aklım almıyor. İnsafsızlık!.. Şimdi o rezil kalabalık bizim öldürülüştüğümüzü alkışlamıyorsa bizim gibilerin önünde hep başka birilerinin yürümesinden değil mi bu! Ancak

Umut gibi insanlar tükendiğinde bizim evlerimizi kuşatacaklar. Ya da daha geri noktalara çekileceğiz, önümüze başkalarını alacağız kalkan olarak. Sizse o kalkan parçalanıp ezilince kaldırıp atıyorsunuz. Yetmiyor, bir de tükürüyorsunuz üstüne."

"Tükürmüyorum" dedi Sercan bozularak. Altta kalmaya niyetli görünmüyordu ama, sözünün yarısında konuğunun üzüntüsüne saygılı olma gereği duydu, yavaşladı: "Bir şeye tükürdüğüm yok. Senin mantığınla her yanışı doğru görmemiz gerek; akli, bilgiyi bir kenara atmamız gerek... Ben yaşasalar çok daha yararlı olacaklarına inandığım insanların ölümünü eleştiriyorum yalnızca. Hem üzüliyorum, hem eleştiriyorum..."

Sibel tartışmayı sürdürecektir güçte hissetmedi kendini. Üstelik Sercan'ın son sözüyle yeniden yumuşamıştı. Az önce patladı patlayacak gibi ruhunu sıkıştıran hüznün sönmüştü belirgin olarak. Uykusu gelmişti. Rahat, derin bir uyku çekmek istiyordu şimdi cam.

Çayını bitirdi; daha da rahatladığını ayırmadı. Umut'un ve öbürlerinin ölümünün üstünden yarım gün geçmeden rahatlamıştı. Sercan şimdi bir yatak verirdi ona, mışıl mışıl uykuya daldı, onca yorgunluğun, yıkıntının ardından... Peki benliğine, bedenine bu izni verebilir miydi? Hayır! Utanmazca bir şeydi yaşadığı. Utanmazlıktı bu. Kalktı, hırkasını aldı eline.

"Teşekkür ederim" dedi. "Beni çok rahatlattınız. Artık gitmem gerek."

"Bu saatte mi? Delilik etme, bırakmam seni!"

"Yardımcı olmak istiyorsanız bir taksi çağırın, biraz da borç para verin lütfen."

"Söylediklerimde alınacak bir şey yoktu" dedi Sercan mızıldanarak. "Emin ol çok üzüldüm. Sen gidersen daha çok üzülürüm." Hüznlenmişti; Sibel'i ve onun üzüntüsünü kendine çok yakın hissetmişti gerçekten; öyle ki sesi kısılmıştı son sözcükleri çıkarmaya çalışırken.

Başka birinin nezaketen de olsa ölenler için çok üzüldüğünü söylediğini duymak garipsetti Sibel'i, hem de toplumculukta hiçbir iddiası kalmamış birinin. Burnunun içi yandı, görüşü bulanıklaştı. O kalabalıktakinden farklı insanlar da vardı dünyada; onların ardından ağlayacaklar da çıkacaktı.

"Lütfen bir taksi çağırın" dedi sesi çatallaşarak.

Tekin'in söylediği saatte hastaneye vardı. Poliklinik odasında genç, şişman bir doktor çalışıyordu. Kendini tanıttı, arkadaşını sordu ona. Tekin hastane içinde bir yere çağırılmıştı. Gözlüklü genç doktor, isterse oturabileceğini, odada bekleyebileceğini söyledi. Teşekkür ederek bir kenara ilişti Sercan da.

Üç günlük sakallı, kılıksız bir işçi dikiliyordu doktorun karşısında. Doktor aceleyle bir reçete karaladı, adama uzattı.

"Akşamları bir tane yutacaksın aksatmadan. İki hafta sonra kontrole gel." Bununla işi bitmişti. Dışarıya bağırdı: "Hemşiranım, hasta varsa gelsin!"

"Ben dışarda bekleyebilirim, işinize mani olmayayım" dedi Sercan.

"Yok, neden mani olacaktıysınız. Oturun, rahatınıza bakın" dedi yüzüne babacan bir ifade veren doktor. Açıkladı: "Çok özel bir şey konuşmamız gerektiğinde yalnız konuşuyoruz zaten. Öbür türlü bu kalabalıkta ideal koşulları beklemek hayal..."

Çevresine bir kez daha göz gezdirdi Sercan. İdeal koşullar, ideal koşullar, diye mırıldandı içinden. Tozlu, pis bir anacacde kıyısında silo gibi, sakil bir hastane binası... Pejmürde bir kalabalığın kımıl kımıl doldurduğu boz renkli koridorlar... Birbirinden zevksiz çelik eşyaların mozaik zeminde her an boşaltılacakmış, her an sağa sola çekilecekmiş gibi durduğu lavabo borusu kokulu bir oda. Böyle bir psikiyatri polikliniğine gelenler de koşullara uygun bir ruh yapısına sahiplerdi herhalde; bu durumda sorun yoktu doğaldır ki. Tekin'e kızdı yine. Neden muayenehanesinde vermemişti ki randevuyu. Muayenehanede görüşse anlaşılan herifin bir hasta daha bakabileceği değerli zamanını çalmış olacaktı. Burada ise istediği kadar vakit ayırabilirdi belli ki.

Yaşmaklı bir kadın girdi içeri. Çekine çekine yaklaştı. Alaca bu-
laca salkım saçak bir etek, altında kısalmış, pazen bir pantolon, siyah
iskarpinler, beyaz çoraplar, korkunç bir görüntü...

"Neyin var teyze?" diye bağırdı doktor sanki karşısındaki sağır-
mış gibi. Sercan kadının çenesi örtülü şekilsiz yüzüne baktı. Doktor-
dan daha yaşlı değildi bahse girerdi ki bu teyze!

"Sikintim var" diye mırıldandı kadın. Doktor otur demediği
için oturmuyordu. Cılız vücudunu istediğinden daha başarılı bir bi-
çimde gözlerden gizleyen giysileri içinde bir itişte yıkılacakmış gibi
ayakta sallanıyordu.

"Ağrın sızın var mı?"

"Maalesef yok!"

Doktor ilk kez gülümseyerek Sercan'a baktı. Sercan da gülümse-
di ister istemez. Gülüyoruz ağlanacak halimize, diye geçirdi aklından.
Ama durum gerçekten komikti. Kafasındaki roman tartışmasını, este-
tik sorunsalını düşündü. Nasıl bir toplumdu bu, ne türlü güzellik, ne
türlü zevk anlayışları geliştirmişti? Sanatçılar da böyle insanlar içinden
çıkıyordu önünde sonunda, aydınlar da... Kadınla doktor arasındaki
sert, kısa diyaloga vermedi artık dikkatini. Dışarıya, bahçeye baktı.
Otomobillerin tıkış tıkış doldurduğu park alanı olarak kullanılan bah-
çeye. Mercedesler, BMW'ler, Toyotolar gördü birçok. Takım elbiseli-
si, göt göbekli bir kazma arabasını kilitledi, sıkı başörtülü karısına, siz
yürüyün der gibi kolunu salladı sinirli sinirli. İşte şu hasta kadıncağız
gibi birinin kocası da eline bir şekilde yüklü bir para geçince işte şöyle
bir otomobile binip çıkıyordu sokağa ve... Sonra şehrin halini siz dü-
şünün.

"Otur bakalım teyze" dedi doktor, kadının karşısında dikilip
durmasından sonunda rahatsız olarak. Hasta oturunca Sercan da biraz
ferahladı. Kapı ikide bir açılıp duruyordu bu arada. Birisi kafasını
uzatıyordu, içerde başka biri olduğunu, doktorun sert bakışlarını gö-
rünce çekiyordu kafasını. Dışarda hemşire oturduğu halde zor tutulu-
yordu giriş. Bir de hemşire olmasa... Doktorun sert, kaba tavırları da
belki ortamdan kaynaklanıyordu. Kadına rahatsızlığı basit bir dille
anlatıldı, ilacını nasıl kullanması gerektiği açıklandı.

"Sizin özel yeriniz yok mu?" diye sordu Sercan.

"Yok" dedi doktor.

"Düşünmüyor musunuz? Buradaki koşullar çalışmanız açısından sağlıklı olmasa gerek!"

"Muayenehane açınca buradaki koşullar düzelmiyor ki" dedi şişman doktor. "Aksine, ne kadar çok insan muayenehane açarsa buradaki koşullar da o kadar bozuluyor. Bu hastanenin de iyi çalışması gerek. Bu hastaneye ihtiyacı olan da birçok insan var çünkü."

"Doğru" dedi Sercan. "İşin o yanı da var. Peki, bir şeylerin düzelme umudu hiç yok mu? Sağlık sektöründe diyorum."

"İşler daha da kötüye gidecek" dedi doktor bıyıklarını yükseltip yüzünü daha da ekşiterek..

"O zaman hiç değilse kendi yerinizde uygun koşullar yaratabilirsiniz, öyle değil mi?"

Güldü adam, kafasını salladı, yanıt vermedi. Zaten yeni bir hasta girmişti içeri. Başı türbanlı genç bir kadındı bu. Giysileri hiç de zengin işi değildi. Teklif edilmeden maşanın yanındaki sandalyeye geçti, oturdu.

"Nasılsın?"

"İyiyim doktor bey."

"Ertuğrul nasıl?"

"O da iyi. Burada" dedi güleç yüzü daha da aydınlanarak. Başıyla kapıyı gösterdi. "Dışarda babasıyla..."

Sercan'ın ortamdan iyice canı sıkılmıştı. Keşke dışarda bekleyeydi. Fakat orası da yeğlenecek gibi değildi. Sevmemişti bu dar gelirli memur kılıklı, şişman adamı. Bulunduğu ortama uyum sağlamıştı kılığı kıyafeti, davranışı konuşması. Bir ruh hekimi böyle mi olmalıydı ya!

"Sen iyisin? Uykuların nasıl gidiyor?"

"Uykularım da iyi."

"İlaçlarını düzenli kullanıyor musun?"

"Kullanıyorum."

"Bir şikâyetin yok değil mi? Daha epeyce kullanacaksın ilaçlarını."

"Tabii, kullanırım" dedi kadın. "Şu sıra epeyce iyi sayılırım."

"Ertuğrul'u da bir görelim öyleyse."

Kadın bu sözü beklermiş gibi istekli kalktı, kapıya yürüdü, açtı; başını salladı, gelin diyerek.

Odaya yedi sekiz yaşlarında çelimsiz bir çocuk girdi. Kavanoz dibi gibi gözlüklerinin ardından cin gibi bakan gözleri bir hayli şaşıydı. Onun ardında babası göründü. Şişmanca, bol pantolonunun paçaları yere sürünen, yüzünde utangaç bir gülümseme asılı genç bir adam.

"Nasılsın Ertuğrul? Dersler nasıl gidiyor?"

"İyiym doktor amca" dedi çocuk canlı, patlayıcı bir ses tonuyla. "Derslerim de iyi. Siz nasılsınız?"

"Ben de iyiym, teşekkür ederim" dedi doktor.

Annesi söze girdi.

"Çarpım cetvelini şimdiden ezberledi amcası. Sınıfının birincisi. Yeniden başkan seçildi."

Utandı çocuk, başını bir an yana doğru eğdi, sonra hemen düzeltti.

"Başkanlığın benim için kıymeti yok" dedi. "Çocuklar en çalışkan kimse onu başkan seçiyorlar. Beni sevdikleri için mi, yoksa en çalışkan olduğum için mi seçtiler bilemiyorum."

Bağıra bağıra konuşurken öyle enerji harcıyordu ki, cümle aralarında derin bir soluk alıyordu. Sercan'ın ilgisi uyanmıştı. Doktor ise, ya işte bu çocuk böyledir, der gibi baktı bir an ondan yana.

"Peki en çalışkan olduğun için seçtilerse bunun kıymeti yok mu gerçekten?"

"O daha az kıymetli" dedi çocuk. "Ben çalışkansom kendim için çalışkanım. Sırf bu yüzden neden seviyorlar beni? Beni başka nedenlerle sevmeleri gerekir. Uslu bir çocuk olduğum için de seviyorlar. Yaramaz çocuklar da bunun için seviyor beni. Yaramaz çocuklar uslu olduğum için neden beğeniyorlar beni?"

Doktor kahkahalarla güldü.

"Vallahi onu ben de bilemeyeceğim" dedi. Sercan'a döndü. "Siz biliyor musunuz?"

"Yaramaz bile olsalar usluluğun iyi bir şey olduğu öğretiliyor herhalde onlara" dedi Sercan bir an düşündükten sonra. "Yani öğretmen, babalar anneler, çocuğa iyinin ne olduğunu bir şekilde empoze ediyorlar. Yaramaz çocuk da kendisi beceremese bile becerebileni ister istemez takdir ediyor." Konunun uzmanı yanında ukala durumuna düşmekten çekinir gibi sustu. "Ne dersiniz bu açıklama doğru olabilir

mi?"

"Doğruluk payı büyük" dedi doktor. "Sen ne dersin Ertuğrul?"

"Ben size soruyorum" diye yanıtladı çocuk. Halinde hiç de bilmiş, büyümüş de küçülmüş bir taraf yoktu. Büzük dudaklarıyla yalnızca düşünce ve merak ifade ediyordu bu surat. "Ben uslu olurken hiç zorlanmıyorum ki! Zorlanmadan yaptığım bir şey için neden herkes seni sevsin? Okuma öğrenirken de hiç zorlanmadım. Okula gitmeden okuma öğrendi diye beni yine beğendiler?!"

"Kuran da öğrenecek bu yaz" dedi annesi.

Çocuk yine o soran, meraklı bakışlarla annesini süzdü, niye bunu söyledi der gibi. Yine biraz utanır gibi oldu. Doktor da memnun kalmamıştı son haberden.

"Ben o işlerle ilgilenmem" dedi az önceki coşkusundan uzak, sertleşen bir havada. "İğnelerini düzenli yapıyor musun?"

"Yapıyor amcası, hiç aksatmıyor" dedi kadın biraz daha çekingen.

"Perhizini de aksatmıyorsun?"

"Aksatmıyor" dedi kadın. "Yalnız dün tatlı yapmıştım öbürlerine. Gördü, yiyemedi, çok ağladı."

"Ağlamadım" diye itiraz etti çocuk. "Biraz üzüldüm sadece. Sonra geçti."

"Tabii, sen kuvvetli adamsın, öyle değil mi. Şunu bunu yiyemiyor diye insan kendini harap eder mi! Peki güzel uyuyabiliyor musun Ertuğrul?"

Başını salladı çocuk, evet anlamında. Annesine baktı bir şey söylemek ister gibi. Sonra cesaretini topladı, yaklaştı, elini cebine attı. Renkli, küçük bir şişe çıkardı. Eski bir parfüm ya da içki şişesi.

"Bunu size getirdim," dedi.

Doktor boş şişeyi aldı, evirdi çevirdi meraklı bir yüzle. Çocuğun yüzü büzüldü, utandı. Sessiz ve çekingen, sordu:

"Hiç mi işinize yaramaz?"

Doktor güldü. Çocuğun kafasını okşadı. Az önce bir an esen soğuk hava ılıdı yeni baştan. Çocuk ise endişeyle bakıyordu yine.

"Çok güzel" dedi. "Çok teşekkür ederim."

"Haydi hayırlı günler, hayırlı işler!" Bu düzensiz ses o ana dek konuşmayan babadan çıkmıştı. Bir an önce ayrılma sıkıntısıyla ko-

nuşmuştu adam.

"Alasmarladık" dedi yüzü yeni yeni gülmeye başlayan çocuk.

"Güle güle Ertuğrul. Yine gel."

Aile kapıdan çıkmadan yaşlı bir adam daldı odaya.

"İlaç yazdırmaya geldim doktor bey" dedi elindeki küçük kutuları uzatarak.

Doktor adamı hiç fark etmemiş gibi kayıtsız yüzünü çevirdi, Sercan'a baktı.

"Bu çocuk şeker hastası. Her gün kendi kendine iğne vurması gerekiyor. Her yıl birkaç kez hastaneye yatması gerekiyor. Ama gör-dünüz işte zekâsını. Aileyi çekip çeviren de bu. Babası aptalın teki. Annesi akıllı görünüyor ama çok cahil. Bu çocuk da nereden çıkmış diye soruyor insan kendi kendine."

"Çok ilginç gerçekten" dedi Sercan. "Çocuğun da mı problemi vardı?"

"Evet, sıkıntıları vardı, sanki büyük bir adammış gibi. Birkaç defa konuştum; hastalığının ne olduğunu, niye ortaya çıktığını anlat-tım, şıp diye iyileşti. Böyleleri de var."

Başını salladı Sercan takdir ve ilgi ifadesiyle. Adam iştahlanarak konuşmasını sürdürdü:

"Doktor olarak her gün elli kişinin sıkıntısıyla uğraşıyoruz. Elli kişinin sıkıntısıyla sıkılıyorz yani. Hem de bu sıkıntılar genellikle ap-tallıkları yüzünden başlarına genel sıkıntılar. Benim çocuğum yok. Nasıl yetiştiririm nasıl büyütürüm diye düşünün düşünün çocuk yapamı-yoruz. Uğraştığımız adamların her birinin yedi sekiz çocuğu var. Adam üremiş diye sıkıntısını da biz çekiyoruz anlayacağınız. Geliyor-lar buraya aptal aptal şeyler söylüyorlar. Kafa patlatıyorsunuz, çene yoruyorsunuz; ne anlıyor, ne kıymetini biliyorlar. Lanet olsun, gitmez bu meslek dediğimiz anda, işte bu Ertuğrul gibi biri giriyor içeri. Bir şeyler anlatıyorsun, anlıyor seni, iletişim kuruyorsun, her şeye değişiyor işte o."

"Haklısınız" dedi Sercan. "Ama yine de yazık. Bu çocuk da Kuran kursuna gidecek..."

"Orayı da karıştırır bu kafayla" dedi doktor keyiflenerek. "Böyle sorular sormaya başlarsa ya dayak yer artık, ya da hocayı çıldırtır." Güldü yüksek sesle. "Tabii, söyledığım sadece bir ihtimal. Adamlar

hem güçlü hem akıllı. Her hafayı kendilerine uygun bir hale de getirebilirler, orası belli olmaz..."

"Çok iyi örgütleniyorlar" dedi Sercan başını üzüntülü üzüntülü sallayarak. "Bizim gibilere göre toplumda çok daha verimli bir tarla bulabiliyorlar. Ya da işlerini iyi biliyorlar."

Doktor masada duran şişeyi ucundan tuttu, kaldırdı.

"Bu insanlar yoksul.. Hem de öyle böyle yoksul değil, berbat durumdalar. Bu çocuk çok değer verdiği birine ancak bunu getirebiliyor. Siz, biz, ümit vermezsek bu insanlara, başka birileri çıkıyor çok daha kolay yoldan o umudu veriyor. Annesi daha yeni kapandı. Babası saf bir işçidir. Kadın onu da etkiliyor. Etkilenmesinler de ne yapsınlar. Bu insanlar başka bir zamanda başka bir ortamda yaşasalar belki de..." Karşısında dikilen adama, kapı aralığından bakan hastalara göz attı doktor, söyleyeceğini söylemedi. "Belki de bambaşka olacaktı."

"Onlara sahte umutlarının boş olduğunu göstermek gerekir!"

Doktor Sercan'a baktı.

"Doğru söylüyorsunuz da bunu kimin göstereceği çok daha önemli" dedi. "İnsanlar aptal, ama bir yere kadar. Kim ne için ne söylüyor aslında bal gibi anlıyorlar. Sahte umudun sahte olduğunu yine sahtekâr kişiler söylüyor. Gün geliyor uyanıyor insanlar. Tam bir uyanma değil. Yarım... O ana kadar aldatıldıklarını seziyorlar sadece, önlerini göremiyorlar. Bir ünlü reklama çıkıyor, abuk sabuk bir şeyler söylüyor, bilmem kaç milyar para alıyor. Bu para şu yoksul kitlenin sağlığıyla ilgilenen, günde elli hasta bakan benim gibi bir doktora on yılda yirmi yılda verilen maaş... Böyle bir sistem var ülkede. Böyle bir sistemle zengin olmuş 'aydın' çıkıyor bir şeyler geveliyor ağzında. Biraz kafası çalışan kişi olaydaki ikiyüzlülüğü hemen kavıyor..."

"Muayenehane açmamanızın nedeni de bu tür düşünceler olsa gerek" dedi Sercan.

"Hayır, pek ilgisi yok" dedi doktor. "Özel iş yeri açınca sisteme daha çok giriyor insan, ama bu halimizle de girmişiz zaten. Az ya da çok, insanın paraya ihtiyacı var. Bir şekilde ister istemez kişi düzene yamanıyor. Herkes için geçerli bir durum. Para kazanma da ayrı bir mesele. O da bir yetenek sorunu. Kendi içinde bir yetenek, kişilik sorunu. Benim yapım çok kazanmaya uygun değil. Bunu biliyorum, o yüzden durumumun şanssızlık olduğunu hiç düşünmüyorum."

"Tekin nasıldır o konuda" diye sordu Sercan.

"Tekin çok iyidir o konuda" dedi doktor hafif alaycı bir gülümsemeyle.

"Tekin olaylara pek derinine bakmaz. Bu tutumuyla para kazanmadaki yeteneği arasında bir bağlantı var mı peki sizce?"

Güldü doktor.

"Hem var hem yok" dedi. "Solculuğu kullanarak da iyi para kazanan, ya da solculuktan vazgeçmeden iyi para kazananlar çok. Fakat şu da var: Genelde ne denli inceden inceye düşünürseniz, ne denli vicdan muhakemesi yaparsanız şansınız o denli azalıyor."

"Ya para dededen babadan kalmışsa" diye sordu Sercan artan bir merakla.

"O biraz daha farklı" dedi doktor. "Bana kalırsa miras da ahlaksızca bir şey. Temeli ahlaksızlık olan bir ekonomik düzende insanlar mutlu olamaz. Olmadıklarını görüyoruz. Bundan sonraki kuşaklar da olamadığını görecek. Kişi girdiği her akıl dışı durumla aklını biraz daha yitirir, bulaştığı her ahlaksızlıkla gerçeklikten o kadar uzaklaşır."

"Sorunları salt ahlak açısından açıklamak bana pek bilimsel gibi görünmüyor" dedi Sercan bilimsel sözcüğünün üstüne basarak, karşısındaki için ifade ettiği anlamı vurgulamaya çalışarak.

"Ben ahlaki açıdan değil, insani açıdan bakıyorum konuya" dedi doktor. Uzun uzun konuşmayı ister, ancak ortamın uygunsuzluğundan bundan sıkılır bir yüzle çevresine bakınıp ekledi: "Şu aileyi gördünüz. Yokluk içinde, cahillik ve kimsesizlik içinde akıllıca bir şey yapmanın mücadelesini veriyorlar. Adam gibi bir çocuk yetiştirebilir miyiz, diye çabalıyorlar. Şu çocuk onca engeline rağmen bir kişilik oluşturmaya çalışıyor. Siz bu aileyi, bu çocuğu ezdirirseniz; yediği önünde yemediği arkasında, yiyip içip orgazm olmaktan başka şey düşünmeyen bir zümreye, onların hayvani ve şımarık çocuklarına ezdirirseniz, insanlığınızdan uzaklaşırsınız. Hak eden çok zorlansa da sonunda hak ettiği yeri bulur denir ya; tümüyle yalan. Binlerce hak eden ezilip yok ediliyor, bir tanesi belli bir yere geliyor, hepsi bu. O zaman ne oluyor! Sizin savunduğunuz hiçbir değere hiç kimse inanmıyor... O zaman iyi bir şey için bile peşinizden kimse gelmiyor. O zaman yıllardır aldattığınız insanları şimdi de başkaları aldatıyor diye sızlanmaya hakkınız kalmıyor. O zaman insanlık da kalmıyor. Kalma-

miş zaten. Birilerinin iyi bir şeylere sahip çıkması gerek. O yapmıyor, bu yapmıyor kim yapacak?"

"Bunları bizlerin düşünmesi pek önemli değil bence" dedi Sercan. "Bu işin asıl sahiplerinin yüklenmesi gerek sorumluluğu."

Tombul yanakları, terlemiş, kızarmış yüzüyle yine gülümsedi doktor; o kadar basit değil, der gibi. Başını salladı, yanıt vermedi.

"Başka hasta gelsin" diye bağırdı kapıya.

"Benim ilacımı yazmadın doktor bey" dedi kenarda dikilen yaşlı adam.

"Seninkini de yazarız" dedi doktor.

Dışarıda birisiyle konuşan Tekin'in sesini duydu belli belirsiz Sercan. Hemen kulak verdi. Evet arkadaşı gelmişti. Kalktı ayağa.

"Tanıştığımıza memnun oldum. Bizimki galiba geldi" dedi.

"Ben de memnun oldum" dedi doktor yerinden kalkmadan.

Tekin'i gördü girişteki hemşire odasında.

"Neredeydin, geciktin!"

"Dışarda küçük bir işim çıktı" dedi Tekin. "Hadi gel yukardaki odama gidelim."

O kalabalık koridora çıktılar. Fakat şimdi yanında arkadaşı varken rahatlamıştı Sercan. Tekin, gündelik sorunlara sıkıntılara kendini bulaştırmaz her günkü haliyle neşeli, hafif ve şıktı. Güzel bir parfüm kokusu saçıyordu çevreye. Fondaki insanlara inat, bakımlı ve sağlıklıydı.

Başkalarının salaklığının sıkıntısını çekiyormuş doktor, diye düşündü. Bir yere kadar ben de çekerim hadi. Ama onu bu çirkinlik rahatsız etmiyor olmalı. Herkes düzgün giyinene dek partal mı giyineceğiz. Herkes her gün yıkanana dek pis mi gezeceğiz. Herkes iyisinden anlayana dek kötü roman mı yazacağız!..

Kliniklere çıkan kapının önündeki kalabalıktan güç bela sıyrılıp içeri girebildiler. Geçmeye çalışırken görevli personel omuzundan çekmiş, yanından sıyrılmak isteyen kadını iteklemişti. Buraya kimsesiz bir hasta olarak düşmenin korkunçluğunu duyumsadı Sercan. Kimsesiz, sahipsiz, parasız... Az önce Tekin'i görmekle rahatlayan sınırları yine gerilmişti işte. Sibel'i düşündü. Birlikte yemeğe çıkma önerisini reddetmişti. Daha önce de yürüyüş önerisini... Aptal, dedi içinden. Aptal olarak kendisini görüyordu oysaki şu an. O'nu bir kez daha görme, bir kez olsun konuşma arzusuyla içi yanıp tutuşuyordu.

Bir konferans salonu olabilecek kadar geniş, boş odada elleri pantolonunun cebinde, duvardan duvara gidip geldi. Yer tatlı renk mavi bir halıyla kaplıydı. Halıyı zemine yapıştıran tutkal henüz kurumamıştı; keskin keskin kokuyor, gözlerini yakıyordu. Duvarlar bomboştu. Eşyaların bir bölümü de henüz gelmemişti. Böyle büyük, eşyasız odalar canını sıkardı nedense. Pencereye yürüdü. Odası oldukça geniş bir bölgeye yüksekten bakıyordu. Gerçi altıncı kattaydı fakat, ilk iki katın tavan yüksekliği göz önüne alınırsa, burası sekizinci, hatta dokuzuncu kat sayılırdı. Aşağıda görülen manzara berbattı. Dışarıya bakmanın güya insanın içini ferahlatacağı düşünülürdü. Buradan görülen tablo olsa olsa iç karartırdı. Hülya'yla yakaladığı heyecanı düşündü. Çok zamandır böylesine coşkulu hissetmemişti kendini. Sapık mıydı ne! Belki de.. Her insanda vardı bir parça sapıklık. Ağır hasta bir kadının neredeyse esiri olmak pek normal sayılmazdı herhalde. Fakat her duyguyu tatmak gerekiyordu yaşamda. Hayatın asıl anlamı buydu belki de. Şimdi Hülya'yla ilgili tatlı şeyler düşünmek istiyordu. Fakat, bu at yarışıtırılacak kadar geniş, neredeyse boş odada ne düşleyebilirdi ki... Pencereden bakmaksa duygularını büsbütün küntleştiriyordu. Göz alabildiğine geniş bir arazi... Küçük tepecikler, ileride kanalizasyona dönüşmüş cılız bir derecik. Tüm alandaki ağaçları saysa beş altıyı geçmezdi. Sararmış gri bir hava oturmuştu bölgenin üstüne. Dağınık gecekondular, derme çatma atölyeler, daha yakın planda bir küçük fabrika. Bahçesi paslanmış hurda demir yığınlarıyla dolu. Tozlu topraklı yollar. Gri kahverengi baskın rengin içine serpiştirilmiş birbirinden çirkin soluk renkler... Yarım kalmış yapılar. Tepelerinden fırlamış paslı eğik demir çubuklar.. Binalar arasında otların bile bitmediği molozlarla, çöplerle, kimin ne zaman getirdiği belirsiz bir yığın ıvır zıvırla kaplı açık alanlar. Bir yıla kalmaz o boşluklar da dolacaktı kuşkusuz.

Ne çirkinlik!. Olağanüstü dağınıklık, pislik.. Yalnızca şunları görmemek için bile sosyalizm savunulabilir...

Yeni çağrışımlar bu düşüncesini geri aldı.

Oralarda da çevreyi kimsenin umursamadığını biliyordu. Kirletilen akarsular, denizler.. Geri teknoloji. Yine de görünüşte olsun daha derli topluydu ortalık, daha yeşildi. Bu gecekonduların alanlarında büyüyen çocukları düşündü. Düş güçleri dumura uğrardı tozlu çirkinlik içinde. Düş gücü olmayan bir kuşak. Dünyaya bir kırk yıl daha sonra gelmediğine memnun oldu. Şu manzarayı uzaktan seyretmek bile köreltirdi insanı. Bu odada makale yazamazdı. Herhangi bir program üretemezdi. Yorum getiremezdi hiçbir şeye. Tüm arkadaşları ülkenin bayağı bayağı geliştiğini söylüyordu türlü türlü vesilelerle. Kendi yazılarında da bu düşüncelerin etkisi hissedilmiyor değildi. Çelişki miydi bu? Gecekondulardan yükselen duman halının keskin tutkal kokusuna karışıyor, zehirliyordu onu. İç odalardan birine yerleşmek belki iyi olacaktı. Ya da pencereleri bir şekilde kapattırmalıydı. Neyle, nasıl? Derin bir soluk aldı. Tutkalın katalizörü burnunu yaktı. Gidip kapıyı araladı. Pencereyi açmak içeride cereyan yapıyordu.

Belki çevre değişir. Neden olmasın. Birçok yer değişiyor. Yeşillik artsa ortalık böyle görünmez. Bizimki gibi yapıların yaygınlaşması gerek. O da olacak bir gün. İhtiyaç var çünkü... Şu alana dört beş güzel bina, bahçe konsa, onun çevresine marketler, lokantalar, şunlar bunlar, etraf adam olur... Ya onlar yapılamadan gecekondular yer bitirirse bizi!

Binanın çevresine çim ekilmişti. Siyah gübreli toprağın içinden uç veren yeşil, daha şimdiden bir güzellik katmıştı boş bahçeye. Yaşlı bir bahçıvan çimenlik alanın kenarlarına ağaç fideleri dikiyordu. Tasmalı bir kurt köpeği iki adım gerisinde onu izliyordu merakla. Demek yeni işyerine kadrolu köpek de alınmıştı.

Pırıl pırıl yeni binanın ve tertemiz bahçenin ötesine kaydırdı gözlerini tekrar. Omuzları sarsıla sarsıla güldü. Bu çirkinliğe fakülte-deki bir hocasının dediği gibi ancak özel bir çalışma sonucu ulaşılabilirdi. Gördüğü manzara ona bir şeyi anımsatıyordu. Çok bildik bir yerdi... Bir süre önce görmüştü. Neyi görmüştü?.. Hayır kendi görmemişti; Hülya'nın rüyasındaydı çirkin gecekondular. Ortasında da büyük bir yapı vardı. Adam çıkmış, o çirkin mahallelerde birilerini

aramıştı. Geçmişte ona benzer mahallelerden bir şeyler ummuşlardı. Şimdi başkaları umuyordu. Kimdeydi kabahat?

O gece gördüğü bölük pörçük düşlerden birinin kısa bir parçası geldi imgelemine. Benzer bir rüya biteviye yineleniyordu. Gür çimenli bir alanda yürüyordu. Sonra bir ev görüyordu. Bazen yağmur yağıyordu; bazen yağmursuzdu hava. Sonra bir eve giriyordu. Orada bir kadın görüyordu. Hülya, ya da ona benzer bir kadın. Kadın, elinde bir tabanca ya da bıçak tutuyordu. Panikliyordu Sinan. İliklerine dek titriyordu.

Masasına döndü. Koltuğuna kaydıldı. Saatine baktı. Üçe çeyrek vardı. Ne çay bulunuyordu burada henüz, ne başka bir içecek... Geçici bir süre evden bir şeyler mi getirmeliydi yoksa.

Hülya'nın gecekondulu rüyasına döndü yine... Gecekondulu gibi çirkin yapıların ortasında garip binalar...

Güldü içinden. Birçok şey tutuyordu.

Burada önemli bir göreve başlayacağım, fakat nasıl bir görev olacak; daha ben bile bilmiyorum. Yalnızca oda tutmuyor. Rüyadaki penceresiz küçük bir odaydı. Öylesi daha iyi belki. İçeri taşınmalı. Dışarıyı görmemeli hiç. Bu ülkede olur olmaz her yerde dışarıyı görmemeli.

O semtten hiçbir şey çıkmaz. Çıkmayacağını bildiğimiz için düşlemimiz acayip rüyalar üretiyor böyle. Umutsuzluktan. Çıksaydı fena mı olurdu. Fena olurdu belki. Yoksa çıkar mı? Ya ben? Gerçekten birilerini arar mıyım oralarda?

Bu olasılık pek zayıf göründü aklına. Fantezi, dedi içinden. Ne yardan ne serden vazgeçmek isteyenler hep böyle şeyler düşünür.

Aralık duran kapı çalındı, sonra ardına dek açıldı.

"Selamün aleyküm! Nasıl buldum seni burda da ama!"

Sinan ayağa kalktı. Konuşunu gülümseyerek odanın ortasında karşıladı.

"Hakikaten nasıl bildin benim burada olduğumu? Sekreterin bile haberi yok daha..."

"Biz buluruz" dedi adam koltuğa yayılırken. "Döşemeler çok zevkli işlenmiş... Tebriğe geldim. Genel yönetmenliği kapmışsın. Hayırlı uğurlu olsun."

"Bırak canım, daha bir şey kaptığım yok" dedi Sinan.

Masasına ya da konuğunun karşısındaki koltuğa oturma seçenekleri arasında kararsız kalmıştı. Adamın karşısına oturmak daha uygun düşecekti.

"Peki ne yapıyorsun şimdi?"

"Televizyonu kurmaya çalışıyoruz. Öğleden sonra iki üç saatimi alıyor. Toplantılar falan işte. Az sonra bir toplantı daha var mesela."

"O zaman hiç meşgul etmeyeyim seni."

"Yo yo estağfurullah. Toplantı başlarken gelip haber veriyorlar! Daha sekreter de alınmadı. Sana bir şey ikram edemeyeceğim kusura bakma. Burda çaysızlıktan kırılıyoruz."

"Ben oruçluyum zaten" dedi adam sessizce, utangaçlık ya da alçakgönüllülükten kaynaklandığı sanılabilecek geçiştirme tavrı içinde. Oysa Sinan bu tavrın altında çağıldayan taşkın özgüveni bilirdi. Ramazan değildi. Yine de Sinan sormadı; bu neyin orucu!

"Görevin ne olacak?"

"Daha belli değil" dedi Sinan sıkılarak. Açıklama gereği duydu: "Vallahi öyle söyleyince pek inanmıyorlar ama hakikaten belli değil. Üst düzeyde bir yöneticilik olacak; o belli. Ama, hiyerarşi biraz karışık... Aslında kimse ne yaptığını pek bilmiyor. Teknik işlerden anlayanlar işin idaresini bilmiyorlar. Ben mesela genel olarak bazı şeyleri biliyorum; teknik ayrıntılardan haberim yok. Bir de çok sayıda onun bunun yakını lüzumsuz şahsiyet var. Bir şeyler yapılacak ama ne zaman..."

"İşin başında hep öyle olur" dedi adam bilmiş bilmiş. Güldü. Sinan'ın dizine vurdu. "Ama her ne kademedede olursan ol, çok memnun oldum. Şu zamanda doğru dürüst adamların bir yerleri tutması lazım."

"Sağ ol. Sen gerçekten tebrik için mi geldin?"

"Evet. Bizim gazete hemen şu arkada. Bilmiyor muydun yoksa? Buralara sizden çok önce yerleştik biz üstat. Geçerken kapıya sordum; bir ihtimal burda olabilir diye düşünmüştüm. Yukarıda dediler, hemen çıktım."

"Evet" dedi Sinan donuklaşmaya başlayan bir yüzle. Söyleyip söylememekte kararsız kalmıştı ama, sonunda söylemenin en azından bir sakıncası olmadığını düşündü: "Yahu şu sizinkilerin kulağını biraz bükün. Beni ikide bir ölümle tehdit ediyorlar."

"Kim?" dedi adam şaşırarak.

"İslami Komandolar mı, İslami Cihat mı her ne ise işte onlar."

"Allah allah senden ne istiyorlar?" dedi adam, üzölmüş görünmeye çalışarak. Sinan'a mı öyle gelmişti bilinmez; yüzündeki gizli gülümseme daha da yerleşmişti sanki. "Senin öyle aşırı bir yazını hatırlamıyorum ben."

Sinan öfekelendi.

"Ne yani, aşırı yazsam vurmaları normal mi olacak?!"

"Canım, öyle düşünmediğimi bilirsin" dedi adam. "Yani tahrik edecek bir yazı yazdığını sanmıyorum. Bunların yaptıklarını tasvip etmiyorum, o ayrı konu... Yani neye tahrik olur, neye olmazlar biz bile bilemiyoruz. İşin içinde Amerikan parmağı da var. İşte o, meseleyi büsbütün bulandırıyor. Her kanatta aşırısı serserisi, hastası yok mu. Kullanıyorlar adamları... Söz geçiremiyorsun ki. Sen aşırı sola söz geçirebiliyor musun!"

"Tamam tamam, benim bir şey istediğim yok, sadece bilesin diye düşündüm" dedi Sinan bozuk bir yüzle.

Adam daha da ciddileşti.

"Üzüldüm gerçekten. Yalnız şunu dikkate al: Böyle tehditlerin çoğu ferdidir. Umumiyetle şahsi bir öfkeyi temsil eder. Organize değildir. Fazla ciddiye alınmayacak karakterdir. Seninkiler de sanmıyorum ciddi bir şey olsun. Niye işin uzmanı gibi konuşuyorum; çünkü bir ara araştırmıştım meseleyi. Uzmanlarına danıştım. Ben de az tehdit almıyorum ha. Ekserisi serseri işi mektuplar. Onlar ilk bakışta belli oluyorlar zaten."

"Beninkiler de öyledir herhalde" dedi Sinan konuyu kapatma havasında.

"İstersen göster mektupları, ben anlarım. Bir de ne olursa olsun polis koruması iste. Birkaç ay... Hiçbir zararı olmaz en azından. Ne olacak birkaç ay dikkatli olursun, sonra korumayı geri gönderirsin. Caydırıcıdır. Elbette kesin etkili bir şey değil ama, caydırıcıdır. Daha kolay hedefler varken adam seni niye seçsin. Olmaz ya. Bir de reklam yaparsın böylece, fena mı! Ha ha!"

Hedef!.. Kendinden hedef kelimesiyle söz edilmesi iyice irkiltmişti Sinanı.

"Neyse, kapatalım bu konuyu" dedi.

"Kapatalım" dedi adam. "Bu işten kurtulmanın en garanti yolu Hak yoluna dönmek" diye ekledi gülerek.

"Huzur İslamda ha!"

"Ya bak, kendin söyledin. Hakikaten bu 'huzur' kelimesindeki kerameti görmelisin. Pek çok insan bu kelimenin büyüüne kapılıp geliyor. Emin ol, Türkiye'de hatırı sayılır büyüklükte bir tabaka var ki; geçim sorunu falan yok o misal adamların. Huzur arıyorlar. İç huzuru... Bize o yüzden yaşıyorlar. Sosyalizmin de eskiden böyle bir vasfı vardı, hatırlarsın. Bir çok insan niye katılıyordu sanıyorsun örgütlere. İşçi sınıfını kurtarmak için mi? O işin hikâyesi... İnsanlar kendilerini arıyorlardı. Kimlik buluyorlardı. Şimdi o yolun insana hiçbir şekilde huzur vermeyeceği anlaşıldı. Tek bir yol kaldı geriye."

"Sınıf gerçeği diye bir şey var" dedi Sinan sıkılmış bir yüzle. Böyleleri de olmasa eski bilgilerini hiçbir yerde kullanamayacaktı. Kitaplığında yıllardır el atılmamış raflarda duran kavramlar, kategoriler hantallaşmış, duygularını yitirmişti. Saraydaki kokteylde söz etmek istemişti onlardan, dili dönmemişti nitekim. Kabahat kavramlarda değil onların suyunu çıkaranlardaydı. Başlamıştı bir kez, bir iki laf daha etmeliydi. Boş duvara takılıp kalmış gözlerini konuğunun gözlerine çevirdi. "Bir gerçek var: Gerçi naftalinleyip kaldırmışsındır bir kenara ama yine de hatırlayabilirsin: Ortada çıkar grupları ve grupların bitmeyen çekişmesi oldukça söylenen birçok şey aldatmaca. Özellikle aydınlar kendilerini aldatmada olağanüstü mahirdirler. Sen diyelim. Sınıf çekişmesinde yerini belirlemeden nasıl huzura kavuştuğunu iddia edebilirsin? Sistem aynı sistem. Yani sizin her fırsatta kötilediğiniz sistem... Hem kötülüyorsunuz, hem de üstteki tabakalardan yana yerini belirliyorsunuz. Ardından da huzura kavuştuğunu söylüyorsunuz. Adalet kavramından uzak bir huzur duygusu.. Nasıl oluyor bu?"

Sözünün sonunu güçlkle getirebildi. Ormandaki o arkası bir türlü görünmeyen tepeyi aşarkenki gibi daralmıştı yüreği. Hayır, bir daha asla böyle söylevlere kalkmayacaktı. Tarifsiz bir iç sıkıntısı veriyordu; anlamı, coşkusu, yaşamda karşılığı bulunmayan fikirlerde diletmek. Samimiyetsizlikti bu. Zafer'in sözünü ettiği samimiyetsizlik... O akşam herife neden çıldırmasıya kızdığını ayırmadı.

Sanki kafasından tüm geçenleri anlamıştı karşısındaki. Durmuş, yüzüne bakıyor, pis pis gülümsüyordu.

"Bunları sen söyleme" dedi kısa bir sessizliğin ardından.

"Ne olmuş söylersem. Bugün burada çalışırım, ertesi gün işime

gelmez, ayrılırim. Hiçbir yere göbekten bağlı değilim. Kimseye verilmiş taahhüdüm de yok. Sen asıl yazılarıma bak. On beş yıl önce savunduklarımdan farklı bir tek şey yazdığımı göster, bugün istifa edeyim. Birkaç küçük ayrıntı dışında... Gerçi görüş değiştirmemenin erdemini savunmuyorum sana. O iş ayrı konu. Sen bir tek farklı şey yazdığımı göster yine de; o zaman susayım."

Konuğu havayı yumuşatma gayretine girdi.

"Haklı olabilirsin. Zaten o yüzden yarı şaka yarı ciddi seni de bizim yola çağırıyorum. Karakterinin sağlamlığı sebebiyle" dedi. Ekle-di: "Yalnız, şu sınıf fikrini bırak. Sosyalist ülkelerde de sınıflar vardı. Her yerde var... Sınıfları kaldıramazsın. İnsan tabiatına aykırı... İnsan-ın birçok müspet karakteri var. Kötü karakterleri de var. Kurduğun sistem sadece iyi karakterini var sayarak teşkil edilmişse çöker. Kötü karakterine uygun, onu da elden geldiğince müspet kanala akıtacak imkânları olacak ki sistem kendi içinde gelişebilsin. İslam dini şunu inkâr etmez; aslında birçok batılı filozofun söylediği: Gelişme insanın iyiliği kadar kötülüğündendir de. Daha çok kötülüğündendir hatta. İnsanın bencilliği olmasa, ihtirası olmasa birçok keşif yapılabilir miydi? İnsanın bencilliği olmasa iktisadi sistemler gelişebilir miydi? Bir sistemin yerini öbürü alabilir miydi. Ticaret olur muydu? Zenginlik, medeniyet olur muydu? Kapitalizmin ayakta kalması insanın bencilliği sebebiyle. Gelişme için sadece plan değil plansızlık da olacak. Rekabet olacak ki teknoloji gelişsin. Aşırı tüketim sadece israf değildir. Onun ekonomiyi geliştirici yönü de var. Bir malı elli yıl kullanmak değil marifet; bir yıl sonra yenisiyle değiştireceksin ki fabrikalar iyi çalışsın. Anlayacağın, sosyalizm insanın bencilliğini hesaba katmadı; ne ekonomisini ilerletebildi, ne de insanın maneviyatını koruyabil-di. O yüzden biz adaletli bir kapitalizmden yanayız. İşin aslı bu. Adını öyle koymuyoruz sadece."

Sustu Sinan. Böyle şeylere kafa yormayalı yıllar oluyordu. Zaten ne zaman kafa yorsa olumsuz sonuçlara varıyordu.

"Bir gün bize gelin daha geniş konuşuruz... Şimdi senden bir istihdamım var. Olursa tabii."

"Ne demek. Elbette" dedi Sinan toparlanmaya çalışarak.

"Bizim patronlardan biri her nasılsa hısım olduğumuzu öğrenmiş. Benden bir şey rica etti, sana söylemek zorunda kaldım, kusura bakma. Bir arsa meselesi... Sizin gazetenin yakınında bir yer. Buradan

da görülür belki. Çok geniş bir arazi. Bizim gazetenin arsasına komşu. Oradan bir miktar, isterlerse tamamını verebilir mi, diye sizin patrona sormanı istiyorlar. Para önemli değilmiş. Ne isterlerse verilecekmiş."

Sinan bir anlam veremedi bu isteğe.

"Bunu doğrudan kendileri niye konuşmuyorlar?"

"Canım, bilmiyor musun burası Türkiye. Adam holding sahibi bile olsa kafası babadan gördüğü gibi çalışıyor. İşlerini hatırlar gönül yoluyla halletmeye alışmış bir kere. Bir de ne de olsa rekabet falan var ya. Biraz dost işi halledilsin mesele; olmayacaksa da problem çıkmasın istiyorlar sanırım."

"Nerede bu arsa?"

"Buradan görünüyor" dedi adam tekrar. Yerinden kalkıp pence-reye yürüdü. "Yok... Evet evet, bak bir ucu görünüyor... Öbür cephe-den tam görünür."

Sinan da kalkmak zorunda kaldı. Zaten meraklanmıştı.

"Evet" dedi cama yapıp sol yana doğru bakarak. "Yalnız orada gecekondular yok mu?"

"Bütün arazide dokuz tane. Bizim istediğimiz bölümde beş tane" dedi adam. "Ama o problem kolay. Adamlara daha güzel yerlerden ev bulur, çıkartırız; sizin de işinize gelir."

"Öyle mi yürüyor bu işler" diye sordu Sinan, yapmacık bir hayretle.

"Öyle yürüyor" dedi adam, durum böyle, işine gelirse gibilerinden kaşını kaldırıp başını sallayarak. "Sorar mısın? Ne isterlerse verecekler. Tabii yine bir pazarlık yapılır. Ama fiyat hakikaten önemli değil. Önemli olan vermeyeceklerse arada bir tatsızlık çıkmasın."

"Anladım" dedi, iç geçirerek. "Olur, bir sorarım bu akşam, seni sonra ararım."

Adam teşekkürler ederek kapıya yürüdü. Sinan, bir süre daha oturması için ısrar etmedi. Çıkarken,

"Sevgi'ye selam söyle" dedi konuğu. "Bir akşam bize gelin. O işi de merak etme. Ben sizin gazetede bir istihbarat toplamaya çalışayım bakayım. Ciddi bir şey çıkacağını sanmam. Ama yine de sen geçici bir süre koruma iste."

Adam eşinin oldukça yakın bir akrabasıydı. Öyle olmasaydı hiç dinlemez kovardı zaten Sinan.

Bok kovardım, dedi içinden. Yine ellerini pantolonunun cebine

soktu. Soğuktu oda. En çok da elleri üşüyordu. Pencereye doğru yürüdü ağır ağır. Seyrek yerleşimli gecekondu tarlasına baktı.

Yabancılaşma dedikleri tam da bu olsa gerek. Bir şeriatçıyla oturmuş, şeriatçıların beni ölümle tehdit edişi üzerine konuşuyoruz. Ben neymişim: Bir hedef... Gevşek, tombul elini sıkıyorum...

Hüzünlenir gibi oldu. Dışarıya az önce sanki kötü bir tabloyu seyrederek gibi bakıyordu. Piyasa işi çirkin bir tabloyu seyrederek gibi... Dışardan... Küçümseyerek... Rahat... Oysa şu anda o bölgenin dışında değil, tam ortasında durduğunu hissediyordu. Hissetmiyor, görüyordu açıkça. Bina şehri seyretmiyordu; yönetiyordu. Bir izleyici değil, savaşı tepeden izleyen bir komutan konumuna geldiğini kavırıyordu. Bazı birlikleri oraya, bir bölümünü buraya kaydırabilirdi. Kimilerini ölüme gönderebilir, kimilerini kavganın dışında tutup kayırbilirdi. Peki ne vardı bunda. Birilerin o tepenin üstünde bulunması gerekiyordu. Kendi olmasa başkasını getireceklerdi mutlaka. Üstelik bu bir savaş da sayılmazdı bir bakıma. Ayrıca bu kadarcık şeyle insan kirlenmezdi. Yoksa yöneticilikten vaz mı geçseydi? Gazetede ki pence-resiz odasına mı dönseydi? Görmese miydi çalışırken şu çirkin kenti. Pis yolları, iğrenç gecekondu-ları... Saçmalama, dedi içinden. Hüzünlenecek bir şey yoktu ortada.

İyi ki aklıma geldi o an. Söyleyiverdim. Ben onun gibi dönem değilim. On beş yıl önce neleri savunuyorduysam, yine aynı şeyleri yazıp, altına imzama basabilirim.

Kendine gelen güveniyle derin bir soluk aldı.

Ben Sinan'ım. Eski Sinan... Cezmi'nin başında üç gece uykusuz bekleyen. Lisede hocaların despotluğuna pabuç bırakmayan. Kitapçı-da tek bir kez gördüğü kız için üç ay gözüne uyku girmeyen... Aynı Sinan'ım. En zor anlarında Hülya'nın yanımdayım. Onun başucundayım. Ayakucundayım. İçindeyim...

"Orospu çocukları!" dedi gecekondu-lara doğru. Geçmişte kılını-zı kıpırdatmamıştınız biz coplanırken. Beter olun! Benden çok şu dö-neğe inanırsınız bir seçim yapmanız istense. Fakat döner dolaşır tasanız yine bana düşer. Hep benim gibilere düşer...

Canı acayip konyak istiyordu.

ATILLA (22. Bölüm)

Yapıların yolları, yolların arabaları, arabaların yayaları boğduğu böylesi yerlere kendi otomobiliyle gelmek istemezdi. Park yeri bulma sorunundan... Milyarlık servetlerini daracık bir sokak köşesine öylece bırakıp gidenlerin geniş yürekliliğine hayret ederdi. Park ettiği yeri beğenmeyip kaç kez değiştirir, aksi gibi döndüğünde de sağını solunu çarpılmış bulur, ya da arabasının çekildiğini görürdü. Hayır, bu abartmaydı aslında. Yalnızca birer kez başına gelmişti o türden tatsızlıklar. Daha çok başkalarının anlattıklarını dinleyip korkuya kapılırdı. Cağaloğlu'na gelmeye isteksiz oluşunun nedenlerinden biriydi bu. On beş dakikadır dolaşıyordu daracık daracık yollarda, ama uygun bir yer bulamıyordu. Sonunda Sultanahmet'in alt sokaklarına kadar indi ve az çok boş bir kenar bulabildi. Aceleyle yanaşıp bıraktı arabasını, teybi çıkarıp bagaja kilitledi, anahtarını cebine koyup uzaklaşıyordu ki, korktuğu sesi duydu:

"Abicim, çok kalacak mısın?"

Nitekim başında beyaz deri bir şapka, serseri kılıklı bir kâhya bozuntusu sotalandığı yerden çıkmıştı. Sorusunun yanıtı onu hiç mi hiç ilgilendirmiyordu aslında. Ama para istemenin, buraların kâhyası benim, demenin başka bir nazik yoluydu sesleniş.

"Ne kadar?" diye sordu ekşi bir suratla Sercan.

Yanıtını aldı, istemiye istemiye haracını verdi, söylenerek yoluna devam etti. Pek çok basın, yayın kuruluşu Babiâli'yi terk etmişti zaten. Bu adamların hâlâ Cağaloğlu'nda kalması, olsa olsa tahmin ettiği ilkelliklerini gösteriyordu, başka bir şeyi değil.

Dikilitaş'ın yanından, tramvay yolundan, sere serpe banklara uzanmış güneşin tadını çıkaran turistlerin yakınından, bildik yollardan geçti, sonunda aradığı sokağı buldu. Sultanahmet parkında oturup renk cümbüşüne katılmak, birkaç yabancıyla iki üç kelime sohbet

etmek varken bu karanlık sevimsiz sokakta gerçekten ne aradığını sordu kendine. Yanıtını da hemen verdi: O turist kızlarla gününü gün etme, nerede akşam orada sabah eğlenme yeteneği olsaydı zaten bunları yapardı, hayıflanmazdı boşu boşuna. Demek ki şu sokağa girmesi gerekiyordu, gerekeni yerine getirmesi, neyi becerebiliyorsa onu yapması isteniyordu. Kim, kimden istiyordu? Benliği benliğinden... Gelip görmesi, modası geçmiş bir anlayışın sözcülüğünü yapanların, solculuktan başka bir şey ellerinden gelmediği için solculuk taslayanların yazın dünyasındaki umutsuz çabasına bir kez daha gözleriyle tanık olması gerekiyordu. Arkasından korna çalan aracın tamponundan kaldırıma sıçrayarak son anda kurtuldu. O sıçrayışla, yan yana iki insanın geçemeyeceği çukurlu tümsekli yükseklikte dengesini korumaya çalışarak ilerlerken karşıdan gelen hamal kılıklı bir adamla kucaklaştı. Araba geçtikten sonra aşağıya, yola indi; bu kez de gerçek bir hamalın semeri sürtündü böğrüne; canı yandı, içinden acı acı küfretti.

Evet han, bu handı. Sokağın köşesine yakın, dar kaldırımın önüne geçit vermeksizin park etmiş şanslı ve küstah arabaların yüzünden kapısına bir hayli dolaşarak ulaşılabilen, tahmin ettiği gibi bakımsız bir bina. İçeriye girdi. Birinci katta kapıları ardına dek açılmış, gürültüyle çalışan bir matbaa bulunuyordu. İkinci kata ulaştı, üçüncü kata... Duvarlar yeni boyanmıştı. Görece yeni bir hava veriyordu bu koku hana, ama kat aralarındaki tuvalet kokusuyla karışınca görecelik bozuluyordu. Bir ansiklopedi bürosu, bir çocuk dergisi bürosu... Beşinci kata ulaştığında yeni boyanmış katların bittiğini anladı. Merdiven aralığının kirli kahverengi eski pis rengi burada korunmuştu. Derginin afişini gördü merdivenin son bölümüne ulaşmadan. Evet, gelmişti. Son bölümde de duvarları eski afişler, ilanlar, dergi kapakları süslüyordu. Sahanlıkta kirlenmiş kırmızı çuhadan bir pano göze çarpıyordu. Üstünde sararmış birkaç tane eski gazete kupürü... Açık olan tek kapıdan girdi. Solda bir masa ve masada herhalde sekreterlik görevi yapan bir bayan karşıladı Sercan'ı. Onun ilerisindeki kapı da açıktı ve aradığı adamın suratının yarısı görünüyordu buradan.

"Bizde zaten tartışma kültürü yok. Monologlar... Adam kendi söyler kendi dinler. Ben ne söyledim, yanlış mı doğru mu söyledim diye sormaz. Bunu soran tek kişi görmedim ben" diye bağırıyordu kalın kısık sesiyle.

"Buyrun, ne istemiştiniz" diye sordu bulunduğu ortamla uyumsuz özende giyinmiş bayan.

İçeriği göstererek,

"Atilla beyle görüşecektim" dedi Sercan.

Artık yüzünün tamamını gördüğü, masanın gerisinde oturan kırlaşmış pos bıyıklı kısa boylu adam,

"Böyle gelin" dedi ayağa kalkarak. "Gelin şöyle oturun."

Odada birkaç kişi daha vardı. Masaya en yakın dipteki koltukta oturan genç ayağa kalktı. Atilla bey o yeri gösterdi Sercan'a.

"Buraya buyrun. Hoş geldiniz."

"Hoş bulduk" dedi Sercan odadakileri süzerek. Kendisine bakan insanlara başıyla bir kez daha yarım selam verdi. Bir köylü kahvesindeymiş gibi tek tek herkes halini hatırını sormasaydı bari şimdi.

"Sercan beyi tanıyorsunuz değil mi? Sercan Demir" diye tanıttı Atilla, Sercan'ı öbürlerine, gereksiz ölçüde yüksek bir sesle. "Gençliğine aldanmayın, üniversite de alıkıran başkesen hocadır." Güldü. "Yok yok, burası şaka. Öyle biri olsa burada işi ne? Gerçekten üniversitelerimizden sizin gibi insanlar çok nadir çıkıyor. Demin de onu konuşuyorduk. Neden böyle diyorduk kendi aramızda? Hatta beş dakika önce sizden bahsettim. Sorun isterseniz."

"Rica ederim" dedi Sercan gördüğü garip ilgiden biraz utanarak.

"Sizce neden bu böyle?"

"Hangi kurumumuzdan yeteri kadar duyarlı insan çıkıyor ki" diye karşı soru sordu yanıt niyetine Sercan.

"Çok doğru. Çok doğru ama bunu biz bile unutuyoruz zaman zaman. Üniversite deyince farklı şeyler bekliyoruz besbelli. Söylediğiniz bağlantıyı insanlara sık sık göstermek lazım. Geçen hafta televizyonda bir tartışma programı izledim. Konu Türk hafif müziğiydi. Müziğimiz geri ya, herkes bir neden sayıyor kendi kafasına. Oradan bir genç söz aldı şunu söyledi: Bu ülkede kamyonlar yolun sol şeridinden giderse iyi müzik olmaz... Herkes şaşırdı. Sen ne diyorsun yahu, dediler çocuğa. Ne ilgisi var şimdi! Susturdular adamı. Aradaki gerçek bağlantıları görmezden gelmede bizden iyisi yok. Öte yandan hiç ilgisiz konuları tartışmaya sokup kafa bulandırmada da bizden üstünü yok. Occam'ın usturasını bilir misiniz?"

"Occam mı?" dedi Sercan.

"Evet Occam'ın usturası..."

"Evet, duymuştum." Occam'ın bir felsefeci olduğunu biliyordu ama, usturasının neyle ilgili olduğunu anımsayamamıştı henüz.

"Şimdi arkadaşlara Occam'ın usturasından bahsediyordum. Bizde bu yöntem hiç kullanılmıyor. İnsanlar bir şeyi tartışırken öyle gereksiz ayrıntılara dalıyorlar ki, tartışma nereden çıktı; unutuyorlar sonunda. Televizyonlarda her kanalda bir tartışma var şimdilerde. Ama tartışıcıların hiçbirinin Occam'dan haberleri yok. Apaçık haklı olan bir adam var mesela, karşısında da apaçık haksız başka bir adam. Haksız olan öyle bir yere getiriyor ki tartışmayı, haklı duruma geliyor. Bir sürü ilgisiz belge çıkarıyor, grafikler gösteriyor kameraya, ilgisiz başka konularda ne kadar haklı olduğunu söylüyor, izleyicide sanki çok haklıymış gibi bir izlenim yaratıyor. Karşıdaki adam da genellikle bu oyuna geliyor. Rakibinin elindeki belgelerin aksini ispatlamaya kalkıyor. Konu iyice dağılıyor. Tabii belgeler konusunda öbürü gibi hazırlıklı olmadığından kaybediyor tartışmayı. Burada kesmek lazım usturayla. İlgisiz gereksiz bütün eklentileri, ayrıntıları kesmek lazım. Konunun esas sorusunu sormak lazım."

"Öyle..." dedi Sercan konuyu anlamaya başlayarak.

Atilla bey birden Sercan'ın sağında oturan yaşlıca bayanı gösterdi.

Şükran hanım'ı tanıyor musunuz? Şükran Kilimci. Bizim gençliğimizin efsane şairlerindendir. Belki de tanımazsınız. Uzun yıllardır kayıptı. Daha geçen hafta buldum onu."

"Merhaba efendim" dedi biraz bakımsız giyinmiş görünen esmer bayan.

"Merhaba" dedi Sercan. "Nasılsınız?"

"Teşekkür ederim, sizi sormalı."

"Şimdi sen konuş bakalım delikanlı" dedi Atilla birden araya girerek. Sercan irkildi. Adam kendisine değil, tam karşısında ezik ezik oturan ondokuz-yirmi yaşlarındaki gence seslenmişti bereket. "Neden bizi okuduğunu hâlâ söylemedin. Bekliyorum!"

"İyi bir yayın çizgisi var" dedi çocuk biraz düşünerek.

Atilla makarası boşalmış gibi, hı hı hı hı diyerek güldü dişlerinin arasından.

"Bak, dergiyi neden okuduğunu yine söyleyemedin işte. Güzel

diyorsun. Neden güzel? Hoşlanıyorum diyorsun. Hoşlanmak da ayırcı bir kategori değil. Başkası da başka şeyden hoşlanıyor. İyi bir yayın çizgisi!.. Ben bundan da bir şey anlayamadım! Sana iyi gelen yayın çizgisi başkalarına kötü geliyor. Bu dergi gerçekten iyi olsaydı yüz binlerce insanın elinden düşmezdi. Öyle değil mi, cevap ver. Sana, bana iyi gelen şey demek ki başkalarına kötü geliyor. Başkalarını yaralıyor senin hoşlandığın şeyler. İyi olan şeyler kötü karşılanır, kötü olanlar da iyi... Bu dediklerim ne anlama geliyor? Ne demek bunlar? Neler iyi karşılanır, neden öyle karşılanır, bunları söyle bana. Derginin başkalarını rahatsız eden yönü neresi?"

"Doğrudan, halktan yana sanatı destekliyor" dedi iyice terlemeye başlayan çocuk.

"Ne demek doğrudan halktan yana!" diye bağırdı Atilla. Sercan korktu, çocuk iyice yerin dibine geçti. "Yahu sen okuduğun dergiyi niye okuduğunu bilmiyorsun, farkında mısın? Vay be!" diyerek yandaki binanın damını gören pencereye çevirdi kafasını sinirli sinirli. Başını salladı, az sonra sakinleşir gibi oldu, döndü. "Çok tırılsınız çok. Düşünmeyi bilmiyorsun sen daha. Düşünmeyi bilmeyen doğruyu yanlıştan nasıl ayırt eder. Elli tane edebiyat dergisi çıkıyor şu ülkede. Belki bir o kadar da siyasi dergi... Hangisi yanlıştan yanayım, diye çıkıyor. Söylesene hangisi, ben halk düşmanıyım, diye çıkıyor!"

Tekrar makaraları koyverdi, hı hı hı diye gülererek. Çocuk biraz gevşer gibi oldu; yardım için gözücuyla yanındaki arkadaşına baktı. Öbür genç biraz daha güvenli oturuyordu, belli ki Atilla'yı tanıyordu; o getirmişti dergiye yeni geleni. Hafifçe gülümsedi alnındaki teri silecek çaylak. Atilla yeniden ciddileşti.

"Ee, hadi bekliyorum, neden bizim dergiyi okuyorsun?"

Ulan senin dergini okumaz olaydım, de de kurtul, diye geçti Sercan'ın aklından. Çocuk sesini çıkarmadı. Mahcup mahcup gülümsedi belanın geçmesini beklerken. Atilla Sercan'a döndü.

"İnsanlarımız ne yazık ki düşünmeyi bilmiyorlar. Düşünmeyi bilselerdi bu günlere gelmezdik" dedi dişlerinin arasında sözcükleri tek tek ezerek.

"Sorduklarınızı başka bir zaman cevaplayabilirim. Şimdi sorguya çekilir gibi hissedince insan heyecanlanıyor. Ben buraya ilk defa geliyorum" diye itiraz etti çocuk.

"Al işte bir yanılığ da. Böyle bir soruyla ilk defa karşılaştığı için, daha önce kendi kendine böyle bir soru sormadığı için cevaplamıyor, heyecanlanıyor; sonra da heyecanını bilgisizliğinin, tırlılığı-nın gerçek nedeni sanıyor. Yaşam buradakinden çok daha serttir deli-kanlı. İnsana bırak düşünecek, nefes alacak zaman bırakmazlar. Ha öyle mi, hoş geldin derler, sonra da..."

Elinde çay tepsisiyle gürültüyle biri girdi içeri. Önce diptekinin, sonra terlemiş çocuğun ellerine fırlatır gibi birer çay bıraktı. Atilla da susmuştu. Birer birer herkese çaylarını verdi adam, bir tane de Ser-can'a uzattı hoyratça. Atilla'nın masasına da iki tane vurdu. Döndü, hızlı bir hareketle Sercan'ın tabağındaki şekerlerden birini kaptı; öyle ki çayı az kaldı kucağına döküyordu.

"Bir mi iki mi?" diye sordu sertçe.

"Bir yeterli" dedi Sercan sinik, tutuk.. Adam başka birinin daha ikinci şekerini aldı, ona bir şey de sormadı, homurdanarak çıktı ace-leyle.

İçeride telefon çaldı.

"Atilla bey sizi arıyorlar" dedi görünmeyen sekreterin sesi.

Adam alıcıyı kaldırdı, Sercan derin bir nefes aldı.

"Uğraşıyoruz işte" dedi Atilla. "Bir mücadele içindeyiz, kavga dövüş ilerliyoruz..."

Kürsüye tanınmış edebiyatçılardan biri çıktı. Yazarlar aydın so-rumluluğunu yerine getirmiyorlar, özveri göstermiyorlar, dedi titreyen duygulu bir sesle. Herkes kulak kesildi. Aydınların sorumluluğu var, dedi adam. Kimse ondan bö yle bir dönemde, bö yle bir konuşma beklemediğin-den ilgi daha da arttı. Edebiyata gereksiz ölçüde toplumculuk bulaştırıl-masından bıkanlar homurdandı. Yirmi beş yıldır yazıyorum ve bu işten geçinemiyorum hâlâ, dedi yaşlı adam. Bu söz havayı biraz yumuşattı. Emeginin karşılığını alamayan yazar nasıl başkalarının emek hakkını savunabilir... Telif haklarımız için daha çok bastırmalıyız. Bu konuda devlete baskı yapmak lazım. Kültür Bakanlığı aracılığıyla yazar hakları-nı yasal güvenceye kavuşturmanın tam sırası... İnsanlar rahat bir nefes aldı. Uzun uzun duruyordu söz aralarında, merdiven çıkmış gibi derin derin soluklanıyordu. Birkaç kez konuşmasının bittiğini sanıp alkışla-yanlar oldu, fakat o devam etti. Oturum başkanı, adamın verdiği arada bir densizlik edip, başka konuşacaklar varsa adını yazdırsın, dedi alçak

bir sesle topluluğa. Hayır ben bir daha konuşmayacağım, dedi yanlış anlayarak kürsüdeki. Arka taraftan küçük gülüşmeler duyuldu. Bu ülkede kitaba değer verilmesini sağlayacak olan yine bizlerden başkası değildir, dedi adam. Herkes benim kadar özveri gösterse şu anda bulunduğumuz noktadan çok daha ilerde bulunurduk... Sercan güldü içinden. Bu adam hangi özverileri gösteriyordu; bilmek isterdi doğrusu. Adam, merakını giderdi, girdiği özverileri sıraladı, başkalarına da o doğrultuda çağrılar yapmaya başladı: Tek tek kitapçılara gidelim... En az haftada bir imza günü yapalım... Okuyucularımızla birer birer konuşalım... Kitaplarımın kaç basıldığını, kaçının nerede satıldığını sayısı sayısına bilirim ben, dedi. Siz de öyle yapın. Kaç kitap satıldı, bizim cebimize ne girdi, kuruluşa kurşuna hesabını tutun. Bu hesabı biz tutmazsak başka kimse tutmaz. Şu topluma neler verdim, neler vermeye çalıştım ama kıymetimiz bilinmiyor, diye sızlandı. Başkaları bilmiyorsa biz kendimiz bilelim kıymetimizi... Konuşmasını bitiriş sözleri biraz basit bulundu; ama yine de doğru söylediğine kuşku yoktu, alkışlarla indi kürsüden.

Çok rastlanan sosyalist aydın görünümlü, gözlüklü, kara bıyıklı biri söz aldı bu kez. Sercan adamın öykülerini hiç mi hiç beğenmezdi. Daha doğrusu birini okumuştı şimdiye dek, ilkokul çağı beğeni düzeyinde bulmuş, sıkılmıştı. Bakın arkadaşlar, dedi adam. Yakalamamız gereken temel halkayı gözden geçiriyoruz. Aydın, yazar, şair, halkının yanında mı olacak, yoksa soyut birtakım anlayışların sanatını yapma adına çok iyi bilinen, mahkûm edilmiş sanat için sanat sloganının izleyiciliğini mi yürütecek! Yerimiz işçi sınıfının yanı, halkın safları diyorum ben... Aşağıda durmadan çalan bir araba alarmı konuşmasını ikide bir kesiyordu. Durup durup yeniden başlayan düdüğü adamın sesini daha da yükseltiyor, öfkesini artırıyordu. Biz Yazarlar Evi olarak halka daha çok nasıl hizmet verebiliriz, bunu düşünmek, bunun örgütlenmesini yapmak durumundayız... Hep aynı terane, der gibi sıkılmış gülümsemeler, göz göze gelmeler yayıldı; adam uzattıkça uzattı. Şu toplantı bitse de gitsek, diye geçiyordu birçok izleyicinin aklından. Bazıları akşamki programının, kurduracağı sofranın tasarımını yapıyordu kafasında... Militan bir Yazarlar Evi istiyoruz, dedi konuşmacı. Biz öyle bir örgütlenme kuracağız ki, herhangi bir toplumsal olayda bir saat içinde falanca sokakta, falanca meydanda yüz elli tane yazarı toplayabileceğiz. Sercan yazarlardan tane hesabı söz edilmesinden hiç hoşlanmadı. Yanındaki tanelere baktı.

Hiçbirinin yüzünde özel bir tepki dikkat çekmiyordu. Zaten kalburüstü tanelerin hiçbiri gelmemiştir genel kurula. Sercan, koca bir hafta sonunu bu lüzumsuz işe ayırmış olmaktan pişmanlık duydu. Kürsüdeki, konuşmasını sürdürüyordu: Orada halka seslenebileceğiz. Orada basın açıklamamızı, gerekirse yürüyüşümüzü yapacağız... Bir grubun yoğun alkışı arasında indi kürsüden. Kendince iyi bir konuşma yapmanın memnuniyeti okunuyordu yüzünden. Çoklarının yüzündeki ilgisizlik sürüyordu oysaki. Bazıları alaycı alaycı gülümsüyordu birbirine göz kırparak. O sırada Atilla bey'e geldi konuşma sırası herkes irkildi. Yine neler söyleyecekti şimdi bu deli bozuk adam; yine nasıl karıştıracaktı ortalığı?

Beklenenin aksine sakindi Atilla. Onun dingin suratı genel havayı biraz olsun rahatlatmıştı. Ama hep böyle yapar bu adam, diye düşündü bazıları. Durur durur, en olmadık zamanda kavgayı başlatır, sonra da çeker gider. Sercan notlarını çantasını topladı, arka sıralarda oturan arkadaşlarına gidiyorum, gibisinden bir işaret çakarak kalktı. Kapıdan çıkarken durdu, birkaç kelime daha dinleyip öyle ayrılayım diye düşündü.

Evet yerimiz işçi sınıfının yanında olmalı, halkın yanında olmalı, fakat bunu iş yaptığımız alanda, yazın alanında göstermeliyiz, dedi adam. Militan bir örgüt mü, tamam. Ama eserleriyle sistemi üretenler, sistemin sözde güzelliklerini övenler kimin neyin militanlığını yapacaklar. Biz halk için güzeli yaratmalı, insan için güzeli yazın alanında hâkim kılmalıyız. Esas işimiz bu. Falanca meydanda toplanmak. Çok güzel bir şey... Medyanın, yani sermayenin sahiplenmediği bir eylem için siz değil yüz elli, otuz yazar bulamazsınız...

Yandaki salona geçti. İlginç konuşuyordu adam. Yanlış şeyler bile söylüyor olsa etkileyiciydi. Gitmekten vazgeçti. Konuşma oradan duyuluyordu. Oturdu bir koltuğa dikkat kesildi...

"Evet, biliyorsun durumu" dedi Atilla bey, telefonda konuştuğu kişiye. "Çekinizi ödeyemiyoruz. Emin olun mahcup oluyoruz, üzülüyoruz. Bir hafta daha süre verin bize. Bildiğiniz gibi değil; bu posta grevi inanın en çok bizi etkiledi. Ulaşması gereken paralar ulaşmadı..."

Bir şeyler söyledi karşısındaki.

"Evet, sizin üzülmediğinize biz daha çok üzülüyoruz ama, elden ne gelir" dedi Atilla. "Sizlerin bizim üzüntümüzü anlamanız teselli-

miz. Elimize para geçer geçmez ödemeyi yapacağız. Bir hafta dedim ama daha önce de ödeyebiliriz..."

"Tabii" dedi yine bir sessizliğin arkasından karşıdakine. "Bu da mücadelenin bir parçası. Adamlar yalnızca kanunıyla mahkemesiyle bastırmaya çalışmıyor düşünceyi. Asıl sorun bizim işlerde ekonomik. Yasalar izin veriyor, ama paran varsa çıkar ne istersen diyor adam. Sıkıyorsa dilediğini bas, diyor."

"Siz şiir yazıyor musunuz?" diye sordu yanındaki kadın.

"Hayır" dedi Sercan. "Benim işim daha çok eleştirmenlik. Daha doğrusu işin akademisyenliğini yapıyorum."

"Şiiri denediniz mi hiç? Bana sanki çok iyi şiir yazarmışsınız gibi geliyor."

Güldü Sercan.

"Nerden anladınız bunu?"

"Ben anlarım. Şair şairi gözünden anlar" dedi kadın. "Şiiri muhakkak deneyin. Siz iyi şiir yazarsınız."

"Birkaç kez denedim, yazamıyorum."

"Peki benim şiirlerimi hiç okudunuz mu?"

"Yazık ki hayır. Ya da hatırlamıyorum" dedi Sercan sıkılarak.

"Şimdilerde yazamıyorum. Rahatsız ediyorlar yazmamam için. En son numaraları da ne biliyor musunuz? Kapıma ceset bıraktılar!"

"Kim?" diye sordu Sercan şaşkınlıkla.

Odadaki herkes ciddi ciddi baktığına göre şaka değildi herhalde söyledikleri. Kadın bilmiş bilmiş güldü.

"O kadarını da artık siz çıkarın" dedi. "Su oluklarından, lavabo deliklerinden evimi kim dinliyorsa onlar. Ülkeyi çağdışı yönetime götürecek olanlar... Kadınları çarşafa dolayacaklar."

"Evet, anladım" dedi Sercan.

Atilla'nın konuşması bitmişti.

"Bu bir kuşatma harekâtı" dedi başını sallayarak.

"Nedir kuşatma harekâtı olan?"

"Susturmak istiyorlar bizi. Çok yakında birkaç banka, birkaç yayın tekelinin dışında hiç kimse kitap, dergi bastıramayacak. Şimdi bizim taraftaymış gibi gözüken yazarları da satın alacaklar. Ancak sermayenin istediği şeyler yazılacak. Hatta Marx's'ı, Brecht'i bile onların kitaplarından okuyacağız. Bunun romanı yazılmalı. 1984'ü yazmış

adam, asıl bunun romanı yazılmalı. Korku filmlerinde olduğu gibi... Ortada sanki bilinçli bir düşmanlık yok. Kapımıza Şükran hanımın evinde olduğu gibi ceset bırakan da yok. Bir bakıma herkes anlayışlı, herkes dostmuş gibi. 'Gibi'si var ama. Tüm ilişkiler 'gibi'li. Sistem işliyor. Çark her dönüşünde bizim gibi birilerini çekip alıyor içine. Bankaların istediği yazarlar kalacak bir süre sonra. Yalnızca bankalar da görevli solcular solculuk yapabilecek. Güzel nedir, hangi müzik dinlenir, iyi şiir hangisidir, banka yönetim kurulları karar verecek. Kâbus gibi bir şey. Ama kimse gidişatın farkında değil. Korku filmi..."

"Şuraya birkaç kuruş atın" diye bağırdı kapıda beliren biri. Deminki çaycıydı bu. Tepsisini ileriye konukların burunlarına doğru tuttu.

"Atilla bey, geçen haftadan da borcunuz var. Bugünkülerle üçyüz bin lira yapacak. Olmuyor ama böyle. Hadi, kim çay içtiyse üç beş kuruş bıraksın bakalım."

Sercan cüzdanına elini attı, bir yirmi binlik çıkardı. Bir elli binlik de kadın attı tepsie. Adam homur homur söylenerek gençlere döndü. Onlardan biri de yirmi binlik çıkardı. Bu kez öfkeli, acımasız bir yüzle masaya yürüdü. Atilla birtakım kitapların kâğıtların üstündeki on beş bin liralık bozuk parayı hiç sesini çıkarmadan uzattı. Az önceki cevval adam değildi sanki. Suspustu. Çaycı söylenerek çıktı odadan.

"Evet" dedi Atilla; kaldığı yerden devam etti, araya biri girmemiş gibi. "Bu bir kuşatma harekâtı. Bir engel koyuyorlar önüne onu güçlükle aşıyorsun; bir bakıyorsun daha yüksek bir engel çıkmış karşına. Onu da aşarsan başka bir engel... Tam paçayı doğrulttuk diyor-sun, kâğıda bir zam geliyor, hadi çıkar dergiyi. Bunu biliyorsun, tedbirini alıyorsun, posta masrafı artıyor, onu aşarsan vergiden takıyorlar. Onu da aşarsan dağıtımcı yakana yapıyor. Fakat bunların en korkuncu lagarlık. Her kurumda her mekânda karşına lagar adamlar çıkıyor. Sanki özel olarak görevlendirilmişler her bir yanda. Sankisi yok; özel görevli bunlar. Bak bir örnek: Dün postaneye gittim. Surat-sız bir kadın var orada, yüzü hiç gülmez. Şu isme para geldi mi diye sordum; gelmedi dedi. Geldiğini çok iyi biliyorum, çünkü telefon ettiler bize. İyi bakın dedim, gözünüzden kaçmasın. Hayır gelmedi,

dedi kadın. Önündeki birkaç kâğıda göstermelik şöyle bir baktı; yok dedi. Boğazını sıkıp, iyi bak yoksa öldürürüm seni demekten başka çaresi var mı? Döndüm gidiyorum, ne yapayım, tam kapıda tanıdık bir memura rastladım; bizim dergiyi alır, okur. Abi, bir yardıma ihtiyacın var mı, dedi. Var, dedim. Bize para geldi, şuradaki kadın söylemiyor, Allah aşkına bir de sen bak şuna... Gitti, kadının önündeki kâğıtları on saniye karıştırdı, bizim kâğıdı buldu, çekti çıkardı. Şimdi bu kadın için ne yorum getirirsiniz? Öyle rüşvet isteme falan gibi bir derdi de yok anladığım kadarıyla; ama önündeki dört kâğıda bakmıyor. Fakat orada tek yetkili. Onu aşamıyorsun. Yan yollardan başka çareler arıyorsun. Böylesi binlerce, milyonlarca yetkili var. Her yanda karşına çıkıyorlar. Her yanda aynı insan; değişik kılıkta, değişik suratla karşına çıkıyor. Olmaz diyor, gelmedi diyor, yasak kardeşim, vaktim yok şimdi ilgilenemem, diyor. Ya da ağzını açıp tek kelime etmiyor. Bir bakıyorsun vakti var, oysa. Kıçını kaşıyor o sırada, burnunu karıştırıyor, ya da alık alık bir şeye bakıyor. Hastanede bunlar, mahkemede bunlar, şoför bunlar, gazeteci, televizyoncu bunlar. İşin daha kötüsü – bir onlar var dayanabileceğimiz – solcularımız da bunlar."

"Geri kalmış bir ülkede yaşıyoruz" dedi Sercan konuşmaya katılma kaygısıyla.

"Geri kalmışlıktan herhalde, ben bilmiyorum" dedi Atilla. "Bankada bir memur var, bana ifrit.. Para geldi mi diye sormaya gidiyorum, daha kapıdan girer girmez kaşlarını kaldırıyor böyle, yok, gelme, git diyor. Geçen gün denedim, bankanın en kalabalık saatiydi, kapıyı açtım, adam bana bakıyor. Böyle yapıyor... Git, gelme diyor. Nasıl anlıyor onca işinin arasında benim içeri girdiğimi? Seziyor herhalde. Ben de ona sormuyorum artık. Adam kaşını kaldırıyor, gözlerini oynatıyor, ben görmemezlikten geliyorum. İnadına başkasına gidiyorum. Deli oluyor..." Kıkır kıkır gülen gençlere baktı. Bir yandan anlattıklarına gülünmesinin verdiği memnuniyet, öbür yandan içinde bulunduğu gerçekliğin acısıyla sitem etti: "Gülerler.. Daha genç bunlar. Hayat onlar için gülünüp geçilecek sahne yalnızca. İçine girmiyorlar hayatın. Ben şu derginin genel yayın yönetmeniyim. Dergileri beşinci kata sırtımda taşıyorum. Bankaya gidip para geldi mi diye soruyorum. Her gün en geç saat dokuzda burayı ben açıyorum. Bunların hepsi iş işte. Sıkıntı yaratan, terleten işler. Bana altı ay boyunca

her gün aksatmadan şuraya saat dokuzda gelecek yirmi kişi bulun, bu ülkede hemen devrim yapayım. Getiremezsin! Üç gün gelir adam, dördüncü gün muhakkak bir bahane bulur." Sercan'a döndü: "Duvarları görüyor musunuz?"

"Evet, görüyorum" dedi Sercan gülümseyerek. Adamın tuhafliğine alışmaya başlamıştı.

"Ne görüyorsunuz?"

"Biraz kirli" dedi Sercan. "Badana yaptırırsanız iyi olur."

"Paramız yok, yaptıracamız yoksa" dedi Atilla. "Konu o değil. Duvarların boşluğu dikkatinizi çekmiyor mu?"

"Evet, birkaç tablo konsa fena olmaz. Fakat ona da paramız yok, diyeceksiniz şimdi. Afiş, fotoğraf falan asabilirdiniz hiç değilse."

"Hah, işte fotoğraf!" diye bağırdı Atilla masaya vurarak. "İki ay önce bu duvarlarda bir sürü fotoğraf vardı. Hepsini kaldırdım. Artık fotoğraf yok. Niye biliyor musunuz? Fotoğrafı olmayan geliyor, benim fotoğrafım niye yok diyor. Ya da sağda solda laf ediyor. Falancanın fotoğrafını şu duvara asmışız da, onunkini kapının ardına yapıştırmışız. Onunki küçücükmüş de, öbürününki çok büyükmüş! Biz işte böyle ortamda bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Bizim yakınımızdakiler de o bakımdan en iyileridir ha! Kötüsünü siz düşünün." Özellikle Sercan'a anlatıyordu. "Dergilerde şiirler kıdem sırasına göre yayımlanır bilir misiniz. Gazinolarda olduğu gibi. En iyi şair ilk sayfada, ondan sonra ikinci şair. Arkalara yakın çıkanlar darılırlar, problem çıkarırlar. Sırf o yüzden yeni dergiler kurulur. Adı lazım değil..."

Uzun boylu genç bir kadın girdi odaya selamsız; adamın konuşmasını orta yerinden kesti.

"Dizgininin çekinin yarın ödenmesi lazım. Kasada beş kuruş yok, haberiniz olsun." Masanın yanında Sercan'ın tam karşısındaki tek boş koltuğa geçti oturdu kimseyi umursamaz bir tavırla.

"Şimdi sırası mı bunun, bir mesele konuşuyoruz" dedi Atilla sesini yükselterek.

"Dün de aynı saatte aynı şeyi hatırlatmıştım... Hatırlarsınız" dedi esmer kadın. "Bir daha da söylemem zaten. Hem bu para işlerini yarından itibaren bırakıyorum. Siz ilgilenin biraz da. Başkaları ilgilen-sin. Çok sıkıldım artık. Vallahi bir gün daha para düşünürsem oynatacağım. Dayanamıyorum artık. Yeter!"

Atilla sinirli sinirli uzun süre kadına baktı. Sonra Sercan'a döndü.

"Dergimizin sahibi Birsen hanım."

"Hoş geldiniz" dedi kadın yarım bir gülümsemeyle.

"Hoş bulduk" dedi Sercan.

"Sercan bey edebiyat tarihi profesörüdür."

"Yok canım, sadece doçentim" diye düzeltti Sercan.

"Profesörler daha mı bilgili sizden? Daha mı yeterli?"

"Hepsi değil elbette."

"O halde ha doçent, ha profesör, bunların ne önemi var."

"O tartışılabilecek ayrı bir konu" dedi Sercan. "Ben bir yanlış düzelttim sadece."

"Belki düzeltmeniz de yanlış" dedi Atilla. "Her neyse. Bir soru soracağım: Sizi buraya gözleri bağlı getirsek, nasıl bir yerde olduğunuzu tahmin ederdiniz? Yalnızca konuşmaları dinleyebildiğinizi farz edelim; neyle ilgili bir kurumda olduğunuzu tahmin ederdiniz?"

"Çaycının girdiği zamana denk gelmişsem, herhalde karakola getirildiğimi zannederdim" dedi Sercan.

Herkes güldü. Bir tek Atilla gülmedi.

"Ona dersini vereceğim yakın zamanda" dedi. "Şu beşparmağı suratına yediği zaman, buraya nasıl girilirmiş sonunda öğrenecek. Herkese anladığı dilde konuşmak lazım!"

"Hep öyle söylüyorsunuz ama değişen bir şey görmüyoruz Atilla abi" dedi gençlerden biri.

Adam biraz bozuldu.

"Bu çaycıdan korkuyorsun sen Atilla" dedi yaşlı kadın. "İnan ki işlerin başındaki esas adamın Nevzat efendi olduğundan ciddi ciddi kuşkulaniyorum."

Herkes daha çok güldü. "Yine bir tek Atilla ciddiydi.

"Yo, yo yanlış düşünüyorsun" dedi. "Geçen hafta çektim konuştum, ondan sonra birkaç gün idare etti. Kapadım kapıyı. Şunu görüyor musun, dedim..." Masada duran eski bir penseyi eline aldı kızgınlıkla. "Bununla burnunu koparırım senin, kafamı kızdırma, hırsımı senden çıkarmayım, it dedim. Pıstı kaldı." Sercan'a baktı. "Yine de samimiyetle söylüyorum; seviyorum adamı" diye ekledi. "Nevzat efendi kapitalizmin insanı nereye getirdiğinin çok canlı bir örneğidir. Yüklü

bir para verdiğin gün yüzü güler, memnun kaldığını belli eder. Parasını bir gün geciktir, selamını bile almaz. Başkaları gibi iki yüzlü değil hiç olmazsa. Benim Allahım da, peygamberim de paradır, diyor adam. Gerçi açık açık söylemiyor bunu ama; açık açık söyleyenlerden daha açık belli ediyor. Hiç sakınmasız... Hiç utanması çekinmesi yok para konusunda... Bir nebzecek yok. Dürüst işte. Saf... Tam para insanı..."

Sercan'ın yanındaki yaşlı kadın şiir okumaya başladı:

"Bu sarı köle

Bağlar çözer dinleri; günahkâr kutsar;

Cüzamlıya bile taptırır insanı; alır hırsızı,

Unvan verir, nişan verir, şan verir,

Oturtur senatörle yan yana: budur

Kocamış dulu yeniden gelin eden;

Çekil karşımdan kahrolası çamur,

İnsanlığın orta malı orospu, sen,

Ulusları birbirine düşüren."

"Çok güzel" dedi Atilla. Sercan ise eksik de olsa yanılsız bir Shakespeare pasajını böyle bir kadından dinlemekle iyice şaşırmıştı.

"Shakespeare sever misiniz?"

"Her ozanı sevdiğim kadar" dedi kadın.

"Ezberden okuduğunuza göre hayli ilgili olmalısınız" dedi Sercan.

"Yok canım, birkaç şeyini bilirim ezberden" dedi kadın. "Her esere kendi dilinde vakıf olmak lazım. Sırf Goethe okuyabilmek için Almanca öğrenen bir arkadaşım vardı. Yapınca öyle yapmak gerekir; bizimkisi eğlence..."

Az önce cesetlerden, su oluklarından bahseden kadın değildi sanki bu kadın. Espri yapıyordu, dil üstüne değerlendirmelere giriyordu. Sercan meraklanmıştı.

"Siz şairlik dışında bir iş yapıyor musunuz?"

"Yapıyordum."

"Emekli oldunuz!"

"Bir komploya kurban gittim" dedi kadın yüz anlatımı gerginleşerek. "O mevzuya girmek istemiyorum. Malum çevreler... Vaktinden önce uzaklaştırdılar beni. Bilinen nedenler..."

"Anladım" dedi Sercan. Anladığı şey hiçbir şey anlamadığıydı. Burada garip biçimde doğrularla yanlışlar iç içeydi; hangisi baskındı, hangisi gerçektir çıkaramıyordu.

Atilla beye çevirdi yüzünü. Böyle kazık gibi oturup yalnızca dinlemek olmazdı. Bir şeyler söylemeliydi, ya da bir soru sormalıydı. Masada hemen yanında duran eski radyo parazitli bir Türk sanat müziği şarkısı cızırdatıyordu.

"Yaptığınız şey sizi tatmin ediyor mu?"

Ağzından öylesine çıkıvermişti sözcükler. Düşünse taşınsa kesinlikle böyle bir soru sormayacağını ayırımına hemen varmıştı, ama işi ten geçmişti çoktan. Atilla duraladı.

"Güzel bir soru" dedi. "Evet, tatmin ediyor. Neden dersiniz... Çünkü mücadele içindeyiz. Benim gibi insanları mücadele tatmin eder."

"Ne için mücadele?" diye sordu Sercan.

"İnsan için" diye yanıtladı Atilla. "İnsanın doğru düşünebilmesi için. Ağzı tadıyla yaşayacak bilgi düzeyine, doğru yönetime ulaşabilmesi için. Ağzı tadıyla yaşanacak bir dünya kurmak için."

Ne için mücadele? İnsan için... Bu iki cümle kafasında amaçsızca dönmeye başladı Sercan'ın. Ne anlama geliyordu bunlar. Sustu, durgunlaştı. Konu da değişmişti zaten o sırada. İçeriye bir genç kız girdi. Kavruk, esmer bir kız... Atilla ona bir şeyler söyledi, kız cevap verdi. Ne anlamı vardı bunların. Bu derme çatma büronun, bu kirli badanalı odanın, bu kılıksız insanların yaşamında ne işleri vardı? Neden gelmişti buraya. Yanındaki kaçık kadın izin isteyip kalktı, birkaç dakika sonra yerine uzaktan tanıdığı orta yaşlı bir yazar oturdu. Konuşmaları kayıtsızca dinledi. Ne anlamı vardı bu insanların?

"Çay ister misiniz?"

İrkildi Sercan.

"Çay mı? Yo yo, o adam gelecekse yine çay falan istemem.

Gençler yine güldü.

"O adam nasıl olsa gelecek" dedi Atilla. "Siz isteyip istemediğinizi söyleyin."

"Teşekkür ederim, içmeyim" dedi. "Benim de kalkmam gerekiyor artık."

"Siz bilirsiniz" dedi Atilla. Ayağa kalktı. "Geldiğinize sevindim."

Sercan'ın elini kuvvetli sıktı. "Burada gördüklerinizi, duyduklarınızı yadırgamış olabilirsiniz" dedi. "Bizler ayak takımının insanlarıyız. Kimse bizi adam yerine koymaz. Yani beyefendiler, hanımefendiler bizi görmek bile istemez. Ama garip bir gerçek var. Bizi yok sayan, bizi adam yerine koymayan hiç kimse bu ülkede güzelliğin kenarına bile yaklaşmıyor, yaklaşamaz. Bunu bilin, bu söylediğimi unutmayın." Bu son cümleye nasıl bir karşılık vermeliydi? Güldü Sercan. "Sizden izinsiz güzelliği yasaklıyor musunuz?" dedi. "Hayır, olanı ve olacağı söylüyoruz" dedi pos bıyıklarının ardından kısık sesi muzip bir kendine güvenle daha da kısılan adam. "Tek bir insanı, tek bir saatlik emeği hor görmüşseniz eğer, artık güzele ulaşamazsınız. Yazdıklarınızı da kimse okumaz. Alırlar belki kitabınızı ama okumazlar. Okusalar bile üstünde düşünemezler. Sizin beyninizi dumura uğratan şey onlarınkini de dumura uğrattır. Büyü gibi. Şaka yaptığımı sanmayın. Bu kesindir. İnanmıyorsanız kendiniz gözlemleyin. Biz işte o yüzden okumaz bir toplum olduk." Neşeli bir özgüvenle güldü yine. "Şunu da bilin: Başkalarını mutmain edemezseniz siz de mutmain olamazsınız!"

Son sözcüğün anlamını tam bilmiyordu Sercan, şaşaladı, düşündü. Kapıdan çıkarken kestirebildi. Dönüp, bir şey söylemek istedi; vazgeçti.

HÜLYA - IV (23. Bölüm)

Sıcak bir akşamüstüydü. Arabasını biraz aşağıya park ettikten sonra yukarıya yürümek terletmişti. Bahçeye çıkan merdivenin sonunda kurumuş otların keskin kokusu geldi burnuna. Çocukluğunun mutlu anıları sardı bilincini; her biri bir yana uçuşup dağıldı. Güneşten kavrulmuş bitkilerin kokusuna bayılırdı. Sıcaktan yakınmak nankörlük olacaktı. Soğuklar yakında başlardı. Arardı bu havaları.

Tobi'yi sevmek için kulübesinin yanından geçen uzak yolu seçti. Hınzır çıkmamıştı dışarı. Evimin içinde olmalıydı. Tobi, diye seslendi. İçeri baktı. Yoktu köpek. Kulübenin kenarına tutturulmuş zincir ucu içeri atılmış, boştaydı.

Kapıya yürüyüp zili çaldı. Eve tam bir sessizlik oturmuştu. Neden sonra yaklaşan birinin ayak sesi duyuldu. Annesi açtı kapıyı.

"Hoş geldin oğlum." Onu hiç bu denli üzüntülü, çökmüş görmemişti Sinan. Saçı başı dağınıktı. Sarı boya, saçlarının uçlarında kalmıştı, dipler bembeyazdı.

"Hülya nasıl?"

"Bugün çok kötüydü. Ne yapacağımı şaşırdım. Doktor, hastaneye kaldırılrsa iyi olacak, diyor ama istemiyor. Neden direniyor bilmiyorum. Dönememekten korkuyor."

"Ya... Demek öyle. Çok mu kötü?"

"Şimdi biraz daha iyi. Onunla konuşursunuz değil mi? Bence de hastaneye yatmalı. Artık ne gerekirse yapılmalı. Elden ne gelirse. Böyle göz göre göre teslim olmak... Bir şeyler yapılmalı..."

Gözlerini sildi kadın. Salona geçtiler. Elden ne gelirse... Ne gelebilirdi elden? O ana dek pek bu konuda düşünmediğini ayımsadı Sinan. Bir şey gerekiyorsa şu ana dek yapılmış olmalıydı. Ama Hülya'dan hiçbir istek gelmemişti o konuda. Söz, bu konunun yakınlıklarına bile gelmemişti.

"Odasında yatıyor. Gelin. Uğramasaydınız telefon açıp çağıracaktım. Sizden başka kimseyi görmek istemiyor artık."

Kadını izledi Sinan. Evin bu koridoruna daha önce hiç girmemişti. Dipteki oda Hülya'nınkiydi. Annesi önden girdi.

"Sinan bey geldi. Işığı açayım mı?"

"Aç" dedi sönük bir ses.

Sinan içeri girdi. Ağır bir hava çarptı burnuna. Kolonya kokusu öbür kokuları bastırmıştı. Hülya yatakta doğruldu. Annesi yastığını arkasına yerleştirdi.

"Hoş geldin."

"Hoş bulduk. Bugün kötüymüşsün."

"Sabah çok kötüydüm. Artık dayanılmaz bir ağrı... Bir ara hastaneye götürün diyecektim. Sonra doktor geldi. Üst üste iki iğne yaptı. Şimdi biraz katlanabiliyorum."

Işıktan galiba rahatsız oluyordu.

"Lambayı kapatalım. Abajur yeterlidir helhalde."

"Lütfen."

İlk kez bu denli kötü görünüyordu. Avurtları çökmüştü. Gözleri fırlamış gibiydi. Yüzü terli, soluk sarıydı. Alnını kurulamak istedi mendiliyle. Yoruldu. Sinan mendili elinden aldı. Islak kalan yerleri sildi.

Heyecanlanmış, üzölmüşü Sinan. Artık ölümlün sözü değıl, rengi, kokusu, esintisi odadaydı. O dakikaya dek Hülya'nın bir oyun oynayıp oynamadığından enikonu kuşkulanmıştı. İçin için suçlamıştı kızı. Eğer öyleyse bu kadarı da rezillik, diye söylenmişti.

"Artık yolun sonuna geldim."

Neden böyle konuşuyorsun, sözü dilinin ucuna geldi; söyleyemedi Sinan. Kenardaki koltuğı çöktü. Yine de bir şeyler demeliydi. Konuyu değıştirmeliydi hiç değılse.

"İstedigin bir şey var mı? Su falan."

"Hayır, teşekkür ederim" dedi Hülya gözleri kapalı. "Özür dile- rim, biraz güç toplamaya çalışıyorum. İşin sonuna geldim ama seninle konuşacağım daha çok şey var. Birazdan toparlanırım."

"Sen rahatına bak" dedi Sinan. Hayli çirkin görünüyordu şu anda dostu. Birkaç gün önce onu oldukça güzel bulmaya başladığını düşündü. Çirkinliğı hastalığından ötürüydü. Ama yüzündeki anlam

daha da derinleşmişti sanki. Bir nezaket, incelik gelmişti yüzüne, ma-
sumlaşmıştı. Bu haliyle bile onu kendine çok yakın hissetti Sinan.
İçindeki korku, sıkıntı yatıştı, hüznün kaldı geriye. Neden birkaç yıl
önce karşılaşmamıştı şu kadınla. Neden daha önce aramamış, yoluna
çıkamamıştı... Tuhaf sevgilisini, saldırgan arkadaşını yitiriyor muydu
gerçekten şimdi?..

"İstersen abajuru da kapatıp perdeyi açayım."

"Hayır, perdeyi açma. Dışarıyı görmek istemiyorum. Dışarıyı
duymak istemiyorum."

Gözlerini açtı. Biraz daha doğruldu yatağı içinde.

"Ya işte böyle dostum. Yolun sonuna geldik."

Buruk bir gülümseyişle baktı Sinan'a. Keşke hiç gülümsemesey-
di.

"Bu denli emin olmasan..."

Yeni bir gülümsemeyle kısıldı gözleri Hülya'nın.

"Tabii ki böyle bir şey söylemek zorunda hissediyorsun kendi-
ni" dedi. Gülümsemesi eridi. "Ama boş ver. Hiçbir şey söylemek zo-
runda değilsin. Benim ne yapacağım, ne yapmayacağım çok kesin
artık."

Uzun bir sessizlik girdi araya. Ağır koku artık duyulmuyordu.
Neydi Hülya'nın yapacağı, yapmayacağı kesin şeyler? Sormalı mıydı,
geçıştirmeli mi? Arkadaşıyla birlikte soluk alacağı belki şu son saatler-
de meraklı mı davranmalıydı, sessiz mi kalmalıydı? Fakat sessizliğin
böylesine de katlanılmazdı.

"Tobi'yi göremedim. Bir yere mi verdiniz?"

"Şimdi ondan söz etmenin tam sırası" dedi Hülya ters ters.

Sinan utandı. Ama yanlış yaptığını da düşünmedi öte yandan.
O zaman konuyu Hülya açsaydı. Sustu. Arkasına yaslandı. Mutfaktan
çoğu zaman olduğu gibi tabak çanak tıkırtıları geliyordu.

"Perdeyi açar mısın?"

"Açarım elbette. Eminsin değil mi?"

"Evet. Perdeyi aç, abajuru kapa."

Sinan beli ağrıyormuş gibi ağır ağır yerinden kalktı. Söyleneni
yaptı. Ağrıyan bir yanı yoktu aslında.

"Az önce bir kâbus gördüm. Başımı yastığa koyar koymaz. Çok
değişikti. Pek çok şeyi açıklıyor. Sonuca ulaştırıyor..."

Sinan yerine oturdu. Neyi açıklıyordu; sormadı. Söyleyecekti elbet Hülya. Zaten bu rüyalardan bıkmıştı artık.

"Neyi açıkladığını merak ediyorsun ama, daha fazla soru sormayı göze alamıyorsun. Lafımın sonunu getirmeyi bana bırakıyorsun. Biraz da sıkıldın anlattıklarımın artık. Öyle mi, değil mi?"

Evet, aynen böyle düşünmüştü. Cümlesi cümlesine... Çoğu düşünce, cümlelere dökülmemiş çağrışım akımlarına yüklenirdi. Ama kendi kendine değerlendirecek zaman bulmuş, onları cümlelere dökümüştü Sinan. Hülya her şeyi biliyordu. Artık şaşırmıyordu buna. Köpeği soruşundaki gizli endişeyi de okumuş; o yüzden sinirlenmişti kuşkusuz. Şu anda aklından neler geçtiğini de anlıyordu.

"Bu işin sırrını açıkla n'olur" dedi, son kertede ciddi, yalvaran bir sesle.

"Neyin sırrını?" diye sordu Hülya kaşlarını çatarak.

"Aklımdan geçenleri nasıl biliyorsun? Herkesin düşüncelerini okuyabiliyor musun mesela? Yoksa yalnızca benimkileri mi?"

Hülya şaşkın ve kızgın bir ifadeyle Sinan'a dikti gözlerini. Sanki ciddi olup olmadığını anlamak ister gibiydi. Oturduğu yerde iyice doğruldu.

"Yahu sen gerçekten safsın" dedi. Yüzünde şaka yaptığını gösterir hiçbir belirti yoktu. "Bazen öyle olmadığını düşünüyorum ama hakikaten biraz aptalsın."

Kızarmış bir suratla sordu Sinan.

"Nedenmiş o?"

"Telepatik güçler taşıdığımı ciddi ciddi inanmaya başladın sen. Sayende bu bir oyun olmaktan çıktı. Bak izah edeyim. Kafamı kullanarak tutabilecek tahminler yapmaya çalışıyorum. Olay bu. Senin en başta söylediğin gibi... Neden çoğu tahminim tutuyor: Karşımdakini iyi tanıyorum da ondan. Karşındakini anlamak için biraz çaba gösteriyorsun. Empati, diye bir şey var. Senin hayatına hiç girmediyse böyle kavram, ama var.. Yani, şimdi onun yerinde olsam nasıl olurdu diye sorup, öyle hissetmek sorunu..." Dinleyip soluklandı. "Biliyorum çok zaman sen de yapmışsındır aynı şeyi. Ama başaramadığını da biliyorum. Neden başaramıyorsun; cevabı açık: Çünkü çok bencilsin. Onun yerinde olsam ne düşünürdüm sorusunu sorarken bile kendini düşünmekten kurtulamıyorsun. Arzuların, hırsların hayal gücünü kı-

sırlaştırıyor. Başkası gibi düşünmeyi beceremiyorsun, çünkü bir an bile tutkularından kurtulamıyorsun. Yanıt bu işte. Çok açık değil mi? Cevap bu..."

Senin sandığın kadar bencil değilim" dedi Sinan. "Kimse beni senin gördüğün gibi görmüyor. Biraz bencillik var tabii. O kadar kötü bir şey mi bu. Herkes bencildir..."

"Hah!" diye bağırarak sözünü kesti Hülya. "Fazla bencil değilmiş. Bencillik de kötü bir şey değilmiş... Yüz bulsa bana felsefe yapmaya başlayacak. Felsefenin sırası değil şimdi oğlum. Bana işe yarar bir şeyler söyle. Yaşamdan bahset bana. Ya da ölümden söz et. Burada olduğuna değecek bir şeyler söyle..."

Ne diyebilirdi ki Sinan? Ağzını açsa kabahatti, açmasa kabahat... Susmak en iyisiydi. Susmalıydı.

Yine saldırı krizi tuttu kadının. Yine haksızlık yaparak tatmin oluyor. Ezmek istiyor beni. Neden? Neden yapıyor bunu? Artık dost olduğumuza inanmıştım. Sevmiştim onu. Onun da beni sevdiğini düşünüyordum. Bencilmişim... Evet, kim bencil değil ki. Kendisi mi!... Ölüm.. Şimdi onun tek problemi bu. Yaşam yok onun için. Her şeye ölümün içinden bakıyor. Fakat neden benimle uğraşiyor? Böylesi alçaltılacak kadar kötü biri miyim? O denli kötüysem burada işim ne. Evet, neden buradayım. Neden Filiz'le değilim, bir ölüm odasında hakaretler işitiyorum.

Kulağına salondaki durmuş saatin tik takları gelir gibiydi. Zaman, tik tak akıp gidiyordu. Böyle akıp geçmemeliydi vakit. Bu iş böyle bitmemeliydi. Sıcak bir şeyler geçmeliydi aralarında. Bir şeyler olmalıydı. Mutlaka olmalıydı.

"Neleri kesinleştiriyor bu son kâbus?"

"Sormasan da anlatacaktım zaten" dedi Hülya gözlerini açmadan. Sonra, yataktan kalktı. Odanın köşesindeki koltuğa oturdu. Üstü incedi. Üşüye bilirdi böyle. Fakat ne önemi vardı ki. Zaten bir şey dememeliydi artık Sinan. Bencilin tekiydi. Bencil miydi gerçekten? Birlikte olduğu insanların de düşünüp ne hissettiklerinin hiçbir zaman farkına varmamış mıydı? Belki de öyleydi. Birkaç saniye önce Hülya'nın üşümesini dert etmişti. Bunu sevecenliğinden düşünmüştü güya. Oysa kızın derdi değildi soğuk alıp almamak. Ölüyordu o. Ölüm ve üşümek... Kızın son günleri ve kendi aklından geçenler...

Gerçekten anlamıyor muydu hiçbir şeyi?

"Karanlık bir salondaydım. Küçük bir sinema salonuna benziyordu. Yanımda sıra sıra boş koltuklar görüyordum hayal meyal. Tek başınaydım. Önümde bir sinema perdesi. Elimde bir uzaktan kumanda aleti tutuyordum. Kocaman kalın siyah bir şey. Perdede görüntüler kayıp geçiyordu. İki metre önümdeki perdede bir sürü şeyler oluyordu. Üç boyutlu bir film seyrediyor gibiydim. Neredeyse içindeydim sahnelerin. Kişisel bir filmmiş bu. Böyle olabilir miş. Herkes kendi filmini seyredebilirmiş. Görüntüler benim hayatımdan olaylar... Kimisi benim bildik düşlerim, anılarım. Araya bazı acayip sahneler de giriyor. Kimisi korkutucu, kimi sıkıntı verici... Elimdeki uzaktan kumanda pek işe yaramıyor. Bozukmuş... İstedğim görüntülerini seçmek istiyorum ama seyrek olarak başarıyorum bunu; fakat çok sürmüyor, ilgisiz resimler yeniden yeniden kaymaya başlıyor. Aleti kurcalıyorum. Koltuğun kenarına vuruyorum, değişen bir şey yok. Dışarıdan, yani salonun dışından sesler geliyor. O salonun dışında başka bir ortam olduğu aklıma geliyor. Yani öyle olmalı diye düşünüyorum. Birtakım yankılı sesler. Merak ediyorum orayı. Müthiş merak ediyorum. Sıkılıyorum o salondan. Korkunç sıkılıyorum. Nasıl olursa olsun çıkmalı, orada dışarda ne varsa görmeliyim diyorum. Uzaktan kumanda hiç çalışmıyor artık. Görüntüler karabasan görüntülerine dönüyor. Duvarlara bakıyorum. Tek bir kapı göremiyorum. Böyle salonun içine sıçayım, diye bağıriyorum. Dört dönüyorum duvar diplerinde. Dışardaki sesler çok çekici artık. Muhakkak ulaşmalıyım oraya. Elimdeki aleti o sinirle yere fırlatıyorum. Alet paramparça oluyor, ortalık birden daha da kararıyor. O karanlıkta 'exit' yazısını görüyorum. Basbayağı İngilizce 'exit.' Kırmızı ışıklı bir yazı. Yazıya doğru koşuyorum. Perde ayağıma dolanıyor. Beyazperdenin içinde bir adam var sanki. Tanıdık biri. El yordamıyla anlıyorum bunu. Yırtıp paramparça ediyorum beyaz bezi. Bunu niye yaptığımı bilmiyorum; ama rahatlıyorum. İçindeki adam da ölmüş olmalı. Yerlerde kan görüyorum. Kıp-kızıl, yapışkan... Yavaş yavaş kapıya doğru yürüyorum..."

Sinan kafasını sonuna dek yordu. Neydi bundan çıkan anlam? Onca suçlamadan sonra soramazdı da. Biraz düşünse belki bir sonuç çıkartabilirdi.

"Evet" demekle yetindi.

"Evet ya! Hah!.." Bu kez daha içten bakarak güldü Hülya. "Demek bencil değilsin ha! Sana bencil demek haksızlık oluyor ha!"

"Evet, aynen öyle" dedi Sinan, Hülya'nın sevecen gülümseyişinden yüz bularak.

"Evet, düşleri artık bitirdik. Şimdi sana gelelim. Demek domuzuna bencil biri değilsin..."

"Değilim" diye yineledi kararlılıkla Sinan.

"Kızıl saçlı sevgilini hatırlıyor musun?"

Kızardı Sinan. Niye kızarıyordu ikide bir böyle. Özgüvenini büsbütün yitirmişti.

"Hangi kızıl saçlı sevgilim?"

"Paris'teki canım. O kadar uçma. Kızıl saçlı bir tek o var."

"Ee, ne olmuş ona?"

Hülya'nın yüzüne giderek renk gelmişti. Kıkırdadı yerinde.

"Ne mi olmuş. Bak onun da rüyasına yattım. Değme medyumlar su dökemez elime. Anlatayım mı?"

"Anlat" dedi Sinan, gergin bir yüzle. İşin sonunun nereye varacağını bekliyordu diken üstünde.

"Rahatla biraz. Derin bir nefes al. İstersen annemin getireceği çayı bekle. İstersen salona git, kendine konyak koy."

"Sen anlat" dedi Sinan. İlk kez bu denli sinirli ve kaba çıkmıştı sesi.

"Ha!?" dedi Hülya, demek öyle der gibisinden, küçümseyici bir bakışla.

"O sıra Paris'te iyi bir doktora programı kapmak üzereydin. Fakat kararsızdın. Dilini bir hayli ilerletmiştin. Başka bir ülkeye mi geçsem, doktora mı girsem, yoksa yurda mı dönsem, diye etrafta dört dönüyordun. Paralar suyunu çekmişti. Kafana göre bir iş bulamıyordun. Manyak bir sevgilin vardı, ondan ayrılmıştın. Zaten Meral'i saymazsak ne zaman akli başında biriyle ilişkin oldu ki... Eşini tanımıyorum, kusuruma bakmasın. İşte böyle aylak aylak dolaşıyordun orada burada."

Annesi elinde tepsiyle içeri girdi. Sinan'a çayını uzattı. Ayrıca kocaman bir tabakta kurabiyeler ve yaş pasta getirmişti. Ne tuhaftı şu geleneksel konuk ağırlama muhabbeti. Sinan'ın oldum olası garibine giderdi. Birisi ölse, cenaze evinde ölenden çok gelen yiyeceklerden söz

edilirdi. Aman kimse aç kalmasın, aman herkes tıka basa doldursun karınlarını... Peki neler söylüyordu bu Hülya! Nereden toplamıştı onca istihbaratı?

"Tamam artık işin bitti. Çık anne!"

Hâlâ sert davranıyordu kadıncağıza. Son günlerde bile. Annesi çıkınca Hülya ardından konuştu.

"Biliyorum ki ölümüne en çok o üzülecek. Çünkü şu dünyada en çok o sevdi beni. Sevdı ama o sevgi neler aldı götürdü benden. Tarzı buydu. Ben de onu severim ve bu da benim tarzım... Ne garip değil mi şu sevgi denen şey? Hiçbir şeyi halletmiyor aslında. Hiçbir şeyi çözmiyor."

Kafasını salladı Sinan. Uygun bir cevap verse belki öbür konuyu unutturabilir, ya da geçiştirirdi. Ama istemedi. Duyacaklarından korkarken, ölesiye de merak ediyordu.

"Çay bile içemiyorum artık. Su içsem kusuyorum."

Saatin tik-tağı yoktu. Köpeğin uluması yoktu. Ne yoğun bir yalnızlıktı bu sessizlik...

"Yağmurlu bir akşamdı. Duygusal şeyleri duygusal anlatmak gerek. Ama duygulanacak hal kalmadı bende.." Yere dikti gözlerini. Belli ki anlatma hevesini yitirmişti. Bir şeyi zoraki yapar gibiydi. Susmalı mıydı, devam mı etmeli?.. Başlamıştı bir kez. Ne boş şeylerdi bunlar. Ne incir çekirdeği doldurmaz şeyler konuşuyordu son saatlerinde. Ne anlamsız bir boşlukta yaşam... Gözlerine yaşlar doldu. Hiç ama hiç anlamı olmayan, yalnızca basit varlığıyla ona acı veren yerdeki halı motifleri bulandı.

Gözlerine yaşlar doldu.. Çevredeki her şey bulandı..

Sinan ürperdi. Titredi.

Demek ben de anlayabildim onun aklından geçenleri. Demek ben de kaptım kerameti...

Sinan ulaştığı noktaya sevinemedi, çünkü Hülya konuşmaya başlamıştı yeniden.

"Yağmurlu bir akşamdı. Arnavut kaldırımklı eski bir sokakta yürüyordun. Dar bir sokak... Az ilerde seyrek olarak uğradığın bir kafe vardı. Çok şirin bir kafe... Evine o sokaktan gitmeyi çok severdin ve o kafeyi de pek şirin bulurdun; ama sık oturmazdın. Garsonları çok ka-baydı. Hele kıvrıcık sarı saçlı iriyarı bir adam vardı ki, tüm neşeni ka-

çırırdı. O saatte yalnız başına ev dönmek istemedin. Bir süre oturabilir, sıcak bir şeyler içerdin. Pencereye yanaştın. Daha doğrusu yazları açılan kanatlı kapıya yanaştın; içeri baktın. O gün hangi garson çalışıyordu, bilmek istedin."

Sinan'ın yüzü ateş gibi yanıyordu ama içinden yeni bir ürperti geçti, titredti. Diken diken olmuştu tüyleri. Ürpertisi bu kez tedirgindi. Onca ayrıntıyı nasıl biliyordu bu kız! Kimseye anlatmamıştı ki... Hiç kimseye söz ettiğini anımsamıyordu ki...

"Buğulu camdan içeri baktın. Hemen pencerenin dibindeki masada yüzü yana dönük bir kız oturuyordu. Göz göze geldiniz. Her şeyi unuttun o anda. Camdan niye baktığını da unuttun. İçeriye girdin. Bir süre ayakta durdun; üstündeki ıslaklığı silkeledin. Garson, o adamdı; kıvrıkcık saçlı... Bakmadı bile sana. Umursamadı. Kız yalnızdı. Yıllar önce kapıldığın bir duyguyu anımsadın, aynı duyguya kapıldın yine. Kız oraya birisini aramak için gelmiş gibiydi. Köşeye yalnız başına oturmuş, dışarıyı, yağın yağmuru seyrederek gelecek kişiyi bekliyordu. Kitapçıdaki kızdı sanki o... Yavaş yavaş ama kararlılıkla masasına yaklaştın. Oturabilir miyim, diye sordun. Bunu sorduğunda aklına yıllar önce rastlaştığın kıza söylediğin ilk cümle geldi. Bu kez Fransızca kurmuştun cümleleri. Telaffuzun iyice düzelmeye başlamıştı. Kızın seni Fransız sanacağım düşünüyordun. Gerçi pek önemi yoktu, ama bu özelliğınle oyun oynuyordun. Alacağın cevaptan emindin bir yandan da."

"Sen nerden biliyorsun bunları?" dedi Sinan dayanamayarak. "Ne olur söyle. Başka hiçbir soru sormayacağım. Hiç değilse bir ipucu..."

"Nerden bildiğimin inan hiçbir önemi yok" dedi Hülya sakince. "İnan hiçbir önemi yok. Doğru olup olmadığının da önemi yok. Gerçi doğru ama, emin ol önemi yok. Önemli olan senin neler duyduğun. Senin neler düşündüğün önemli. Senin kim olduğun... Senin kim olduğun ve benim niye anlattığımı..."

"Niye anlatıyorsun peki?"

"Sen anla" dedi Hülya ifadesiz bir yüzle. "Niye anlattığımı kavramak sana düşüyor. Bu yere kadarı çok önemli değil zaten. Gerisini dinle:"

"Bir çay daha ister misiniz?"

"Çık anne. Çağırmadan da..." Sesi kısıldı. Öksürdü öksürdü... Sinan su bardağını uzattı Hülya'ya. Elini sallayarak istemediğini belirtti kadın. Annesinin çıktığı yere doğru söylendi. "O bir parazit... Anlamayı, algılamayı güçleştiren... Böyle milyonlarcası var... O cızırtı, gürültü arasında birbirimizi anlamayı umut ettik..." Soluğunu toparlamak için bir süre bekledi. Sonra devam etti: "Kız Macardı. Ama iyi bir işi vardı. Oturma hakkı elde etmişti. Seni epeyce besledi. Doktora başladı. Rüya gibi bir aşk yaşamaya başladınız. Yani sen öyle niteliyordun ilişkinizi. Tanışmanızdaki o şiirsellikten belliydi bunun böyle olacağı... Gerçekten çok cici, derin bir kızdı. Zaten sende bu şeytan tüyü oldukça hep böyleleri çıkar karşına. O rüya gibi aşkın sonuna bak sen! Kız, gece kulübü gibi küçük bir barda çalışıyordu. Patronlardan biri yılışmaya kalkınca adama ağzının payını verdi. Üstelik barda önüne ne çıkarsa kırıp döktü. Tabii kovuldu ama bir sürü alacağı vardı; adaralar vermiyordu. Alacağını sözde yaptığı ziyanı sayıyorlardı. Bir kez de birlikte gidelim, tekrar isteyelim dedi sana. Çok doğal bir şey rica eder gibi söylemişti bunu. Saf saf.. Kabul etmeyeceğini aklının ucundan bile geçirmemişti. Sen de, hayır gitmem demedin zaten. O gece birdenbire belin tutuldu. Yataklara düştün. Kız iyileşirsin diye dört gün bekledi; iyileşmedin. En sonunda kendi gitti. O gece eve dönmedi. Sen kızın evinde kalıyordun. Tabii eşek değilsin ya merak ettin. Her zaman gittiğiniz kâfeye gittin. Az sonra o da geldi. Bir gözü mordu. Yanağında sıyrıklar falan. Sen evde otur, ben bir süre gelmeyeceğim, dedi sana. Üç dört gün uğramayınca alındın tabii, çıktın evden. Sonra yine aradın onu. Bir evde çocuk bakıcılığı yapıyordu. Telefonla konuştun. Gel buraya, dedi sana, gittin. Evde yalnızdı. Yanında bir tek çocuk vardı. İki üç yaşlarında bir velet... Holde, yerde oturuyorlardı. Kız seni hiç de soğuk karşılamadı. Hatta birkaç dakika sonra üstüne atılıp öpmeye başladı. Çocuk önce şaşırmıştı. Yaptıklarınıza bir anlam verememişti. Sonra gülmeye başladı. Çok eğlenceli bulmuştu sizi. Sen pantolonunu indirmesine direndin. O üstelendi. Sen, burada çocuğun yanında olmaz dedin. O ısrar ediyordu. Ciddi miydi, dalga mı geçiyordu, belli değildi. Sıyrıldın elinden, yok, burada olmaz, dedin. O hiçbir şey demedi. Evden çıktın. Arkandan boş boş bakıyordu. Ya da sana öyle gelmişti bakışları. Seks manyağının tekiymiş, dedin içinden. Bir manyakla daha fazla uğraşamazdın.

Son yaptığına bir anlam verememiştin, hâlâ da veremiyorsun ama normal bir tavır olmadığından emindin. Böylece terk ettin onu. Gönül rahatlığıyla. Zaten ilişkilerinde hep sen terk etmişsindir. İşte bu tür terk edişler... Sözde Meral'i de sen bırakmıştın... Eski arkadaş çevreni de onların renksizliği yüzünden bıraktın. Sen hep kusursuzdun. Hep kusursuz kaldın."

Aptala dönmüştü Sinan. Boş boş bakıyordu.

"Nereden duydun bunları?"

Nereden duymuş bunları?! O kızıdan başka kimse bilmiyor. Sarhoş bir zamanımda birine anlatmış olamam. Yapmam ben böyle bir şey...

"Nerden duyduğum önemli değil. Diyelim ki onunla konuştum bir yerde. Veya başkası anlattı. Ama duydum ve o zaman kararımı verdim canına okumaya."

"Sen!" diye bağırdı Sinan. Susturdu kendini. "Sen neden yapıyorsun bunu? Neden düşman görüyorsun beni?" diye sordu alçak, yalvaran bir sesle.

"Düşmanlığımdan değil" dedi Hülya.

"Sevgiden olduğunu söyleme bana."

"Sevgiden de değil belki." Yüzü terlemiş, sıırıslılandı. "Nedeni ni ben bile bilmiyorum." Titredi. Yerinden kalktı, sürünürcesine yatağına geçti. Üstünü güçlkle örttü. Yardım etmek içinden gelmemişti Sinan'ın. Buna gücü de yoktu zaten. Tüm enerjisini sömürüp emmişti şu kadın.

"Nasıl bir dönemde yaşadığımızı unutuyorsun. Hepimiz değiştik. Zaman içimizden bir şeyleri alıp götürdü. Yarı yarıya boşaldı içimiz. Fakat yine de tamtakır değil. Böyle zamanlarda bir şeyleri korumuş olmamız da önemli. Niye böyle davranıyorsun bana?"

Hülya doğrulmaya çalıştı. Sinan'a tanıımıyormuş gibi baktı.

"İkiyüzlü!" dedi. "Alçak ikiyüzlü seni!" Suratına gelen kaplanmış battaniyenin köşesini öfkeyle itti. "Ben ne geçmişte ne sonra hiçbir şeye bulaşmadım. Ama boğazıma kadar girseydim bile, biz biz, demezdim durmadan. Siz kimsiniz. Sen varsın sen. Yalnızca sen. Geçmişte için boştu, şimdi de boş. Dönemler insanın içini doldurmaz, insanlar dönemleri doldurur. Senin gibi milyonlarcası var soka larda. Para fetişisti, unvan fetişisti. Aptal ya da zeki, okumuş ya da

cahil. Ama içleri boş. Sizler hiçbir zaman vicdan muhasebesi yapmazsınız. Yok çünkü öyle bir şeyiniz. O yüzden cehenneme çeviriyorsunuz bizim hayatımızı. Üstelik sizin gibiler yaşayacaksınız, yiyip içip sıçacaksınız, ben öleceğim. Sevinçliyim bunun için. Sevinçliyim; hiç anlayamayacağın kadar sevinçliyim."

Soluk soluğa kalmıştı.

Sinan kalktı. Hiçbir şey söylemeden koridora çıktı. Yeni bir titreme krizi sarmıştı.

Hasta bu! Adamakıllı kafadan hasta.

Hülya'nın annesi dış kapıdan çıkarken yetişebildi.

"Gidiyor musunuz?"

"Evet" dedi Sinan ağlamaklı bir yüzle. Gözleri de herhalde dolmuştu. Yüzünü göstermek istemedi. Dışarı çıktı. Döndü.

"Siz kendinize iyi bakın."

"Sizler iyi bakın. Sizler sağ olun" dedi kadın ağlayarak.

Sinan kadının yüzüne bakamıyordu. Bakarsa gözyaşlarının gözünden taşıp akacağından korkuyordu. Birkaç adım attıktan sonra aklına geldi.

"Tobi'ye ne oldu?"

Hülya'nın annesi yaşlı gözleriyle ifadesiz baktı Sinan'a.

"Tobi... Onu mutfak tüpüyle uyuttu. Ben evde yoktum. Ama hiç aç çekmediğini söyledi."

"Evet" dedi Sinan...

SİNAN - VIII

(24 Bölüm)

Meral'i mutlaka araması gerekti. Şimdi aramazsa ne zaman arayacaktı. Bok gibi yaptı beni, dedi içinden.

Rezil etti beni. Perişan etti...

Pedallara basan ayakları kaba sarsılışlarla titriyordu. Hiçbir yanı tutmuyordu. Sarsıntı kollarına da geçti.

Ana yola çıkmadan kenara yanaşıp durdu. Şimdi aramalıydı. Hemen şimdi. Bir iki dakika soluklanıp titremenin geçmesini bekledi. Sonra araç telefonuna uzandı. Numaraları çevirdi. Saat on dokuza geliyordu. Keşke çıkmamış olsaydı. Hem bakalım aynı işte miydi hâlâ.

"İyi akşamlar. Meral hanımla görüşmek istiyorum."

"Bir saniye lütfen" dedi karşıdaki ses. Bekledi. Şükür oradaydı Meral. Başka bir Meral değilse tabii. Gelip geçen yayalar ona bakıyordu. Niye bakıyorlardı böyle? Bakışlardan rahatsız oldu. Bu adamlar için mi yazı yazıyordu her gün. Bu adamlar için mi. Ne büyük anlamsızlıktı. İçi boştu demek. Onca yaşanmışlığa, onca birikime karşın boştu. Bu anlamsız kitleye içindeki boşluğu mu veriyordu. Onların da içi boştu zaten. Sıfırla sıfır, eşittir sıfır.

"Evet efendim, ben Meral."

"Ben Sinan. Nasılsın?"

"İyiyim, seni sormalı. Aramazdın pek. Hayrola!"

"Hayır değil" dedi Sinan. "Keşke hayır için arasaydım."

"Nedir sorun?" dedi karşıdaki, kısa kes der gibi.

"Hülya'yı tanırısın. Hatırladın mı bilmem. İktisatçı esmer kız. Neyse, çok hasta... Belki de ölecek, yani bir iki hafta içinde. Yani eski arkadaşı olarak bir arasan diyordum... Akıl öğretmek gibi olmasın ama çok sevinirdi herhalde."

Meral ses çıkarmadan dinliyordu. Sinan'ın söyleyecekleri bitince arada bir boşluk oldu. Ardından yanıt geldi.

"Hülya'nın durumu gerçekten kötü olmasa, bu söylediklerine çok gülerdim ama şimdi şamatanın sırası değil."

Ne söylemek istiyordu bu kadın?

"Anlayamadım" dedi Sinan, zorlukla. "Açık konuşur musun."

"Şunu söylemek istiyorum: Biz onunla zaten epeydir görüşüyoruz. Örneğin dün oradaydım. Senin de gelip gittiğinden haberim var. Yani için rahat olsun.

Apışıp kaldı Sinan. Artık ne söyleyebilirdi ki. Neydi bu olanlar. Şaka mı, rüya mı, gerçek mi?

"Başka bir şey söyleyecek miydin?"

"Seninle konuşalım" dedi Sinan düşünmeden. Düşünecek şey yoktu zaten.

"Ne konuda?"

"Konusu mu var canım şimdi. Konuşmalıyız mutlaka. Nasıl ayarlayalım bu işi?"

"Konuşacak ortak bir şeyimiz olduğunu sanmıyorum" dedi Meral, soğuk bir iş idarecisi sesiyle. Televizyon dizilerinden mi öğrenirlerdi böyle konuşmayı. "Yolda rastlaşırsak, vaktimiz de varsa, belki beş dakika laflarız. Ama şu anda günümde değilim. Zamanımsa hiç yok."

"Evet" dedi Sinan.

"Evet ya" dedi Meral alaycı bir tonla. "Peki öyleyse, aradığın için teşekkürler."

Yarı karanlıkta yanından geçenlere bakıyordu Sinan. Ama gözü hiçbir şey görmüyordu. Alıcıyı elinde sıkıp durduğunu çok sonra ayırırsadı. Arabayı çalıştırdı. Kendisine karşı bir oyundu bu. Fakat nedenini çıkaramıyor, Hülya'nın hastalığıyla bağlantısını kuramıyordu. Yüksek sesle bağırdı.

"Ama neden ben? neden?..

Yandan acı bir fren sesi duydu. Çarpmamak için güçlkle durabilen arkadaki kamyonetin sürücüsü öfkeyle kornaya basıyor, el kol hareketleri yapıyordu. Yola çıkmıştı hiç bilmeden.

SERCAN - II

(25. Bölüm)

Etiye sütlüye karışmaz, kokmaz bulaşmaz bir insan olarak algıladığı arkadaşı giderek ilgisini çekiyordu Sercan'ın. Bir roman yazsam ve ilk bölümünde onu göstersem böyle bir tipin ne anlamı olabilir, diye sormuştu başta kendi kendine, küçümsemişti adamı. Onu son bölümde ne bağlamda yeniden gösterebilirdi ki? Fakat adamı yakından tanıdıkça yanıldığını anlıyordu. Fevzi bey donuk görünümünün, künt duygulanımının ardında aslında bayağı renkli bir tipti. Bunu anlamak için üniversite sınırlarının dışına çıkmak gerekiyordu yalnız. Birkaç kez evine gitmişti. Shakespeare külliyyatı üstüne ne ayrıntılı bilgisi, ne denli geniş bir kütüphanesi bulunduğunu orada öğrenmişti. Okulda tartışırken bölük pörçük ve önemsiz gibi görünen bazı ayrıntılar demek ki kafasındaki buzdağının yalnızca görünen bölümüydü. Belki de sorunu buydu adamın. Çünkü kafasında bir sistem yoktu Fevzi'nin. Bilgileri yığıyordu üst üste fakat onları gereği gibi işleyemiyordu. Bu büyük yığını işleyecek programdan yoksundu beyindeki bilgisayar ve herhalde o nedenle derin görünmüyordu bilgisi, ya da aslında ilgisiz bir insanın işi gereği öğrendiği oturmamış bilgi parçaları gibi algılanıyordu söyledikleri. Adamın bir de caz müzik arşivi vardı ki böylesini hiçbir evde görmemişti Sercan. Fevzi'nin okulda dikkat çekmeyen bir özelliği de çevresiydi. Evine gittiğinde rastladıkları, telefonla arayanlar, laf arasında andıklarıyla, garip garip insanlarla ilerlemiş dostluklar kurduğu anlaşılıyordu.

Mr. Kenwood'la bir akşam yemeği yiyeceğiz, sen de gelmek ister misin, demişti dün. Amerikalıyı uzaktan tanırdı Sercan. Pek şeker, yaşlı bir adamdı. Üç yıl önce ayrılmıştı üniversiteden ve memleketine yerleşmişti. Ancak sık sık geldiğini duyuyordu Türkiye'ye. Bir Türk dostu olarak bilinirdi Kenwood. Okuldaki hocaların vize sorunu çıktığında onun referansı yeterdi. Hatta bir keresinde Sercan da yararlan-

mıştı o ayrıcalıktan. Gelmek isterim tabii, demişti. Yüz yüze hiç konuşmadığı bu renkli adamla tanışmayı elbette isterdi Sercan. Gelecek yıl birkaç aylığına Amerika'ya gidecekti ve adam da bildiği kadarıyla çalışacağı üniversitenin bulunduğu şehirde yaşıyordu.

Otelin lobisine girdiğinde uzun süredir hissetmediği kadar güvenli ve mutlu hissetti kendini. Sibel sorununu kafasında çözmüştü. Nilüfer'in eksikliğinden kaynaklanan geçici bir arayışın yanlış yönlendirilmiş bir ilgi odağıydı yalnızca o. Aniden gelen özgürleşmenin ilk anda yarattığı bir baş dönmesiydi. Ama evet, o sorunu çözmüştü. Yaşam felsefelerinin aykırılığını, yaşam alışkanlıklarının farklılığını kısa zamanda kavramıştı. Polis korkusunu da atmıştı tümüyle üzerinden. Özgürlük asıl şimdi başlamıştı. Yeni bir dönem... Önünde açılacak yeni kapılar, yeni heyecanlar... Bu yeni dönem, yeni kapılar ya başarısızlık, içinden çıkamayacağı bir burukluk döngüsüne açılıyorsa. Ya yaşam eğrisinin bir daha yükselmeyecek düşüşü başlamışsa. Anlık mutluluğu bu küçücük darbeye sarsıldı. Kendini çok mutlu hissettiği bazı anlarda gelen ağır hava şöyle bir esti, yaladı aklını: Her mutluluğun ardından bir mutsuzluk gelir. Her tepenin sonu bir iniştir...

Çekici bir kız geçti yanından kendisi kadar hafif parfüm kokusuyla. Parfüm kokusu ve müzik yeniden canlandırdı neşesini. Güzel bir yemek yiyecekti şimdi seçkin bir toplulukla. Küçük ve kafa dengi bir topluluğu şamatalı kalabalıklara her zaman yeğlerdi. Keşke tanımadığı başka insanlar da damlamasaydı şuraya.

Fevzi bey'i restoranın girişinde gördü ve daha çok sevindi buna. İçeriye yalnız girmeyecekti demek ki.

"Yemeği saat dokuza almışlar" dedi adam. "Mr. Kenwood yukarda. İstersen gel önce bir odasında ziyaret edelim."

Birlikte asansörü yürüdüler. Fevzi her zamanki donuk haliyleydi yine. Çok sık bir takım elbise giymişti üstüne. Bu toplantıyı pek fazla önemser bir hali vardı. Hafif de olsa bir gerilim... Ya da şu Amerikalıyı fazla önemsiyordu. Peki neden kendisini de davet etmişti böyle gerilimli olabilecek bir buluşmaya? Belki her günkü ortamından biriyle birlikte olmakla rahatlamak istemişti biraz. Belki o hiç göstermeyen gerçek has insanlardan biriydi Fevzi bey. Birkaç ay sonra Amerika'ya gideceğini biliyordu. Kenwood'la tanışmasını yalnızca o yüzden istemişti belki.

"Bende asansör fobisi var, biliyor muydun?"

Sercan o anda fark etti adamın alnında boncuk boncuk biriken terleri.

"Hayır bilmiyordum" dedi içinden gelen, tutamadığı gülücükle. "Hep olur mu bu?" dedi ciddileşerek. Dalga geçmenin sırası değildi; önemseyici bir şeyler söylemesi gerekirdi herhalde.

"Eskiden çok kötüydü" dedi Fevzi sıkıntısını zor saklar bir yüzle. "Bu iyi halim. Şimdilerde özellikle asansöre biniyorum artık." Derin bir nefes alıp tuttu.

Burnunun tam dibindeki bu terlemiş, kızarmış, sanki bir şey söylemek ister gibi ciddi ciddi kendisine bakan surat müthiş komik görünüyordu Sercan'a.

"Böyle yüksek bir yere çıkacaksam yanıma muhakkak birini alıyorum. Daha tam geçmiş sayılmaz."

"Bir şey belli olmuyor" dedi Sercan, adamın okuldaki odasında dünya yıkılsa umurunda olmayacak sakın suratını anımsayarak. "Hiçbir şey söylemedin bugüne kadar. Doktora gidiyor musun?"

Kafasını salladı Fevzi. Artık konuşacak durumdan da çıkmıştı anlaşılan. Sonunda asansör durdu. Adam oflayarak fırladı dışarı. Sercan yüzünün tüm kıvrımlarını gererek sessizce güldü arkasında. Varlığını ayırmısayamadığı geriliminin bu ani boşalması iyi gelmişti sinirlerine. Yaşadıkça kim bilir daha neler görecekti.

Koridorun sonundaki kapıyı çaldı Fevzi. Kapıyı genç bir adam açtı. "İçeri gelin lütfen" dedi İngilizce. Mr. Kenwood hazırlanıyordu, çıkmak üzereydi. "Bir şey alır mıydınız?" diye sordu genç Amerikalı. Fevzi viski istedi. Sercan teşekkür etti; içmeyeceğini söyledi.

Rahat davranmalıydı. Bu Amerikalı'lar çekinik tavırları farklı anlarlardı hep. Onların yanında ne denli rahat olunursa o denli iyi izlenim bırakılırdı. Elbette düşüncesizce bir rahatlık değil, kendine güveni gösteren bir rahatlıktı istenen. Oturmadı. Ellerini cebine attı, pencereye yürüdü.

Sağ taraf Boğaz'a bakıyordu, sol yan Taksim meydanına. Alan daha çok ilgisini çekti. Pencereye iyice yaklaştı. İlk kez bu kadar yüksekten görüyordu meydanı. Ne zaman Taksim'e çıksa mutlu olurdu; her zaman etkileyici bir mekândı onun için. Yukarıdan bakıldığında daha da güzel, daha da çarpıcıydı. Aşağıda yürürken insanın yüzüne

vuran Boğaz havası hissedilmiyordu yalnızca. Ama deniz de görölüyordu buradan. Ayrıca sık rastlanan çapaçul insanların sefaleti de fark edilmiyordu uzaktan. İçi titredi. Belki birkaç ay sonra Amerika'da olacaktı. Birkaç ay sonra bunun iki katı yüksek bir gökdelenin baka-caktı şehre. Washington'ın, New York'un alanlarında dolaşacaktı. Sık sık seyrettiği ve her seyredişinde havasına eni konu kapıldığı filmlerin dünyasına girecekti.

Kapı vuruldu. Genç yardımcı gitti, açtı kapıyı.

"Ooo, welcome Mr. Cenk."

Duyduğu adla döndü Sercan. 'Mr. Cenk' denilen kişi içeri gir-mişti bile.

"Heey, beyler siz de mi burdasınız!" dedi bağırarak.

Sercan şaşırıp, bozuldu. Bozuntusunu gizlemek istedi ama başa-ramadı bunu. Başıyla selam verdi gülümsemeye çalışarak.

"Hoş geldiniz" dedi zayıf bir sesle. Adam zaten onu duymadı. Fevzi'yle tokalaştı hararetili hararetili.

"İlla yabancı bir dost gelince mi buluşacağız. İnsan bir arar."

Elini kurtardı Fevzi.

"Aramayan sensin. Geçen hafta tele-sekreterine not düştüm."

Boşanmayı kabul edişi şerefine Nilüfer'in davetini reddedememişti. Yine bu borazan sesli Cenk yarması vardı kulüpte, onun bir erkek arka-daşı, ilk kez gördüğü her söze kahkaha atan şıllık bir kadın, Nilüfer ve Sercan.. Cenk ile Nilüfer'in arası limoniydi yine, ama limoni mimoni yine de birlikteydiler nedense. Bir ara ikisi kalktılar, barda oturdular ve kavga ettiler besbelli. Önce Nilüfer geldi; sonra Cenk de bozuk bir yüzle yanaşıp oturdu yanlarına. Çok geçmeden de kalktı. Bunu fırsat bilen Ser-can da kalkmak istedi. Nilüfer'in yanında başka tanıdıkları vardı şimdi. Muhabbetleri uzadıkça uzadı, Sercan sıkıldıkça sıkıldı. Dayanamadı so-nunda; hadi dedi, kalkalım. Sen uykusuz kaldımsa gidebilirsin, dedi Ni-lüfer. Canına minneti Sercan'ın. Fakat ertesi gün buluşmaları gerekiyor-du boşanma işlemlerini başlatmak için. Yarın buluşacak mıyız, diye sordu. Duymadı Nilüfer. Bir kez daha sordu Sercan. Öbürü, nedir bu münasebetsizlik der gibi aşağılayıcı, baktı bir; ben vazgeçtim, yarın falan buluşmuyoruz, di ye kestirip attı. Sercan çöktü. Sonra karşı konulmaz bir öfke yükseldi içinde. Elleriyle boğarak öldürebilirdi o anda kadını. İçkisi-ni bir dikişte içti, dişlerini sıktı. Gözlerinden yaşlar geldi.

Gece yarısını geçmişti. Sabah olacaktı neredeyse. Kalkma zamanı nihayet gelmişti. Yanlarındaki arkadaşları dağılmıştı, dört kişi kalmışlardı yine. Cenk'in arkadaşının ağzını bıçak açmıyordu saatlerdir. Çok içmişti besbelli, oturduğu yerde uyukluyordu. Nilüfer, adamı koluna girip zorla kaldırdı. O da çok fazla içmişti aslında. Kulüpten çıkarlarken şıllık kadın bir arkadaşını gördü ve onun arabasına doğru koşup ayrıldı yanlarından. Kalan üçü adamın otomobiline doğru yürüdü. Devasa Amerikan arabasının yanına geldiklerinde en iyi durumda kendisinin olduğunu fark etti Sercan. Nilüfer de ayrılmındaydı herhalde bunun.

"Arabayı sen kullan istersen" dedi Sercan'a.

Sercan durdu. Aklına o an gelen soğuk fikirle geri çekildi. Soğuk bir fikirdi ama hoş bir yanı da vardı. Pis bir olasılıktı. Düşük bir olasılık... Ama her şeye rağmen denemeliydi.

"Ben sizinle gelmeyeceğim. Biraz yürüyüş yapmak istiyor canım.

"Arabayı kim kullanacak peki?" diye sordu Nilüfer endişeli.

"Ben kullanırım" dedi ayakta zor duran adam.

"Sen kullanamazsın!"

Sercan araya girdi:

"Kullanır canım ne olacak. Ben ondan daha mı iyiyim sanki.

"Evet, kullanırım" dedi adam homurdanarak.

"Sen kullansan.

"Ben gelmiyorum" dedi Sercan inatçılaşılarak. "Siz gidin. Hiçbir şey olmaz."

Adam arabaya tutuna tutuna sürücü bölümüne geçip oturdu. Nilüfer de ayrılmaya başlamış endişeli bir yüzle yanına... Sercan park yeri çıkışına doğru biraz yürüdü. Adamın arabası kalktı, her an duracakmış gibi yavaş yavaş yanından geçti. Nilüfer'in bakışlarını gördü. Göz göze geldikleri son an... Biraz endişeli, soran, biraz şaşkın, uykulu bir bakış. Birazcık da sevgi var mıydı içinde? Vardı galiba. Ne yazık ki vardı. Allah kahretsin ki vardı...

Sercan söylediği gibi sahile çıkıp biraz yürüdü. Sonra bir taksiye atladı, evine döndü. Bir saat yattı, uyudu, sonra kalktı hazırlandı...

Okula gitmeden aradı polisler. Nilüferler denize uçmuşlar. Adam bir şekilde kurtulmuş boğulmaktan. Nilüfer'se kurtulamamış...

Cenk'in arkadaşının davası kısa sürdü. Bir şeyler oldu, hiç yatmadan çıktı adam. İlk ifadelerinde bir kamyonetin yandan arabasına çarp-

tığını söylemişti. Hakikaten denizden çıkarılan arabada bazı vuruklar, ezikler görünüyordu. Mavi renkli kaporta üstünde kırmızı boya izleri... Mahkeme bu ifadeyi dikkate aldı, ama polis almadı. Vuran araba bulunamadı; ama ilk ifadesinde pek ısrarlı olmamasına karşın adam sıyrıldı.

Nilüfer'in birkaç arkadaşı Sercan'dan şikâyetçi oldular. Nilüfer'i çoktandır öldürmek istediğini söylediler polise. Sercan birkaç kez gitti geldi emniyete, hayli terledi; ama o da bitti sonunda...

Cenk sırtarak yaklaştı.

"Ee, profesör, seni görmeyeli de çok oluyor, nasılsın?"

Yanında kendini her zaman ezik hissettiği bu adamdan ne denli nefret ettiğini yeniden anımsayarak soğuk yanıtladı Sercan.

"İyiyim. Siz nasılsınız?"

Fakat elini sıkmamak da olmazdı.

"Seni bayağı yormuşlar galiba. Ben sonradan haberini aldım. Nereden bileyim ibnelerin bu kadar işgüzar davranacaklarını. Öğrenir öğrenmez haber gönderdim; geri zekâlılığın lüzumu yok dedim bırakın adamı, yoksa s..im belanızı. Kusura bakma başsağlığına gelemedim o sıra."

"Önemi yok" dedi Sercan.

Şu anda ne çok isterdi herifin yüzüne tükürmeyi.

"Heey, bütün dostlar burada!"

Mr. Kenwood girmişti içeri. Ellerini iki yana açarak hepsini kucaklayacakmış gibi yaklaştı. Türkçesi bayağı düzgün sayılırdı. Cenk'le Türk usulü hararetle kucaklaşıp öpüştü. Ardından Fevzi beyle.

"Size bahsettiğim doçent arkadaşımız" diye tanıttı Fevzi bey, Sercan'ı.

"Sizin adınızı çok duydum. Zaten sanırım daha önce de karşılaşmıştık!"

Sercan'ın elini kuvvetle sıkıp sallamaya başladı Amerikalı.

"Birkaç kez aynı ortamlarda bulunduk, fakat tanıştırılmadık" dedi Sercan yitirdiği neşesini yeniden kazanmaya çalışarak.

"Evet evet, simanız bana hiç yabancı değil. Dostum çok memnun oldum tanıştığımıza. Adınız Sercan'dı değil mi?"

"Evet, ben de çok memnun oldum" dedi Sercan adamın zekâsına hayran bakışlarını saklama gereği duymaksızın.

"Sercan bey gelecek yıl başında Washington'a gidecek" diye

araya girdi Fevzi. "Üniversitede çok önem verdiğimiz ortak bir çalışmayı başlatacak. Sizinle tanıştırmayı özellikle bunun için istedim."

"Müthiş bir şey" dedi Amerikalı. Duygulanımı sözlerine katılmasa, bu abartılı konuşma tarzını alay olarak yorumlayabilirdi Sercan. Fakat adam gerçekten çok canlı, delibozuk biriydi belli ki.

"Ne kadar kalacaksınız?"

"Şimdilik iki ay görünüyor. Fakat artabilir" dedi Sercan. Cenk'in varlığına bile alışmış, kendini toparlamıştı biraz.

"Çok çok iyi. Görüşmek için yeterince vaktimiz olacak. Üniversite'de hemen herkes arkadaşımıdır. Başlangıçta belli faydalarım dokunur gerçekten. Ama ben olmasam da siz zaten fethedersiniz gittiğiniz yeri."

"Yok canım, beni tanıımıyorsunuz" diye geveledi Sercan. Utanmıştı.

"Tanıyorum tanıyorum" dedi adam Sercan'ın omuzuna vurarak. "Ben Türk dostlarıma dışarda yardım etmeye çalışıyorum; sanmayın ki onların ihtiyacı olduğundan. Ben onları Amerika'da tanıdıklarına göstermekle iftihar ediyorum.

Kalın sesiyle güldü Cenk.

"Beynin de en iyisi Türkiye'den çıkar, değil mi hocam!"

"Yoo, bizim koyunların beyni daha lezzetlidir" dedi Amerikalı. Bunu ciddi bir yüzle söylemişti. Espri olup olmadığını anlayamadığı için gülemedi Sercan. Fevzi yine donuk donuk önüne bakıyordu.

"Hazırsanız inebiliriz..."

"Sizden iki dakikanızı rica edeceğim" dedi Cenk Amerikalıya. Adamın koluna girdi, pencereye doğru yürüdü. Fevzi ile Sercan kapıya yaklaşıp beklediler. Genç Amerikalı Fevzi'nin elinden bardağını aldı, mini bara bıraktı, döndü kapıyı açtı.

"Aa, evet, biz önden gidebiliriz" dedi Fevzi.

Biz iniyoruz gibisinden bir el işareti yaptı Amerikalıya ve dalgın dalgın çıktı. Sercan da arkasından. Kapanmakta olan kapıdan istemeden geriye baktı bir an. Taksim meydanını gören pencere önünde dikilmiş, İngilizce mırıl mırıl konuşmakta olan iki adamla göz göze geldi son kez. Bir tatsızlık hissi yeniden tüm ağırlığıyla oturdu dumanın bilincine. Koridorda Fevzi'ye yetişti.

"İnerken pek sorun çıkmıyor; asıl çıkarken kötü" dedi adam.

Şimdiden kıpkırmızı kesilmişti oysaki.

Ne talihsizlik, ne büyük tatsızlıktı şu Cenk'le böyle bir ortamda bile karşılaşmak. Bok herif, diye söylendi içinden. Güya beni polisten kurtarmış... Güya yormayın artık çocuğu, demiş...

Asansör geldi, kapısı açıldı. İstemeye istemeye içeri girdi iki adam.

Nilüfer'in yüzü geldi gözünün önüne. Ona son bakışı. Yardım isteyişi... Arabaya bir kamyonet çarptı, demişti Cenk'in arkadaşı. Mahkeme bunu dikkate almıştı gerçekten. Başka türlü, kolay sıyrılabilir miydi işin içinden. Peki neden polis dikkate almamıştı o ifadeyi? Yoksa almış mıydı? Dosya üzerinde olsun hiç üstünde durulmuş muydu? Neden o konuyu kurcalamak hiç aklına gelmemişti? Herhangi bir noktayı düşünecek beyin mi bırakmışlardı ki? Suç poliste miydi yalnızca? Nilüfer'in ölümü değil, kendi öne çıkmamış mıydı aylardır kafasında...

Bu Amerikalıyla ne konuşuyordu şimdi? Taksim meydanına bakan pencere önünde. Taksim... Taksim alanı... 1 Mayıs...

Sıcak basmıştı, yorgunluk sarmıştı herkesi. Pankart sopası tutan önündeki kızın örgülü atkuyruğuna takılmıştı gözü. Örgüden sıyrılan sarı teller terlemiş beyaz tenli ensesine yapışmıştı. Kürsüde biri bağırıp çağırıyordu; pek kimse dinlemiyordu konuşanı. Arkada biri öksürüyordu durmadan. Kısık sesli bir genç, arkadaşıyla şakalaşıyordu. Küçük beyaz bir bulut çıkmıştı otelin ardından yavaş yavaş ilerliyordu Boğaz yönüne. Önündeki kız dönüp arkasına bakmıştı o an. Burnu biraz kemerliydi, gözleri çok güzeldi fakat... Kürsünün yanındakiler yeni bir slogan başlatmıştı. Onların grubu da yanıt vermişti sol yandan gelen sloganlara. Slogan karmaşasından, yüz binlerin konuşmasından, soluğundan oluşan mahşeri bir uğultu...

Kız atkuyruğunu salladı başını çevirerek. Bir silah sesi duyuldu uzaktan. Ardından birkaç el silah daha. Sloganlar ve kısa bir sessizleşme, sonra çok yakından, tepelerinden gelen patlamalar. Panik...

Herkes koşuyordu. Yüzlerce, binlerce insan. Ayak sesleri, silah sesleri, haykırışlar... Yerin altından geliyordu sanki gümbürtüler... Birkaç kişinin düştüğünü gördü. Düşenlerin kalabalığın arasında kaybolduğunu... Bazı ayrıntıları algılayabilmeye başlamıştı. Dağılmayın arkadaşlar, diye bağırıyordu biri. Başka biri havaya ateş ediyordu. Büyük bir kütleye

önce Kazancı yokuşuna doğru koştu, sonra kütlenin önemli bir parçasıyla yön değiştirerek Siraselviler tarafına. Alman Hastanesini geçtikten sonra durdu. Nefes nefeseydi... Meydandan hâlâ silah sesleri geliyordu. İnsanlar şaşkın, yüzler beyazdı. Bir kız yere oturmuş ağlıyordu...

Şimdi neredeyim? Kimlerle birlikteyim?..

Asansör zeminde durdu. Bu kez Fevzi daha rahat görünüyordu. Sercan'sa terlemişti. Kısa bir süre için bile olsa ayrılmalıydı bu adamdan, kendi kendisiyle buluşmalıydı.

"Siz restorana gidin, ben bir tuvalete uğrayacağım."

Birden içine doğan bu iğrenç şüphe bir hastalık belirtisi miydi, yoksa o güne dek rahat rahat yaşadığı aymazlığa ani bir tepki mi? Hangisi olursa olsun berbat bir durumdu yaşadığı. Berbat bir duyguydu şüphesi.

Lavaboda yüzüne su serpti, gözlerinin içine baktı. Değişik bir hali yoktu gözlerinin. Belki de abartıyordu. Abartıyor muydu gerçekten?..

Anımsadı. Gece gördüğü rüyaydı. Taksim alanına bakan bir kafede konyak içiyordu. Yandaki masaya biri yaklaştı, oturdu. Umut'tu bu. Şaşırdı. Hayret, biraz sevinçli bir şaşkınlık... Kendinin de yalnız olmadığını ayımsadı o an. Sibel'le birlikteydiler. Kız Umut'u görmemişti fakat. O başka yana bakıyordu. Uzun süre öbür tarafa baktı. Kenerdaki masaya Umut'un geldiğini söylese miydi? Kararsız kalmıştı. Kararsızlık sıkıntıya dönüştü. Ne yapmalıydı, ne yapmamalı? Delikanlıdan yana baktı bir kez daha. Çocuk hesabını vermiş kalkıyordu. Ne acele! Yüzü görünmüyordu artık. Umut da olabilirdi, başka biri de... Dayanamadı. Sibel, dedi... Şu genci görüyor musun! Tanıdık birine ne kadar benziyor. Kız başını çevirdi. Bu o, diye bağırdı. Ölmemiş! Ölmemiş işte! Koştu, yetişti adama, çevirdi yüzünü. Sarıldı. Hayret çok sevinmişti rüyayı gören kendisi buna. Neden sevinmişti?

Kırmızı güller aldı çiçekçiden. Kırmızı güller ve kırmızı karanfiller. Büyük bir buket yaptırdı. Üstünü jelatinle örttürdü varana dek parlaklıklarını yitirmesinler diye. Ama altını parlak kâğıda sardırmadı, çünkü az sonra dağıtacaktı ne de olsa.

Çiçekçiden çıkınca taksi tuttu. Arkaya yerleşti kocaman buke-tiyle. Şoföre gideceği yeri söyledi. Heyecanı artıyordu her geçen dakika. Hava iyice kararmıştı. Yaşanan dünyanın kargaşası sürüyordu sokaklarda. Minibüsler öbür araçlara hak tanımaksızın ilerliyor, sonra aniden durup, aniden fırlıyorlardı yola. Zikzaklar çizen özel otomobiller... Birbirlerine el kol işareti yapan, bağırıp küfürleşen adamlar... Gereksiz yaşamların boş öfkeleri. Işıklarını yakmış dükkânlar, lokantalarda tıkinan insanlar, arabalı seyyar satıcılar.. Sonra dükkânlar ve kalabalık bitti. Karşıdan karşıya geçen bir köpek... Yandan çıkan bir aracın altında kalmaktan son anda kurtuldu.

"Bu saatte kapalıdır" dedi o ana dek ağzını açmaya cesaret edemeyen sürücü.

"Bakalım" dedi Sibel yalnızca. Adamın sarkık bıyıklarından, bölüğünden ötürü kuşkuculuğu zor ayırımsanan bakışlarından hoşlanmamıştı. Araba yanaştı. Sibel parayı ödedikten sonra indi. Yarım yamalak, 'iyi akşamlar' demişti; ama adam yanıt vermemişti. Gereksiz kibarlığına kızdı. Ağır ağır yürüdü. Ortalıkta kimse görünmüyordu. Demir parmaklıklı kapı kapanmıştı gerçekten. Yanaşıp iç yandaki bekçi kulübesine, öbür yanda lambanın altında duvara yakın konulmuş oturma yerlerine doğru baktı, alçak sesle bağırdı:

"Kimse yok mu?"

Kimse yoktu. Aslında işine gelirdi bu. Bekçiye görse, kapalı diyecekti adam. Rica edip özel izin istemesi gerekecekti, belki avucuna biraz para sayması...

Daha önce birkaç kez ziyaret etmişti, tanıyordu bu mezarlığı. Sol yana doğru duvar boyunca yürüdü. Az ilerde duvar alçalıyordu. Ortalık iyice kararmıştı. O yere dek takılıp düşmeden ilerleyebilse duvardan atlaması pek zor olmayacaktı.

Duvar, boyu düzeyindeydi artık. Üstüne buketini koydu. Cam kırıkları olmasın diye eliyle yokladı. Sonra bir sıçrayışta göğsünü dayadı tepeye, tırmandı. Öbür yandaki zemin daha yüksekti. Aşağıya atladı tehlikesizce, buketini aldı, mezarlığın derinliklerine doğru baktı. Gözü karanlığa biraz daha alışmalıydı.

Öldükten sonra onunla ilk kez buluşacaktı. Cenaze törenine gidememişti. Gömüldükten sonra da bir kez gelebilmişti birkaç eski arkadaşıyla, yanında pek fazla durmamıştı.

Mezar başında başka birilerinin de bulunmasını istemiyordu. Birileriyle karşılaşmak... Mezar... Düşünürken bu sözcüğü usuna getirmekten kaçınıyordu ısrarla, yalnızca belki onun kadar sıkıntı verici toprak bir tümseği çağırıyordu imgelemine. Ayrıca mezarlıkların bakımsız halinden nefret ediyordu. Ortalıkta dolaşan, bahşiş isteyen çapaçul çocuklar, başkalarının mezarlarını çiğneyen aptal ziyaretçiler. Böyle bir yerde bile fıldır fıldır dönen gözler... Hem onunla yalnız görüşmek istiyordu. Geçen aylardaki gibi, bir Umut, bir o... Onunla yalnız konuşmak istiyordu. Onun yanında yalnız ağlamak. Elin ayağın çekildiği bir zaman diliminde onun yanında kalarak ona ne denli değer verdiğini gösterebilmek. Kendine gösterebilmek.

Ayakkabıları biraz toprağa bulaşsa da sonunda yolu buldu. Hızlı hızlı yürüdü. Az sonra mezarlığın ana yolunu bulması da zor olmadı. Adımlarını hızlandırdı. Gökte ay hilaldi. Epeyce parlaktı aslında ve ağaç altlarına yaklaşmadıkça ortalık aydınlık sayılırdı. Birden durdu. Bir ayak sesi dinledi. Çevresine bakındı. Kimse yoktu. Hafif bir rüzgâr uğultusu ve uzaktan gelen kısa bir korna sesi. İlerledi. İşte Umut'a giden yan yola ulaşmıştı.

Yine durdu. Kalbi yerinden çıkarcasına atmaya başlamıştı. Umut sanki orada, mezarının başında, ayakta kendisini bekliyordu. Sanki bir buluşmaya gidiyordu. Üç ay önceki gibi. Sanki orada buluşacaklar, sonra daha iyi konuşabilecekleri başka bir yere yürüyeceklerdi birlikte. Umut'un ürkek kolunu omzunda hissedecekti sanki az sonra. O ise kuvvetlice belinden kavrayacaktı. Kuvvetlice... Kalbi bir-

den güçlü tek bir atışla vurdu göğsüne, sonra durdu. Başı döner gibi oldu. Gibi değil, sendelemişti. Yürüdü. Şimdi kalbi çok yavaş atıyordu. Bir kova sıcak su başından aşağıya boşaltılmış gibi bir keder, bir çaresizlik dalgası katlandı üstüne. Mezara yaklaşıyordu, ama Umut ayakta onu bekliyor olamayacaktı. Bir Latin Amerika romanındaki gibi hüznü, çaresiz anlarda birden araya giren sevinçli, renkli bir düş yaşanamazdı bu ülkede. Yürümeye devam etti. Ayakları gücünü yitirmişti sanki. Yüreği boğuluyordu. Tümseği gördü. Tümsek yaklaştı, yaklaştı. Mermerde adını seçti Umut'un. Taşa elini dayadı, ondan güç aldı, yana geçti, çöktü yere...

Yanındaki toprak tümseğe baktı. Sağ yanıyla dayandı, yaslandı ona. Yavaş yavaş eğdi başını, toprağa bastırdı kafasını. Gözlerini kapadı. Soluğunu tuttu, bıraktı, tuttu bıraktı. Hiçbir şey hissetmiyordu. Gözlerini açtı. Yukarda ay ona bakıyordu. Doğruldu. Çevresine göz gezdirdi. Tümsekler, mermer mezar taşları, ağaçlar, çalılar... Zaman durmuştu. Toprağa, önündeki toprağa baktı yeniden. İçindeki duyguları sönmüştü. Anlamsızdı bu ziyaret. Anlamsızdı yaptığı. Bir şey daha yapması gerekiyordu, neydi? Anımsadı. Az ilerde, yere bıraktığı buketi aldı, sargısını çözdü. Gülün üstüne bir damla düştü o sırada. Bir tane daha. Gül ıslanıyordu. Yüzüne attı elini. Terden sırlıslıkladı suratı. Önce bir mendil çıkardı cebinden; yüzünü kuruladı. Kuruladı, kuruladı... Bu işin bitmesini istemiyordu sanki. Islak kâğıt mendilleri ceplerine tıktırdı. Sonra çiçekleri mezarın üstüne birer birer yerleştirdi.

Bu iş de bitmişti. Umut'la konuşacağı bir ton şey vardı. Hepsi yüreğinde birer yük olan bir ton şey. Ama konuşamazdı ki. Kalkıp gitmeliydi o halde. Kalkıp gidecek takatı hissetmiyordu henüz bacaklarında. Toprağa yaslandı yine. Soluklandı.

Ne kadar zaman geçti, anlayamamıştı; belki üç dakika, belki beş dakika. Bir çıtırtıyla irkildi. Doğruldu. Çıtırtının geldiği yöne baktı. Otuz-kırk adım kadar ilerde bir karaltı gördü. Yürüyordu. Sekiz-on adım yürüdü, sonra bir taşın ardında kayboldu.

Korkmadı, fakat öfkelen-di. Kimdi bu? Bekçiye benzemiyordu. Kimdi öyleyse? Böyle bir saatte geldiği halde, böyle bir yerde kendisini rahatsız eden, mezar başında bile sevdiğiyle baş başa kalmasını engelleyen.. O kızgınlıkla kalktı, bu densize haddini bildirmeye yürüdü.

Akşam karanlığında ıssız bir mezarlıkta yalnız başına olmanın boş vermişliği ile iyice kararmıştı gözü.

Karaltının kaybolduğu aralığa girdi. İşte orada oturuyordu biri. Hafifçe korkmadı değil. Yaklaştı. Baş örtülü bir kadına benziyordu. Evet, yaşlıca bir kadındı bu.

"Ne yapıyorsunuz burada?"

"Sen ne yapıyorsan onu" dedi kadın, rahat ve güler gibi bir havada.

Yakınlaştı Sibel, çömeldi, karşısındakinin yüzüne baktı. Sanki tanıyordu bu yüzü. Evet, evet tanıyordu. Çocuğu öldürülen analardan biriydi. Birkaç eylemde görmüştü onu. O çevrenin bildik simalarından biri... Rahatlamıştı şimdi, aynı zamanda meraklanmıştı.

"Peki neden bu saatte buradasınız?"

"Sen niye bu saatte buradaysan ondan" dedi kadın yine gülümseyerek.

"Siz Nurten'in annesi değil misiniz?"

"Evet! Sen kime geldin?"

Sibel kadının yanına mezarın mermerine oturdu.

"Ben Umut Merdan'ın arkadaşıydım."

"Tanıdım" dedi kadın. Sibel'e dikkatle baktı, elini uzatıp sırtına dokundu. "Üstün sıırıslıklam. Çok terlemişsin. Hasta olursun böyle."

Başını sallamakla yetindi Sibel. Titrediğini o an ayırımsamıştı hakikaten. Kadın uzandı, ağacın altındaki bez çantayı açtı, içinden bir şey çıkarmaya çalıştı; çıkardı sonunda. Bir battaniye.

"Al bunu üstüne!"

Sibel itiraz etmedi. Kadın sarınmasına yardımcı oldu. Rahatlamıştı artık. Nereden çıkmıştı da böyle, sarıp sarmalamıştı içini. En gözü pek, en militan analardan biriydi... Yaptıklarıyla herkesi şaşırtan, bu yaşa varıncaya dek neredeymiş, diye sorduran... Cemile'ydi galiba adı. Yoksa Şerife miydi? Her neyse tam bir 'ana'ydı. Gorki'nin Ana'sı gibi bir ana. Çok önce bir eylem sırasında bunları düşündüğünü anımsadı Sibel. Sonra nedendir bilinmez uzun zamandır böyle birinin varlığı çıkmış gibiydi belleğinden. Aylar sonra bir mezarlıkta belirivermişti önünde. Beklenmeden, çok tuhaf biçimde.

"Bayağı tedbirli gelmişsiniz."

"Evet, her şeyim var. Suyum, battaniyem. Bir küçük yastığım da

var."

"Yoksa geceyi burada mı geçireceksiniz?"

"Evet" dedi kadın, niye şaşırдын diye sorar gibi. "Pek çok gece geçirdim burada ben. Evde uyku tutmayınca alırım öteberimi buraya gelirim. Çocuklarımla birlikte olurum. Bizim oranın taksicileri tanır-lar beni. Getirirler buraya; bazen de sabah gelir alırlar. Bekçiler de ta-nıyor artık, ses etmiyorlar... Umut en son gelen. Burada, şu bulundu-ğumuz tarafta yedi kişi oldular. Dip tarafta da eskilerden altı kişi var. Arasam belki bir o kadar daha bulacağım ama aramak istemiyorum. Belki ilerde."

Sibel şaşırmıştı. Pek kaçığa da benzemiyordu Şerife ana. Evet ismi Şerife'ydi galiba. Böyle bir yönü olduğunu kimse bilmiyordu besbelli. Bilinse duyulurdu.

"Sık sık gelir misiniz?"

"Pek sık değil. Ayda birkaç kez. Eskiden daha sık gelirdim." Çantasından bir pet şişe su çıkardı. Sibel'e uzattı.

"Al iç. Kusura bakma yanımda bardak yok. Bir dahaki sefere bardak da getiririm."

Sibel çok susadığını o an fark etti. Teşekkür ederek dikti şişeyi ağzına.

"Bizimki öldürüldüğünde bir öneri getirmiştım. Çocuklarımızı öldürüyorlar, biz de bağırıp çağırıp gömüyoruz onları. Sonra ne olu-yor, bağırduğımızla kalıyoruz. Biz bile unutmaya başlıyoruz acısını... Hem de çok geçmeden. Katiller bulunup cezalandırılana kadar mezar-lıkta kalalım, burada oturup, burada yatalım, demiştım. Kimse dinle-medi. Tabii aslında pek de akıl kârı bir fikir sayılmaz. Ama bir akşam evde yalnız başıma ağlayıp dururken, düşündüm. Neden kızımın ya-nında değilim şimdi dedim, geldim buraya. O gün bugündür ara sıra geliyorum, mezarlarını temizliyorum bizimkilerin, çiçeklerini suluyo-rum, sonra onlarla birlikte uyuyorum. İlk birkaç gece sabaha kadar kalınca her yanımda tutuldu. Şimdi yanımda battaniye getiriyorum. Çiçe yağmura karşı naylonum var. Ben de böyleyim işte. Görenler şa-sırıyorlar halime, ama ne yapayım!"

Kadın çok konuşmaya başladığını fark etmiş gibi birden sustu. Gözleri parladı ay ışığında. Sulanmıştı besbelli. Sibel için dolduğunu hissetti o an. Hıçkırarak gibi oldu, zor tuttu kendini. Kucaklamak is-

tedi kadını, çekindi. Gözlerini hızlı hızlı kırpıştırarak sulanmasını önledi, yutkundu, kendini topladı.

"Ben" dedi, sesinin çatallaşmasını engellemeye çalışarak; "Ben Umut'u ölmeden bir aya kadar önce terk etmiştim. Daha doğrusu, terslemiş, kalbini kırmıştım. Beni affetmiş midir?" Affetmiş midir ölmeden önce, diyecekti, orada kesti her nedense, sanki ruhların yaşadığına inanırmış gibi.

Kadın başını salladı birkaç kez üst üste.

"Sen bu saatte buralara kadar gelebilmiş olduğuna göre, affettiği belli" dedi ağır ağır.

Sibel battaniyeyi açtı, yaklaştı, kadının omzuna geçirdi. Kadına sarıldı. O da Sibel'e.

Soğumuştü hava. Titremesi geçmişti ama, battaniye içindeki dünyaları sıcaktı. Sibel annesinin kokusunu duydu. Oysa nefret ederdi yanında yabancı kokular duymaktan. Nefret ederdi iyi tanımadığı insanlarla senli benli olmaktan, onlara yakınlaşmaktan. Şimdi ise yorgunluğunu duyumsuyordu. Çocukluğundaki kadar rahattı şimdi. O güvenli, tasasız günlerdeki kadar. Başını yaşlıca kadının omuzuna dayadı, gözlerini kapadı. Aylardır uyumamıştı sanki.

Zemini çimenlik çok geniş bir alandaydılar. Alanın çevresinde gür ağaç toplulukları görünüyordu. Çimenliğin içinde sık sık serpiştirilmiş rengârenk çiçek öbekleri. Kırmızı güller, kırmızı karanfiller, laleler, menekşeler, pembe, sarı, mor... Binlerce insan vardı çimenliğin üstünde. Hepsi de düzgün ve temiz, efi efil giyinmiş, ısıltılı yüzler bir bayram kutluyordu sanki. Bayram sözünden hoşlanmazdı. Bir şenlikti bu. Katılan herkesin gönlünden neşe saçılıyordu çevreye. Kıskançlık yoktu, doyumsuzluk, düşmanlık, küçük hesaplar, art niyetler yoktu. Güzel bir Latin müziği geliyordu kulağına. İçki dağıtılan yere yakın, tribün gibi bir yerde oturuyordu. Yanında Umut vardı. Umut durmadan gülüyordu gördüğü her şeye. Onu özlemiş olmasına karşın hiç konuşmadan böyle yan yana oturuyor bulunmalarına şaşmıştı Sibel. Ama hiç rahatsız değildi durumdan, alabildiğine hoşnuttu. Uzakta, aşağıda Sercan'ı gördü birden. Seslendi. Umut'la tanıştıracaktı onu. Ne de güzel bir şey olacaktı bu...

"Ne yapıyorsunuz ulan burada!" diye bağırdı bozuk konuşmalı bir erkek.

Gözlerini açtı. El fenerlerinin ışığı tutulmuştu gözlerine. Önce kamaştı gözü, sonra hemen alıştı. Mezarlık bekçisi değildi bunlar. Resmi giyimli polislerdi gelenler. Karanlıkta bu kadarını görebilmişti.

"Size burada ne yaptığınızı sorduk!"

"Burada ne yapılırsa onu yapıyoruz" dedi kadın, sakın ve alaycı.

"Kimliklerinizi çıkarın bakalım!"

Kıpırdamak bile gelmedi Sibel'in içinden. Kadının da yerinden kalkacağı yoktu.

"Kimin mezarına geldin kadın?"

İçinde bir sıkıntı yumağı olan boğuntu, öfke olup patladı Sibel'de.

"Babanın mezarına geldik!"

Öndeki polis küfrederek Sibel'in saçlarına attı elini, Sibel uzanan ele vurdu tüm gücüyle geri çekildi. Kadın fırladı aralarına girdi, itti polisi.

"Terbiyesizlik etme, terbiyesizlik etme!"

"Durun" diye bağırdı herhalde daha yetkili bir polis. İtiş kakışı durdurdu. "Alın bunları, merkezde anlarınız ne bok yediklerini."

Birisi Sibel'in kolunu kısıp iteklemeye başladı. Kadın yetiştireniden, kolunu kurtardı polisten. Bir yumruk yedi kafasına, sendeledi. Onu da yakaladı başka biri, yola doğru iteledi. Öbür polisler geride kalmış, el fenerleriyle etrafı araştırıyorlardı.

SİNAN - IX (27. Bölüm)

Otuz sekiz nokta sekiz... Korktuğu başına gelmişti. Akşam daha da yükselirdi. Nevresimi üstüne iyice çekti. Az gelecekti bu. Üşene üşene kalktı. Sevgi evde durmazdı hiçbir zaman. O olsa bakardı kendisine, ama olmazdı ki gereksinim duyduğu an. Her yanı kırılıyordu. Dolaptan battaniyeyi çıkarıp nevresimin üstüne gelişi güzel yaydı. Yüksek ateşe dayanıklı olmadığını biliyordu. Üşenmemeliydi. Mutfığa gitti. Bir ateş düşürücü hap yuttu hazır portakal suyuyla. Dönüp yatağa girdi. Örtüyü yine başının üstüne çekti.

Dün gece hemen hiç uyuyamamıştı. Onca içkiye karşın. Acısı işte şimdi çıkıyordu. Başını yastığa koyar koymaz uyuklamaya başlıyordu, yarı uykuda yarı uyanık; bir dizi kâbus art arda diziliveriyordu hemen. İşte yine başlamıştı. Uyandı. Yüzünü açtı. Derin bir soluk aldı. Soluk aldıkça birbirine yapışmış bronşların sızıyla açıldığını, ciğerlerinin içerdeki baskıyla gerildiğini duyuyordu. Hap az sonra etkisini gösterir, diye düşündü. Yarım saat daha sabretmeliydi. Yine daldı...

Çehov'un öykülerini okuyordu. Çok güzel öykülerdi bunlar. Çok güzeldiler ama niye? Nesini beğenmişti de böyle düşünmüştü? İçti sıkılıyordu. Öyküler güzeldi. Nedenini çıkaramıyor, bilmiyordu... bu durum içini daha da sıkıyordu. Kitapçıya girdi. Kız arkası dönük, raflara bakıyordu. Yaklaştı ona. Sırtına dokunacak, sürpriz yapacak, şaşırtacaktı. Ama o dokunmadan kız döndü. Bu Kata'ydı. İstanbul'da ne arıyordu ki? Kitapçı Nişantaşı'na yakın bir yerdeydi. Dışarda yağmur yağıyordu. Tavandan gelen şırıl şırıl seslerden belliydi. Evet, Kata, Nişantaşı'nda bir ara sokakta oturuyordu... Şimdi anımsamıştı; öyleydi. Hatta birkaç ay birlikte kalmışlardı. O sırada kız çıktı. Ağzını açıp tek kelime söylemeden... Tanıyamamış mıydı yoksa? Demek o denli yaşlanmıştı. Üzüldü. Çok üzüldü... Yine de peşinden fırladı. Dı-

şarda yağmur çok şiddetliydi. Kız birkaç adım önündeydi. Şemsiyesini açmıştı, ıslanmıyordu doğal olarak. Sinan'ın ise şemsiyesi yoktu. Yazlık bir takım elbise, ince bir gömlek gördü üstünde. Şimdiden sırlıslık olmıştu. Ensesinden sırtına akan damlaları hissetti. Titredi. Vıcık vıcık pis bir duyguydu ıslaklık. Ahmet bey kupkuruydu. Yanında duruyordu ama kupkuruydu... Onu hiç sevmediğini, sevicecek bir yanı olmadığını düşündü. Uyandırdığı saygınlık duygusu da sahteydi. O'nun da Nedim Demir'den farklı bir yanı yoktu. Nedim Demir odasına gelmişti. Konyak isterseniz aşağıdan getireyim abi, diyordu. Estafurullah, dedi adama. Sonra kararından vazgeçti. Gidip getirsen iyi olur, diye bağırды ardından...

Uyandı. Aklına Hülya geldi gözlerini açar açmaz. Hastalığı nımara mıydı yoksa? Tüm bunlar oyun muydu? Ondan her şey beklenirdi. Ya Meral! Demek her şeyi başından beri biliyordu. Hülya'yla yattığını da biliyordu. Ne önemi vardı ki bunun. Önemi yoksa niye dert ediyordu. Ya Kata? Bu denli ayrıntısıyla ondan başka kim bilebilirdi ilişkilerini? Ancak o anlatmış olabilirdi Hülya'ya. Hülya da bunu ima etmişti zaten. Ne zaman, nerede konuşmuşlardı? Olası bir şey değildi. Ama olmuştu besbelli. Hülya'nın düşüncelerini okuduğu inancı zayıflamıştı şimdi. O inancın yarattığı olağandışılık duygusu da kaybolmuştu. Şimdikine bin kez tercih ederdi bu hissi. Tedirgin ediciliğine karşın hoş bir şeyler vardı önceki duyguda. Şimdi ise kadının yıllardır peşinde olduğu, ilişkiye girdiği herkesi izlediği inancına kapılmıştı. Bir çeşit delilikti. Tehlikeli bir delilik... Alnındaki ıslaklıktan rahatsız oldu. Terlemişti. Atleti sırlıslıklamdı. Değiştirmek gerekti çamaşırını. Üşendi. Sevgi gezecek zamanı iyi seçerdi hep. Battaniyeyi daha çok çekti üstüne. Başı hâlâ ağrıyordu.

Kayıktaydı. Küçük bir kayıktaydılar. Deniz çok sallıyordu. Oldukça iri dalgalar geçiyordu altlarından. Kayığın tam burnuna oturmuştu. Kürekte bir kız vardı. Tanımadığı bir kız. Kumral, uzun saçlı. Biraz Hülya'yı andırıyordu. Kata'ya da benziyordu. Güzeldi. Kız ona sanki aralarında eski bir ilişki varmış gibi bakıyordu. Ama öyle değildi durum kendi açısından. İlk kez gördüğü kesindi onu. Hava kapalıydı. Sabah mı, öğle mi, akşam mı belirsiz... Dalga çukurları simsiyah görünüyordu, kapkaranlık.. Kıyıda oldukça açıktaydılar. Karadeniz. Karşı yaka Rusya toprakları. Deniz'in dibi çok karan-

lıktı. Bu denli derin kıyı ancak karşı yakada olabilirdi. Bak, dedi kız. Ne kadar güzel, değil mi? Güzel olan ne, diye sordu bağırarak. Denizin sesi, sesini bastırıyordu. Görmüyor musun! İşte! Kızın gösterdiği yöne baktı. Bir şey yoktu orada. İşte orada, görmüyor musun? Daha dikkatli baktı: Yunus gibi bir şey vardı denizin yüzünde. Dalgaların içinde batıp batıp çıkıyordu. Her batışı denizin dibi kadar derin bir ürperti dalgasıyla vuruyordu içine. Sanki o siyah yaratık onu da birlikte çekiyordu diplere. Ne kadar güzel değil mi! Hülya'nın sesiydi bu. Ama yüzü değişikti. Ben göremiyorum, dedi. Biraz görüyorum gerçi, fakat hemen batıyor. İnanmıyorum, diye bağırdı kız. Bu güzelliği görmüyor olamazsın. Apaçık ortada. Seçilmeyecek gibi değil. Görmek istemiyorsun. İstiyorum, dedi Sinan. Gel buradan bak öyleyse, dedi kız. Yaklaştı Sinan. İleriye baktı. Bir balıktı bu. Batıp batıp çıkıyordu. Bir yunus, dedi. Yunus ha! Sen körsün, dedi kız. Bağırdı: Böyle bir güzelliği göremiyor olamazsın. Senin içinde bir şeyler eksik. Algılayamıyorsun. Algıladığını anlayamıyorsun. Kenara dayandı Sinan. Hem korkutucu ölçüde yüksekteydi denizden, hem korkutucu ölçüde içinde. Tüm yoğunluğuyla uzağa daha bir özenle baktı. Anlamalıydı mutlaka, görmeliydi onu. Birden itti biri onu dalgaların içine. Tek koluyla kayığın kenarına yapışabildi son anda. Dalgalar gövdesini kuvvetle aşağıya çekiyordu. Tepesinde kızı gördü. Elini kayıktan ayırmaya çalışıyordu. Kürekle vurmaya çalışıyordu parmaklarına. Yine de son gücünü tüketerek yukarıya tırmanmayı başarabildi. Kız üstüne atladı. Birlikte yuvarlandılar kayığın dibine. Kız uzun, çok uzun kollarıyla sımsıkı sarmıştı onu. Çok, ama çok derindi kayığın dibi... Telefon çalışıyordu.

Uyandı. Söylenerek uzandı, kavradı alıcısı.

"Evet."

"Ben Hülya."

"Tam şimdi rüyamda seni görüyordum."

"Ya!.. Hastaymışsın. Gazeteden aradım, evde olduğunu söylediler."

"Evet" dedi Sinan, yatakta doğrularak. "Ateşim çok yüksek. Daha da çıkmasından korkuyorum."

"Seni son kez görmek istemiştin" dedi Hülya. Kısa bir duraklamanın ardından sordu. "Gelmeyecek misin?"

Öyle bir sormuştu ki bunu, Sinan ancak birkaç saniye zaman kazanabilirdi. Direnmesi olanaksız gibiydi.

"Ne zaman?" diye sordu bezgin bir sesle.

"Şimdi."

Düşünür gibi yaptı birkaç saniye daha. Böyle bir şeyi düşünemezdi.

"Tamam. Gelirim."

Koydu alıcıyı yerine. Sırtı, göğsü tere batmıştı.

Dikiz aynasında yüzüne baktı. Sakalı uzamış, yüzü süzölmüştü. Saçları ıslak, yağlı, yapışık. Hiç beğenmedi kendini. İlacın etkisiyle hiç değilse ağrı sızı hissetmiyordu. İçinden bir üşüme yükseldi. Arabayı çalıştırdı. Hemen kaloriferi yaktı.

Silahını yine unutmuştu. Dönüp alsa mıydı? Üşendi. Boş ver duygusu önce bedenine sonra aklına hâkim oldu. Zaten önüne biri çıksa silahını çekip vuruşacak gücü bulabilecek miydi bu haliyle kollarında.

Gelsinler, vursunlar!. Gelsinler, vursunlar, umurumda bile değil! Radyoyu açtı. Hareket etti.

Yolun arka planında sürekli değişen görüntülerle birlikte önünde anıları kayıyordu. Hareketli nesnelere, kenarlara, sokaklara, evlere yalnızca bakıyordu. Gördüğü, yaşadığı, anılarıydı. Birbiri peşi sıra. Hiçbir bağlantısı olmaksızın. Hiçbir duygusal sırası bulunmaksızın. Kayıtsızca izliyordu silsileyi. Sanki başka birinin yaşamından kesitler gösteriliyordu ona. Hüzünlenmiyordu, korkmuyordu, gülmüyordu, sevinmiyordu, heyecanlanmıyordu.

Fare, tel kafesli kapının içinden ona bakıyordu. Yok etmesi gerekiyordu bu fareyi, ama nasıl? Suda boğmak pek iyi bir çözüm değildi. Vahşice bir yöntem gibi geldi ona. Sinek ilacını aldı. Yarım tüpü üstüne püskürttü hayvanın. Zavallının tüyleri zehirle sıırılsıklam olmuştu. Öksürdü öksürdü köşeye iyice büzüldü, öylece kaldı.. Pazar günü akşam üzereydi. Sinemadan çıkmış okula dönüyorlardı. Beş arkadaş, belki de altı kişiydiler. Okula yakın bir durakta otobüsten indiler. Aşağıya sapan kestirme bir sokak vardı. Grubun en arkasında kaldı. Yüzü hizasındaki pencere-

lerden birinden içeriye baktı. Baba, oğul ve küçük kızı televizyon seyrediyorlardı. Yakın bir yerden mis gibi bir börek kokusu geliyordu burnuna. Okula dönme fikri korkunç bir yürek ezintisiydi.. Plajda yüzüüstü yatıyordu. Karnı iyiden iyiye acıkmıştı. Az ötede arkadaşları ateş üstünde midye pişiriyorlardı. Bedeni kurumaya başlamıştı. Üstünde kalan tuz yapışıyordu. Omuzları güneşten sızlıyordu. Erkek erkeğe çıkılan böylesi gezilerden pek hoşlanmazdı. Ancak akşam olunca gelirdi keyfi yerine.. Sünnet olalı daha üç dört gün geçmişti. Daha korkusuz, daha erkek olacağını söylüyordu herkes. Zaten kendini pek korkak hissetmiyordu ki. Büyük çocukların hep kavgalı olduğu aşağı mahalleye tek başına girdi. Sokaklarda onun bunun gözlerinin içine bakarak dolaştı. Kimse, hiç kimse dönüp ona bakmadı.. Sıkışmıştı. Tuvaletin önünde bekliyordu ne zamandır. Bütün kabinler meşguldü. Sonunda biri açıldı. İki sınıf üstten bir çocuk, elinde parlak kâğıtlı bir dergiyle çıktı. Nedir o, diye sordu merakla. Tuvalette dergiyle neden girmiş olabilirdi ki? Çocuk, sırtarak resmi tam gözünün önüne tuttu. Çırlıçıplak bir kadın fotoğrafı. Hem de büyük.. Renkli.. Üstünde bir erkek vardı.. Neden utandığını pek çıkaramadı ama utandı. Tuvaletten çıkan öbürleri de onun bu şaşkın utancına katıla katıla gülüyorlardı.. Komşu kadın sık sık yandaki bahçeden mutfağına çağırırdı. Annesi, bu herif sana aşık, derdi kadına. Birbirlerini ütmek için oynadıkları aşık kemiğiyle ne ilgisi vardı bu âşğın? O, kadının pişirdiği kurabiyeleri severdi. Bir de çıplak, dolgun omuzlarını. Adam, karanlıkta pencereden içeri baktı. Rüzgâr kulaklarında uğulduyordu. Soğuktan çok. Kadın kızını kucağına almış bir şeyler anlatıyordu. Ocağın alevi güçlüydü. Hayli sıcak olmalıydı içerisi. Kapıyı çalıp yanlarına girmek, bu tabloyu bozmak, bir yabancı gibi soğuk ve münasebetsiz hissedilmekten korktu. Bu bir anı değildi. Bir yerde okumuştun onu. Ne zaman eski anıları canlansa yolunu bulup araya girerdi. Nedendi ki? Nedenini bilmiyordu ama öyleydi işte.. Adamı havuzun içine zincirlemişlerdi. Karanlık bir mahzen.. Suyu iğrenç pis, küçük bir havuz. Adamın kanı, suyu loş ışıktaki görülecek kadar parlak kızıla boyamıştı. Hafif hafif inliyor, yukarıya bakıyordu ölgün gözleriyle. Yukarıda karısı vardı. "Ne amaçla getirmişlerdi anlaşılmıyordu, oradaydı. Kucağındaki çocuk şaşkın şaşkın çevresine bakınıyordu. Kadının ise nereye baktığı, yüzünün ne şekle girdiği belli değildi.. Polisler, okulundan bir öğrenciyi yere yatırmışlardı. Biri parmaklarını çiğniyor, öbür ikisi copluyordu. Dükkânlarının

önüne çıkmış esnafın arasından göze batmamaya çalışarak uzaklaştı. Bağırtıyordu vatandaşlar: Vurun koministe! Koyun Kimisi gülüyordu.. Askerde, ranzasında uzanırken gördü kendini. Arkadaşlarından gelen gırgır mektupları okuyordu. Özlüyordu onları. İstanbul'u, Ankara'yı. Sevgililerinden birini gördü. Neden onu? Şişman bir kızdı. Sabah mahmurluğuyla yatakta çırılçıplak yatıyordu. Çok tombuldu kalçaları.. Trende yanındaki adam bir şeyler söylüyordu. Anlamadım demeye üşendi. Anlamadığını söylese belki aynı şeyleri çok daha ayrıntılı çok daha yavaş anlatacaktı. 'Vi, vi' diyerek başını sallamakla geçiştiriyordu lakırdıyı. Ya da geçiştirdiğini sanıyordu. Adam birden bire öfkelendi, bağırtmaya başladı. Herkes dönmüş onlara bakıyordu.. Hüsnü elinde video kamerasıyla kalktı, seninle konuşalım, gibi bir şey söyledi. Yoksa, bu kamerayı sana kaptırmam mı diyordu. Son durumdan hiç hoşnut değildi apaçık; aldırmaazlığa vuruyordu.. Işıklarda durdu. Yandaki arabaya bakma gereksinimi duydu nedense. Acımasız, fersiz, omurilikten bir bakışla göz göze geldi...

Sokağa girmişti. Kenarlar doluydu. Epeyce aşağıya inmesi gerekti yine yer buluncaya dek. Arabasını kilitledi. Yolun yukarısına baktı. Bir hayli yürümesi gerekti bu haliyle. Karanlık bastırmıştı. Yolun aşağı bölümünde sokak lambaları yanmıyordu. Silahını yanına almadığını bu kez daha sıkıntılı anımsadı.

Gelin ve vurun! İşte size güzel bir fırsat. Her yan karanlık. Kurşuna dizseniz kimsenin ruhu duymaz. Gelin ve vurun!

Üşüyordu. Daha çok hastalanmaktan korktu. Yine de adımlarını hızlandırmadı.

Bahçeye çıktı. Hülyaların üç penceresinde de ışık vardı. Köpeğin kulübesini gördü o an. Durdu. Yağmur başlamıştı.

Öldürdü zavallıyı. Şart mıydı. Birine verebilirdi. Bana önerebilirdi örneğin. Gerçi sözünü etmedi değil. Ben sustum. Kafasından neler geçtiğini nasıl bilebilirdim.

Tobi'nin zinciri hâlâ kulübesine bağlıydı. Bahçe lambasının ışığında parlıyordu. Bir zamanlar bir işlevim vardı, dercesine. Bir zamanlar ise yalnızca iki gün önceydi.

Yan tarafa geçti. Kapiya yaklaştı. Hastalığını tümüyle unutmuştu. İçinde dayanılmaz bir sıkıntı vardı. Yağmur iyice artmıştı.

Hülya, bir haftada ne denli değiştirdin yaşantımı. Kendimi tanı-

yamıyorum artık.

Nasıl olduysa oldu, bir şey anımsadı birden bire. Belki daha önce de aklımdaydı ama, yorumlayamadığı için üstünde durmamıştı. Hüllya'dan mektup geldiği günden önceki gece gördüğü rüya! Ormanda yürüyordu. Bir göl kıyısında. Arkasında bir hışırtı duymuş, suyun içinden bir kız çıkmıştı. Bir şeyler söylemişti ona. Anlayamamıştı... Sarmıştı kollarıyla, kucaklamıştı.. Bir ürperti duymuştu içinde. Soğuk bir ürperti. Hüllya'ların salonundaki o tablo. Sonra o tekrarlayan korkulu düş. Bir evde elinde bıçaklı kadın... Kayıktaki kız da üstüne çullanmıştı. Birlikte soğuk tahtaların üstüne düşmüşlerdi. Kızın sıcaklığı ve tahtaların soğukluğu. Kızın buz gibi gözleri ve yanan bedeni. Sonra... Hepsi rastlantı mı?!

Tabancası da var!..

Kalbi göğsünü sıkıştırırcasına çarpıyordu. Üşüyordu. Zile uzandı.

Olacaksa olsun. Ne olacaksa... Kaçmak faydasız.

Bir kez daha uzattı parmağını zile. Kalbinin çarpıntısına dayanamayacaktı.

Dur. Önce bir soluklan. Sakinleş. Ondan sonra...

Derin bir soluk aldı yine. Arkasına baktı. Tobi'nin kulübesi buradan da görünüyordu. Zinciri karanlıkta parlıyordu. Çimenler gözüne ilişti. Gür çimenler... Yağmurda bir cangılın dibi, derinliği belirsiz yeşil örtüsü gibi kımıl kımıl titreşiyordu. Sonrayı anımsadı. Gelirken... Tüm yaşamı bir film şeridi gibi geçmişti gözünün önünden.

Bahçe kapısına doğru yavaş yavaş yürüdü. Koşmamak için güç tutuyordu kendini. Sanki biri vardı ardında. Bir hışırtı duydu. Yanma yıldırım düşmüş bir at gibi korktu. Koşmaya başladı. Düşercesine indi merdivenleri. Sokaktaydı...

Cami avlusu oldukça kalabalık görünüyordu. Namaz vaktini, dolayısıyla törenin ne zaman başlayacağını bilmiyordu. Biraz geç gelmeyi tasarlamıştı ama, aksilik ya, trafik açıktı. Görünüşe bakılırsa cemaat henüz namazdan çıkmamıştı. Basamakları istemiye istemiye çıktı. Katıldığı başka cenazelerden avlunun düzenini biliyordu. Hemen sağa kıvrılıp sütunların gerisine yürüdü. Burada gözlerden biraz olsun ıraktı. Sırtını binanın duvarına verdi. Kemerli sütunlar onu avludaki ana kalabalıktan ayırıyordu. Hafifçe karanlıkta kalıyordu ve daha az insan vardı bu bölümde. Kaçamak bakışlarla, kendisini gören biri olup olmadığını anlamaya çalıştı. Yakın çevresinde tanıdık yoktu. Kalabalık içinden onu fark edenler çıkmış olabilirdi. Fakat kimseyle göz göze gelmeye cesaret edemedi.

İşte oradaydı. Musalla taşında yeşil örtü sarılı, baş ucunda tül-bent bağlı tabut. Evet, şimdi oradaydı. Biraz uzakta, kalabalığın önünde zaman zaman görünen sandığın içinde. Artık konuşamazdı, düşlerini anlatamazdı, korkutamazdı. O bitmişti. Yaşamının onunla ilgili bölümü kapanmıştı. O şimdi düşünmüyordu, acı çekmiyordu, hayal kurmuyordu. Tahta sandığın içindeydi. Hareketsiz... Hafif bir hüznün dalgası vurdu geçti yüreğinden.

Akşam.. Evin kapısı.. Kimse görmüş müdür? Pencereden bakan yoktu, kim görebilir. Yine aynı yere geldin takıldın. Görmemişti kimse; sil bunu kafandan. Ya, son anda arkamdan biri baktıysa? Ya, ben sokağın aşağısına yürürken tanıdık biri yukardan gelip uzaklaştıgımı görmüşse. Beni çağırırken annesi var mıydı acaba yanında? Annesi beni beklediğini biliyor muydu son anlarında? Ya biliyorsa!.. Büyük ayıp!.. Onu görünce anlarım. Bakışlarından belli olur. Başsağlığı dilerken... Ya yüzüme bile bakmazsa? Ya herkese anlatıyorsa: Hülya son anında çağırdı, ama o kızımı yalnız bıraktı, diye. Kapıya

dek geldi, sonra sıkılıp uzaklaştı. Kızım bir dost sanmıştı onu. Ölmek üzere olan birinin çaresiz elini itti canavar. Gelmedi yanına. Bırakıp gitti...

Bu kez bir utanç ateşi vurdu yüzüne, ardından küçük bir hüznün yalazı tekrar yokladı yüreğini. Gözlerini kaldırdı. Tanıdık birini görmedi. Kimseye görünmemiştii henüz. Ya da görmüşlerdi, bilerek yanaşmamışlardı yanına. Arkadaşlarını görmekten korkuyordu. Korkusu, Hülya'yla son anlarında sıkı fıkı olduklarının duyulmuş olması olasılığının yanında, kaçınamayacağını bildiği sıkıntıdandı. Onca yıldan sonra cenazede istemsiz olarak karşılaşma... Bildik boş lakırtılar: Görüşemiyoruz yahu! Cenaze, düğün de olmasa hiç görüşeceğimiz yok. Ne yapıyorsun şimdi son olarak. Ee, çocuk vardı değil mi senin. Ara beni. Bak telefonumu vereyim... Üstelik yayıldığını tahmin ettiği dedikodu ağır bir yük olarak sırtına oturmıştı. İlişkilerini belki şu avludaki herkes biliyordu... Son zamanlarda bir tek onunla görüşüyormuş. Seviyorlarmış birbirlerini. Adam evli olmasa evleneceklermiş...

Gözleri yine kalabalık arasından zaman zaman görünen tabuta kaydı. Yanındaki musalla taşında başka bir tabut daha vardı. Evet, kapıda gördüğü lise öğrencilerine ilkin bir anlam verememişti. Demek avludaki kalabalık yalnızca Hülya için gelenler değildi. Yanından bir liseli kız geçti. Göğsüne kıravatlı bir delikanlının fotoğrafı iğneliydi.

Yanındaki, senden daha genç Hülya, dedi içinden. Gençlerin ölümü tatsız bir şeydi. Ölüm her yaşta tatsızdı. Kara gözlüklü, başı eşarpla yarım bağlı genç bir kadını eski arkadaşlarından birine benzetti. Evet, Nilüfer'di bu. Yanına gitmek istemedi. Kimsenin yanına gitmek istemiyordu. Bu kuytu köşeden çıkmak istemiyordu. Onlar gel-sinlerdi yanına. Evet, doğrusu da buydu. Şimdi hepsinden daha üzgün olmalıydı. Üzgün ve durgundu gerçekten. Ya annesine nasıl gidecekti; nasıl başsağlığı dileyecekti kadına. Başını önüne eğdi. Yere bakmak en iyisiydi.

Uğultuyu dinledi. Bu uğultunun bir kokteyldeki uğultudan ne farkı vardı. Birkaç küçük kahkaha bile duymuştu. Kafasını kaldırdı. Evet, şu ilerdeki gruptakiler sohbeti iyice koyultmuş, gülüp duruyorlardı. Başka yüzlere baktı. Çoğu durgundu bu yüzlerin, ama içlerinden neler geçtiği belli miydi. Durgun yüzlerin birkaçını uzun süre inceledi. Hemen her yüz ilk fırsatını bulduğunda gülümseyiveriyordu.

Yeni bir şey değildi elbette bu Sinan için. Daha önce katıldığı birçok cenaze töreninde rastladığı gerçeklikti. Hayat işte buydu, ölüm de böyle! Biri tabutun içinde devinimsiz yatar, başında bir kalabalık son 'görevini' yapar... Annesi ve belki birkaç kişi dışında en çok üzülen kendisiydi yine.

Zavallı Hülya. Bunu biliyordun sen. Herkes biliyor bunu. O yüzden korkuluyor ölümünden.

Düşündü. Geride kalanların az ya da çok ağlamasının ölen açısından ne önemi vardı. Boştu tüm bu akıl yürütmeler. Boştu pek çok şey. Hülya şu anda yine kendisinden üstün durumdaydı. Ölüm korkusundan kurtulmuştu. Çünkü ölmüştü. Ölüm sorunu yalnızca canlıların sorunuydu. Demek ki canını taşıdığı sürece kurtulamayacaktı bu korkudan. Kurtulmaya çalışmayacaktı öyleyse. Evet, en iyisi buydu belki. Kurtulmaya çalışmayacağına, önemseyemeyeceğine göre demek kurtulabilecekti ondan.

Başı yine ağrıyordu. Yarın bir tomografi çektirmeliydi. Ya kötü bir şey çıkarsa. Raporu doktordan alırken adamın yüzünde beliren ifadeyi düşündü. Soluğu kesildi. Düşünmesi bile ne soğuktu. Doktordan doktora koşturma. Bedeninin her yanının ellenmesi, mıncıklanması. Sonunda hep o, sözümlü ona üzgün ifade. Yine de ümit var, Sinan bey. Size iyi bir tedavi öneririz. Yurt dışına çıkmamı tavsiye eder misiniz?.. Evet, imkânlarınız varsa... Yalnız maliyeti çok yüksektir. Veririz. Bu durumda masraftan kaçınılmaz.. Sonra.. Sonra bir sandığın içi... Başında uğuldaşan kalabalık. Ağlayan eşin, ne olduğunu anlayamayan çocukların. En çok yine arınem ağlar, diye düşündü. Ölüm haberini duyan eski arkadaşları neler hissederdi acaba. Aa, Sinan ölmüş. Yazık. İyi çocuktu. Gazetede yayımlanan fotoğraflarım... Soğuk.. Bugünkü fotoğraflarımdan biri, ama ölüm gülüşlü.. Yabancı... Ölenlerin resimlerine neden o ölüm gülüşü oturur?!

Biri dokundu omuzuna. İrkildi.

"Merhaba Sinan."

"Aa, Cezmi. Sen de geldin demek."

"Gelmez miyim" dedi arkadaş. Gelirdi tabii. Uzakta da olsa duymuşsa gelirdi.

"Nasılsın? Pek yaşlanmamışsın."

"Bu bir iltifat" dedi Sinan. "Ama sen hakikaten değişmemişsin."

Bu bir iltifat değil."

"Olabilir" dedi arkadaşı hafif bir gülümseyişle. "Ben zaten eskiden de yaşlı görünürdüm. Avantajım orada."

Gülümsemesi yüzünde eridi adanın. Gerçekten üzgün görünüyordu. Bununki rol değil, diye düşündü Sinan. Camiden çıkanlarla kalabalık artmıştı. Ağlama sesleri yükselmeye başladı sağdan soldan.

"Hadi gel" dedi Cezmi koluna dokunarak. Sinan yüzüne bir kez daha baktı. Üzüntü dışında bir duygu göremedi. Demek hakkında dedikodu yoktu. Ya da olsa bile Cezmi henüz duymamıştı. Kalabalık hemen saflaştı. Kadınlar kenarlara ayrıldı. Sinan Cezmi'yi de çekerek, safların arka sıralarında duvar dibine yakın bir yere durdu. Kenardaki kadınlar buradan görünmüyordu. Çevresini tanımadığı insanlar sarmıştı. Birkaçı ona bakıyordu. Eski arkadaşlarından değildi bunlar. Herhalde gazeteciliğinden tanışmışlardı. Saygılı, güleç bakışlar.. Göğsündeki tortu hâlâ yerinde duruyordu. Annesine daha başsağlığı dilememişti. Mezarlıkta da yapabiliirdi bunu. Ertelemenin verdiği rahatlıkla bir soluk aldı. Hoca duasına başlamıştı. Sinan ellerini öne kavuşturup başını eğdi. Yanındakilerin ne bir duasına, ne de herhangi bir tuhaf hareketine katıldı. Hülya'yı düşünmek istedi o an. Ölüye en içten saygı böyle gösterilirdi. Göstermek sözcüğüne takıldı aklı. Gerçi düşünürken sözcükler bulması gerekmiyordu ama, o sözcük kendiliğinden fırlamıştı ortaya. Her şey, saygı bile gösteriş içindi. Saygıyı, sevgiyi illa ki göstermek gerekiyordu. Eller kulaklar hizasına kaldırılarak Allaha bile gösteriş yapılıyordu. Kovdu bu düşünceleri kafasından.. Hülya kanepenin üstüne bağdaş kurmuş bir şeyler anlatıyordu. Gülüyordu. Dalga geçiyordu kendisiyle. Kızın yüz anlatımına baktı. Hiçbir kötü niyet yoktu bu yüzde. Hiçbir küçümseme, düşmanlık... Sevgi bile bulunabilirdi o bakışlarda. İyi bir arkadaşını yitirmişti. Hep onu düşünen, anlamaya çalışan, didikleleyen, uğraşan, dalga geçen, saldıran, ama herhalde iyi bir dost.. İçten bir arkadaş. O bir kadındı. Güzel sayılabilecek bir kadın. Yitirmişti onu. Bir daha görmemecesine. Evet, hiç düşünmüş müydü bunu. Hülya'yı bir daha hiç göremeyecekti. Telefonda sesini duyamayacaktı. Kocaman bir hüznün kabarcığı yükseldi midesinden, boğazına oturdu. Utanmasa ağlayabilirdi.

Namaz, bu kez umduğundan kısa sürmüştü. Kalabalık kapılara doğru dağılıyordu. Cezmi yine yanındaydı.

"İntihara niyetli olduğundan haberin var mıydı?"

"Ne intiharı!" dedi Sinan hayretle.

"Haberin yok mu? İntihar etmiş."

"Hayır" dedi Sinan boğazı düğümlenerek. "Haberim yoktu. Gerçi hep söz ediyordu ölümden, intihardan; ama böyle yaptığını bilmiyordum. Yani nasıl olmuş?"

"Annesi haplarını saklamış. Evde tabanca da varmış; onu da kaldırmış. Bizimki ekmek bıçağıyla bileğini kesmiş..."

"Aptal kadın!" diye mırıldandı Sinan. Hülya'nın annesini kastetmişti elbette. Açıklama gereği duymadı; Cezmi anlamıştı zaten. Demek öyleydi.

Duygularını tartmaya çalıştı. Oldukça şaşırmış, etkilenmişti son haberden. Üzüntü müydü kabaran duygusu, yoksa Hülya'ya duyduğu saygı daha da artmış, sevinmiş miydi? Sevinmiş olamazdı. Böyle bir şeye sevinmiş olamazdı.

"Araban var mı?"

"Var var" dedi Sinan dalgın dalgın. "Benim arabaya binebilirsin."

"Sağ ol. Ben arkadaşlarla geldim. Senin yoksa.. Onun için sorudum."

"Teşekkür ederim" dedi Sinan. Neye teşekkür ettiğini sorsalar yanıtlayacak durumda değildi.

"Tamam öyleyse. Mezarlıkta görüşürüz."

Avludan aşağıya indi. Arabasını ilerde gördü. Şoföre el etti. Bekledi. Çevresine bakmıyordu hiç. Otomobil yanaşınca kadar geçen zaman bir gün kadar uzun geldi ona. Kapıyı açtı, içeri zor attı kendini.

"Zincirlikuyu'ya."

Cenaze törenleri ona göre değildi. Cenaze kimin olursa olsun. Böylesi ikiyüzlü kalabalıkları görmek istemiyordu. İnsanlarını ne durumda olduğunu, yaşamın ne anlama geldiğini bilmek istemiyordu. Hiçbir zaman kendi kişiliğini de ciddiyetle sorgulamamış olması da o yüzden değil miydi. Şimdi biraz olsun uzaklaşmalıydı ortamdan.

Çantasından defterini çıkardı. Dizinin üstüne koydu. Makalesini yazacaktı. Geç kalmıştı zaten. Ancak makalesini yazarak sıyrılabilirdi ağır havadan.

En son kaldığı yere göz attı. Dışarıya bakmıyordu yine. Her an bir tanıdıkla göz göze gelebilirdi. Hülya'nın annesine başsağlığı dileme geriliminden bir an için olsun kurtulmuştu. O değil miydi, kızını son anda bile engellemeye kalkan kakavan.

"Demokrasi bir güçler dengesi rejimidir. İdeal bir özgürlük rejimiye söz ettiğiniz; kavramın ortaya çıktığı eski Yunan'da bile, saf demokrasi olmamıştır. Örnek gösterilen batılı demokratik rejimlerde sistem ancak kendini tehdit etmeyecek, zorlamayacak bir güçseniz size özgürlük tanır. Demokrasi tarihinde ve günümüzde gördüğümüz gibi her hangi bir odak rejimi zorlamaya başlarsa, tüm özgürlükler rafa kaldırılabilir. O yüzden tutarlı olmak gerek. Bence herkesin bir yana çektiği belirsiz bir kavramı baş tacı etmektense katılımcılığı öne çıkarmak daha doğru. Katılımcılık, herkesin dilinde sakız kavramlardan daha ayakları yere basan bir amaçtır..." Yazı burada bitmişti. Tükemezi son satırda inip inip kalktı, parmakları arasında fırıl fırıl döndü. Başka tek cümle gelmiyordu aklına. Katılımcılık, dedi içinden. Katılımcılık... Katılımcılık... Yanında duran belediye otobüsünden kendisine bakan insanları gördü.

Kimle katılımcılık? Şunlarla mı. Cami avlusundaki o komik kalabalıkla mı? Yoksa bizim binadaki o dedikoducu, o şımarık, o beş para etmez güruhla mı? İzlenme oranları mı daha gerçek, katılımcılık mı? En yüksek katılımlı cenaze töreni.. En yüksek izlenme oranı.. En yüksek sayıda aptalın seçimi.. Aptallık eğrisi... Aptalların demokrasisi.. Her ülkede aptalların demokrasisi..

Yakıcı bir güneş parlıyordu tepede. Her yer pırıl pırıl görünüyordu. Böyle hüznü bir günde. Her şey ters, dedi içinden. Her şey ters... Katılımcılıkmış! Yaptığı işin beş paralık kıymeti yoktu. Kimi kandırıyordu. Kendini mi? Belki evet. İşin aslı, milleti kandırıyordu. O millet de kandırılmaya dünden razıydı zaten. Kendini kandıracak kimse bulamasa onu yarattırdı bu millet. Onun yerinde kim olsa bu saçmalıkları yazardı. Zaten herkes saçmalıyordu. Kim ne denli saçmalarsa o denli beğeniliyordu üstelik.

Niye yapıyorum bu işi? Ben kimim?

Sahtekâr! Kim olduğunu biliyorsun, yine de soruyorsun. Şu meşhur bilinçaltı saçmalığı... Herkes domuzuna biliyor kim olduğunu. Herkes bal gibi biliyor neyi arzuladığını. Sansürmüş güya! Sansür

değil içimize sinmiş ikiyüzlülük.. Kandırıp duralım kendimizi, külli-yat yaratalım, terimler uyduralım.. Bilinçaltı.. Bilinçüstü...

Düşündü. Bunlar Hülya'nın düşünceleri idi. Belki aynen böyle söylememişti ama tarz onun tarzıydı. Hayret, hiç kimse bu denli etkisi altına almamıştı onu. Öfkelendi.

Defteri kızgınlıkla katladı, çantasına attı.

"Yavaş lütfen" dedi şoföre. "Ne kadar yavaş olursan o kadar iyi. Sonuna yetişsem yeter."

Gerçekten de mezarlığa en son ulaşanlardan biriydi. Küçük çingene kızlar kapıda çiçek satıyordu. Gülücükler saçıyorlardı çevreye. Birbirlerini kovalıyor, kaba bağırışlarla ayak altında koşturuyorlardı. Camidekilerden olduğunu tahmin ettiği geç kalmış birkaç kişi mezarlığın içlerine giden ana yolda hızlı hızlı yürüyordu. Onları gözden yitirmemeye çalışarak, fakat yavaş adımlarla yürüdü. Kuşlar ağaçlarda cıvı cıvıldı.

Birkaç dakika sonra ilerde kalabalığı gördü. Dua çoktan başlamıştı. Hülya şimdi toprağın altındaydı. O merasimi kaçırdığına memnun oldu. En çok çukura bırakılış etkilerdi onu. Yaklaştı. Kalabalığın içine fazla karışmadan bir kenara çekildi. Bir ağacın altına, bir mezar taşının yanı başına çömeldi. Doğa Hülya'ya nispet yapar gibiydi. Çimenler taze taze kokuyordu. Toprak sanki ilkbaharı yaşıyordu. Mezarların üstündeki çiçeklerin arasında arılar, kelebekler uçuşuyordu.

Cezmi'yi gördü yine. Hülya ondan söz etmese yıllardır varlığını unutmuş gibiydi bu çocuğun. Biraz silik bir insandı. Ara sıra sessiz doğasından beklenmeyen gürültü koparıcı espriler yapardı. Eskiden onu her yönüyle beğendiğini, saygı duyduğunu anımsadı. Haş bir karakteri vardı, yetenekliydi. Ama kimsenin burnuna dürtmezdi yeteneklerini. Şu anda kim bilir neler yapıyordu. Böyle birçok insan tanıyordu. Geç kalmışlık duygusu sardı yüreğini. Böyle birçok insan tanıyordu tanınmasına ama onlar için onlarla birlikte ne yapmıştı ki! Yazıp çizdikleri onlara ne katmıştı ki! Anlamsız bakışlı kalabalığın içinden bu insanları seçmek için hangi gayreti göstermişti ki!

Az ötede de Meral'i gördü. Yanında birkaç kadın, uzak bir ağaç dibinde sıkıntılı bir yüzle törenin bitmesini bekliyordu. O da kendisini görmüştü galiba. Biraz ilerde eski gruplarından birkaç kişi daha dikiliyordu. Meral'le son tatsız konuşmasının etkisi geriye kaydı; heye-

canlandı. Geçmiş günlerin rüzgârı esti içinde. Hangi günlerin? Bölük pörçük bazı anılar canlanır gibi oldu; her biri başka yana dağıldı. Ne yaşamıştı bu insanlarla? Güzel bir şeyler. Nasıl güzel bir şeyler? Nasıl güzellikler? Aklına önceki gece gördüğü rüya geldi. Kız soruyordu. Hülya, ya da başka biri... Görüyor musun şu ilerdekini? Ne güzel değil mi? İleriye bakıyordu; hiçbir şey göremiyordu. Şimdi de göremiyordu işte... Anımsayamıyordu. Neydi ortak anıları bu insanlarla? Gitmeliydi, sormalıydı onlara. Yok! Olacak şey miydi. Belleği neden zayıftı böyle? Hülya geçmişine ilişkin bazı şeyler anlatmıştı. Tümüyle unuttuğu şeyler. Belki de bu yüzden o denli gerçek gelmişti anlatılanlar. Unutuyordu belleği. Her şeyi siliyordu. Şu cenaze törenini bile silenecekti belki yarın. Hülya'nın söylediği tüm kötü şeyler silinecekti ertesi gün.

Kalabalık içinden bir küçük kız ona doğru yaklaştı. Önce birileri onu işaret etmişti. Bir anlam verememişti buna. Başkasını gösteriyorlar sanmıştı. Kız yaklaştı, yaklaştı önünde durdu.

"Sinan bey sizsiniz değil mi?"

"Evet" dedi Sinan gülümseyerek. "Ne vardı?"

"Beni Nigâr teyze gönderdi. Size bu mektubu iletmemi istedi."

"Nigâr hanım kim?"

"Hülya ablanın annesi, tanımıyor musunuz. Bu mektubu size Hülya abla yazmış..."

Ayşe hanıma önemli olmadıkça hiçbir telefon bağlamamasını söylemişti. Âdeti olmadığı halde kapısını sıkı sıkı kapamıştı. Kimse alınmayacaktı içeri. Televizyonda merkezi bir yere geleli, gazetede de itibarı artmıştı. Ayşe, Hüsnü'nün değil, esas olarak kendisinin sekreteriydi sanki. Bir dediğini iki etmiyor, üstelik o abartılı saygıyı bırakmış, daha içten davranıyordu.

Yazıyı tam iki saatte tamamladı. Aşağıdan ikide bir; bitti mi bitti mi diye sıkıştırıyorlardı. Demokrasi ile ilgili cümleleri kesti. Katılımcılık kavramını kuşa çevirdi. Sonunda sekretere verdi, yine odasına çekildi. Ceketinin iç cebindeki mektup batıyordu sanki. Göğsünün üstüne garip bir sıcaklık yaymıştı. Makalesini bitirmeden de okumak

istememişti. Yoksa dikkati, hiç toplanamamacasına dağılırdı. Her şey beklenirdi Hülya'dan. Kim bilir neler söylüyordu. Anlaşılan bu kız öldükten sonra bile rahat vermeyecekti. Belki postada başka mektupları da bekliyordu. Birer birer gelecekti hepsi; sinirini tepesine çıkaracaktı.

Yüzüne ateş bastığını duyumsadı.

Ne vardı sanki korkacak. Çalsaydın zili. Girseydin içeri. Görürdün. Son bir kez. Belki dostça ayrılırdık birbirimizden. Belki güzel şeyler söyleyecekti. Sevgi dolu sözler. Belki biraz sitem edecekti, bağıracaktı. Ne çıkardı sanki. Basiretim bağlandı bir kere. Allah kahretsin, basiretim bağlandı işte...

Kendine yeni bir çay hazırladı. Çaydan önce bardağa biraz sek cin koydu, bir dikişte içti. Saatine baktı. Akşam oluyordu. Baş döndü cinin etkisiyle. Korktu. Baş ağrısının üstüne şimdi bir de baş dönmesi çıkmıştı. Kalbi hızlı hızlı çarpıyordu. Zarfı cebinden çıkardı. Bir kez daha dışını gözden geçirdi. "Sinan'a" yazıyordu üstünde. Herhalde Hülya'nın yazısıydı. Yazısını tanıımıyordu ki kızın. Zarfı elleri titreyerek açtı. Uzunlamasına üçe katlanmış tek bir kâğıt... Kâğıdın katlanmış arka yüzü boştu. Sıkışık yazılmış kısa bir mektuptu. İyi bir şeyler olsaydı keşke içinde. Son anında onu yalnız bıraktığını yüzüne vurmasaydı.

"Sevgili Sinan.

Annem tabancayı saklamış. Haplarımı da arayıp bulamadım. Zaten bu işi hapla yapmaya cesaret edemezdim. İşin ucunda başarmayıp daha da sürünmek var. Öyle öfkelenim ki tabancayı bulsaydım o an annemi de götürebilirdim. Hayır, atıyorum. Tobi'yi bile öldürdüğüme pişmanım. Ama çok değil. Hiç acı çekmedi. Üstelik gerçekten benden sonra perişan olabilirdi.

Kesin kararımı üç saat önce verdim. Zaten son iki gündür öylesine alışmıştım ki hiç de öyle hüznün vermemeye başlamıştı ölüm. Bir an önce gelse de bitse iş diyordum kendime. Kararımı verir vermez seni aradım. Tabancayı bulamadığıma göre az sonra başka bir yol deneyeceğim. Senin gelmeni çok istedim Sinan. Ama biliyorum artık gelmezsin. Yine de son haftamı seninle geçirdiğime tahmin edemeyeceğin kadar sevinçliyim. Az sonra yaşamda olmayacağıma göre bunun bir anlamı var mı? Var. Şu anda bunları düşünebildiğime göre hem de çok var. Sana tüm kalbimle teşekkür ediyorum.

Bir hafta boyunca kafanı şişirdim. En çok ne için yaptım bunu biliyor musun? Zevk için. Bundan büyük zevk aldım. Sana kendini tanıtmak gibi bir niyetim inan yoktu. Sen kendini zaten tanıyordun. Tüm insanlar kendilerini tanırlar. Hem de domuzuna. Seni değiştirme amacım da yoktu, çünkü insan değişmek istemez. İstese de kolay başaramaz bunu. Sen kendine göre nitelikli bir insansın. İyiliğinle kötülüğünle... Yaklaşabildiğim en nitelikli insan sendin. İstediyim, giderayak bir iz bırakmaktı. En çok önemseydiğim kişi üstünde. Bunda başarılı oldum. Aslında yaşamda ulaşabileceğimiz en büyük başarı da budur sanırım. Yakın bulduğumuz insanlar üstünde kuvvetli izler bırakabilmek. Son konuşmayı yapmasak da biliyorum, o noktaya vardım. Bu izi silme Sinan. İzlerimi yaşat. Beni kalbinde yaşat demiyorum. Bu aptalca bir şey. İzlerimi yaşat..."

Mektubu bir daha, sonra bir daha okudu. Başı iyice dönüyordu. alkoldendir, diye düşündü. Sendeleyerek kalktı. Bardağa silme cin koydu; sek... Gerçekliği düşündü esrik kafasıyla. Binlerce, milyonlarca ayrıntının içindeydi gerçeklik. Rüyalardaydı, hareketlerdeydi, tahminlerdeydi. O denli uzaktaydı işte. Ama şu mektup kadar basit ve yakınındaydı. Hülya'nın ölümü kadar somuttu... Somuttu... Asansörün sert, kütleli, sağlam görünümlü kapısını durmadan açıyordu. Kavrıyordu kenarından açıyordu, açıyordu.

Kapı çalındığında uyukluyordu. İrkildi.

"Sinan bey, ben gidiyorum. Siz iyisiniz ya?"

"Evet evet, iyiyim" dedi toparlanmaya çalışarak. Saatine baktı. Oldukça geç olmuştu.

"İyi akşamlar. Yarın biraz gecikeceğimi biliyorsunuz. Bir sakıncası var mıydı?"

"Hayır hayır."

"Yarın sabahki toplantıyı unutmazsınız değil mi?"

"Unutmam teşekkür ederim" dedi Sinan.

İyi ki uyanmıştı. Boynu tutulmak üzereydi. Biraz daha uyuklarsa herhalde yarınki toplantıya yamuk bir boyun, morarmış bir yüzle katılacaktı. Toparlandı, çantasını aldı. Işıkları söndürdü, salona çıktı. Diplerdeki masalarda birkaç kişi kalmıştı yalnızca. Tuvalete uğradı, aynaya baktı. Yüzü korkunç görünüyordu. O kadar da değildi canım. Aceleyle çıktı tuvaletten, asansöre yürüdü.

Çok anlamsız gelmişti ortam ona. Niye çalışıyordu şu adamlar geç saatlere kadar. Neyi yetiştirmeye uğraşıyorlardı. Cenaze törenindeki yapmacık üzüntüleri düşündü. Yapay suratları. Belediye otobüsünden boş boş bakan yüzleri. Bu kitle gazete istiyordu. Seyretmek için televizyon istiyordu. Neden istediklerini bilip bilmemeleri sorun değildi; istiyorlardı ya.. Bir yığın anlamsız haber, yorum, fotoğraf üretiliyordu onlar için. Bir yığın işe yaramaz saçma sapan program... Assos'ta arkadaşlarıyla sahilde geçirdiği tek bir akşama değışmezdi hiçbirinin değerini. Neyin değerini? Neyle neyi karşılaştırıyordu? Düşündü. Geldiği noktayı da anlamsız buldu; beğenmedi. Saçmalık, dedi mırıldanarak.

Herkesin bir işi vardı. Olmak zorunda. Para kazandığı, başkaları için bir şeyler ürettiği... Bunlar olmadan uygarlık da olmaz.

Uygarlıkmış! Uygarlık! Bok!.

Asansöre girdi. Akşam vakti ortalık tenhayken ne zaman asansöre binse, içerde mahsur kalmaktan korkardı. Ya da kabinin kurtulup aşağı dümesinden. Boş kuruntu sayılmazdı; bir yakını hastaneye hastasını ziyarete gittiğinde böyle ölmüştü.

Çocuklarını özlemişti. Onları görmeyi arzulamıştı şu an. Ne garip, olmadık bir zamanda iyi bir aile babası gibi çocuklarını düşleyeceğini hiç düşünmemişti şimdiye dek. Zaten hiç de mutluluk vermiyordu bu özlem... Asansörün kalın sürgülü kapısına dokundu. Bir hafta kadar önce bir sabah aynı kapıyı kavradığında içinde bulunduğu duygulanımı anımsadı. Bir hafta önce televizyon işi henüz belli değildi. Bir hafta önce gazetede bu denli saygınlığı yoktu. Ama pırıl pırıldı içi. En az beş yaş daha gençti bir hafta önce. Yaptığı iş, gazete binası, haber servisi salonu, koridor, şu asansör kabini bile renklerini yitirmişti. Kapı açıldı. Çıktı.

Sol yanda dikilen kadın dikkatini çekti. Başını çevirdi. Filiz'di bu. Ona böyle yarı sarhoş, çökmüş halde görünmek istemezdi.

"Merhaba. Bugün fazla çalışmışsınız."

"Çalışmaktan değil" dedi Sinan alnını tutarak. "Başım ağrıyordu. İlaç içtim; biraz sersemlemişim."

"İçki de var galiba" diye kıkırdadı kız.

Saygısız. Münasebetsiz!

"Evet, başımın ağrısını geçirebilecek her yolu denedim."

"Geçti mi bari?"

"Evet, bir hayli hafifledi."

"Yarın gelecek heyet acaba dış haberlere de uğrar mı?"

"Sanmıyorum" dedi Sinan.

Bunu herhalde toplantıya bir davet alabilir miyim diye sormuştu. Onu davet etmek Sinan'ın yetkisinde değildi. Bu durumda yetkisi olsa da kullanmak istemezdi zaten. Filiz'in yanında dikilen genç, hem hiçbir sözü kaçırmıyor gibi görünüyor, hem de ilgisiz bir havada görünmeye çalışıyordu. Küçümseyici bir gülümseme yapıştıktı suratına. Galiba kendini pek yakışıklı zannediyordu. Hiç hoşlanmamıştı ondan.

"Size 'boyfriend'imi tanıştırayım. Oğuz.. Oğuz, Sinan beyden sana bahsetmiştim birkaç kez."

"Memnun oldum" dedi Sinan. Demek durum buydu. Demek bir 'boyfriend'i vardı artık kızın. Eskiden böyle bir şey olmazdı. Olmasına imkân bulunmazdı. Böyle bir şeyle karşılaşmamıştı hiç. Bir soyтары rekabet ediyordu demek kendisiyle ve altediyordu onu. Adamın gevşekçe uzattığı eli tiksinererek bıraktı. "Peki görüşürüz, iyi akşamlar" dedi, zor duyulur bir sesle; kapıya yürüdü.

Çıkarken yine güvenlik görevlisiyle göz göze geldi. Adamın üstü dökülüyordu. Pek hımbıl bir görünüşü vardı. Sinan homurdandı.

Güvenliğimiz bunlara kalmışsa biz yanmışız.

Dışarıya çıktı. Ali görünmüyordu tabii. İzin vermemiş miydi çocuğa. Çok geç olmuştu saat. Patronlardan birinin şoförü kapının önündeydi. Cebinden anahtarını çıkardı.

"Mehmet, sana rica etsem, şu arabamı getirir misin."

"Hasan bey şimdi çıkmak üzere. Kusura bakmayın Sinan bey, beni göremezse çok kızıyor."

Tamam, der gibi kafasını salladı Sinan. İçinden patrona da adama da küfretmişti ama söyleyecek bir şey yoktu. Park yerine doğru yürüdü. Arkasında bir çıtırtı duyar gibi oldu. Döndü. Kimse yoktu. Giriş kapısına göz attı uzaktan. Güvenlik görevlisi peşinden çıkmamıştı. Camdan bile bakmıyordu andaval.

Arabası park yerinin en uzak köşesindeydi. Karanlıkta yavaş adımlarla yürüdü, yürüdü.. Kilidi bulamadı bir süre; kapıyı açması zaman aldı. Direksiyona geçti. Çevrede kimsecikler görünmüyordu. Ortalık sessizdi. Bir köpek havladı..

Homurdandı: Gelin vurun beni burda. Bu fırsat her zaman elinize geçmez. Gelin, bitirin işimi.

Arabanın iç ışığını açtı. Mektubu cebinden çıkardı. Cümlelerin, sözcüklerin içine daldı gözleri. "Bu izi silme Sinan. İzlerimi yaşat. Beni kalbinde yaşat demiyorum. Bu aptalca bir şey. İzlerimi yaşat." Gözlerinden yaşlar boşandı. O ana dek yaşamadığı bir duyguyu yaşıyordu. Hülya sayesinde ikinci kez.. Daha önce de ağlamıştı. Daha önce de gözlerinden hıçkırıksız yaşlar boşanmıştı. Ama böyle değildi hiçbirisi. İlk kez bir başkası, salt bir başkası için hüzünlenmişti. Yalnızca Hülya için. Kendine acılamakla, ya da ortak anılarla ilgili hiçbir duygu kısıntısı yoktu bu hüznünde. Hüznünden mutluluk duydu. Derin bir mutluluk. Başkası için bu denli hüzünlenen biri... Hiç de yabana atılacak adam değildi. Hiç değildi. Vicdanı hiç bulunmayanlar kategorisine sokmuştu Hülya onu. Keşke öyle olsaydı. Çevresinde, hele ki yazar, sanatçı, gazeteci takımında böyle pek çoklarını tanırdı. Onlar gibi olmak istememiş değildi çoğu kez. Fakat önüne çıkıp duran Hülya gibiler yüzünden, derinde güdük kalmış o organı bir türlü koparıp atamamıştı beyninden.

Filiz toplantıya katılmak istiyordu. Yurt dışı bağlantısı kurabilir miyim, diye düşünüyordu herhalde; ya da birileriyle tanışmanın yollarını arıyordu. İstese, ne yapar eder, toplantıya sokardı onu. Yapsa mıydı bunu? Yarın karar vermeliydi. Ama duyarlılığını yaşatacaktı Hülya'nın. İzlerini koruyacaktı. Kararlı mıydı bunda? İstiyor muydu gerçekten? Onunla ilgili anılarını da unutacak mıydı yoksa? Unutmazdı. Unutması ölüme, hiçliğe yenilmesi demekti çünkü. Hem de daha yaşarken. Unutması, yaşamın şimdiden anlamsızlaşması demekti çünkü.

Kafasını kaldırıp düştüğü çukurun ağzına bakabilecek kadar cesaret toplamıştı. Karanlıktan her an çıkabilecek silahlı bir adam düşüncesiyle korktu. Hızla kaldırdı arabasını. Arkasından birileri kovalıyormuş gibi çıktı park yerinden.

Fazla gitmeden telaşını anladı. Güldü. Yavaşlattı arabasını. Ölüm şimdi çok hafif, çok basit, çok doğal görünüyordu ona. Hiç de korkulacak bir şey gibi değil... Teşekkür ederim Hülya, dedi içinden.

Çok yorgundu. Eski gücünü bir daha hiç toparlayamayacakmış gibi yorgun... Yine de hüznün içinde bir mutluluk kıpırdaşıyordu.

Romanın son bölümünü yeniden okudu, dosyayı kapadı. Değişimi gördü. Birkaç ay önce romana nasıl bakmıştı şimdi nasıl bakıyordu! Birkaç ay önce dert ettiği sorunlar neydi, şimdi hangi çizgiye gelmişti! Yavaş yavaş değişmişti. Yavaş yavaş dönmüştü yazının yolu. Öykündüğü kahramanı önce zirvede görmüş, göstermişti. Sonra süründürmüştü yerlerde. Özendiği yaşam biçiminin güzelliğini biçimlemek istemişti, sonunda yıkmıştı o yaşamı, o düşleri. Yepyeni bir biçim arayışıyla başlamıştı işe, hiç tasarlamadığı karakter çözümlemelerine, oradan da değişik düşüncelere kaymıştı.

Neydi değişimin nedeni? Baştan planlamış olamazdı. Kitaplarına baktı. Kahverenginin, sarının baskın olduğu bilgi yüklü odasına... O bilgilerin kafasındaki yansısını düşündü. Neden buydu. Bilgileri, birikimleri. Hayır, tek başına o değildi. Evet, kesinlikle değildi. Birkaç aydır başından geçen olaylar, rastlantılar, karşılaşmalar, konuşmalar, yaşamına giren çıkan kişiler... Onlar da değiştirmişti yazıyı. Hem de ta başından...

Kitaplarına sevgiyle baktı. Yaşamını ilk kez hiç pişmanlık duymadan, duru bir gölün dibine bakar gibi geçirdi aklından. Kitaplarını seviyordu, yaşamı seviyordu, geldiği noktadan hoşnuttu. Niye hoşnuttu çıkaramıyordu ama hoşnuttu işte. Vicdanı dürtüklemiyordu onu. Aylardır ilk kez dürtüklemiyordu, iğnelerini batırmıyordu göğsüne. Ama ilk kez bu denli güçlü duyumsuyordu içinde onu. Zaten bu noktaya yine onun sayesinde varmıştı. Demin yalan söylemişti kendine. Durumuna açıklama getirmek istemiyordu güya, yalnız hoşnutluğunun tadını çıkarmak istiyordu ya hani. Bu yalandı. Can çıkar huy çıkar mı hiç! Son noktaya yine vicdanı sayesinde gelmişti. Bulmuştu bazı şeyleri, duyumsamıştı. İnkâr ettiği pek çok gerçeği kendine sezdirmeden de olsa kabullenmişti. Kılı kırk yaran, araştırmayla,

düşünmeyle doymayan kişiliği yapmıştı bunları. Görüntülerin dış yüzleriyle, herkesçe kabul edildiği için doğru sanılan yanılmanın gerçekliğiyle yetinmemişti. Üstüne gitmişti bencil benliğinin. Gidebildiği kadar. Nereye neden gidemediğini de itiraf etmişti vicdanına bir şekilde. Ama gitmişti. Gitmişti ve bir yerlere varmıştı. Basit çirkinliklerin, basit iğrençliklerin yaşandığı dünyayı karmaşık düşünsel, düşsel oyunlarla perdelemek, ilkel içgüdüsel tavırları sanatın renkleriyle süslemek, benliğin güdük ihtiraslarını estetiğin cilasıyla parlatmak... Bunlar yapısına uygun değildi hiçbir şekilde. Bedenin yabancı bir cismi attığı gibi atmıştı kişiliği; ezen, yıpratın, yürek burkan düşünsel kalıntıları, akla uydurmaları. Bu noktaya arsızlık etmeyen kişiliği sayesinde gelmişti. Şu okul odasını, kitaplarını, bahçeye bakan küçük penceresini yeterli gören kişiliği sayesinde. Beş yıldızlı otellerde, lüks barlarda, snobların sözde seçkin mekânlarının sözde seçkin çevrelerinde rahat etmeyen kişiliği sayesinde. Belki de paraya, ihtiyaçma doygunluğu sayesinde...

Sibel'i yine özlemişti. O problemi çözdüğü, kuyruklu bir yalandı. Şimdi yanında olması için ne vermezdi! Oysa bilmiyordu bunu kız. Söylememişti ki bilsin. Hissettirmemişti ki sezsin. Hissettirmeye çalışmıştı. Ama farklı bir duyguyla, farklı bir benlikle. Bu değişim belki onun yüzündendi. Belki değil, onun yüzündendi. Her kişilik kendine yakın bir kişilik arar çevresinde. Her kişilik kendine yakın kişiliklerin yaşam biçimine doğru kayar... Belki doğru değildi bu. Sibel'e başından beri yaklaşması, hiçbir şey tasarlamadan, bugün geleceği yeri kestirmeden onu istemesi bir rastlantı değildi doğal ki! Yakın bir şeyler bulmuştu ve o yüzden yaklaşmıştı, açıktı. Sonra adım adım değiştiği de açıktı. O edebiyat dergisine gidişi de rastlantı değildi; bu da açıktı. Açık olan bir şey yoktu aslında. Değişim göreceliydi. İlk Sercan'dan tümüyle farklı değildi elbette. Bazı eğilimleri değişmişti yalnızca. Zaten var olan bazı eğilimleri kuvvetlenmişti; geçmişte kendini gösteren sonra sönen kimi eğilimleri yeniden depremişti. Öyle mi olmuştu, yoksa hiçbir şey olmamış mıydı?

Roman dosyasını aldı eline. Ağırlığının sanki bir önemi varmış gibi tarttı avucunda. Belki sil baştan yeniden yazacağını, şu anda akıldan geçen her şeyi çocukça bulacağını düşündü.

Penceresini gördü o sırada. Sevimli odasının dışarıya açılan tek

küçük aralığını... Nilüfer'in sık sık alayla söz ettiği, onu dış dünyadan ayıran; dış dünyayı en güvenli en duru kafayla gözlemleyebildiği camı...

Kalktı, ellerini cebine soktu, ağır ağır pencereye yaklaştı. Güneşli, hafifçe rüzgârlı bir hava esiniyordu dışarda. Ağaçlar kırırdışıyordu. Yağmurdan sonra çiçekler ilk kez bu denli renklenmişti. Top sahasında büyük bir kalabalık gördü, ayrımsadı. Öğrenci şenliği başlamıştı. Onu da davet etmişlerdi, ama gitmeye hiç niyetli olmadığından saatini bile sormamıştı; ya da söylemişlerdi de anımsamıyordu şimdi. Pencere aralığından burnuna ansızın bir bahar kokusu çarptı. Nilüfer'in kokusuna benziyordu bahar kokusu. Buruk, sevinçli bir hüzne dönüştü koku. Döndü. Radyosunun sesini iyice kısıtı, yine pencereye geldi. Öğrenciler türkü söylüyordu. Bir grup halay çekiyordu. On dört yıldır, o büyük yenilgiden sonra her türkünün, her çekilen halayın, içini nasıl ezdiğini, yüreğini nasıl küçümseme ve kızgınlık duygularıyla şişirdiğini ayrımsadı. Bunu ayrımsadı, çünkü şimdi çok sevimli görünüyordu uzaktaki kalabalık. Bahar kokusu odasına dolmaya devam ediyordu. Nilüfer'in kokusundan farklıydı bu. Onu, bu anlaşılmaz âşığını başka bir yere koydu kafasında sevgiyle. Bir kez daha çekti havayı derin derin burnundan ciğerlerine. Ondokuz, yirmi yıl önceki baharların kokusunun aynısıydı koku.

Radyoyu ani bir kararla kapadı. Kapıya koştu. Çıkarken, durdu, geri döndü, penceresine yürüdü, sonuna dek açtı iki kanadı. Koşar adımlarla dışarı attı kendini. Sanki bir şeye yetişecekti. Kalbi hızla çarpıyordu, heyecan tüm bedenini sarmıştı. Sanki bir şey kaçırıyordu da hemen yakalaması gerekiyordu. Birkaç dakika, belki yalnızca birkaç saniye geç kalsa ulaşamayacaktı ona; ömür boyu pişmanlığını çekecekti vicdanı. Kalabalık yaklaştı yaklaştı... Yüzünü gören yüzler gülümse-di, gençler açıldı, yol verdi. Ortadaki büyük boşluğun en önündeydi şimdi. Terlemişti. Çevresine ilk kez güvenle baktı. Birkaç öğrencisiyle göz göze geldi, selamlaştı. Bir kız koşarak yaklaştı sol yanından. Sibel...

"İşim vardı, tam gidiyordum, sizi gördüm" dedi nefes nefese. Bir gözünün çevresi mosmordu. Yüzü ilk kez bu denli gülüyordu. Yüzü ilk kez bu denli güzel, bu denli büyü, sevilesi geldi Sercan'a.

Yayımlayan: Adam Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.
Kapak: Ana Basım Sanayi A.Ş.
İç Baskı: Şefik Matbaası

Kaan Arslanoğlu

Kişilikler

roman

“Son yıllarda, yazdığı her romanı merakla bekleyeceğim yeni bir romancıya rastlamamıştım. Geçen yıl, yazmaya ara verdiğim aylarda, buldum böyle bir romancıyı : ‘Kişilikler’ romanının yaratıcısı Kaan Arslanoğlu. (...) ‘Kişilikler’ son yıllarda okuduğum en önemli roman.”

– Fethi Naci

Kaan Arslanoğlu (d. 1959) orman mühendisi olan babasının atanmaları nedeniyle çocukluğu ve ilk gençliğini Bartın, Karadeniz Ereğlisi, Silifke, Bilecik, Hendek, Adapazarı, Sivas, Bursa, Bolu gibi yurdumuzun değişik yörelerinde geçirdi. 1977’de girdiği Cerrahpaşa Tıp Fakültesi’nden 1984’te mezun oldu. Aynı yıl evlendi. Eskişehir’de iki yıl mecburi hizmet yaptıktan sonra, 1986’da Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi’nde psikiyatri ihtisasına başladı. 1990’da psikiyatri uzmanı oldu. Askerliğini Samsun, İzmir ve Ağrı’da yaptı. 1976-1981 yılları arasında aktif politikayla ilgilendi. 1985 yılında roman yazmaya başladı. İlk romanı *Devrimciler* 1988’de yayımlandı. Daha sonra sırasıyla *Kimlik*, *Çağsız Hayalim*, *Kişilikler* adlı romanları ve *Yanılmanın Gerçekliği* adlı psikolojik-felsefi inceleme kitabı basıldı.

ISBN 975-418-435-6

ADAM

9 789754 184358